

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Iktatószám: BO/17/00166-2/2019
Ügyintéző: Szarkáné Györe Mária
Telefon: 46/514-631

Tárgy: **Bükkszentkereszt** településképi
rendelet-tervezetének
véleményezése

Solymosi Konrád Ferenc
polgármester részére

Bükkszentkereszt
Kossuth L. utca 24.
3557

Tisztelt Polgármester Úr!

A településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (továbbiakban: Tktv.) 12. § (2) bekezdésének felhatalmazása alapján **Bükkszentkereszt Község Önkormányzata** elkészítette a település teljes közigazgatási területére vonatkozó településképi rendelet tervezetét. A Tktv. 5. § (2) bekezdésében, és a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Tr.R.) 43/A. § (6) bekezdésének c) pontjában foglaltak szerint a polgármester az elkészült Rendelet tervezetét véleményeztetni az állami főépítész hatáskörében eljáró kormányhivatallal.

I. AZ EGYEZTETÉSI ELJÁRÁS

1. A Tr.R. 43/A. § (9) bekezdésének rendelkezése szerint a településképi rendelet tervezet egyeztetése a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett digitális felületen történik. Írásos szöveges alábbi véleményünket a Tr.R. 43/A. § (10) bekezdése értelmében e digitális felületre való feltöltéssel pdf formátumban biztosítjuk.
2. A Tktv. 5. § (2) bekezdésében, és a Tr.R. 43/A. § (6) bekezdésének b) pontjában foglaltak alapján az állami főépítész hatáskörében eljáró kormányhivatal nem véleményezője a településképi arculati kézikönyvnek. Tekintettel arra, hogy a Tktv. 4. § (1) bekezdése szerint a településképi rendelet szakmai megalapozása érdekében településképi arculati kézikönyv készült, ezért a településképi rendelet tervezet véleményezéséhez áttekintettük annak anyagát is, de azt nem véleményezzük.

II. FIGYELEMFELHÍVÁS

1. A településképi rendelet tervezetnek összhangban kell lennie a magasabb szintű jogszabályokkal.
2. A Tktv. 14. § (1) bekezdése értelmében a településképi rendelet tervezet hatálybalépésével az egyébként önkormányzati rendeletekben szereplő településképi követelmények, településképi támogató és ösztönző rendszer, illetve településképi-érvényesítő eszközök nem alkalmazhatók.
3. A Tr.R. 22. § (9) bekezdés előírása alapján a településképi követelmény nem tartalmazhat a helyi építési szabályzatban meghatározható helyi követelményeket, kötelezettségeket, jogokat.
4. Amennyiben a Rendelet jogellenes tartalommal kerül elfogadásra, úgy az törvényességi felülvizelési eljárás lefolytatását vonja maga után.

III. A MEGKÜLDÖTT DOKUMENTUM

A Lechner Tudásközpont által üzemeltetett digitális felületre feltöltésre került:

1. a Településképi Arculati Kézikönyv (a továbbiakban: **TAK**) pdf formátumban,
2. a Településképi rendelet tervezete (a továbbiakban: **rendelet-tervezet**) pdf formátumban.
3. A polgármester hivatalos megkereső levele

IV. ÁLLAMI FŐÉPÍTÉSZI VÉLEMÉNY

I. Formai követelményekre vonatkozó észrevételek:

Be kell tartani a jogszabályszerkesztés tartalmi és formai követelményeire vonatkozó „*jogszabályszerkesztésről*” szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (továbbiakban: IRM rendelet) előírásait!

1. Általánosan érvényes (több tételre is vonatkozó) észrevételek a rendelet-tervezet formai tagolásával kapcsolatban:

- 1.1. A rendelet-tervezet szerkezeti egységekre tagolódik, a legmagasabb szerkezeti egység itt a fejezet. A fejezet minden esetben rendelkezik címmel, azonban egyes esetekben megjelennek alcímek, melyek nem rendelkeznek sorszámmal, ezeket pótolni szükséges az IRM rendelet előírásainak megfelelően. **A jogszabályok formai tagolását az IRM rendelet második része tartalmazza.** A jogszabály tervezete jelöletlen szerkezeti egységet nem tartalmazhat. → *IRM 37.§ (1)*
- 1.2. A rendelet-tervezet két III. fejezetet tartalmaz, és az V. fejezet hiányzik, az elírást javítani szükséges.
- 1.3. A fejezetet és az alcímet követik a szakaszok, melyek § jellel jelöltek. A Záró rendelkezéseknél a § sorszámozása javítandó, mert két 41. § szerepel.
- 1.4. A szakaszok bekezdésekre tagolódnak. Ha egy §-on belül több bekezdés van akkor a paragrafus jel után rögtön a bekezdés számozása „(1)” kell, hogy következzen, ebben az esetben bekezdésjel nélkül mondat nem kezdhető! Az érintett helyeket javítani szükséges az IRM rendelet előírásainak megfelelően.
- 1.5. A rendelet-tervezetnek nincsenek mellékletei, sem függelékei, holott a leírás hivatkozik rá.

2. Konkrét észrevételek:

- 2.1. A **bevezető rész** a felhatalmazó rendelkezéseket tartalmazza. Itt a felhatalmazást kell először rögzíteni, majd azt követően kell megemlíteni a feladatkört, és az egyeztetésben részt vevő szervek és partnerek körét.
- 2.2. Helytelen a **4.§** szerkezete: sem bekezdések, sem pontok nincsenek kialakítva a felsoroláshoz rendelve.
- 2.3. A 13. § szövege alatt kép található. A rendelet-tervezet az IRM rendelet szerint nem tartalmazhat képet. A képek mellékletben, ill. függelékben szerepeltethetők. → *IRM 127.§*
- 2.4. Helytelen a **35.§** szerkezete: nincs bekezdés és a latin ábécé kisbetűivel kezdett pontozás alpontjait, amik arab sorszámok, újból latin ábécé kisbetűivel jelzett al-alpontok követik. Az alponton belül további alpontok nem állapíthatók meg. A rendelkezést az IRM rendelet vonatkozó részének (20. alcím) megfelelően javítani szükséges.

II. Tartalmi követelményekre vonatkozó észrevételek:

1. A rendelet-tervezet teljes bevezető részét módosítani szükséges! A felhatalmazásban csak a „településkép védelméről szóló” 2016. évi LXXIV. törvény 12.§ (2) bekezdésére kell hivatkozni, a feladatkört a „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13. § (1) bekezdés 1. pontja határozza meg, a véleményezés pedig a „településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 43/A. § (6) bekezdés c) pontja szerinti államigazgatási szervek bevonásával történik.
2. A rendelet-tervezet **bevezető** részében amennyiben az államigazgatási szervek felsorolásra kerülnek, úgy azt kérnénk pontos megnevezéssel jelölni, pl: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Kormány megbízotti Kabinet Állami Főépítész.
3. A rendelet-tervezet **bevezető** részében az államigazgatási szervek felsorolásából kimaradt a Miniszterelnökség - Kulturális Örökségvédelemért felelős Helyettes Államtitkárság.
4. A rendelet-tervezet **1. §-ban**, ahol a rendelet célja kerül meghatározásra az **a) pont** megemlíti a helyi építészeti örökség területi védelmét. A rendelet-tervezet további részében nem található helyi értékvédelmi terület kijelölésére vonatkozó előírás, valamint a mellékletből sem derül ki van-e helyi értékvédelmi terület, mert hiányzik. A TAK-ban nem szerepel az örökségünk címszó alatt helyi értékvédelmi terület.
5. A rendelet-tervezet **I. fejezetéből** hiányzik a településképi szempontból meghatározó területek megállapításának célja. Itt meg kell állapítani a településképi szempontból kitűzött célokat, amelyek a településképi szempontból meghatározó területen különösen is érvényesítendőek.
6. A rendelet-tervezet **4.§-ban** szerepel a „Helyi értékvédelmi terület” fogalommagyarázata, miszerint:
„Helyi értékvédelmi terület: a Képviselő-testület által védetté nyilvánított utcakép, az épített és táji környezet együttese, a terület szerkezeteinek, formáinak, anyagainak és színvilágának együttese. A településkép védettsége kiterjed a településszerkezetre, a beépítés módra, magába foglalja az épített és természetes környezet elemeit egyaránt, különösen az épülethomlokzatokat, sziluetteket, műtárgyakat, közterületi bútorzatot és burkolatokat.”
 Ha a rendelet-tervezet nem tartalmaz helyi értékvédelmi területet, akkor felesleges a fogalommagyarázatát meghatározni! Amennyiben a Képviselő-testület korábbiakban rendelkezett a helyi értékvédelmi terület kijelöléséről, azt a rendelet-tervezetben és a mellékletben szerepeltetni szükséges! A TAK-ban sem találtunk utalást a helyi értékvédelmi terület kijelölésére vonatkozóan.
7. Szintén nem szerepel a rendelet-tervezetben a „helyi védett műtárgy” fogalma, ezt csak a fogalommagyarázat tartalmazza. Amennyiben a rendelet-tervezet ebben a szóösszetételben nem tartalmazza a fogalmat, úgy megmagyarázni sem kell a jelentését.
8. A rendelet-tervezet **4. §-ban** a fogalommagyarázatban a „főépítész” „települési főépítész”-ként, vagy „önkormányzati főépítész”-ként szerepeljen, és a fogalom-magyarázatban szereplő megnevezés fusson végig a rendelet-tervezet szövegezésében minden helyen, ahol a főépítésre történik utalás. Jelenleg hol „önkormányzati főépítész”, hol „főépítész” szerepel.
9. A rendelet-tervezet **6. § (3) bekezdés** javítandó, mert a településen - a TAK szerint - nincs országos építészeti védelemben részesülő műemlék épület/építmény, amit így a 3. sz. melléklet sem tartalmaz! Ily módon a törvényre való hivatkozás is felesleges!
10. A Helyi értékvédelmet tartalmazó **II. fejezet első alcíme** tartalmazza a „területi védelem” szövegrészt. A rendelet-tervezet nem tartalmaz helyi területi védelemre vonatkozó előírásokat, ezért a cím megtévesztő lehet. Törlendő.

11.A **Helyi értékvédelmi fejezetben belül** kimaradtak a testületi döntéssel összefüggő (előterjesztés, döntés, védelem jelölése, értékvizsgálat) rendelkezések.

„Testületi döntéssel összefüggő feladatok:

- *Előterjesztés: minimális szakmai tartalom (értékvizsgálat, érdekeltek észrevételei, testületi döntésre meghatározott határidő)*
- *Döntés: érintettek értesítése, tájékoztatás közzététele, védelem jogi jellegként történő feljegyzése*
- *Védelem jelölése: mód, felelős, fő szabályok*
- *Értékvizsgálat: készítéssel kapcsolatos szabályok, tartalom, nyilvánosság*”

(Lechner T.K. segédlete)

12.A **III. fejezetben** szereplő „*Helyi védelemmel érintett értékekre vonatkozó követelmények*”-et a „*Településképi követelmények*” fejezet részeként kell szerepeltetni. Ez a fejezet törlendő, tartalma áthelyezendő.

13.A „*Településképi szempontból meghatározó területek*”-nél a **14.§-ban** utalni kellene a mellékletre, ami tartalmazza a „*Településképi szempontból meghatározó területek*” lehatárolását. Azonban felhívjuk a figyelmet arra, hogy jelenleg nincs ilyen, sőt egyetlen melléklete sem a rendelet-tervezetnek. A mellékletet és a mellékletre történő hivatkozást pótolni szükséges!

14. A rendelet-tervezet 14. § (2) bekezdésében feltüntetett településképi szempontból meghatározó területek nem egyeznek a TAK-ban szereplő területekkel, ráadásul Bükkszentkeresztben nincs iparterület/vasút terület.

15.A településképi szempontból meghatározó területekre vonatkozóan a rendelet-tervezet általános építészeti követelményeket határoz meg, az egyedi építészeti követelmények sem differenciáltak a lehatárolt karakterterületek vonatkozásában, így megkülönböztetésüknek nincs valódi értelme. Ugyanazon előírások vonatkoznak a hagyományos karakterű történelmi településrészeire, mint az új lakóterületre, az iparterületre, valamint a külterületi mezőgazdasági karakterű területekre.

16.A „*településképi szempontból meghatározó területekre*” vonatkozóan a rendelet-tervezetben területi és egyedi építészeti követelményeket kell megfogalmazni.

17.A rendelet-tervezet **IV. fejezete** foglalkozik a „*településképi követelmények*” - kel.

12.1. Nem találni olyan alcímet, mely a „*településképi szempontból meghatározó területekre*” vonatkozó területi építészeti követelményeket jelölné, melyet pótolni szükséges. Itt a lehatárolt területekre vonatkozóan területi építészeti követelmények meghatározása kell, hogy történjen, mely tartalmi keretet határoz meg a helyi építési szabályzat, a beépítési terv és a közterület-alakítási terv számára. Az általános építészeti követelményeket tartalmazó 15. § tartalmaz ugyan a beépítési telepítési módjára és szintszámra vonatkozó általános előírásokat, de kerti építményekre, műtárgyakra, kerítésalakításra, közterület-alakítási terv készítésének lehatárolására vonatkozó előírásokat nem.

12.2. Az egyedi építészeti követelményeket meghatározó rész sok esetben csak a kialakult állapothoz való igazodást és illeszkedést írja elő, konkrétumok és a karakterterületek megkülönböztetése nélkül. Nem találni előírást az anyaghasználatra, a tömegformálásra, homlokzat kialakításra, zöldfelületek kialakítására vonatkozóan sem.

A „*hasonló*”, „*túl magas*”, „*túl alacsony*”, „*túlságosan tördell*” jelzők alkalmazása megfoghatatlan, viszonyítás kérdése.

Rendelet-tervezet 17.§ (3) b): „*Az új épületeket a mind a történelmi, mind az átalakuló településrészekre a környezetbe illesztve, azokkal harmonizálva szabad elhelyezni.*” A településrészekre történő utaláskor javasolt azokat következetesen úgy megemlíteni, ahogy a lehatárolásban szerepelnek! A 14. § (2) bek. szerint Bükkszentkereszt településképi szempontból

meghatározó területei: „Történelmi településrész, Új lakóterület, Ipari terület/vasút, Zöldterület/Mezőgazdasági terület, Természetvédelmi szempontból meghatározó településképi területek”...bár ezek sincsenek összhangban a TAK-ban kijelölt területekkel: „Vegyes településközpont, Új sorok ('50-'60), Új sorok ('80-'90), Kialakuló lakóterület, Üdülő, Temető”

A településképi-védelmi rendelet-tervezet és a Településképi Arculati Kézikönyv között összhangot szükséges teremteni! Tisztázni érdemes, hogy a TAK-ban lehatárolt eltérő karakterű területek közül mind településképi szempontból meghatározó terület-e!

18. Az „Építmények anyaghasználatára vonatkozó általános építészeti követelmények” című rész csak akkor szükséges, ha az építmények anyaghasználatára vonatkozó követelményeket a helyi védelemmel nem érintett vagy településképi szempontból nem meghatározó területekre is meg akarjuk határozni. → Tr. 22.§ (7) bek. De ehhez először tisztázni érdemes, hogy a TAK-ban lehatárolt eltérő karakterű területek közül mind településképi szempontból meghatározó terület-e!
19. A Helyi védelemben részesülő elemekre vonatkozó építészeti követelményeknél is részletezni kell az egyedi építészeti követelményeket.
20. A rendelet-tervezet **23. § - ban** a magasabbrendű jogszabályra való hivatkozást törölni szükséges.
21. Az „egyed sajtatos építmények, műtárgyak elhelyezése” című alpontban a **29. § - ban** pontosítandó a „védelemmel érintett” és „védelemmel nem érintett” ingatlanok fogalma a rendelet-tervezet eddigi szóhasználatának megfelelően.
22. A rendelet-tervezet 31.§ (2) bekezdése hivatkozik arra, hogy „A településképi véleményezési eljárás a 38/2019. (III. 6.) Korm. rendelet értelmében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Településrendezési és Építészeti - Műszaki Tervtanács feladatköre.” Mivel a település nem világörökségi helyszín, így a területi építészeti-műszaki tervtanácsnak itt nincs hatásköre. → Lásd: Tr.R. 26. §
Hasonló okokból módosítandó a rendelet-tervezet 34. § (1), a (3) és az (5) bekezdésében foglaltak is.
A rendelet-tervezet 31.§ (2) bekezdés mondata után következő a), b), c), d) pontok értelmetlenek.
A teljes 31.§ (2) bekezdés törlendő, és ennek értelmében a (3) bekezdés is! Helyi önkormányzati rendeletben nem lehet a Tervtanács elnökének feladatot adni.
23. A rendelet-tervezet **40. § -ban** és a **41.§ -ban**, valamint a **40.§ feletti alcím**ben szereplő „településképi bírság” szövegrészt „településképi-védelmi bírság”-ra javasolt cserélni. Ezt a hatályos jogszabály változása indokolja. → Lásd: Tr.R. 18/E. alcím
24. A rendelet-tervezet **41.§ (3)** bekezdéséből törlendő a magasabbrendű jogszabályra való hivatkozás.
25. Módosítandó a rendelet-tervezet Záró rendelkezéseinél a hibás sorszámozású **41.§-ban** szereplő hatályba lépés megjelölése: „Ez a rendelet a kihirdetést követően lép hatályba”, mert a jelenlegi formájában jogszabályellenes.
„Magyarország gazdasági stabilitásáról” szóló 2011. évi CXCV. törvény 38/B. § (5) bekezdése értelmében: „A bírságfizetési kötelezettséget megállapító, fizetésre kötelezettek körét bővítő, a fizetési kötelezettség terhét növelő, a kedvezményt, mentességet megszüntető, vagy korlátozó jogszabály kihirdetése és hatályba lépése között legalább 15 napnak el kell telnie.”
Mivel a rendelet-tervezet a 40. §-ban szabályozza a „településképi bírság” (módosítás után „településképi-védelmi bírság”) intézményét, ezért a Rendelet kihirdetése és hatályba lépése között legalább 15 napnak kell eltelnie!
26. **A rendelet-tervezetnek hiányoznak a mellékletei**, melyben a helyi értékek szerepelnek, és melyben a településképi szempontból meghatározó területek szerepelnek.
A településképi szempontból meghatározó területek lehatárolását javasolt mellékletben rögzíteni. A terület szöveges lehatárolását (mely tartalmazza a terület elnevezését, helyrajzi számait, vagy utcanevekkel megjelölt határvonalait) táblázatos formában, rajzi lehatárolását térképen javasolt

megjeleníteni. A lehatárolást minden esetben pontosan kell megtenni, nem elegendő az egyes területek elnevezése, utcanévvel, egyéb tájékozódást segítő elemek jelölésével körülhatárolva kell rögzíteni!

A rendelet-tervezetből nem derül ki vannak-e régészeti területek, településképileg meghatározó természetvédelmi területek, melyeket érdemes függelékben szerepeltetni és jelmagyarázattal ellátott összefoglaló térképi ábrán megjeleníteni.

V. ÖSSZEFOGLALÁS:

Az előzők alapján a jóváhagyás előtt Bükkszentkereszt község Rendelet-tervezetének jelentős átdolgozása szükséges!

Miskolc, 2019. április 30.

Demeter Ervin kormány megbízott
névében és megbízásából

Kiser László
állami főépítész

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

Miskolci Hatósági Iroda

Iktatószám: CM/11652-2/2019.

Tárgy: Településképi arculati kézikönyv
és rendelet véleményezés

Ügyintéző: Bajtainé dr. Réthy Zsófia

Tel.: (46) 555-523

E-mail: rethy.zsofia@nmhh.hu

Hív. sz.: -

Bükkszentkereszt Község Önkormányzat

Bükkszentkereszt

Kossuth Lajos u. 24.

3557

Tisztelt Alpolgármester Úr!

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (a továbbiakban: **Hatóság**) Bükkszentkereszt Településképi arculati kézikönyv és rendelet-tervezet megküldött véleményezési anyagát megvizsgálta.

A mellékelt rendelet tervezet hírközlési érdeket nem sért, az elfogadás ellen a Hatóság kifogást nem emel.

Fenti véleményt a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 43/A.§ (6) bekezdés b) és c) pontja és (7) bekezdése alapján adta a Hatóság.

Jelen vélemény a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett digitális egyeztetési felületre feltöltésre került.

Miskolc, 2019. május 6.

Tisztelettel:

Farkas Zoltán
Farkas Zoltán
hatósági irodavezető

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLEN MEGYEI ÉPÍTÉSZ KAMARA

3529 Miskolc, Görgey Artúr u. 32. Tel: 46/555-358; Fax: 46/555-359; E-mail: koshaz@epiteszkamara.t-online.hu

3525 Miskolc, Szentpáli u. 7. szám * Tel/Fax: 46/340-922, 508-480; E-mail: bazek@t-online.hu

Véleményező határozat Településképi Arculati Kézikönyv (TAK) szakmai bírálata ügyében

iktatószám:

347/2019

eljáró bizottság elnöke:

Puskás Péter

tag:

Rostás László

tag:

Gyimóthy Zsuzsanna

Általános adatok			
Település	Bükkszentkereszt		
Főépítész	Pirity Attila		
TAK készítője (jogi személy esetén, aláíró neve)	Pirity Attila Vanyó Alida Zsiros Renáta		
Határozathozatal helye, időpontja	Miskolc, 2019. 05. 06.		
Az értékelt TAK településképi rendelet alátámasztására megfelelő mélységű			
	<u>igen</u>	nem	
Az értékelő bizottság a településképi arculati kézikönyvet			
<u>elfogadja</u>	javasolt módosításokkal elfogadja	elutasítja	
Javasolt módosítások:			
-			
Indoklás:			
A település történetének bemutatása, a természeti és épített környezet összefüggéseinek ismertetése, a településkép elemzése alapos, sokszínű, gondos munka. A kézikönyv szerkesztése, a képállomány magas színvonalú. Az épített környezet elemzése, fejlesztési javaslatai mellett foglalkozik a társadalmi, gazdasági tevékenységek szerepével, hatásaival is, mint a település karakterét meghatározó elemekkel. Az építészeti útmutató áttekinthető, a fejlesztésekhez bemutatott képi anyag és leírás érthető példát ad a laikusok számára is.			
Bizottsági tagok			
aláírás név	 Puskás Péter elnök	 Rostás László bizottsági tag	 Gyimóthy Zsuzsanna bizottsági tag
Részletes értékelés 1. lap			
Általános tartalmi követelmények	Formai szempontok		
	tartalmazza (igen/nem/ hiányos)	közérthető, áttekinthető (igen/nem)	fényképek minősége, mennyisége
bevezetés	igen	igen	megfelelő
település bemutatása (története)	igen	igen	megfelelő
épített örökség bemutatása	igen	igen	megfelelő
természeti örökség bemutatása	igen	igen	megfelelő

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLEN MEGYEI ÉPÍTÉSZ KAMARA

3529 Miskolc, Görgey Artúr u. 32. Tel: 46/355-358; Fax: 46/355-359; E-mail: koshaz@epiteszkamara.lt-online.hu

3525 Miskolc, Szentpáli u. 7. szám * Tel/Fax: 46/340-922, 308-480; E-mail: bazek@t-online.hu

közterületek bemutatása		igen	igen	megfelelő
zöldterületek bemutatása		igen	igen	megfelelő
karakterterületek lehatárolása		igen	igen	megfelelő
Lehatárolt karakterterületek szakmai bírálata				
1. karakterterület Vegyes településközpont	leírása	igen	igen	megfelelő
	építészeti ajánlások	igen	igen	megfelelő
	tömegformálás	igen	igen	megfelelő
	anyaghasználat (javaslatok, ellenjavallatok)	igen	igen	megfelelő
2. karakterterület Új sorok ('50-'60)	leírása	igen	igen	megfelelő
	építészeti ajánlások	igen	igen	megfelelő
	tömegformálás	igen	igen	megfelelő
	anyaghasználat (javaslatok, ellenjavallatok)	igen	igen	megfelelő
3. karakterterület Új sorok ('80-'90)	leírása	igen	igen	megfelelő
	építészeti ajánlások	igen	igen	megfelelő
	tömegformálás	igen	igen	megfelelő
	anyaghasználat (javaslatok, ellenjavallatok)	igen	igen	megfelelő
4. karakterterület Kialakuló lakóterület	leírása	igen	igen	megfelelő
	építészeti ajánlások	igen	igen	megfelelő
	tömegformálás	igen	igen	megfelelő
	anyaghasználat (javaslatok, ellenjavallatok)	igen	igen	megfelelő
5. karakterterület Üdülőterület	leírása	igen	igen	megfelelő
	építészeti ajánlások	igen	igen	megfelelő
	tömegformálás	igen	igen	megfelelő
	anyaghasználat (javaslatok, ellenjavallatok)	igen	igen	megfelelő

1. számú melléklet

ÖSSZEFÉRHETETLENSÉGI NYILATKOZAT
BÜKKSZENTKERESZT települési önkormányzat területére készült TAK tervezet véleményezésével kapcsolatban

1. Alulírott **Puskás Péter** a véleményező bizottság elnökként / tagjaként / eseti szakértőjeként* nyilatkozom, hogy a véleményezendő TAK vonatkozásában,

1. nem vagyok

a) annak készítője,

b) amennyiben a készítő egyéni vállalkozó, nem vagyok annak alkalmazottja, megbízottja, közreműködője,

c) amennyiben a készítő jogi személy, nem vagyok annak tagja, vezető tisztségviselője, alkalmazottja, megbízottja, közreműködője,

d) az a), b), c) pontokban szereplő természetes személyek Ptk. szerinti hozzátartozója.

e) nem vagyok az érintett település főépítésze.

2. Nem áll fenn olyan ok, amely miatt a TAK véleményezése során nem várható el tőlem az ügy tárgyilagossága megítélése.

3. Velem szemben nem állnak fenn az alábbi kizáró okok:

nem vehet részt a TAK véleményezésében az, aki

a) bűncselekményt vagy szakmagyakorlással kapcsolatos szabálysértést követett el annak jogerős megállapításától számított egy évig,

b) a külön jogszabályban meghatározottak szerint etikai-fegyelmi büntetést kapott, a büntetés időtartama alatt és annak a kamarai nyilvántartásból való törléséig.

Miskolc, 2019. május 6.

aláírás

2. Alulírott **Gyimóthy Zsuzsanna** a véleményező bizottság elnökként / tagjaként / eseti szakértőjeként* nyilatkozom, hogy a véleményezendő TAK vonatkozásában,

1. nem vagyok

a) annak készítője,

b) amennyiben a készítő egyéni vállalkozó, nem vagyok annak alkalmazottja, megbízottja, közreműködője,

c) amennyiben a készítő jogi személy, nem vagyok annak tagja, vezető tisztségviselője, alkalmazottja, megbízottja, közreműködője,

d) az a), b), c) pontokban szereplő természetes személyek Ptk. szerinti hozzátartozója.

e) nem vagyok az érintett település főépítésze.

2. Nem áll fenn olyan ok, amely miatt a TAK véleményezése során nem várható el tőlem az ügy tárgyilagossága megítélése.

3. Velem szemben nem állnak fenn az alábbi kizáró okok:

nem vehet részt a TAK véleményezésében az, aki

a) bűncselekményt vagy szakmagyakorlással kapcsolatos szabálysértést követett el annak jogerős megállapításától számított egy évig,

b) a külön jogszabályban meghatározottak szerint etikai-fegyelmi büntetést kapott, a büntetés időtartama alatt és annak a kamarai nyilvántartásból való törléséig.

Miskolc, 2019. május 6.

aláírás

3. Alulírott **Rostás László** a véleményező bizottság elnökként / tagjaként / eseti szakértőjeként* nyilatkozom, hogy a véleményezendő TAK vonatkozásában,

1. nem vagyok

a) annak készítője,

b) amennyiben a készítő egyéni vállalkozó, nem vagyok annak alkalmazottja, megbízottja, közreműködője,

c) amennyiben a készítő jogi személy, nem vagyok annak tagja, vezető tisztségviselője, alkalmazottja, megbízottja, közreműködője,

d) az a), b), c) pontokban szereplő természetes személyek Ptk. szerinti hozzátartozója.

e) nem vagyok az érintett település főépítésze.

2. Nem áll fenn olyan ok, amely miatt a TAK véleményezése során nem várható el tőlem az ügy tárgyilagossága megítélése.

3. Velem szemben nem állnak fenn az alábbi kizáró okok:

nem vehet részt a TAK véleményezésében az, aki

a) bűncselekményt vagy szakmagyakorlással kapcsolatos szabálysértést követett el annak jogerős megállapításától számított egy évig,

b) a külön jogszabályban meghatározottak szerint etikai-fegyelmi büntetést kapott, a büntetés időtartama alatt és annak a kamarai nyilvántartásból való törléséig.

Miskolc, 2019. május 6.

aláírás

Készül: 1 eredeti példányban

* a megfelelő rész aláhúzendó

Bükk Nemzeti Park Igazgatóság
3304 Eger, Sánc u. 6. - Levélcím: 3301 Eger, Pf.: 116.
Ig. közv.: (36) 422-700
Tel.: (36) 411-581
Fax: (36) 412-791
E-mail: titkarsag@bnpi.hu
Honlap: www.bnpi.hu

Bükkszentkereszt Önkormányzata
Solymosi Konrád Ferenc
alpolgármester

Bükkszentkereszt
Kossuth Lajos u. 24.
3557

<http://tak.lechnerkozpont.hu>

Tárgy: Bükkszentkereszt településképi
arculati kézikönyvének és településképi
rendeletének véleményezése

Ügviratszám: 1943/2/2019.
Ügintéző: Szögedi Zsuzsanna

Hivatkozási szám: -
Ügintézőjük: -

Melléletek:

1. melléklet: inváziós növényfajok jegyzéke,
2. melléklet: növénytelepítésre javasolt fajok listája

Tisztelt Alpolgármester Úr!

Bükkszentkereszt település önkormányzata a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (továbbiakban: törvény) 4. § (1) bekezdése szerint elkészítette a településképi arculati kézikönyvét (továbbiakban: kézikönyv), valamint a törvény 2. § (2) bekezdése szerint elkészítette a településképi rendeletét (továbbiakban: rendelet). A Lechner Tudásközpont egyeztetési felületéről letöltött megkereső levelük 2019. április 25-én került érkezetésre.

A kézikönyv és a rendelet elkészítésére, egyeztetésére, elfogadására és módosítására vonatkozó részletes szabályokat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban Korm. rendelet) tartalmazza.

A Korm. rendelet 21. § (2) bekezdése és a 22. § (1) bekezdése szerint a kézikönyvet és a rendeletet a település teljes közigazgatási területére kell elkészíteni. A kézikönyv és a rendelet a csatolt térképek, szöveges munkarészek alapján a település bel- és külterületére vonatkozóan készültek el. A kézikönyv és a rendelet még *kiegészíthető* a beépítésre nem szánt területekre, így például az erdőterületekre, a mezőgazdasági területekre vonatkozó ajánlásokkal is, továbbá a rendeletben előírások megfogalmazásával.

A kézikönyv és a rendelet a törvény 5. § (1) bekezdésének megfelelően *önkormányzati főépítész közreműködésével készültek el.*

I. A kézikönyvtervezettel kapcsolatos véleményünk a következő:

- A kézikönyvtervezet felépítése és tartalma megfelel a Korm. rendelet 21. § (4) bekezdésében és 12. mellékletében szereplő tartalmi követelményeknek, azonban bizonyos fejezetei kibővíthetők, az alábbiak szerint.

- A Korm. rendelet 12. melléklete alapján szerepeltetett „3. Örökségünk c. fejezethez tartozó 8. Melléklet kiegészítését javasoljuk, a Lechner Tudásközpont weboldalára feltöltött adatszolgáltatásunkban megadottak figyelembevételével. A „Mellékletek védett területek, településképi jelentőségű kategóriák” c. munkarészből hiányozik a település védelemre tervezett földtani alapszelvénye (T-067 Bükkszentkereszt, Lőrinc-hegy) elhelyezkedésének megjelenítése.
Kérjük, hogy a mellékletben az adatszolgáltatásunkban foglaltaknak megfelelő területi lehatárolással szerepeltessék a természetvédelmi értékkategóriákat. Az országos ökológiai hálózat, a tájképvédelmi övezet és a Bükk hegység és peremterületei megnevezésű különleges madárvédelmi Natura 2000 terület lehatárolásának pontosítása szükséges.
Javasoljuk, hogy az adatszolgáltatásunkban szereplő természetvédelmi értékkategóriákkal érintett területek közül az országos jelentőségű védett természeti területeket, a Natura 2000 területeket, az ex lege védett területeket és az országos ökológiai hálózat övezeteit a „településképi szempontból meghatározó területek” kategóriába sorolják be.
- A Korm. rendelet 12. melléklete alapján szerepeltetett „5. A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató, közterületek településképi útmutatója – utcák, terek, közparkok, közkertek” c. fejezetnek megfeleltethető, a kézikönyv véleményezési anyag 6. fejezetében a táj- és településkép védelmi szempontok miatt javaslunk kiemelt figyelmet fordítani a beépítésre nem szánt területek építészeti útmutatójára, amely a tájkarakter megőrzését szolgálja.
- Már a kézikönyvben is megfogalmazhatók az adatszolgáltatásunkban szereplő természetvédelmi értékkategóriák természeti állapotának megtartását, javítását, a településképet meghatározó településjegyek minőségének megóvását, továbbá a kilátás- és a rálátásvédelem biztosítását elősegítő javaslatok.
- Táj- és településkép védelmi szempontok miatt javaslunk figyelmet fordítani a beépítésre szánt területek között a gazdasági területek építészeti útmutatójára (pl. javaslatok színhasználatra, zöldtető kialakítására, tájba illesztést elősegítő növénytelepítésre vonatkozóan), amennyiben van kijelölt, illetve tervezett gazdasági terület-felhasználási egység a településen.
- A kézikönyv kiegészíthető a beépítésre nem szánt területekre, így pl. a mezőgazdasági területekre vonatkozó ajánlásokkal, jó példák bemutatásával is. Például meghatározható, hogy a mezőgazdasági épületek tetőgerince a tereplejtés irányával párhuzamos, tetőhajlásszöge 38-44 fok, tetőformája nyeregteretű legyen, vagy a tájbaillesztés érdekében javasolható az épület, építmény takarására honos fa- és cserjefajok telepítése, a rálátási irányba nyitott telekhatárok mentén.

A kézikönyv anyaga átgondolt és közérthető. A kézikönyv tervezete pontosítható és kiegészíthető a fentebbi pontok és a település részére igazgatóságunk által a Lechner Tudásközpont egyeztetési felületére feltöltött adatszolgáltatásunk figyelembevételével. A kézikönyv elfogadható.

II. A rendelet tervezetével kapcsolatos véleményünk a következő:

- A rendelet mellékletében/függelékében javasoljuk térképen, illetve térképeken bemutatva szerepeltetni a településképi szempontból meghatározó területeket, kiegészítve a rendeletet az adatszolgáltatásunkban szereplő értékvédelmi kategóriákkal (pl. a természetvédelmi oltalom alatt álló területekkel, Natura 2000 területekkel, ökológiai hálózathoz tartozó területekkel stb.). A törvény 1. melléklete tartalmazza „a településkép védelme szempontjából kiemelt területek”-et, amelyek közül több érték kategória is megtalálható a település közigazgatási területén. Az adatszolgáltatásunkban szereplő természetvédelmi értékkategóriákkal érintett területek közül az országos jelentőségű védett természeti területeket, a Natura 2000 területeket, a földtani alapszelvényt és az

országos ökológiai hálózat övezeteit a „*településképi szempontból meghatározó területek*” kategóriába javasoljuk besorolni.

- A Korm. rendelet 22. § (2) bekezdése szerint a településképi rendelet állapítja meg:
 - a) a *helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét*, illetve a védelem megszüntetését,
 - b) a településszerkezet, településkarakter, tájképi elem és egyéb helyi adottság alapján a *településképi szempontból meghatározó területeket*,
 - c) *településképi követelményeket* (területi építészeti, egyedi építészeti és a reklámhordozókra, reklámberendezésekre, cégekre és reklámhordozásra alkalmas egyéb műszaki berendezésekre, továbbá egyéb műszaki berendezésekre vonatkozó követelmények).

Az a) pont szerinti helyi területi védelem elsősorban építészeti szempontból vizsgálja, határozza meg a védelem szükségességét, az **egyedi védelem kijelölésének** azonban a Korm. rendelet 23/C. § (4) bekezdés b) pontja szerinti meghatározása alapján **táj- és természetvédelmi szempontú vonatkozása is lehet**. A hivatkozott előírásnak megfelelően az *egyedi védelem kiterjedhet pl. a jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatot, településkaraktert meghatározó valamely táj- és kertépítészeti alkotásra, egyedi tájértékre, növényzetre*.

- Táj- és településkép védelmi szempontok miatt kiemelt figyelmet kérünk fordítani a beépítésre nem szánt területek építészeti követelményekre, amelynek a tájkarakter megőrzését szolgálják. A külterületi *mezőgazdasági területek* esetében, ahol az övezeti előírások lehetővé teszik a beépítést, területi építészeti követelmények, előírások meghatározása nélkül a táj- és természetvédelmi szempontból jelentős területek védelme nem biztosítható teljes körűen. A kézikönyvben is szereplő esztétikus táji környezet kialakítása, megőrzése érdekében a *beépítésre nem szánt területekre vonatkozóan is megfogalmazhatók előírások*, például:
 - o épületek elhelyezésére (pl. meredek lejtésű domboldalon a tájkép megőrzése érdekében a domb aljára célszerű épületet elhelyezni, nem a tetejére),
 - o az épület anyaghasználatára,
 - o beépítések körüli zöldfelületek (árnyékoló, takaró) kialakítására,
 - o kerítések elhelyezésére/tiltására,
 - o kerítések anyaghasználatára,
 - o reklámfelületek elhelyezésének korlátozására,
 - o felszíni elektromos hálózati és hírközlési elem vagy építmény elhelyezésére vonatkozóan.
- A rendeletben a tájkarakter és minőségi tájkép megőrzése érdekében a település gazdasági területeire vonatkozóan is településkép védelmi előírások meghatározhatók.
- A rendeletbe beépíthetők a fényszennyezés elkerülését szolgáló (LONNE ajánlásokat figyelembe vevő) szabályozások, amelyeket adatszolgáltatásunk szöveges munkarésze tartalmaz.
- Tájékoztatjuk, hogy az adatszolgáltatásunk óta eltelt időben módosították az idegenhonos inváziós fajok európai uniós listáját. Az aktuális listát mellékeltük (ld. 1. számú melléklet).
- Igazgatóságunk az adatszolgáltatásunk óta eltelt időben módosította a fásításra, növénytelepítésre javasolt őshonos növények jegyzékét is. Az aktuális listát jelen vélemény 2. számú melléklete tartalmazza.

A rendelet tervezet *kiegészítését javasoljuk* a fentebbi pontok és az igazgatóságunk által a település részére a Lechner Tudásközpont egyeztetési felületére feltöltött adatszolgáltatásunk figyelembevételével. A rendelet elfogadható.

A kézikönyv és a rendelet készítése során javasoljuk, lehetőség szerint, az alábbiak figyelembevételét is:

- A település építészeti karakterének minőségi alakulása, település teljes területének esztétikai megjelenése érdekében a településképet formáló előírásokat (pl. a településképi követelményeket, helyi építészeti védelemre vonatkozó előírásokat) a rendeletben kell szabályozni.

A településképi védelme szempontjából kiemelt területeket a törvény 1. melléklete tartalmazza, kérjük a település közigazgatási területén megtalálható valamennyi értéktípus szerepeltetését, megjelenítését a kézikönyvben és a rendeletben. A 2016. évi LXXIV. törvény 11/B. § (1) bekezdése szerint: „A település közigazgatási területéhez tartozó – az 1. mellékletben meghatározott – fokozott védelem alatt álló területen lévő közterületen és magánterületen reklámhordozó és reklám – jogszabályban meghatározott kivétellel – nem helyezhető el.”

- A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet tartalmazza a fás szárú növények telepítésére, fenntartására, kezelésére, valamint a közterületen lévő fás szárú növények kivágására és pótlására vonatkozó jogszabályi előírásokat, amelyek figyelembe vétele szükséges a kézikönyv készítése során. A telepíthető fás szárú növényfajok lehetőség szerint *öshonos, táji adottságoknak megfelelő növényfajok* legyenek. A telepítésre javasolt fák meghatározásánál (pl. utcák, terek, közparkok, közterek területeire vonatkozóan) javasolt együttesen figyelembe venni:
 - o a növénytelepítésre vonatkozó jogi szabályozást,
 - o Dr. Orlóci László (szerk.): Közterületi sorfák jegyzékét (Magyar Díszkertészek Szövetsége, 2015.),
 - o adatszolgáltatásunk és jelen levelünk vonatkozó mellékleteit és az
 - o ökológiai viszonyokat.

Inváziós faj telepítését akkor sem támogatjuk, ha az szerepel a korábban összeállított Közterületi sorfák jegyzékében.

- A rendelet készítéséhez segítséget jelentő dokumentumok (útmutató, a rendelet szerkezetét bemutató minta, a településképi követelmények rendszerét ismertető segédlet) az alábbi link segítségével letölthetők:

<http://www.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/strategiai-ugyekert-feelos-allamtitkar/epiteszeti-es-epitesugyi-helyettes-allamtitkarsag/hirek/elkeszultek-a-telepuleskepi-rendelet-megalkotasat-segito-dokumentumok>

Javasoljuk, hogy a helyi építési szabályzatból a törvény 14. § (2) bekezdés előírásai szerint kivezetendő szabályokat – a táj- és természetvédelmi szempontokat figyelembe véve – a rendeletbe vezessék át, annak érdekében, hogy a rendelet és a helyi építési szabályzat közötti összhang az értékek veszélyeztetése nélkül jöjjön létre.

Kérjük a Korm. rendelet 43/B. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében az *elfogadott kézikönyvet és rendeletet* szíveskedjenek igazgatóságunk részére *elérhetővé tenni*.

Véleményünket a Korm. rendelet 43/A. § (6) bekezdésének b) pontja, továbbá a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 37. § d) pontja alapján adtuk ki.

Eger, 2019. május 3.

Tisztelettel:

Kapják: 1. Címzett (feltöltés a <http://tak.lechnerkozpont.hu> felületre)
2. Irattár

1. melléklet: Az Európai Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós
növényfajok (IAS) jegyzéke
(Hatályos 2017. augusztus 2-ától)

magyar név	tudományos név
aligátorfű (papagájfű, papagájlevél)	<i>Alternanthera philoxeroides</i>
karolinai tündérhínár	<i>Cabomba caroliniana</i>
közönséges vízijácint	<i>Eichhornia crassipes</i>
cingár (aprólevelű) átokhínár	<i>Elodea nuttallii</i>
hévízi gázló	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
nagy fodros-átokhínár	<i>Lagarosiphon major</i>
nagyvirágú tóalma	<i>Ludwigia grandiflora</i>
sárga tóalma	<i>Ludwigia peploides</i>
strucctoll-süllőhínár	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
felemáslevelű süllőhínár	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>
közönséges selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
chilei óriáslapu (óriásrebarbara)	<i>Gunnera tinctoria</i>
kaukázusi medvetalp	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
perzsa medvetalp	<i>Heracleum persicum</i>
Szosznovszkij-medvetalp	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
bíbor nebáncsvirág	<i>Impatiens glandulifera</i>
sárga lápbuzogány	<i>Lysichiton americanus</i>
japán gázlófű	<i>Microstegium vimineum</i>
keserű hamisútróm	<i>Parthenium hysterophorus</i>
rózsás tollborzfü	<i>Pennisetum setaceum</i>
ördögfarok-keserűfű	<i>Persicaria perfoliata (Polygonum perfoliatum)</i>
japán nyílgyökér (kudzu)	<i>Pueraria montana var. lobata (Pueraria lobata)</i>
borfa, tengerparti seprúcserje	<i>Baccharis halimifolia</i>

2. Melléklet

Fásításra, növénytelepítésre javasolt őshonos növények jegyzéke

Lombos fafajok

tudományos (latin) elnevezés	magyar elnevezés	hegyvidéki területen telepíthető faj	dombvidéki területen telepíthető faj	alföldi jellegű területen telepíthető faj	vizes élőhelyekre (pl. patakparti védősáv) telepíthető faj	szarazabb területekre telepíthető faj	városi környezethez (pl. parkba) telepíthető faj
<i>Acer campestre</i>	mezei juhar	+	+	+	+	+	+
<i>Acer platanoides</i>	korai juhar	+	+	+		+	+
<i>Acer pseudoplatanus</i>	hegyi juhar, jávorfa	+	+				
<i>Acer tataricum</i>	tatár juhar, fekete gyűrfű juhar		+	+	+	+	
<i>Alnus glutinosa</i> (allergén)	enyves éger, mézgás éger, berekfa	+	+	+	+		
<i>Carpinus betulus</i>	közönséges gyertyán	+	+				
<i>Cerasus avium</i> (<i>Prunus avium</i>)	vadcsereesznye, madárcsereesznye	+	+	+		+	+
<i>Cerasus mahaleb</i> (<i>Prunus mahaleb</i>)	sarjamegy, török meggy						+
<i>Fagus sylvatica</i>	közönséges bükk	+	+				
<i>Fraxinus angustifolia</i> ssp. <i>pannonica</i>	magyar kóris	+	+	+	+		
<i>Fraxinus excelsior</i>	magas kóris	+	+				
<i>Fraxinus ornus</i> **	virágos kóris, mannakóris		+	+			+
<i>Malus sylvestris</i>	vadalma	+	+				
<i>Padus avium</i>	zelnicemeggy, májusfa						
<i>Populus alba</i> *	fehér nyár, ezüst nyár		+	+	+	+	
<i>Populus canescens</i> *	szürke nyár		+	+	+	+	
<i>Pyrus pyraeaster</i>	vadkörte, vackor	+	+	+		+	

<i>Quercus cerris</i>	csertőlgy, cserfa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Quercus petraea</i> (Q. sessiliflora)	kocsánytalan tölgy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Quercus pubescens</i>	molyhos tölgy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Quercus robur</i> (Q. pedunculata)	kocsányos tölgy, mocsártölgy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Sorbus aria</i>	lisztes berkenye	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Sorbus aucuparia</i>	madárberkenye	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Sorbus torminalis</i>	barkóca berkenye, barkócafa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Tilia cordata</i> (T. parviflora)	kislevelű hárs	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Tilia platyphyllos</i> (T. grandifolia)	nagylevelű hárs	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Ulmus glabra</i> (U. montana, U. scabra)	hegyi szil	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Ulmus laevis</i>	vénic szil, lobogós szil, vénicfa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Ulmus minor</i> (Ulmus campestris)	mezei szil, simalevelű mezei szil	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Cserjék

tudományos (latin) név	magyar elnevezés	hegyvidéki területen telepíthető faj	dombvidéki területen telepíthető faj	alföldi jellegű területen telepíthető faj	vizes élőhelyekre (pl. patakpart) védősáv) telepíthető faj	szárazabb területekre telepíthető faj	városi környezetbe (pl. parkba) telepíthető faj
<i>Coletea arborescens</i>	pukkanó dudafürt	+	+	+	+	+	+
<i>Cornus mas</i>	húsos som	+	+	+	+	+	+
<i>Cornus sanguinea</i>	veresgyűrű som	+	+	+	+	+	+
<i>Crataegus laevigata</i> (C. oxyacantha)	kétfibés galagonya	+	+	+	+	+	+
<i>Crataegus monogyna</i>	egyfibés galagonya	+	+	+	+	+	+
<i>Euonymus europaeus</i>	csíkos kecskerágó	+	+	+	+	+	+

tudományos (latin) név	magyar elnevezés	hegyvidéki területen telepíthető faj	dombvidéki területen telepíthető faj	alföldi jellegű területen telepíthető faj	vizes élőhelyekre (pl. patakparti védősáv) telepíthető faj	szárazabb területekre telepíthető faj	városi környezetbe (pl. parkba) telepíthető faj
<i>Euonymus verrucosus</i>	bibirces kecskerágó	+	+	+	+	+	+
<i>Frangula alnus</i> (<i>Rhamnus frangula</i>)	kutyabenge	+	+	+	+		+
<i>Juniperus communis</i>	Közönséges boróka	+	+	+			+
<i>Lonicera xylosteum</i>	ükörke lonc, ükörke	+	+		+		+
<i>Prunus spinosa</i>	kökény	+	+	+	+	+	
<i>Rhamnus catharticus</i>	varjútóvis (benge)	+	+	+	+	+	
<i>Rosa canina</i>	gyepűrózsa	+	+	+		+	
<i>Salix cinerea</i>	rekettyefűz, hamvas fűz			+	+		
<i>Salix purpurea</i>	csigolyafűz			+	+		
<i>Salix viminalis</i>	kosárkötő fűz			+	+		
<i>Sambucus nigra</i>	fekete bodza	+	+	+	+	+	+
<i>Sambucus racemosa</i> **	fürtös bodza	+					
<i>Staphylea pinnata</i>	mogyorós hólyagfa	+	+		+		
<i>Viburnum lantana</i>	ostorménfa	+	+			+	+
<i>Viburnum opulus</i>	kányabangita	+	+	+	+	+	+

* nem „szöszös”, hím egyedek telepítése javasolt csak

** 500 m felett javasolható a telepítése

*** kivéve a Mátra térsége, ahol nem javasolt a telepítése

Allergén növényfajok telepítése kizárólag külterületen, belterületől és beépítésre szánt területtől nagy távolságra javasolható.

Ildikó Kovácsné Erdődi <bukkszentkereszt.hivatal@gmail.com>

Településképi arculati kézikönyv

3 üzenet

Peter Kolozsi <risliweg@gmail.com>

2019. május 8. 12:15

Címzett: "bukkszentkereszt.hivatal" <bukkszentkereszt.hivatal@gmail.com>

Kedves Solymosi Megbízott Polgármester Úr,

Az imént olvastam az önkormányzat oldalán a faluról megjelent tetszetős arculati kézikönyvet. Amennyiben még korrigálható, három dologra hívnám fel a figyelmet;

1; Az 5. oldalon lévő kép nem Bükkzentkeresztben készült, hanem Gyimesközéplokon!

2; az éghajlati részben: Bükkzentkereszt átlagos éves csapadékadatát pontosan lehet tudni; 820 MM (és nem CM), tehát semmiképpen sem valós a 650 mm-től.

3; az éves átlag (inkább középnek hívják) hőmérséklet alacsonyabb mint 8 fok, inkább 7 fok

Amennyiben a kézikönyvet szélesebb körben terjeszteni kívánják, ezeket korrigálnám.

Üdv dr Kolozsi Péter Völgy u.

Kovácsné Erdődi Ildikó <bukkszentkereszt.hivatal@gmail.com>

2019. május 13. 15:24

Címzett: Peter Kolozsi <risliweg@gmail.com>

Tisztelt Kolozsi Péter Úr!

Fenti tárgyú megkeresését köszönettel fogadtuk.

Üdvözlettel:

Solymosi Konrád Ferenc

alpolgármester

[Az idézett szöveg el van rejtve]

Ildikó Kovácsné Erdődi <bukkszentkereszt.hivatal@gmail.com>

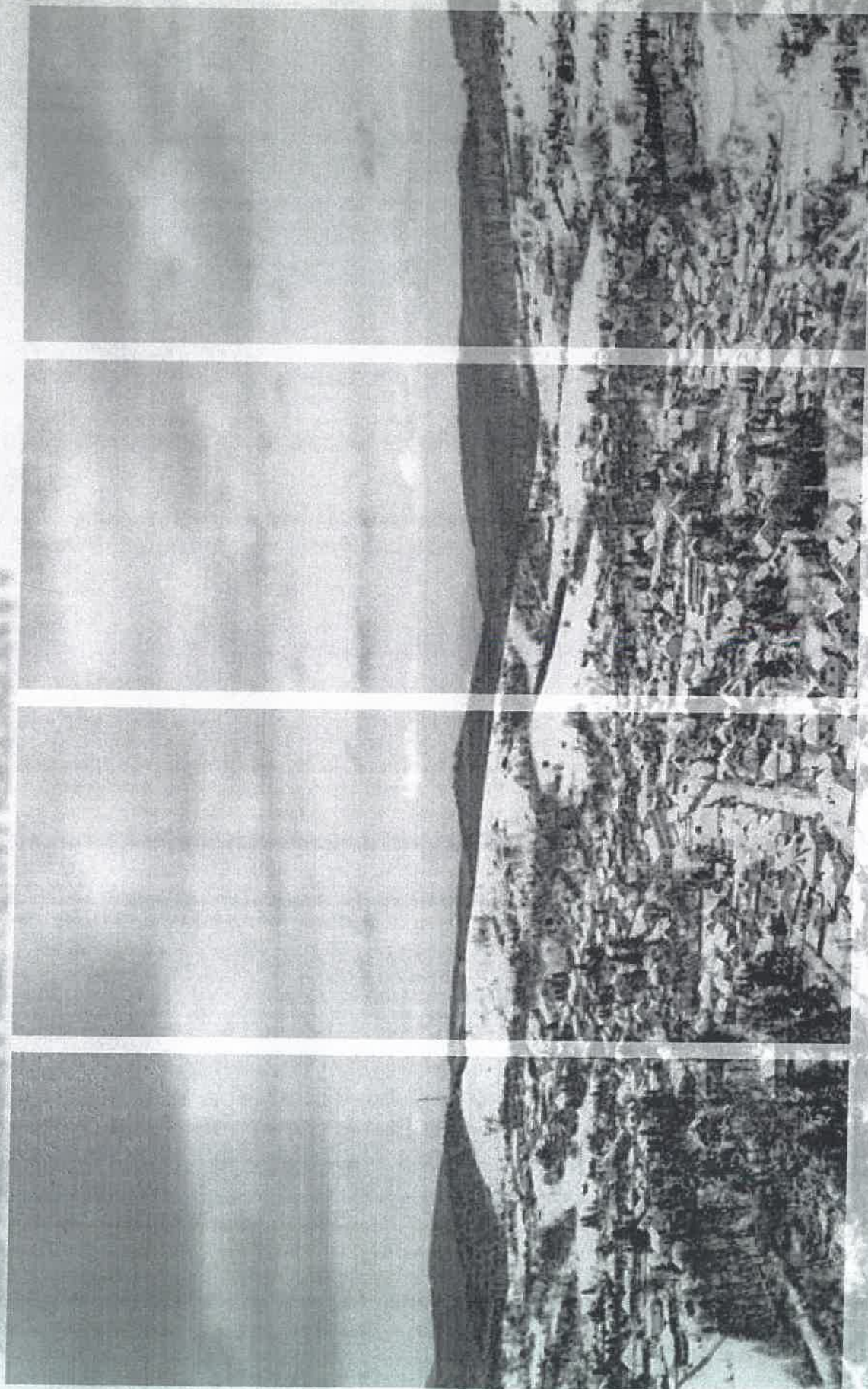
2019. május 14. 11:12

Címzett: "E-Studio Kft." <estudio@t-online.hu>

[Az idézett szöveg el van rejtve]

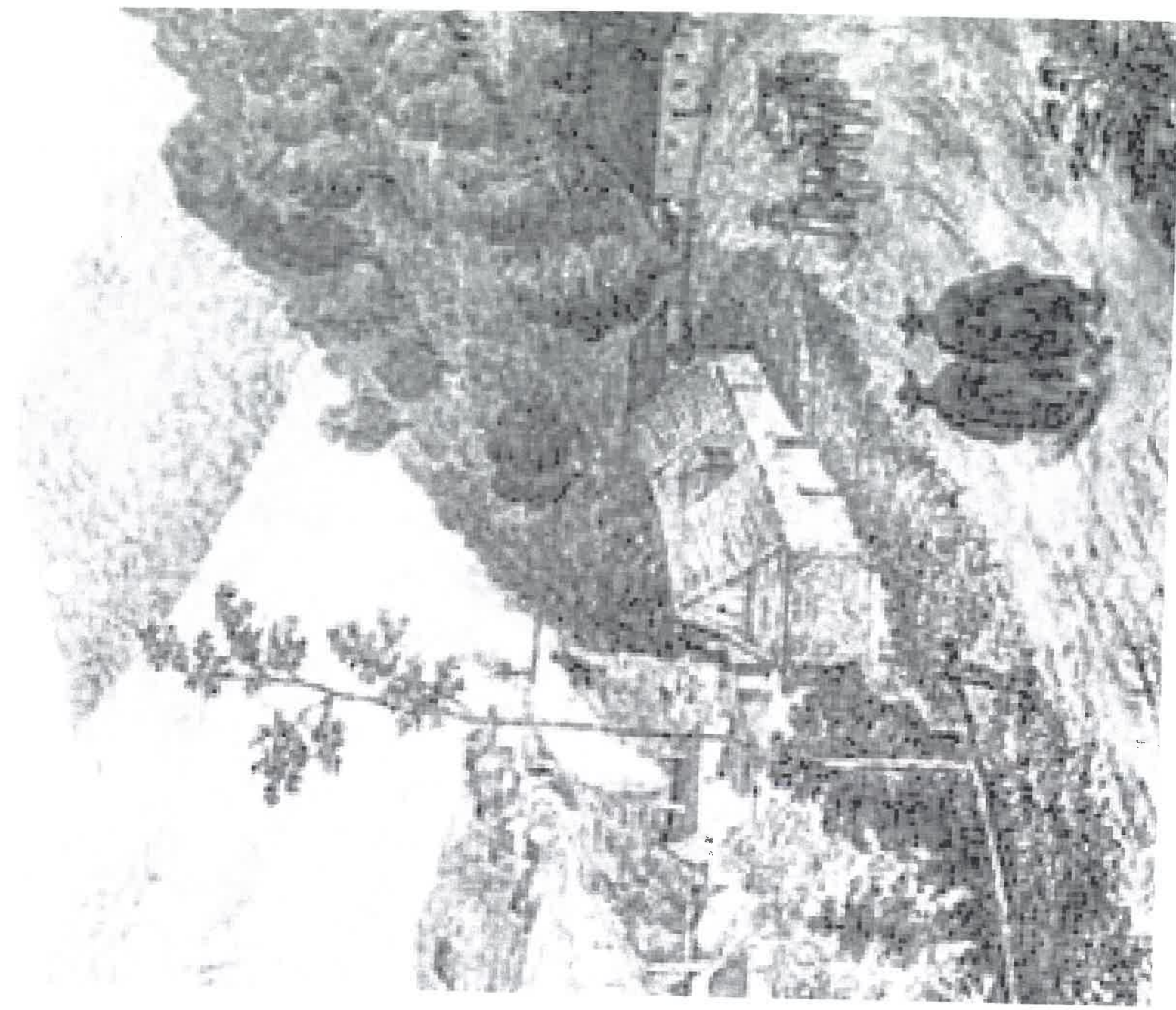
**BÜKKSZENTKERESZT
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV**

Fegyverkönyv 11 melléklet

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	4
2. BÜKKSZENTKERESZT BEMUTATÁSA	6
Természeti adottságok	
Településtörténet	
3. ÖRÖKSÉGÜNK	22
Római katolikus templom, temető	
Bükkü üvegputak ipartörténeti múzeuma	
Szabadtéri néprajzi gyűjtemény	
Népi építészeti emlékek	
Feszületek	
Emlékművek	
Iskola	
Boldogasszony köve	
Mészégető boksák	
Kilátó	
4. Gyógynövénykert, gyógynövényház	46
Eltérő karakterű településrészek	
Vegyes településközpont	
Új sorok ('50-'60)	
Új sorok ('80-'90)	
Szántó, rét, legelő	
Erdő	
5. Rendezvények, szolgáltatás	80
6. Építészeti útmutató	90
7. Jó példák bemutatása	108
Jó példák Bükkzentkereszten	
Jó példák máshonnan	
8. Mellékletek	116
9. Irodalomjegyzék	
10. Impresszum	

BEVEZETÉS

A KÉZIKÖNYV CÉLJA:

- Megismertetni a település építészeti karakterét – szépségeit, értékeit, egyedi jellegzetességeit
- Inspirálni az építetőket, helyi döntéshozókat, tervezőket
- A település karakteréhez illeszkedő példák felkutatásával, ajánlásokkal segíteni döntéseiket
- Védeni és erősíteni az egységes faluképet

A kézikönyv nem tartalmazza a vonatkozó építésügyi jogszabályi előírásokat. a tervezés során minden esetben a területileg illetékes építésügyi hatóság állásfoglalását. Az építésügyi eljárásokról a **[www.e-epites.hu/lakossagi tajekoztatok](http://www.e-epites.hu/lakossagi_tajekoztatok)** oldalon, vagy az illetékes járási építésügyi irodán kaphat tájékoztatást.

Amennyiben segítségre, vagy további információra van szüksége, keresse fel a Bükszentkereszt Pogármesteri Hivatal Jegyzői Irodáját:

Dr. Gergelyné dr. Bodnár Márta

3557 Bükszentkereszt Kossuth Lajos u. 24. sz.

Telefon: +36 46/390-120

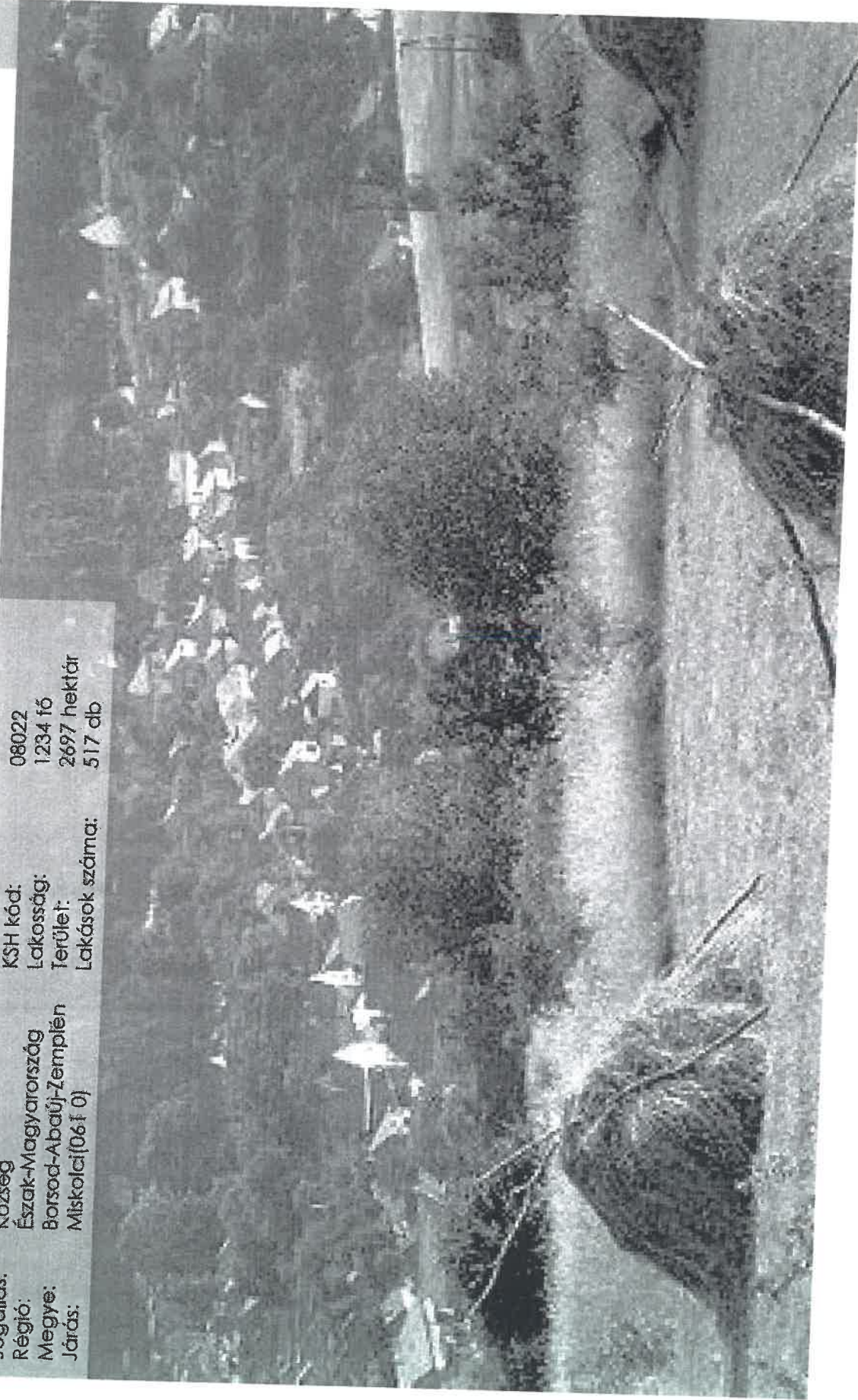
Email: bukszentkereszt.hivatal@gmail.com

„Fontos hangsúlyozni: nem arról van szó, hogy az új épületek a korábbi sfilusok puszta utánzatai legyenek. Éppen ellenkezőleg, sokkal nagyobb kihívásról van szó. Arról, hogy ma olyan házat kell építeni, amely megfelel a saját korának, teljes mértékben válaszolni tud a mai energia- és éghajlati elvárásokra, találkozik a modern élet- és munkakörülmények igényeivel, de mégis azonnal felismerhető, hogy hol van és kié. Nem könnyű elvárás, de elengedhetetlen.”

Mike Shanahan építész

Jogállás: Község
Régió: Észak-Magyarország
Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén
Járás: Miskolc(061 0)
KSH kód: 08022
Lakosság: 1234 fő
Terület: 2697 hektár
Lakások száma: 517 db

BÜKKSZENTKERESZT BEMUTATÁSA

FÖLDRAJZI FEKVÉSE

A Bükk hegység keleti részén az Eger-Miskolc közötti főútvonal mentén található Bükkszentkereszt. Magyarország egyik legmagasabban fekvő települése, melynek átlagmagassága 600 méter. Gyógyhatású levegőjéről ismert, mely a pajzsmirigy megbetegedésében és az asthma légzési zavarairal szenvedőknek nyújt elsősorban segítséget.

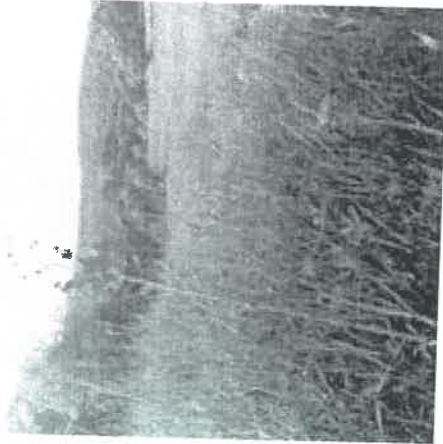
ADOTTSÁGOK

A település helyének kiválasztásában a történelmi és természetföldrajzi tényezők egyaránt meghatározóak voltak. A határvonalat elsősorban a lakók foglalkozása határozta meg. A lakók ide telepített lengyel, német és cseh-morva mesteremberekből tevődtek össze. Természetföldrajzi szempontból a környező településekhez hasonlóan a közefelépítés és a felszíni vízforrások a legnagyobb befolyásoló tényező. A völgymedence puhább, gyorsan pusztuló, erősen gyűrt triász időszaki sötétszürke palaretegen alakult ki. A jellemző kőzetek színe szürkésfehér és fehér, hófehér kalciterek, melyek a híres bükkszentkereszti mészkő és mészkő alapanyagát biztosították. A község keleti és északi részén a palatöszletekbe települt kova- és tűzkőtelérekhez tiszta kvarcerek társultak, melyek szintén megfelelő nyersanyagot szolgáltatnak az üveghuta számára.

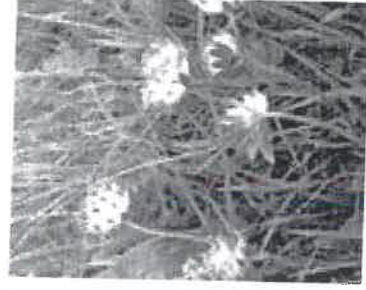
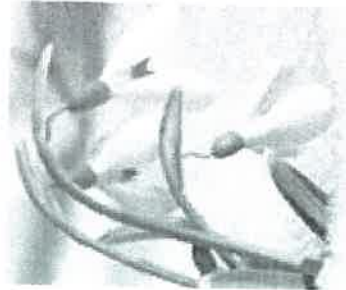
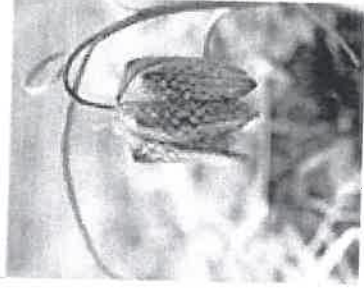
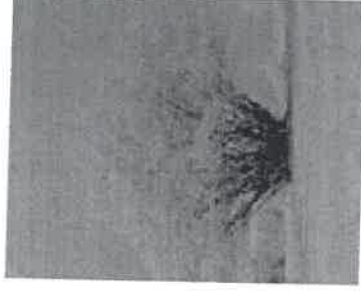
ÉGHAJLAT

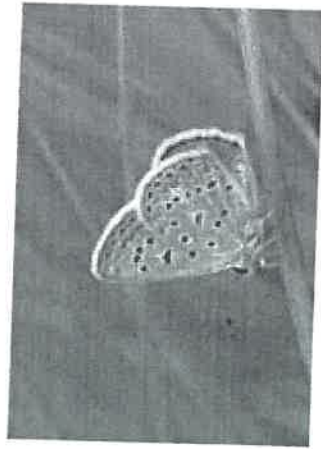
A falu közelében három víznyelő található, a Hósök forrása, az Orosz kút és a Hollósetői forrás. A település keletkezekekor a falut a Som patak szelte ketté, amely a mai Táncsics utcán folyt végig, majd a Petőfi utcán, a Dalimkán, a Bika-réten, a Galuzsnya és a Nagy Som között. A XIX. század közepére a patak teljesen kiszáradt és megszűnt. A környéken gyakran előfordulnak karsztos jelenségek, víznyelők, töbrök és kisebb barlangok. A karsztos jelenségek közül kiemelkedő a település fölé emelkedő Kis-Ivács kipreparálódott mészkőcsúcsa. Bükkszentkereszt éghajlati adottságait heggyvidéki fekvése, tengerszint feletti magassága és a domborzati formák határozták meg. A hűvös területek hideg telű nedves és mérsékelt nem alacsonyabb mint 7 C°. A téli hosszú és hideg. Az átlaghőmérséklet nem alacsonyabb mint 7 C°. A havas napok száma évente 25-30 közötti. A hórétég vastagsága elérheti a 40-50 centimétert, melynek köszönhetően Bükkszentkereszt a hazai téli sportok egyik központja lett. A nyár hűvös, az átlaghőmérséklet nem lépi túl a 18 C°-ot. Az évi csapadékmennyiség 820 mm.

NÖVÉNYVILÁG

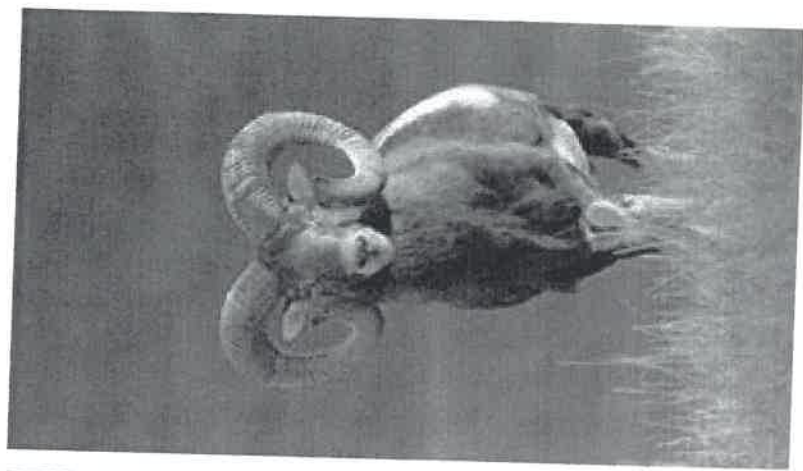
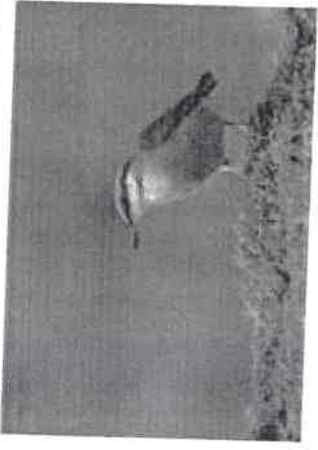
Az éghajlat és a domborzati adottságok miatt a település határán a természetes növénytakaró mindenütt erdő volt. Tölgyesek, gyertyános-tölgyesek és bükkösök találhatók a környéken. 600-700 méter magasságban megjelennek a kőrisek, juharok, szilvek, s kisebb részeken erdei-, luc- és vörösfenyők. Hóolvadás után virít a farkasboroszlán, hóvirág, kék tavaszi csillagvirág. Tavasszal megjelenik a pirosló hunyor, leánykőkörcsin, kankalin, keftikék, fehér galambvirág, boglárás szellőrózsa, aranyárga mártilapu. A környék ritkaságai is megjelennek, mint például a fekete áfonya, kockás kotuliliom, turbánliliom, szártalan bábakalács, tarka nőszirm. A település körül továbbá számos gyógynövény megtalálható: szagos müge, székfű, ezerjófű, beléndek, tüdőfű, gyömbérgyökér, zsálya stb. A Bükkösök jellemző növényei a szagos müge, olocsán csillaghúr, kontyvirág. A réteken, legelőkön nyáron és ősszel nyílik a kosbor, tárnics, őszi kikerics stb.

ÁLLATVILÁG

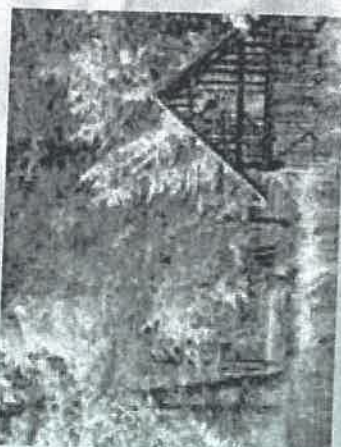
A településen a táj jellemző nagyvadjai élnek: szarvas, őz, vaddisznó, mufaon, róka. Kistestű állatok közül fellelhetők kamókusok, pelék, denevérek, sünök, menyétek, cickányok. A községhez tartozik egy Rókafarm, ahol a két világháború között ezüstrókákat tenyésztettek. A madárvilág képviselői a cinegék, csuszkák, pintyek, rigók, sármányok, harkályok és ragadozó madarak. Megfigyelhetők a csontfaluúak, fenyőrigók, süvöltők, pacsirták, billegetők. A rovarvilág képviselői a szép színezetű boglárkalepkék, cincérek, virágdiszbogarak, a kétléltűek képviselője pedig a szalamandra.

HOLDVIOLA TANÖSVÉNY

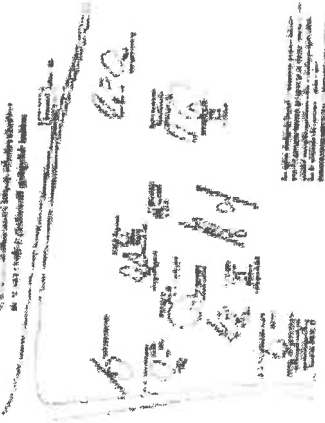
Az ösvény a Vadas-bércen húzódik az erdőben haladva. A 3 kilométeres útvonal az ifjúsági táborról indul ki, és az oda visszatérő útvonalon fára festett római számok jelzik az állomásokat. A tanösvény leírását tartalmazó füzetet a Bükk Nemzeti Park irodájában lehet megvásárolni.

Állomások: Mészégető, Hét katona sírja, Bika rét, Holdviola, Az erdő hangja, Terepformák, Az erdő fái, Útcsomópont, Vadászház

„GYÓGYÍTÓ BÜKKSZENTKERESZT”

„Bükk-szentkereszt magaslati, tiszta levegője gyógyítóan hat a légzőszervi problémákra, míg a hegység fái – mint a gyulladáscsökkentő díó, a hajerősítő tölgy, vagy a hangulatjavító bükk – mind más és más kedvező hatással rendelkeznek.” A természet erejének tulajdonított gyógyító hatása (lelki és testi) megannyi látogatót vonz évente (világjárók, turisták, természetgyógyász stb.)

A gyógyítóhatás itt a levegőben, a hegység közeiben és az értékes növényzetben rejlik. Megtalálható itt a nyugtató hatású citromfű, galagonya, gyulladáscsökkentő orvosi zsálya, lándzsás útifű stb. A növényvilágon kívül a kövek is gyógyító hatással rendelkeznek. Az energiaháromszög csúcsát a legendás Boldogasszony köve alkotja.

Bükkszentkereszt /11

BÜKKSZENTKERESZT TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE

A Bükk hegység egészéhez hasonlóan a Kárpát-medence régóta lakott vidékeihez tartozik. A településtől 5 kilométerre található a Szeleta-barlang, és 10 km-re a Balla-barlang. 1907-ben a Szeleta-barlangban folytatott ásatások során a felszínre kerültek a Szeleta-kultúra pattintott babérlevél alakú lánzszahegyei, jellegzetes jégkori állatok maradványainak kísérletében. Az itt talált leletek igazolták először az ősember létét Magyarországon. A Balla-barlang az utolsó jégkorszakban otthontként szolgált a szeletai kultúrkörbe tartozó ősember számára. A jégkorszak utáni hőmérsékletváltozás magasabb átlagos középhőmérsékletet eredményezett. A Kr. e. 5. évezredben egy sajátos földművelő csoport, az alföldi vonalászes kerámia népe élt itt, melyből kialakult a bükki kultúra. A kultúra népének egy része fazekasságból élt, mely Európában is egyedülálló volt. A bükki kultúrának félgömbös és bomba formájú, vékonyfalú, festett és karcolt-ájszes, simított feülletű edényei voltak. Az éghajlati adottságok javulásával a lakóhelyek lassan a hegyek peremei felé kezdtek vándorolni. A sziklafalak egészen a középkorig jól védhető, erőszerű menedéket biztosítottak az itt élő népeknek. A Kytajice-kultúra népe a késő bronzkorban földvárakkal vette körül a Bükköt. A Bükkszentkereszthez legközelebb eső földvár Kisgyőr és Bükkszentlászló területén voltak.

MEGÉLHETÉS

Az üveggyártás befejezése után az erdőgazdálkodás biztosította a lakosság számára a megélhetést. A településen kezdetben fakitermelésből éltek, de a XIX. századtól kezdve inkább a fuvarozás került előtérbe. Ebben a században meghatározó a faszén- és mészégetés is. Az ismert bükkszentkereszti meszet a helyi fuvarosok szállították Miskolcra és az Alföld településeire a helyi gyógynövényekkel együtt.

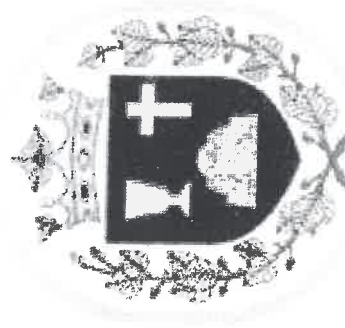

A TELEPÜLÉS VÁLTOZÁSAI

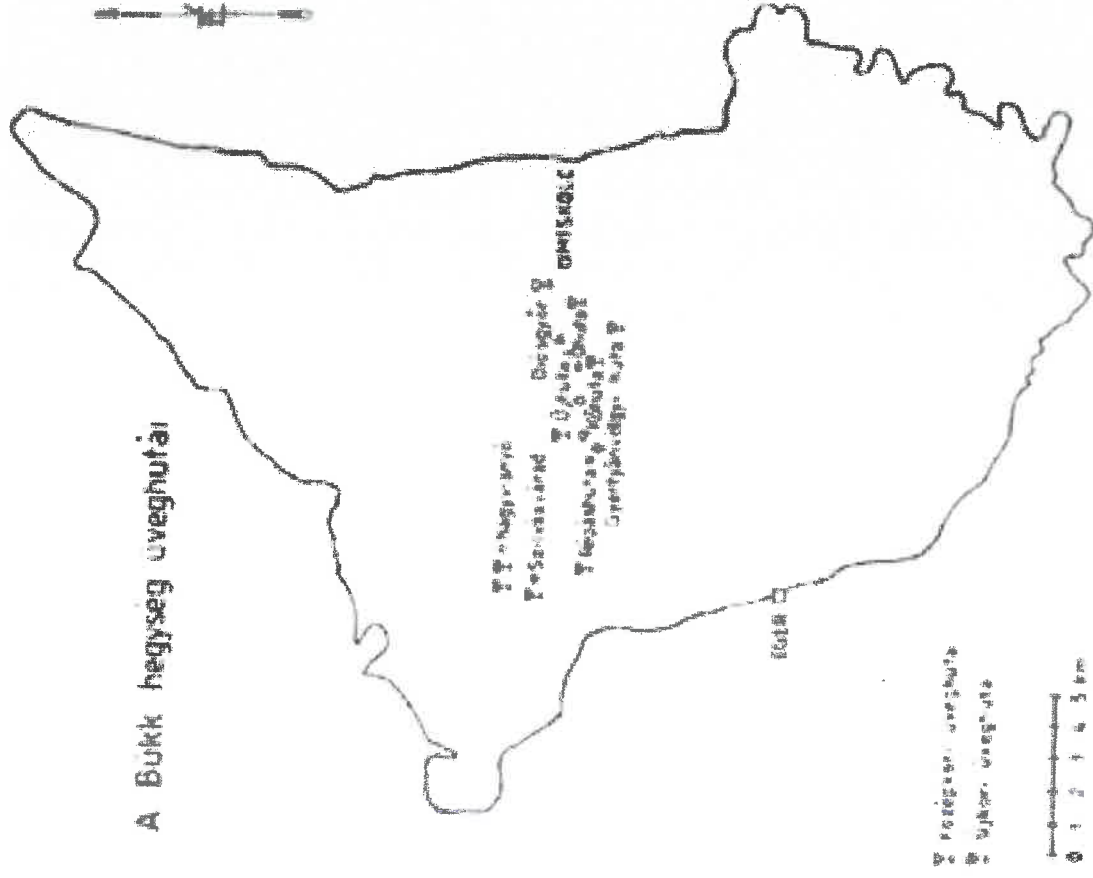
Fontos szerepet játszottak a település változásában a környező területeken lezajlott iparosítások. A XVIII. század második felében elkezdődött a vasgyártás. Az 1770-es évek elején kijelölték a gyárterület helyét Ómassán. A folyamatos termelés évente 7300 öl fát igényelt, melynek kitermeléséhez a bükkszentkeresztiak is jelentősen hozzájárultak. A jobb megélhetési körülmények a falu lakosságát Alsó- és Felső-Hámarba csábították, melynek következtében a falu kiürült. 1870-ben kiépült az új nagyolvasztó és hengeremű, melynek következtében a diósgyőri kincstár már alig igényelt fát, s ez kihatott a bükkszentkeresztiak életére. A kincstári erdészet most már a lakossági tűzifa és épületfa kitermelését várta a lakosságtól. A XIX. század utolsó harmadában a munkaképes lakosság a diósgyőri vasgyárban keresett megélhetést. A II. világháború után ez az elszívó hatás még jobban érvényesült. Az első világháború után a nehéz gazdasági helyzet arra kényszerítette a települést, hogy új lehetőségeket keresen a település életben tartására. A megoldás a község üdülőfaluvá fejlesztése volt. Az erdőhöz kapcsolódó hagyományos ipari tevékenység lekorlátozódásában az 1977-ben megalakult Bükk Nemzeti Park óvó- és védőtevékenysége is közrejátszott. A település történelme nagyrészt telepítvényes községként élte, majd 1873-ban emelkedett falu rangra. 1940-ben megszerezte a kisközségi rangot, majd 1950-ben önálló tanácsú községgé vált.

CÍMER

A község egykori címere nem ismert. Új címere az elmúlt években kapta, melyben a bükkfaágból alkotott koszorú a földrajzi helyzetre utal, a korona pedig az egykori diósgyőri koronauradalomra. A szimbólumok közül a mészégető kemence a mészégető mesterségre, az üvegkehely az első telepek foglalkozására utal.

A Bükk hegység üvegheutái

ÜVEGYÁRTÁS

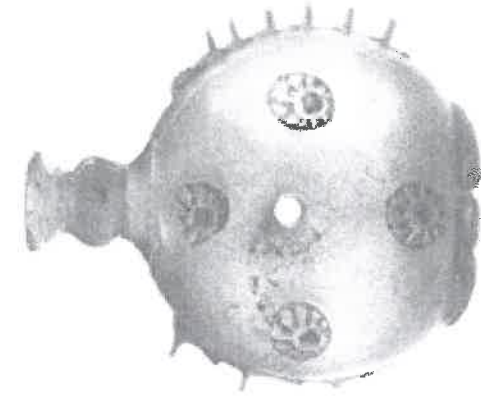
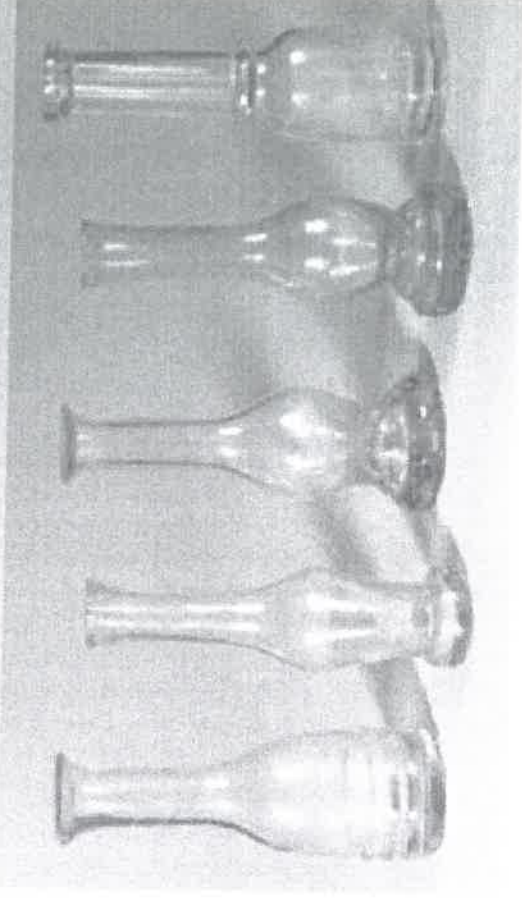
A Bükk hegység első üveghutája 1712-1717 között épült Diósgyőriől nyugatra. Az évek múlásával a fát egyre távolabbi helyekről kellett beszerezni, így célszerűbb volt új üzemet létesíteni. Az új üzem felépítése az 1750-es években vált indokolttá. 1755-ben új huta létesült a Bükkben, a régi hutától mintegy 8 kilométer távolságra. A leváltári dokumentumok már Újhuta néven nevezik a létesült új hutát, a régit pedig Óhutának. A mai Bükkszentkereszt település első említése tehát 1755-be történik Újhuta néven. Egy 1759-ben készült leírás csupán 3 épületet említ a sűrű erdőségben. A bérlő és családja kivételével a munkások Óhután laktak.

/A közeli patak nem biztosított kellő mennyiségű vízellátást, amely a település bővülésével később nagyon komoly gondokat jelentett, amelyet csak az ivóvezeték 1950-es évekbeli kiépítése oldott meg. /

A koronauradalom elnöke gróf Grassalkovich Antal hamar felismerte a fában rejlő lehetőségeket, és támogatta az új huta építését. Az új huta bérlője Sztraka Ferenc nevű hutásmester volt. Előrelépést a táblaüvegyártó kemence üzembehelyezése jelentett. 1755 előtti csupán ún. karika üvegeket gyártottak, ólomkeretbe foglalva (parasztkarika, kristálykarika), melyeket fúvással állítottak elő. A táblaüvegek szintén fúvással készültek. Az így kapott 15x20, maximum 20x30 cm-es üveglapokat fakeretbe foglalták. Ebben az időben csupán 9 munkás dolgozott a hutában, akik idegen származásúak voltak: Srajnner Venzel, Matiscsák Joseph, Fridlik Benedek, Bartos Gáspár és Ondró, Prácsik Antal, Billir Jakab, Flekács Mártony, Sir János. A szakmunkások főként cseh, szlovák, lengyel, rutén és német származásúak voltak, így a településen keverék szláv nyelven beszéltek.

/A községben még ma is sokan használják az élő szlovák nyelvet./

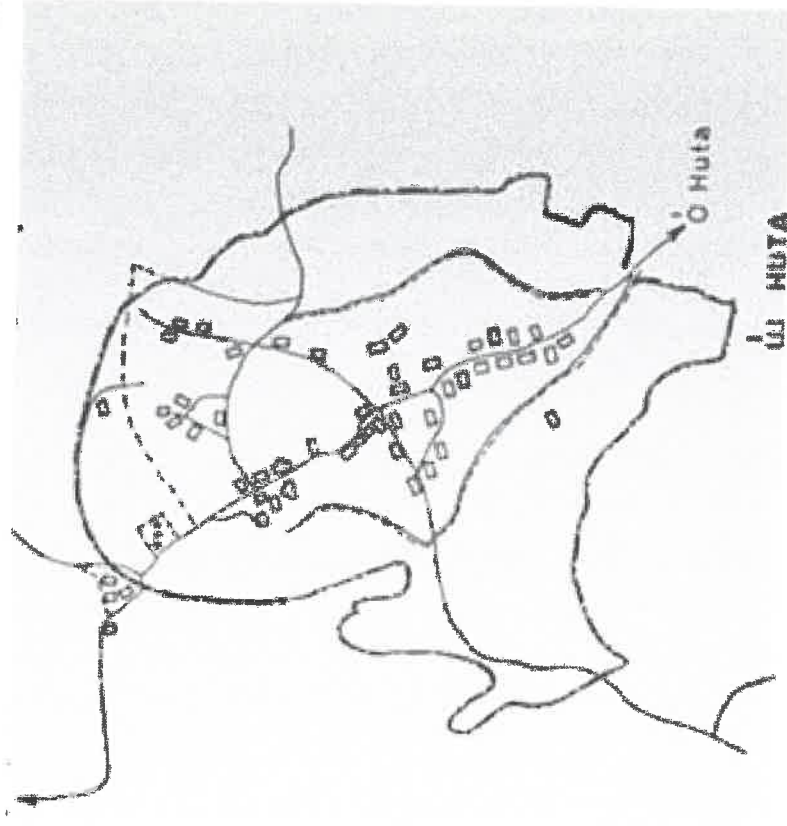
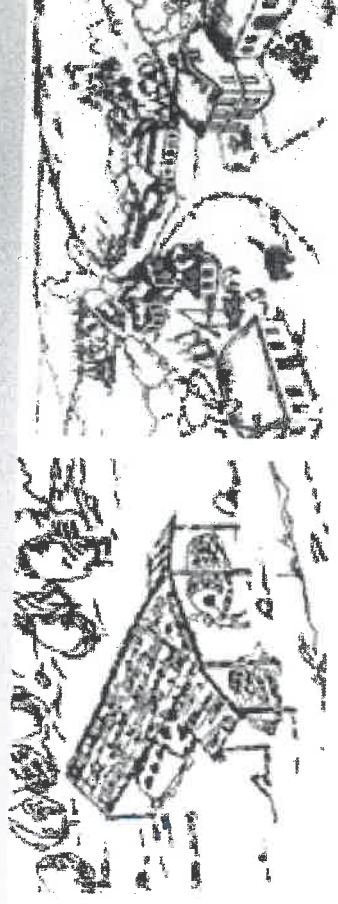
Az alapított üveghuta a mai Széchenyi, Kossuth, Erdészker, Petőfi és Táncsics utcák által határolt területet foglalta el.

Az 1760-as évek végén nagy változások következtek be a díósgyőri koronauradalomban. A vasolvasztás folyamatosan nagy mennyiségű faszenet igényelt. Újhuta közelében, a mai Répáshután intenzív fakitermelésbe kezdtek, ami veszélyt jelentett az üveghuta számára. Kneidiger András kamarai mérnök erdőgazdálkodási tervet készített, amely alapján az üveghuta működéséhez is 8000 hold erdőt jelölt ki, amely legalább 20 évre biztosította az üvegekészítés fenntartását. 1774-ben Simonides János lett a huta bérloje. Ebben az időben a huta „véletlen tüztámadás” miatt leégett. A tűzvész után a munkások nagy része eltávozott. A Borsod vármegye uradalom vezetőitől kapott segítséggel a huta újjáépült 1755-ben. 1776-ban 20 évre sikerült bérleti szerződést kötnie a mesternek. Simonides János sikeres vállalkozónak bizonyult. Új szakmunkásokat csábított Nógrádból a Hrinyova hutából, Hollóház és Vágáshutából. 1777-ben feleségével Sályi Katalinnal fakápolnát építtetett a település számára. A bővüléssel a település gyors növekedésnek indult. Emellett bérbé vette az uradalom kocsmáját és a hutával szemben lévő domb aljában kuglipályát is építtetett. Sorra épültek a faházak, melyek többnyire szoba-konyhások voltak.

A II. József korabeli katonai felmérések alapján a huta a mai község központjában helyezkedett el, az erdészház kertjében állott. A mai Táncsics utca jobb oldalán helyezkedtek el a lakóépületek. 1769-ben már 63-an éltek a településen. Borsod vármegye egyik legnagyobb ipari üzemévé nőtte ki magát. Az üvegekészítés a település teljes lakosságának megélhetést biztosított.

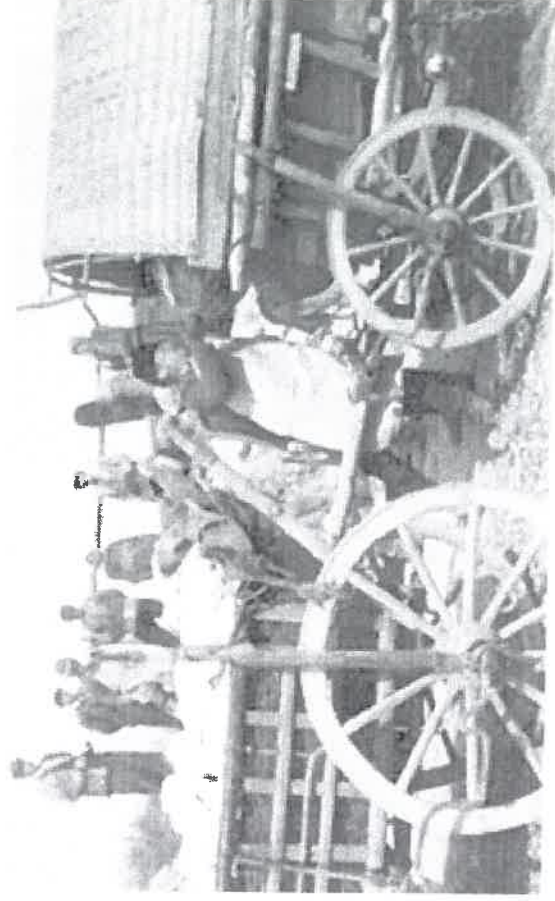
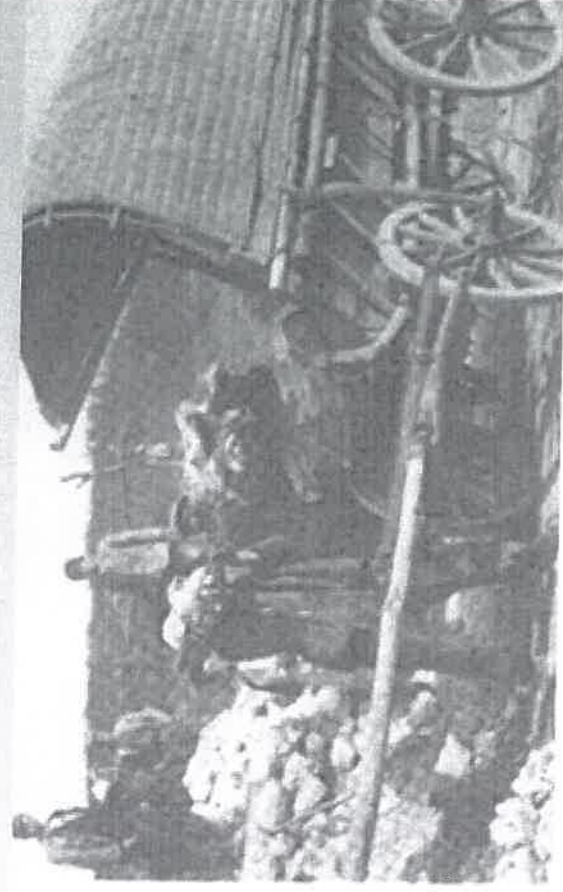
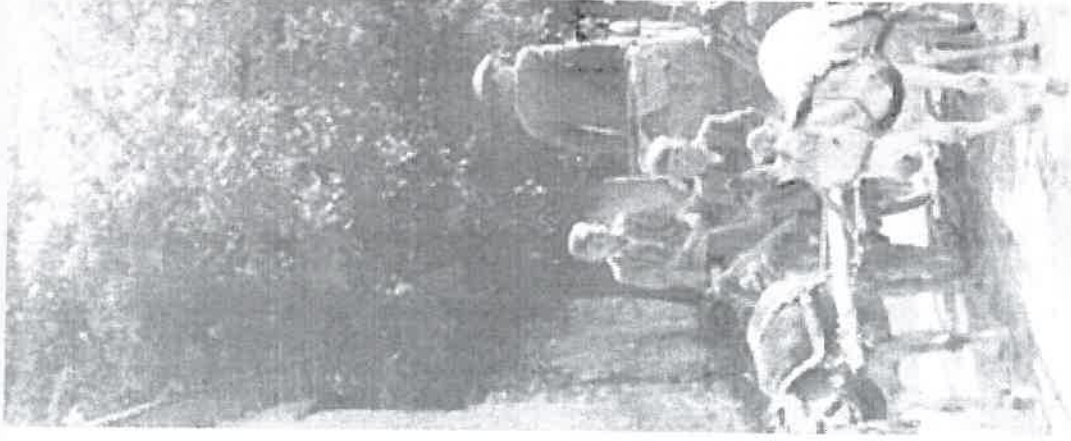
A mesterség megismeréséhez a Bükküi Üveghuták Ipartörténelmi Múzeuma ajánlott, amely Bükkszentkereszten található.

ÉLET AZ ÜVEGGYÁRTÁS UTÁN

1797 nyarán említk utoljára üvegkészítő helyként Újhutát. Az év végén már Répáshután működött az új huta, az ittenitől függetlenül. Az itteni munkások egy része máshol keresett megélhetést, míg másik része megpróbálkozott a földműveléssel és erdőgazdálkodással. Az újhutaik favágók, szén- és mészégetők lettek, s az erdei irtásokban állatokat legeltettek. A fiatalok azonban folyamatosan beköltöztek a vasverő három melletti kifejlődő településekre. Az elvándorlás következtében az 1807-ben meglévő 383 telek 1824-re 109-re csökkent. 1831-ben a település megszűnni látszott, hiszen a kolerajárvány a lakosságot 55 főre csökkentette. A falu azonban rendkívül gyorsan élétre kelt. 1848-ban már 390-en éltek a településen.

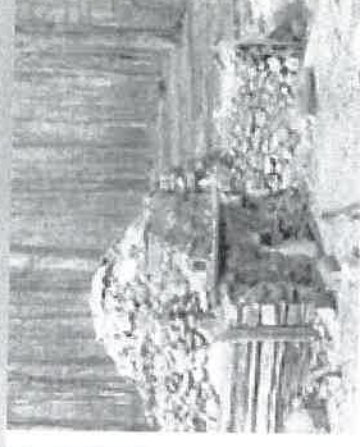
/ Ebben az időben a falu kiemelkedő szülöttje Stuller Ferenc, Kossuth Lajos titkára volt./

A gyors fejlődést a település a diósgyőri kincstári uradalom intenzív erdőgazdálkodásának köszönhette. 1810 után az uradalmi erdősségeket 5 kerületre osztották, melyek közül az egyik Újhutáté lett. Az új feladat rendkívüli munkaerőt igényelt, amelyet csak betelepítéssel lehetett megoldani. 1851-ben a bükki hutatelepülések központjaként emlegetik, amely valójában a vallási élet központja volt. 390 lakosból csupán 3-mán voltak más vallásúak.

A lakosságból 39-en voltak favágók, míg a többiek fuvaroztak. 1853-ban a házhelyek és kertek a lakosság tulajdonába kerültek. A falunak 1880-ban volt saját kovácsműhelye, mészárszéke. A településnek több alkalmazottja is volt: kisbíró, szülésznő, körorvos, halottkém, postás, tanító, csordás, bikatartó, kútbíró és éjjeliőr. A házak szétszórta telepítése miatt tűzveszélyes volt. 1884-ben egyetlen komolyabb tüzeset volt, a község ház leégése. A lakosság egyre inkább a fa Miskolcra való szállításával kezdett foglalkozni. A változó körülmények az úthálózat korszerűsítését követelték. A fő közlekedési útvonal három irányba vezetett. 1878-ban kényszerűségből kiépítették a Miskolc felé vezető utat. 1869-1900 között a népesség szinte megduplázódott. (858 fő)

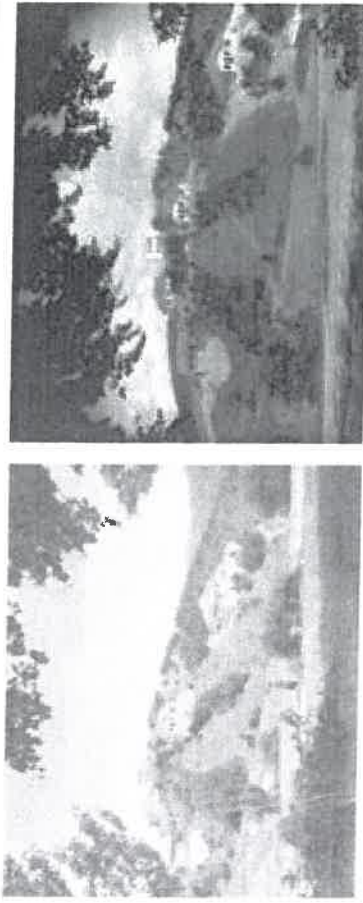
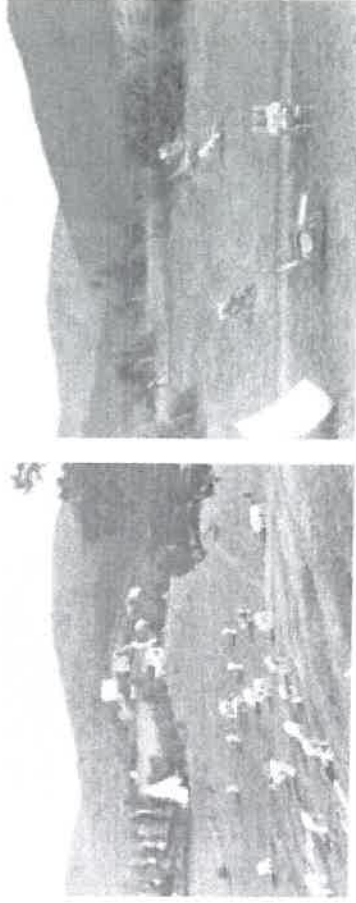
A fakitermelés Újhutától egyre távolabbra került, amely változtatásra kényszerítette a lakosságot.

A TELEPÜLÉS ÜDÜLŐFALUVÁ FEJLESZTÉSE

Az első világháború után megszűnt a kincstári erdőhivatal, a népesség így állandósult. Az idegen ajkú utánpótlás hiánya miatt felgyorsult a szlovák lakosság asszimilálódása. A beolvadást gyorsította az iskola fejlesztése, és 1932-ben a magyar óvoda létesítése, amelybe 120-140 gyermek járt. A lakosság helyzetének javítása a település üdülőfaluvá fejlesztésében rejlett. Az új országhatáron belül magaslatti üdülőhelyek létesítését tűzték ki célul. A nagypolgári jellegű hegyjáróturizmus mind szélesebb körben terjedt, sorra alakultak a természetjáró egyesületek. Trianon után Újhuta az ország legmagasabban fekvő települése lett. A Stiller Bertalan és dr. Mandel Dezső vezetésével végzett kutatások kimutatták a levegő jótékony hatását. Az 1920-as évek elején elkezdődtek az üdülőtelkek értékesítése és villák építése. A legelső üdülők a Gyegyinszki Versek nevezetű dombtetőn épültek. Különösen népszerű volt a Princz Lajos által építtetett Joli panzió, amely 1991 óta Béke turistaház néven vált ismertté. A Rónaszéki Trux Lajos miniszteri főtanácsos villája a jelenlegi rendőrség hivatali épülete. A jeles nyaralók közül megemlíthendő Kosáryné Réz Lola íróháza.

1921-ben a posta távirtdát és telefonállomást létesített. Az üdülőfaluvá fejlesztést csupán a vízhiány gátolta, melyre 1925-ben végleges megoldást kerestek. Az üdültetés fellendítésére a meglévő kocsmákkal mellét még kettőt létesítettek, hatóságai húskimérést és zöldségesbolt nyitást indítványozták. Mozgó fényképezőgépet, mozi nyitottak. 1930-ban létrehozták a helyi Olvasó Kört. 1935-ben elkészült a település utcaszabályozási terve. 1942-ben Hősi emlékművet állítottak, Kucs József miskolci kőszobrász kivitelezésében.

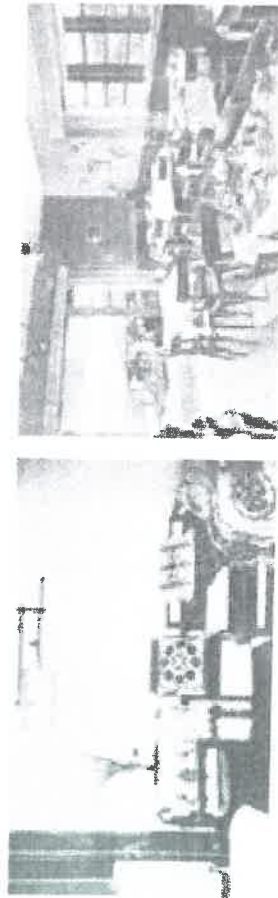
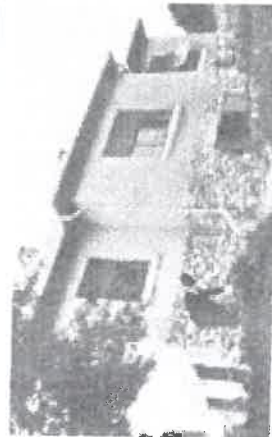
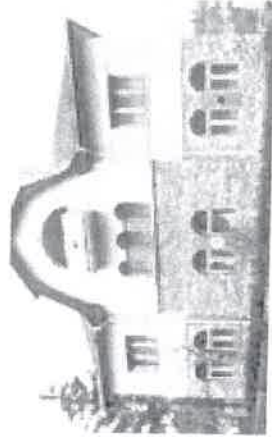

A panziók, villák megjelenésével jelentősen megváltozott a falukép. 1921-ben és 1935-ben faluteleket osztottak, ezáltal növekedett a lakott terület, és az új, jellegzetes téglaszlopos tornáccal épített lakóházak száma is. 1940-ben fogadták el az Újhutaiak névváltoztatásról szóló kérelmét. A második világháború tragikus következményeként a bükkszentkeresztiiek számára. A háború után megkezdődtek a kitelepülések. A faluban 78 ház maradt üresen. 1949-ben 1159 lakosa maradt csupán a községnek. A diósgyőri vasgyártás megkezdésével újra fogyásnak indult a település lakossága.

1950-től újabb utcák épültek (Hunyadi, Árpád, Dózsa, Erdészkerthben, Kishollóson, Szabadság telepen). 1959-ben létesült állandó orvosi rendelő. 1960-ra épült fel az emeletes iskola. 1969-re kiépült a vízhálózat, új művelődési ház és könyvtár, kiépült a közvilágítás is. Az 1970-es években a falu határában több mint 330 vikenetelket értékesítettek (a mai Dorongosi út határában), s fokozatosan benépesültek a hétvégi házak. 1978-ban felépült az úttörőárok, s további tanácsi üdülők. 1987-ben tornaterem létesült és kiépült a telefonhálózat.

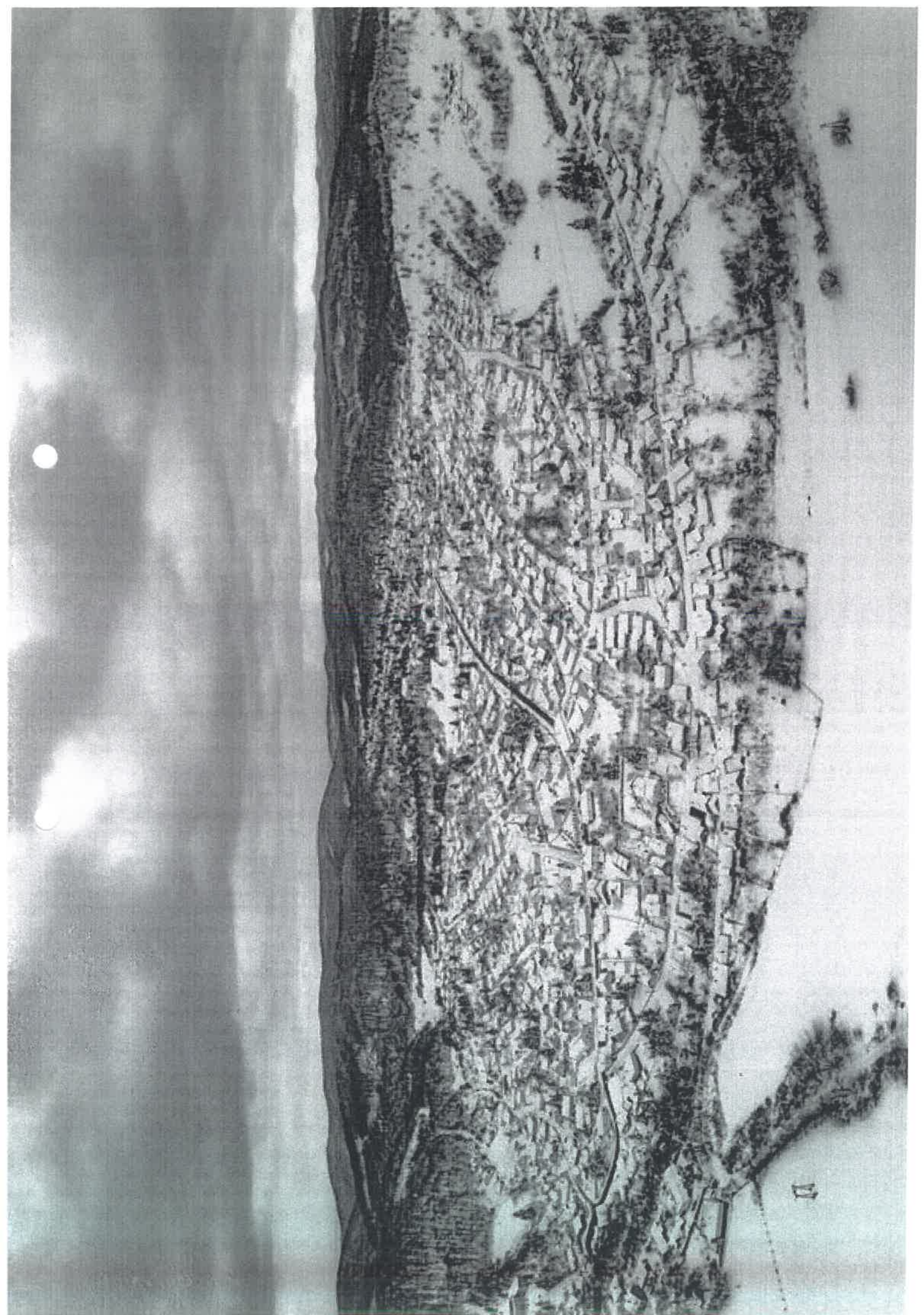
Bükkszentkereszt sokféle sportolási lehetőséget kínál: labdarúgás, kosárlabda, tenisz, sípálya, lovas szánkózás, lovas kocsisz, lovaglás. 1989-ben megnyílt a falu táj és történelmi örökségét bemutató múzeum.

1953-ban 57 új lakóház épült. 1960-68 között Nefelejcs, Széchenyi, Dózsa, Árpád, Bem és Kölcsény utcák mentén folyt jelentős építkezés.

BÜKKSZENTKERESZT TELEPÜLÉSSZERKEZETE

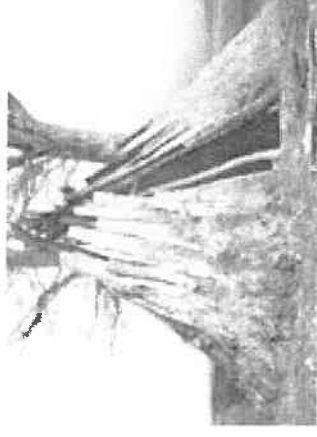
ÉPÜLETTÍPUSOK

A XVIII. század végéig a lakosság fából építkezett. Borsod vármegye a XVIII. század utolsó évtizedében rendeletben megtiltotta a megye területén a fából való építkezést, s ettől az időszaktól a lakosság áttért a kőre. A talaj azonban ennek az építkezési módnak nem felelt meg. A felszín alatt 80-100 cm-re nagyrészt termőföld található, a 90 cm alatti mészkövek kitermelése pedig elég nehéz. A lakosság nagy része arra kényszerült, hogy a későbbi közműrendszereket az előírtnál magasabbra helyezze. A XIX-XX. század fordulóján az épületek alapozása javarészt sárba rakott mészkővel történt. A falazatok anyaga szintén mészkő, amelyet ún. első mészből készült kötőanyaggal fogtak össze. A faluban 10-15 fő foglalkozott az építkezési kövek faragásával. A két világháború között a faluban csupán egy kőműves ácsmester volt, Munkácsy Mihály.

A település legidősebbjei kőfalú házak mellett fonottfalúakra is emlékeznek. Ennek a váza gerenda volt, s a közeit kitéltő sövényfalat bevakolták. Ismert az a változat is ahol a kettő építkezési módot kombinálták. Kis mennyiségben téglát is alkalmaztak, főként a tornácok oszlopainál. Kezdetben a téglát a faluban készítették, és csak 1930-tól vásárolták Miskolcon. A téglaverő (tyhelnya) a falu szélén volt. Az agyagot 30x15x7 cm-es formákban készítették, majd kiszárították és bálákban kiégették.

A házak tetőszerkezete szarufás-kakasúls volt. A tetőzet fedése minden esetben zsindeley, amelyet a falusiak készítették bükkfából.

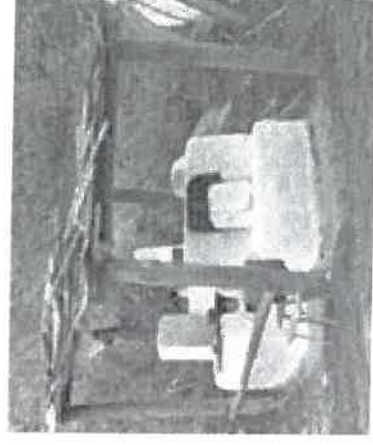
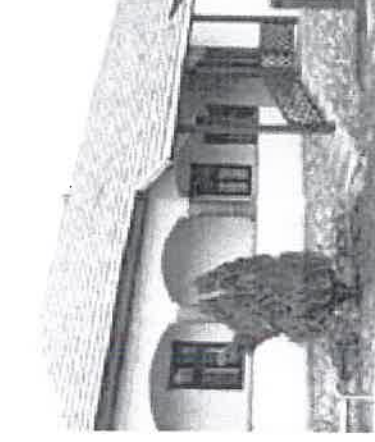
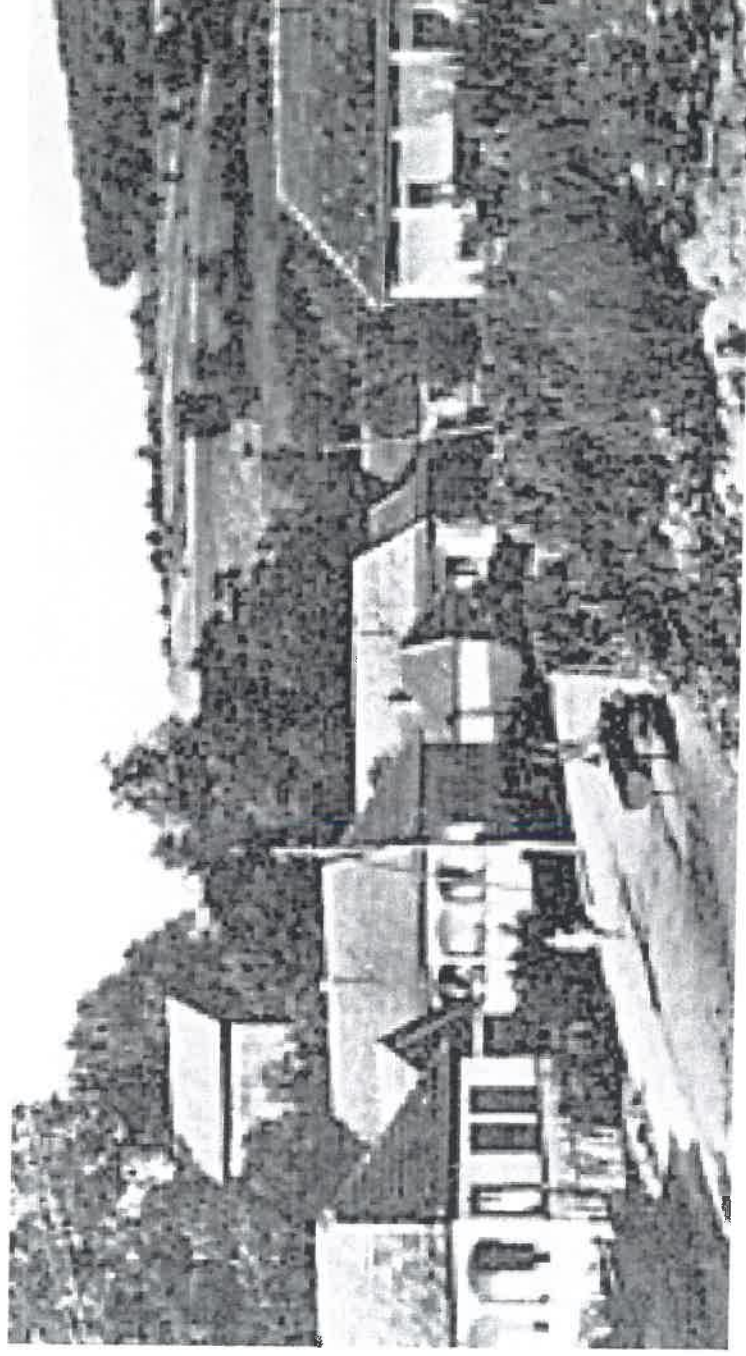
A lakóház alaprajzi elrendezése a századfordulón még igen egyszerű. Elterjedt volt a kétszű ház (konyha-pitvar, szoba). A jómódúak körében hamar megjelent a harmadik helyiség, a kamra is. Ez a típus főként a második világháború után terjedt el. Az épületekhez általában istálló is csatlakozott. A tüzelőberendezés a búboskemence volt. Gyakorlati voltak a zsindeleytetős udvari kemencék.

A lakóépületek mennyezetei deszkából készültek. Minden háznál volt krumplicspince rendszerint a ház végében, a földbe ásva.

Az egykori hagyományos egytraktusos épületeket a 60-as évektől felváltotta az országosan elterjedt négyzet alaprajzú épületek és annak többszintes változatai. Az 1970-es évektől szokatlan sűrűségű ún. alpesi jellegű beépítés következett. A beépítés útvonalai a domborzat rétegvonaljaival párhuzamosan haladtak. Az üdülők a meredek lejtőkre épültek.

*A legrégebbi épület a Bem u. 11. sz. alatt lévő lakóház, a volt községháza.

ÖRÖKSÉGÜNK

VÉDETT ÉPÜLETEK, ÉPÍTMÉNYEK, FACSOPOORTOK:

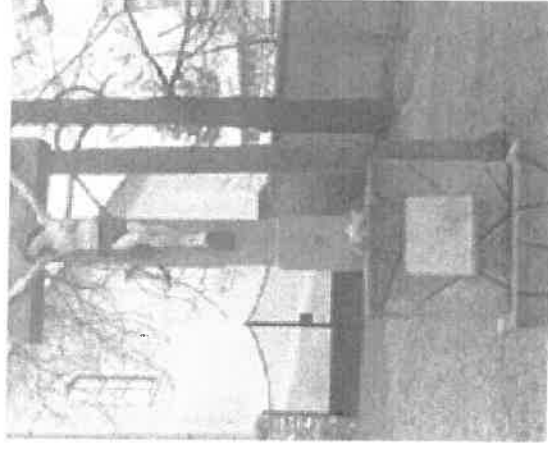
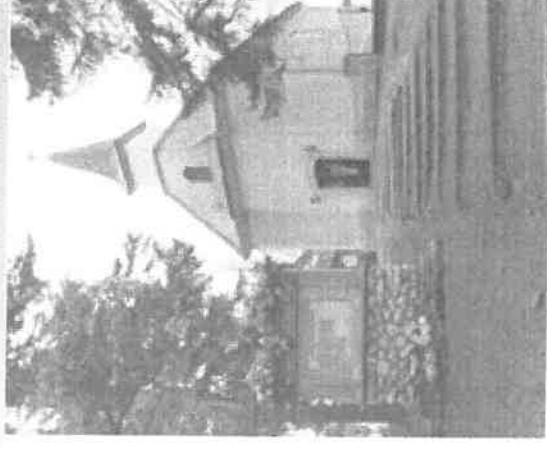
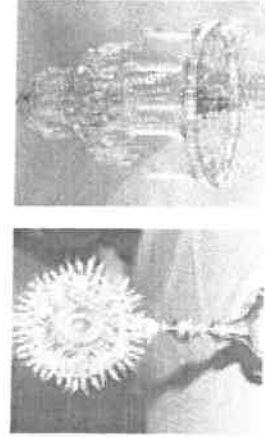
Feszület:	Napsugár út eleje
Régi lakóház:	Jókai út 10.
Régi lakóház:	Rákóczi út 19.
Katolikus templom, kertjében feszület és világháborús emlékmű:	Kossuth út 21.
Mészégető boksák:	Somos-bérc út végén, a földút szélén
Öreg fák:	A községhatárnál, a feszület körül (keleti rész)
Kőfeszület:	A Napsugár utca végén lévő földúttnál.
Feszület:	A község keleti határárnál, az erdőben.
Régi lakóház:	Kossuth u 1.

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM, ÉS TEMETŐ

Bükkszentkereszt lakossága a település kialakulásától kezdve 1945-ig szinte teljesen római katolikus vallású volt. 1755 előtt a lakosság a diósgyőri plébániához tartozott. A távolság miatt szükségesség vált 1760-ban helyben gondoskodni a vallási élet gyakorlásáról. 1777-ben Simonides János és felesége Schályi Katalin támogatásával felépült a falu első temploma, amely egy gerendafalú zsindelejtetős kápolna volt. Ennek szomszédságában alakították ki a temetőt. A Biblia cseh nyelvű volt. Általában maga a hufásmester olvasta fel az evangéliumokat, a diósgyőri pap nagyon ritkán látogatott el a faluba. A kápolna felszentelésével állandó káplánt kapott a falu. (Hazucha Mátyás). Négyévi szolgálat után Pozseharaszky Maximilián vette át a helyét, s ebben az időszakban épült fel a kápolna szomszédságában a paplak is. A kántor szobája volt egyben az iskola is. 1787-ben Nepomemus Sztankovics lett az új káplán. Ő kezdte el az újhutai anyakönyvek vezetését.

1799-ben a templom összeomlott. A kincstár anyagi támogatásával 1800 márciusában megkezdődött az új templom építése. 1801 húsvétnapján szentelték fel a 19 méter hosszú és 9 méter széles, egyhajós templomot. A templom falait freskók díszítették. A templom ablakai is színes üveggel készültek, melyek a világháború alatt megsemmisültek. Az új kőtemplom a régi kápolna helyén épült későbarokk stílusban. A dűsan faragott Mária oltárt és a barokk kivitellű szószéket a sajládi pálos szerzetesek faragták. A szószék különlegességnek számít, melynek oldalán lévő négy evangélistát eredeti ruhájuktól eltérően a pálosok fehér öltözetében ábrázolták. A sekrestye bejárata feletti kovácsaltvas csengőállvány háromi vasműves munka. A templom hitelesített ereklyéje Krisztus keresztjének szilánkjai. A templom felszentelése óta a helyiek ismert búcsúját húsvét helyett Szent Kereszt Felmagasztalása napján tartják szeptember 14-én.

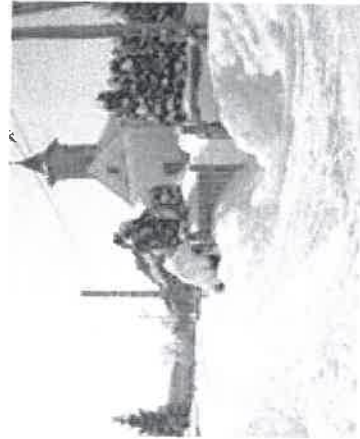

Ipartörténetikülönlegességát templom nagyméretű, csiszolt üveglapokból álló csillárja, amely a Gyertyánvölgyi üveggyárban készült, 1887-ben, melyet az utolsó üveggyáros adományozott lánya férjhezmenetele alkalmából. A templom jelenlegi harangtornya 1906-ban épült téglából. Az 1801-ben épült torony faszerkezetű volt, jóval magasabb és karcsúbb a jelenleginél. (Villámcsapás következtében megsemmisült). A toronyban lévő rézharangokat a háborúk alatt beolvasztották. Az új toronyban már statikai okok miatt nem lehetett az új harangokat elhelyezni, így e célra a templom mellett különálló fa harangtornyot emeltek.

Az 1993-mas felújítás során a padlózat alól egy kis üvegcsé került elő, amely a milleniumi felújítást dokumentálja:

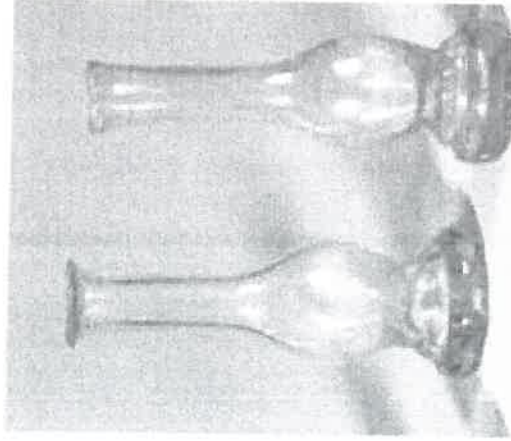
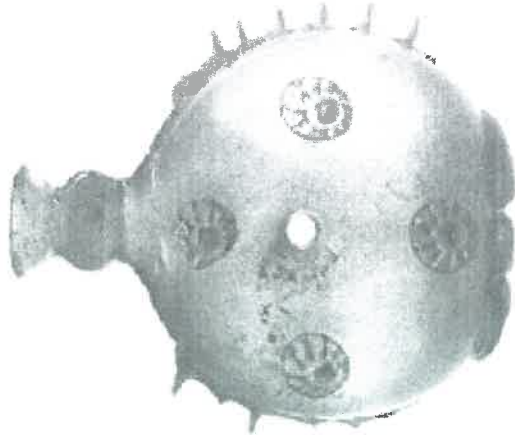
„Bizonyára megörültél, mikor a kék üveget a deszka alatt megleled, azt hitted úgy-e, hogy valami finom tokaji vagy egri vörös lesz benne, de fájdalom csatlakoznod kellett, mert hát nekünk régieknek is volt annyi eszünk, hogy a tokajit magunk is megittuk volna, ha lett volna. Az üveget csak e sorok megörzése végett rejtettük a deszka alá, hogy megtudhassátok miszerint e padimentum az Úr 1896-ik a Drága Magyar Hazának dicsőséges fennállásának Ezredik évében újítottam meg a magyar Királyi Koronauradalom költségén, Pálfi János és Daróczy Lajos újhuttai vállalkozó iparosok által, Pogonyi Bernát lelkésze idejében. Hogy mégis legyen valami hasznod a találmányból, ez üveg alatt egy bádogba burkolva találsz egy mostani divatban levő 20 fillérest és egy 10 fillérest és egy két fillérest, igyál meg rajta egy pár porció gyomorerősítőt, ha ugyan kapsz érte.”

Újhutát rövidesen plébániává nyilvánították, 1945-ig a bükki hutafelepülések anyaegyháza volt. 1888-ban új plébániaépületet építettek és a templomkertet teljesen körbekerítették. Az 1831-es kolerajárvány után új temetőt kellett létesíteni a meglévő szomszédságában.

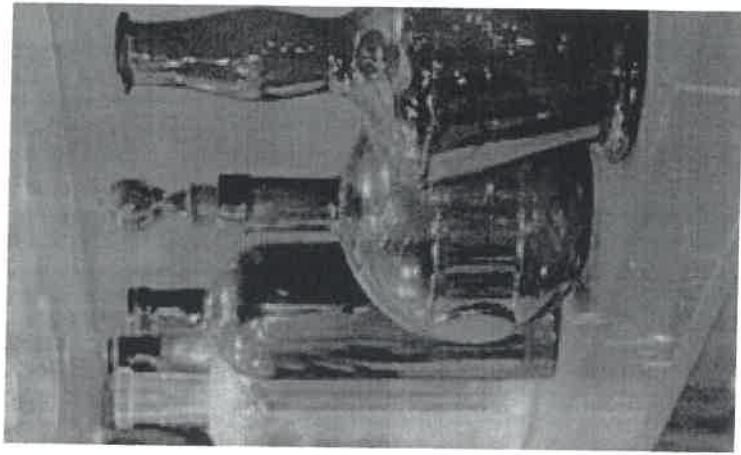

BÜKKI ÜVEGHUTÁK IPARTÖRTÉNETI MÚZEUMA

A múzeumban az üvegolvasztó kemencével, olvasztóüstökkel, üvegfúvópípával, segédesszközökkel, fúvóformákkal találkozhatunk. Kiemelten foglalkozik a Schlussekka családdal, melynek tagjai alapították a Telkibányai és a Hollóházi porcelángyárat.

Bükkszentkereszt Óz u. 2. 3557.

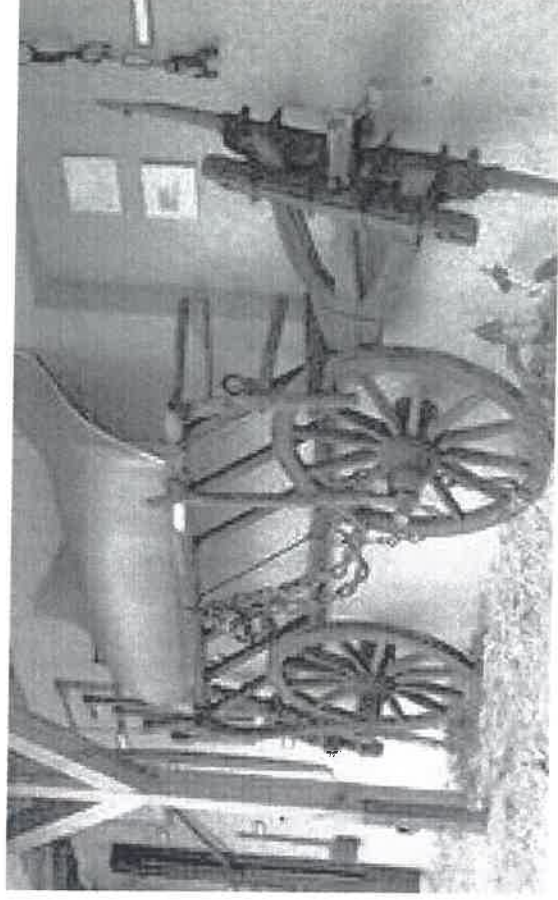
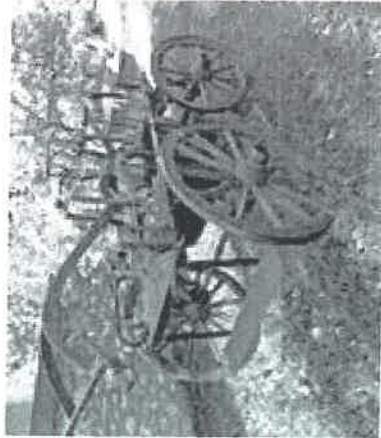

SZABADTÉRI NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNY

A kiállítás Bükkszentkereszten szabadon megtekinthető. Bemutatja a bükkői mesterségek (favágás, szállítás, mész- és szénégetés, üvegfúvás, kovácsmesterség) munkaeszközeit, használati tárgyait, termékeit.

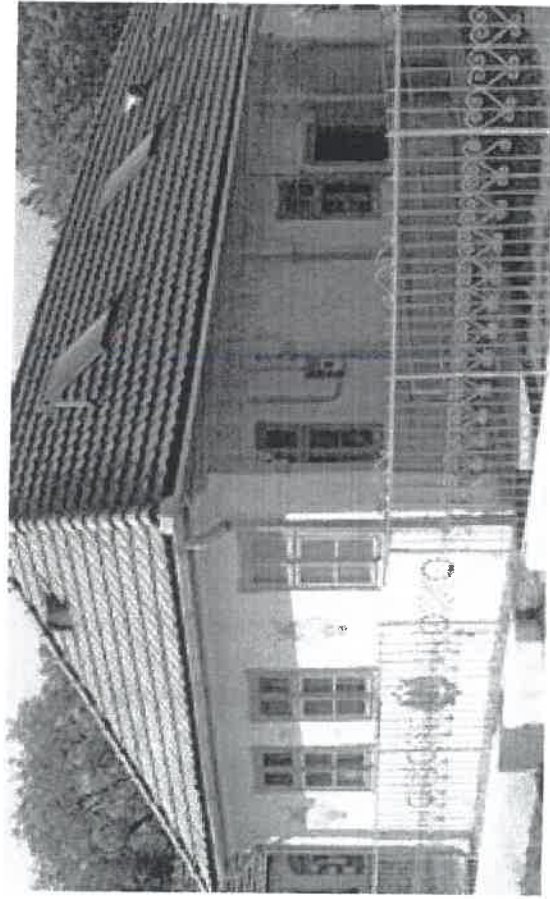
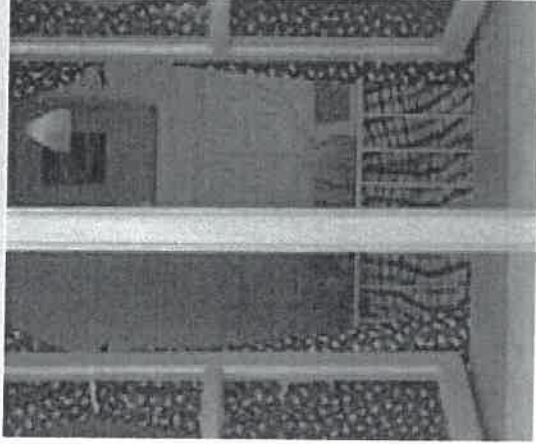
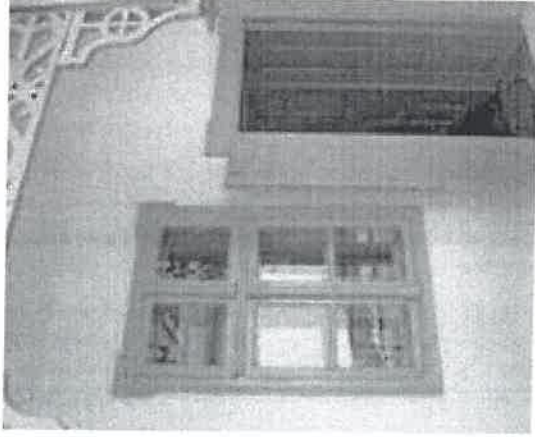
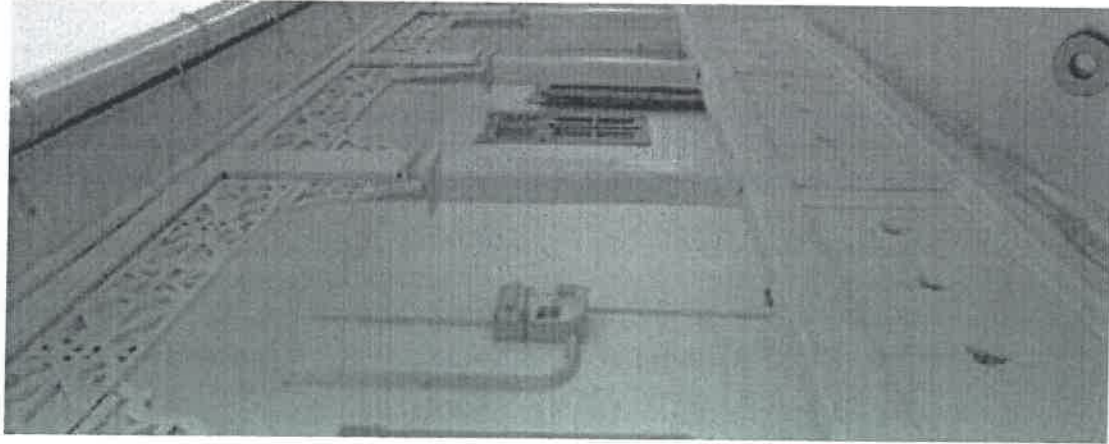

Egykori kocsigyár

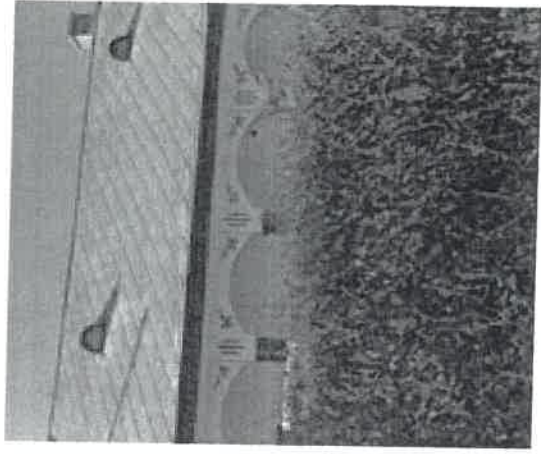
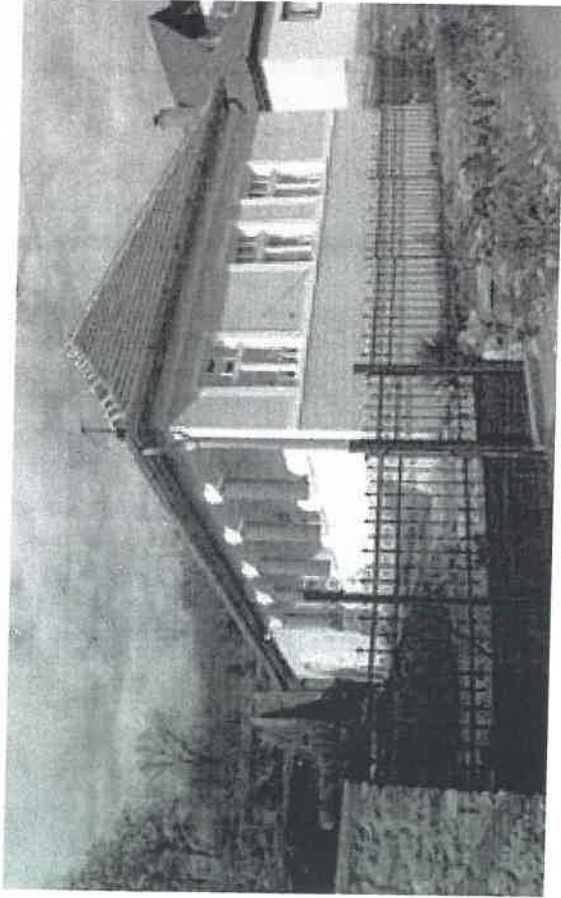
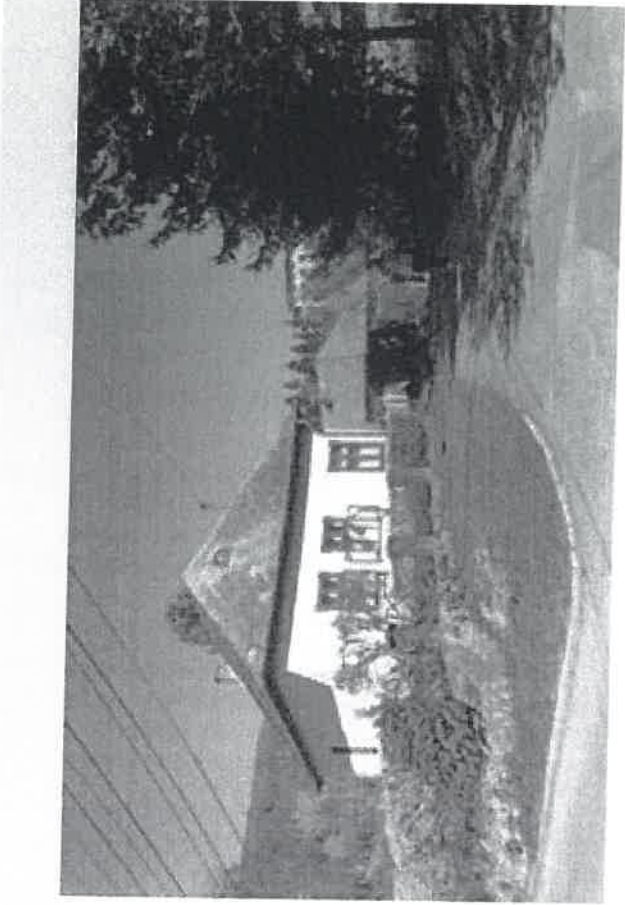

Bükkszentkereszt Kossuth u 2.
3557.

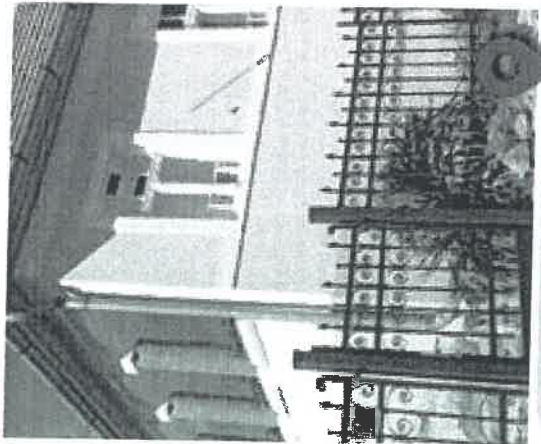
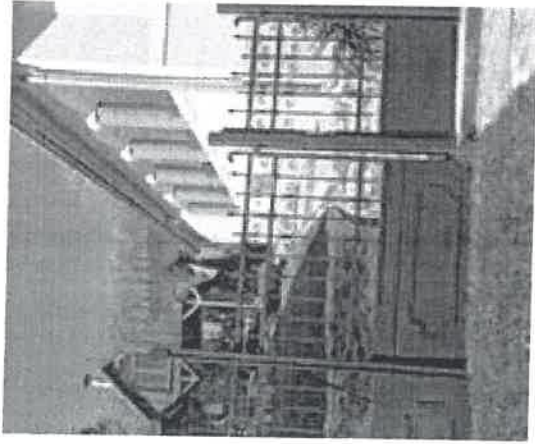
NÉPI ÉPÍTÉSZETI EMLÉKEK (1920-30)

Bükszentkereszt Jókai u. 10
<http://kekfestovendeghaz.hu/>

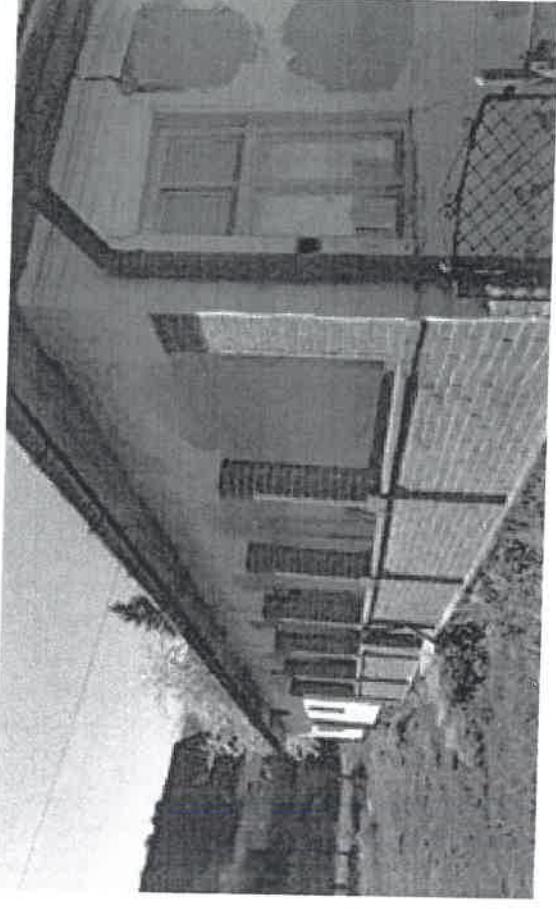
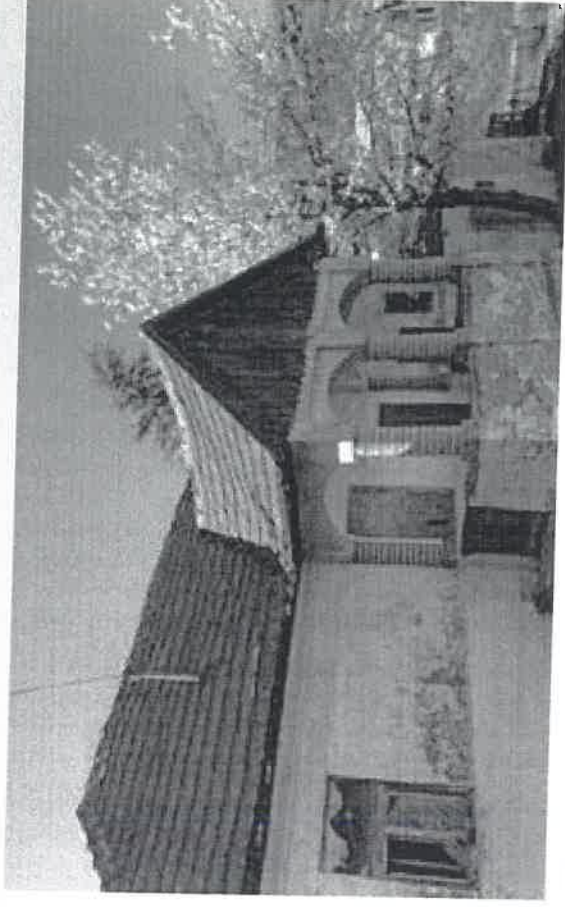
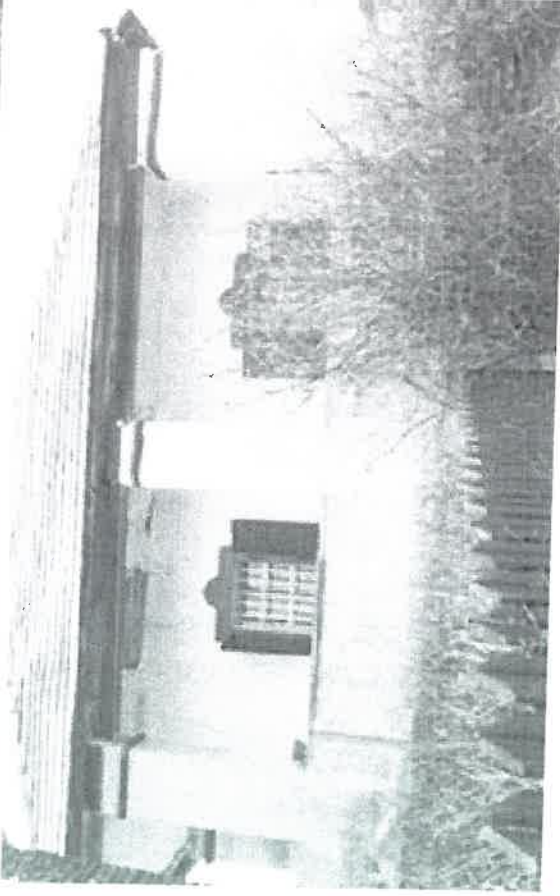
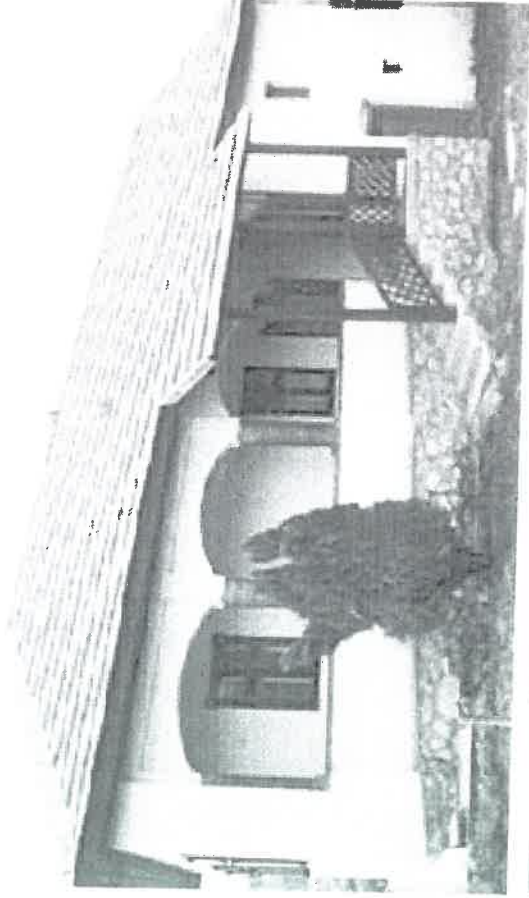

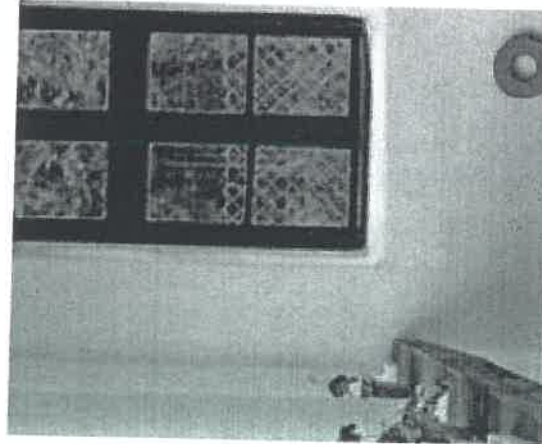
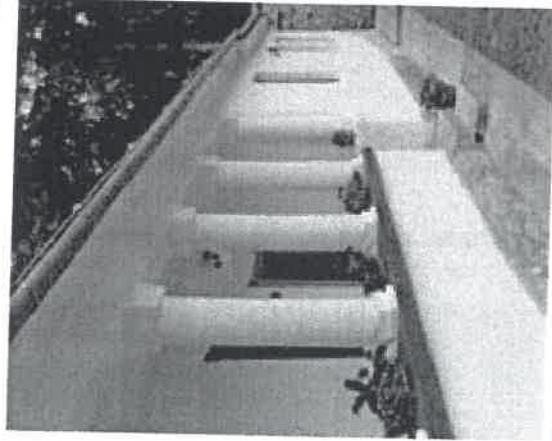
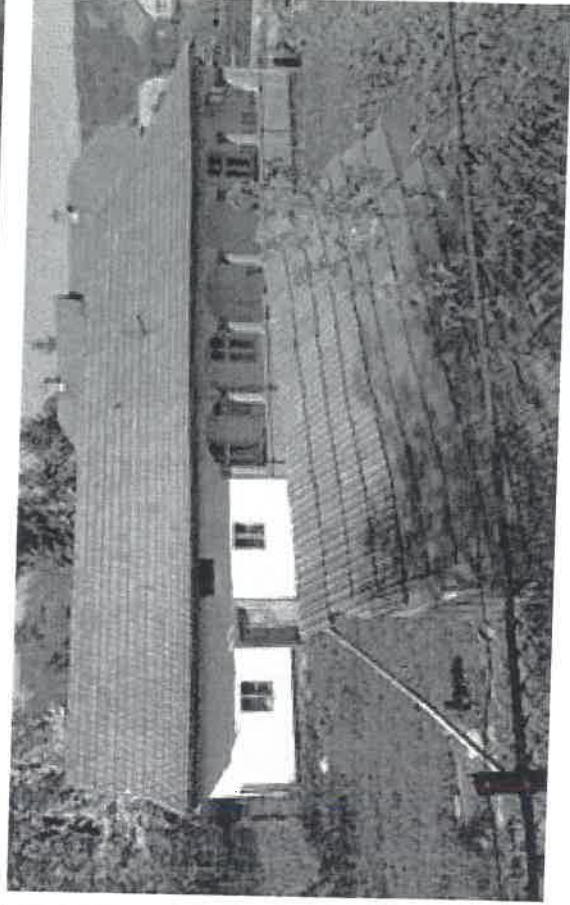
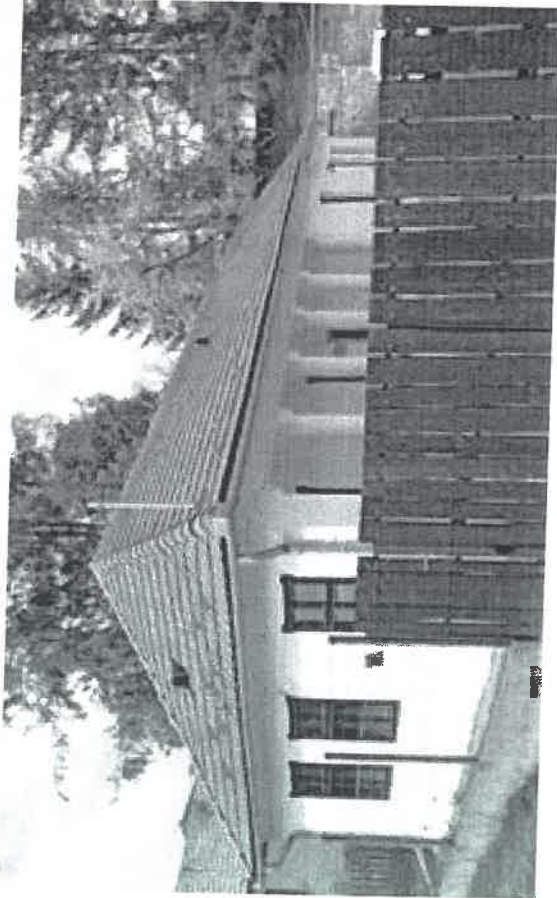
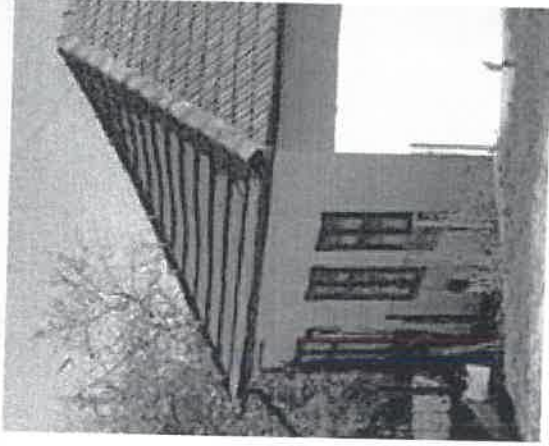
Bü克斯zentkereszt Kossuth u.1

Bü克斯zentkereszt Rákóczi u. 19

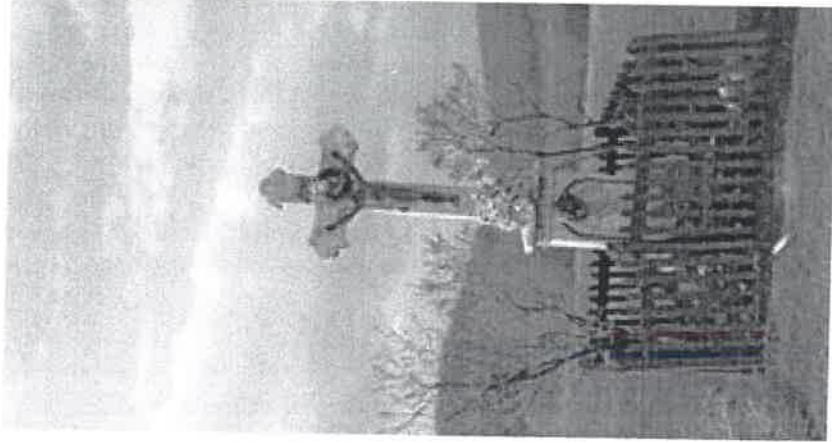
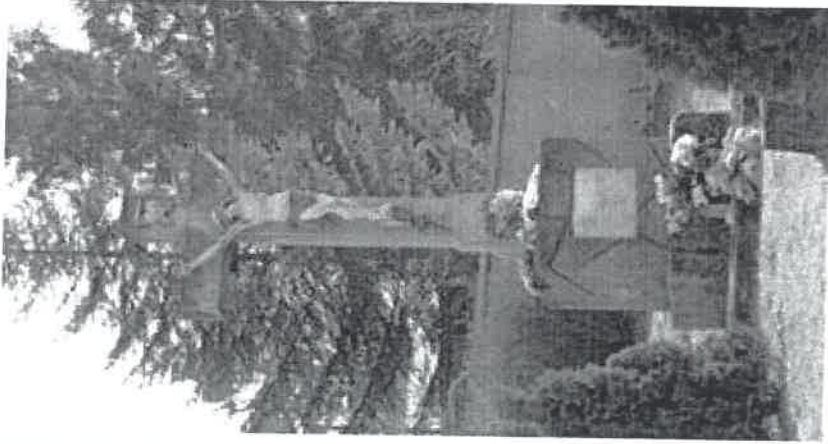
NÉPI ÉPÍTÉSZETI EMLÉKEK (1920-30)

Bükkszentkereszt Hunyadi u. 10
<https://www.kakukkfuvendeghaz.hu>

FESZÜLETEK

EMLÉKMŰVEK

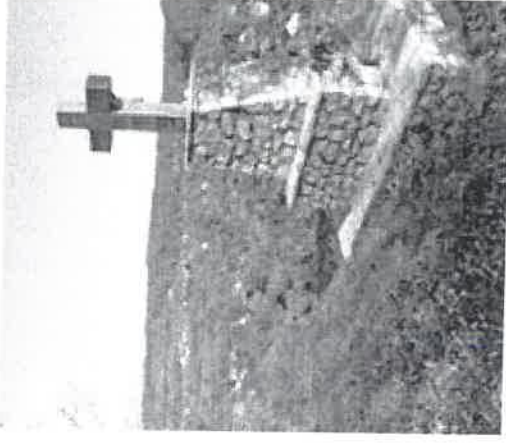
IV. Béla emlékmű

1994-ben emelték az emlékművet az egykori Muhi csata emlékére. A legenda szerint IV. Béla király vitézei itt a Lófőfíztáson ütköztek meg utoljára a tatár hordákkal. Az alkotás kőtömbjén a király bronzból készült domborműve is megtalálható.

Március 15. emlékmű

Stuller Ferenc emlékére és a szabadságharcra emlékeztető állított a település fejfás emlékművet. Stuller Ferencet a szabadságharc leverése után halálra ítélték, majd később kegyelmet kapott. A kopjafát Császári Domonkos és Papp Csaba készítette.

Milleniumi Emlékmű

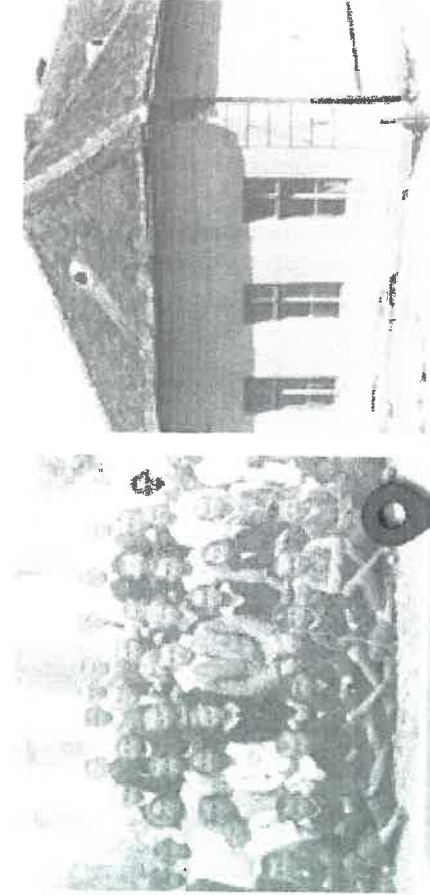
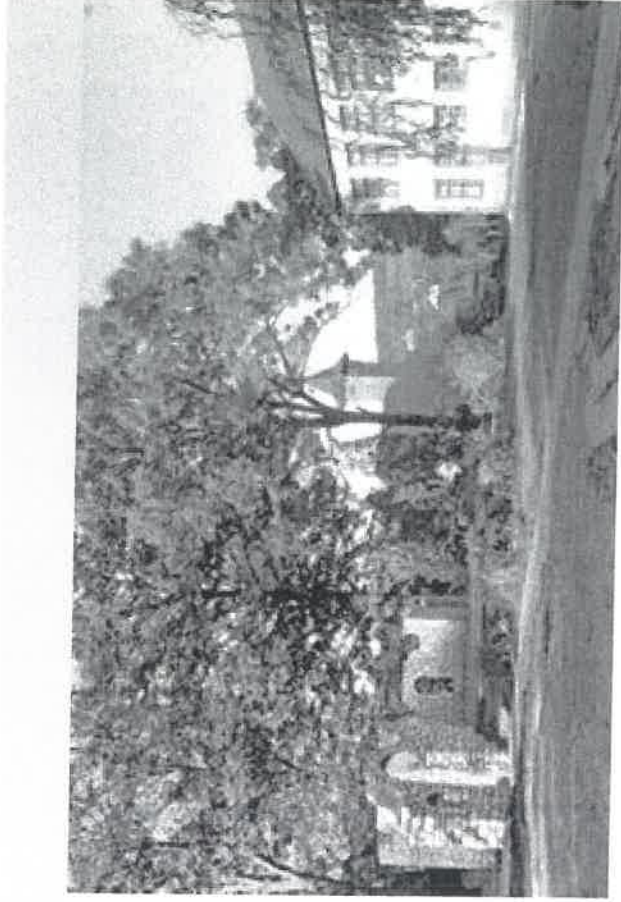
Az emlékművet 2000-ben avatták fel. Császári Domonkos és Halász Rezső alkotása. A mű a település múltját és hagyományait szimbolizálja.

A szobor alapja a települést jelképező mészégető kemence, ebből bontakozik ki a kereszt. Az alkotás az egykori üvegművességre utaló kelyhet is magába foglalja.

ISKOLA

Kezdetben az oktatás a paplakban folyt. 1803-ban Matfiscsák András házárt bérelték ki iskola céljára. 1803 végére megkezdődött az iskolaépítés, amely 1811-re készült el. Az iskola rossz minősége miatt 1878-ban új iskola építését rendelték el. Megvásárolták Kohulák Dávid 232 négyszögöl telkét, melynek közepén egy almafa állt. Az új iskola azonban nem sokkal volt nagyobb az előzőnél, így a 150 iskolaköteles gyereket párhuzamos oktatásban részesítették. 1913-ban a községnek felkellett építenie egy kéttantermes iskolát és a meglévő tanítói intézmény mellett még egyet alkalmaztak. Az iskola továbbra is egyházi oktatási intézmény maradt. A második világháború után az iskolát négy tantermesre bővítették. Az 1960-as évekre követekezett be jelentős módosulás a nyolcosztályos oktatási rendszer bevezetésével. Ekkor épült fel a jelenlegi emeletes iskolaépület is (1962). A körzetesítés miatt Répáshuta tanulói is ide jártak. 1989-ben új tornatermet adtak át és új szárnyal bővítették az iskolát.

Az intézmény jelenleg 8 osztálytermes, szaktantermekkel. A tanítás magyar nyelvű, de szlovák nemzetiségi nyelvet is oktatnak. A nemzetiségi nyelv elsajátítása érdekében szlovákiai testvériskolákkal szoros kapcsolatban állnak.

Bükkszentkereszt Széchenyi u. 2
<http://www.bukkisuli.sulinet.hu>

BOLDOGASSZONY KÖVE

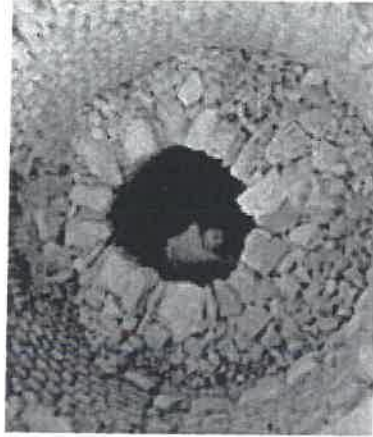
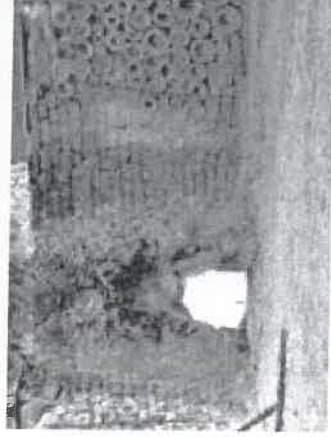
A legendák szerint szűz Mária Bükkszentkereszten járt. A falu mellett elhaladva egy kőre ült le pihenni, melyet a helyiek azóta csak Boldogasszony kővének neveznek. Szent és egyben gyógyító helynek tekintették. A helyiek szerint, aki ott megpihen, hamarosan felgyógyul betegségéből. Természetgyógyászok is visszaigazolják a kőek gyógyító energiáját. A kőek mellett az egészséges erdei levegő jótékony hatása is elismert.

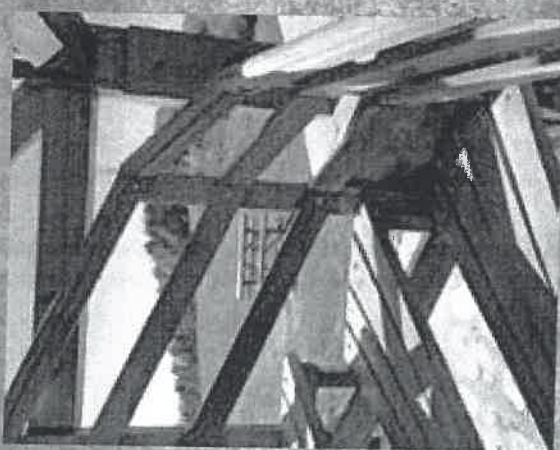
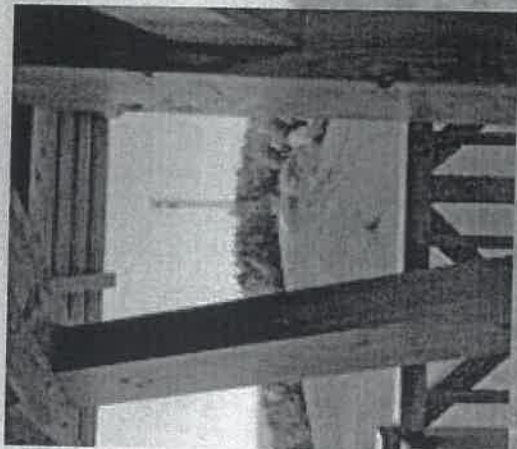
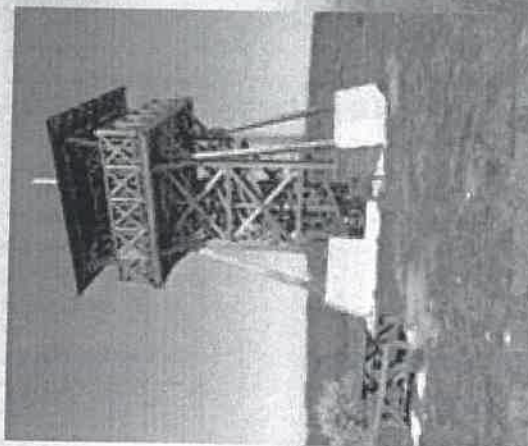
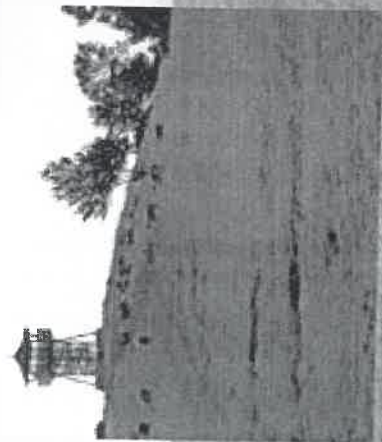
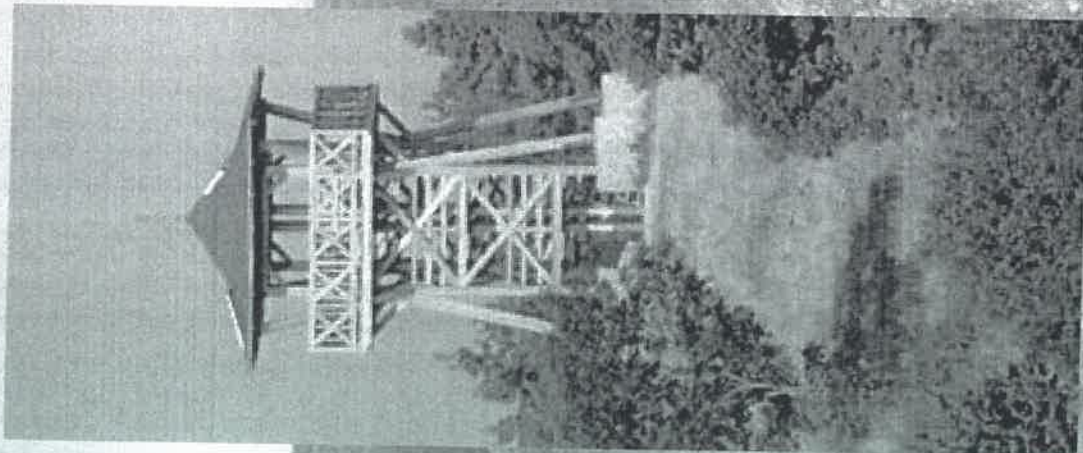
MÉSZÉGETŐ BOKSÁK

A Kishallós és Lapka közötti úton mészégető kemencék helyezkednek el. Esténként az izzó kemencék látványa minden ide érkező számára nagy élmény. (1990-2000)

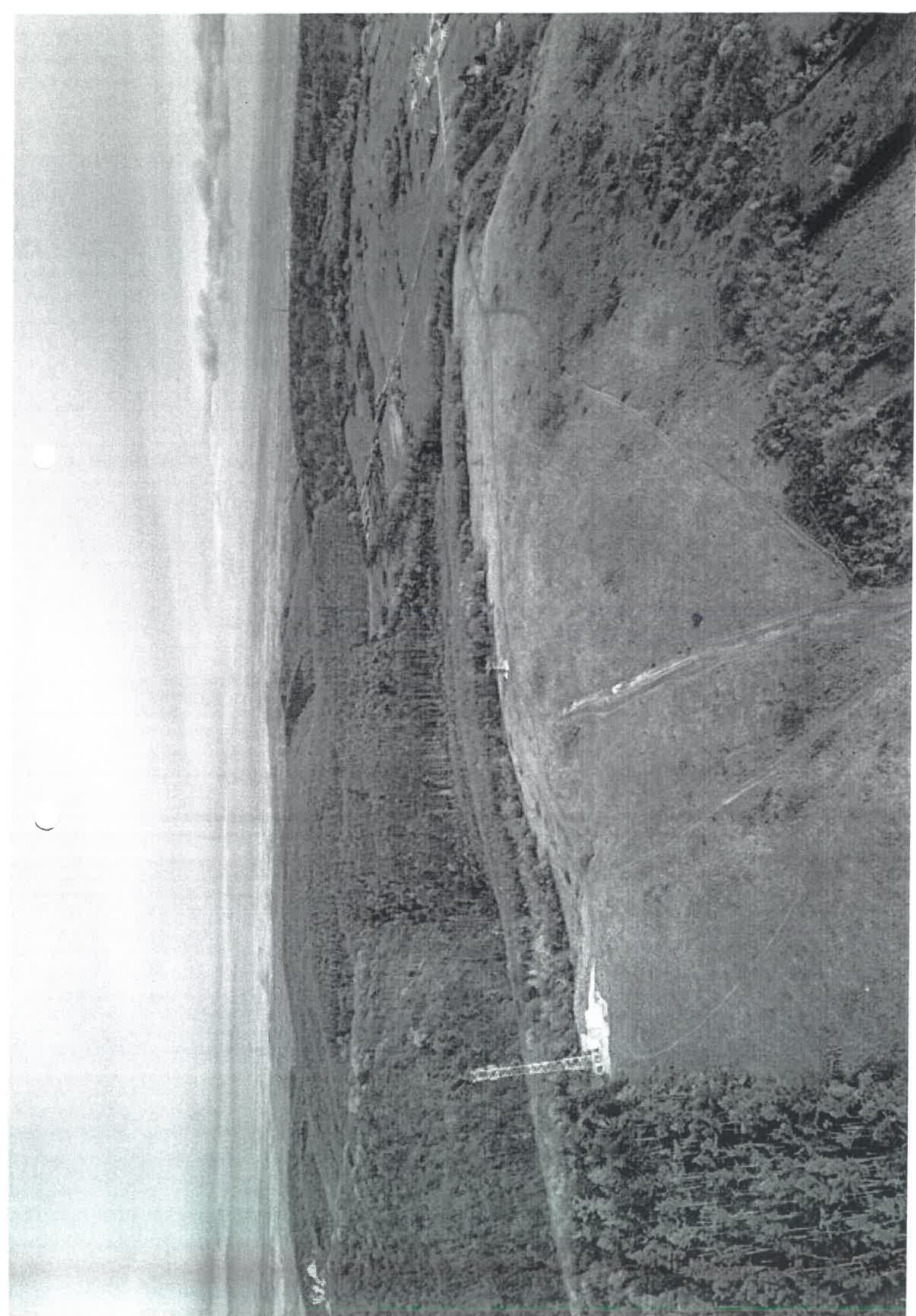
A település néhány családja a mai napig hagyományos módszerrel állít elő égetett meszet. A kemencék kézzel rakottak. Folyamatos tüzeléssel melegítik őket 72 órán keresztül, amíg a mészkő ki nem ég.

KILÁTÓ

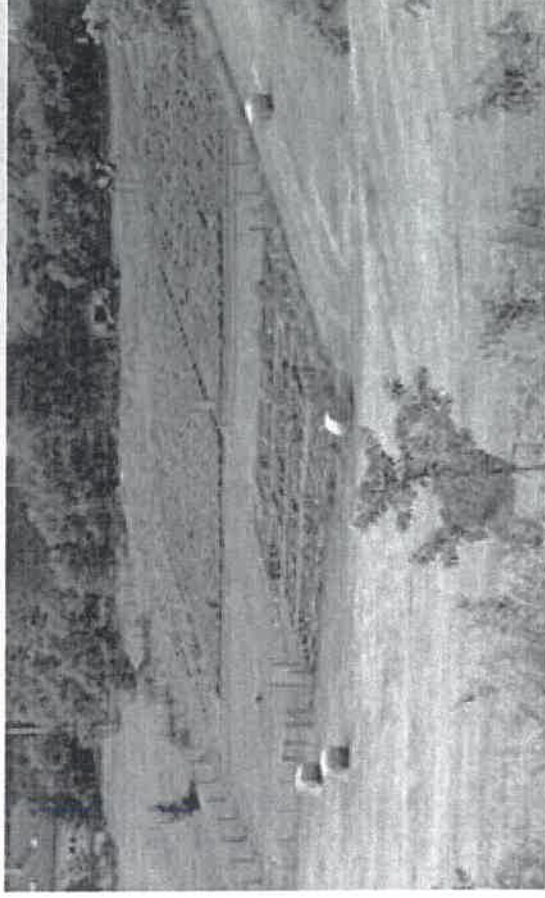
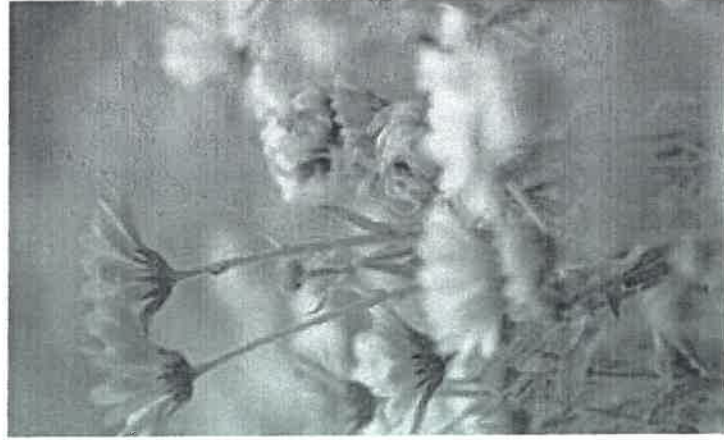

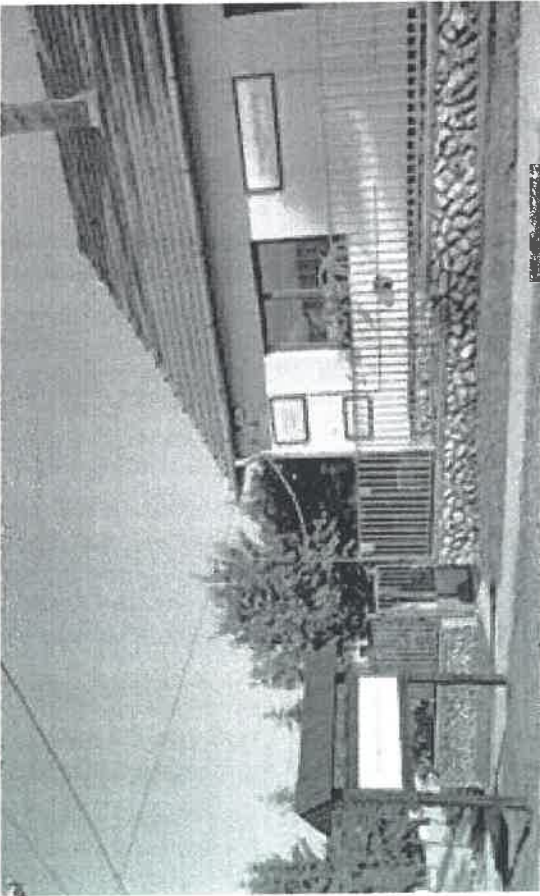

GYÓGYNÖVÉNYKERT, GYÓGYNÖVÉNYHÁZ

Több mint 6 évtizede járja Szabó György a Bükszentkereszti erdőt gyógynövények után kutatva. Teáit számtalan betegséget gyógyítanak. A javasasszony unokája ma is gyűjti a növényeket, figyeli hatásukat, újabb fajták után kutat.

Tevékenysége halására megalakult a Bükki Fűvészter és Népgyógyászati Egyesület, melynek működtetésében egy gyógynövénykert és gyógynövényesház várja vendégeit. A bükki füvesember 2018-ban megkapta a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét.

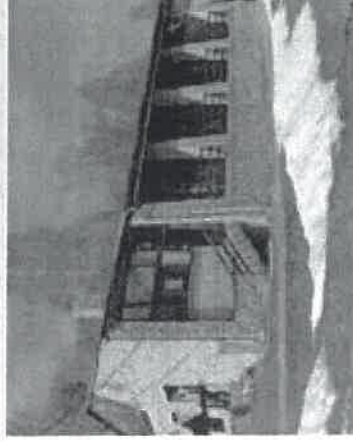
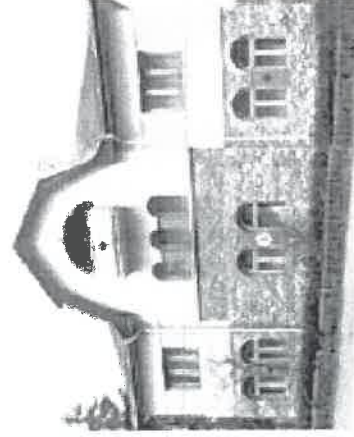
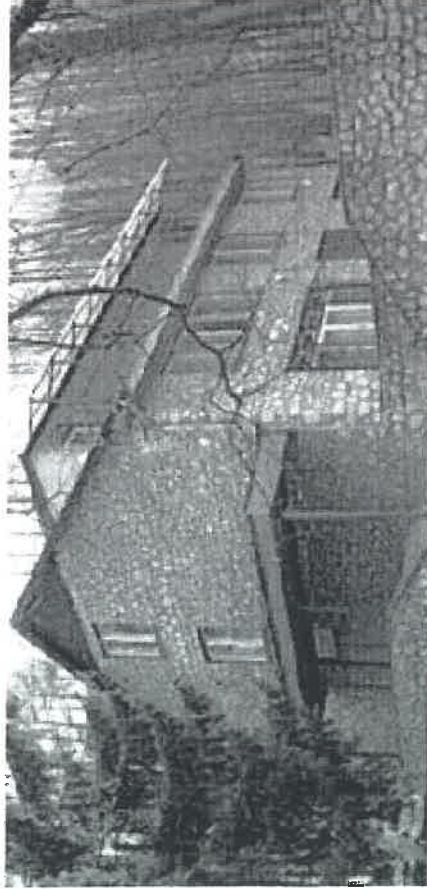

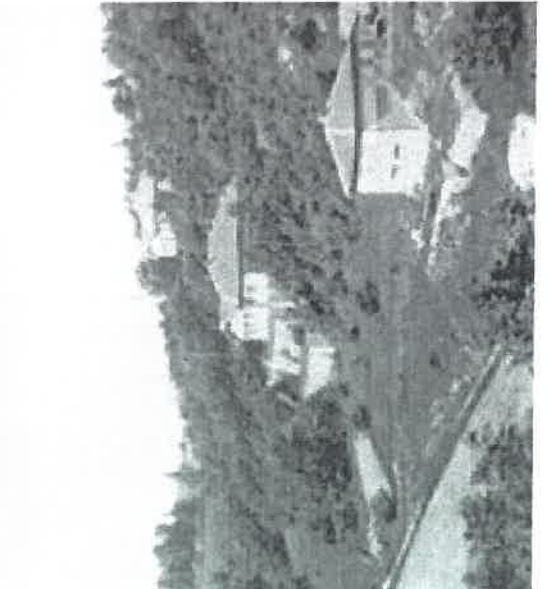
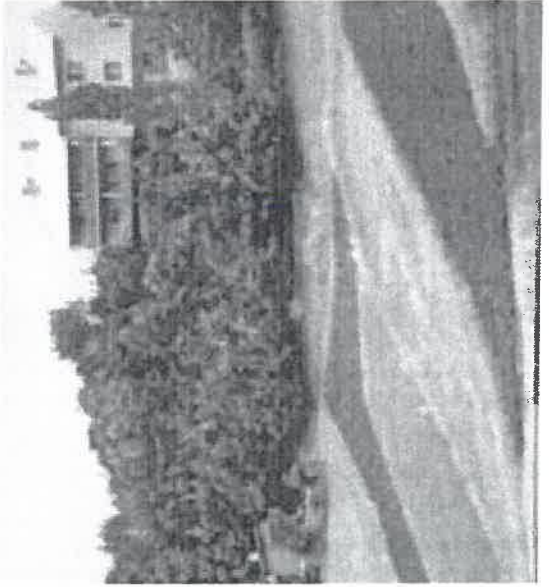
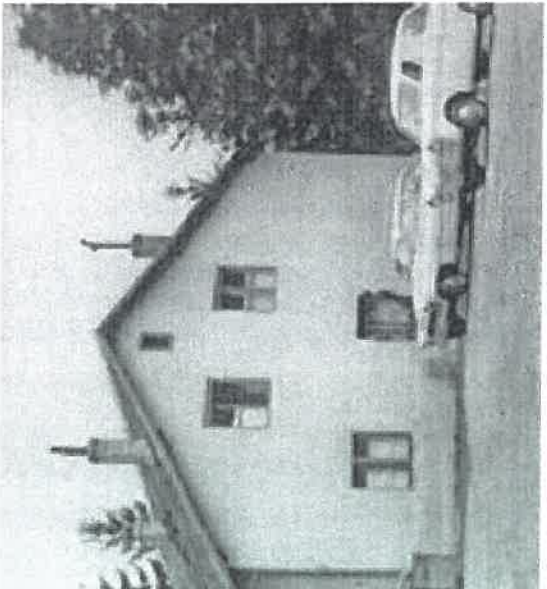
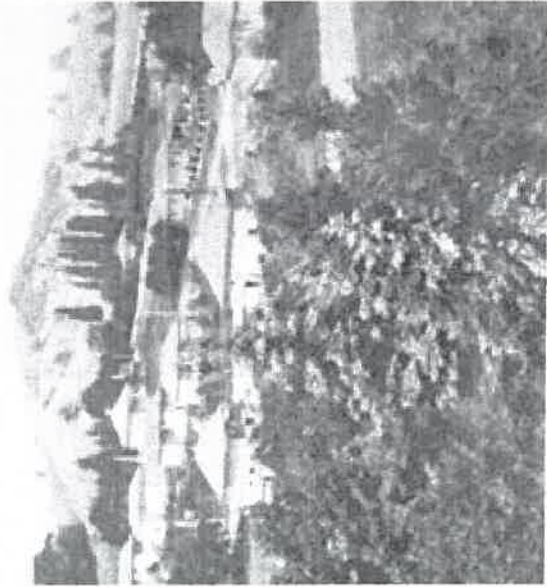
Bükkszentkereszt Kossuth u. 33
<https://gyogytea.hu>

NYARALÓK, RÓKAFARM

A legelső üdülők a Gyegyinszki Versek nevezetű dombtetőn épültek. Különösen népszerű volt a Princz Lajos által építtetett Joli panzió, amely 1991 óta Béke turistaház néven vált ismertté. A Rónaszéki Trux Lajos miniszteri főtanácsos villája a jelenlegi rendőrség hivatali épülete. A jeles nyaralók közül megemlífendő Kosáryné Réz Lola íróő háza.

A Rókafarm nevét onnan kapta, hogy a két világháború között ezüstrókákat tenyésztettek.

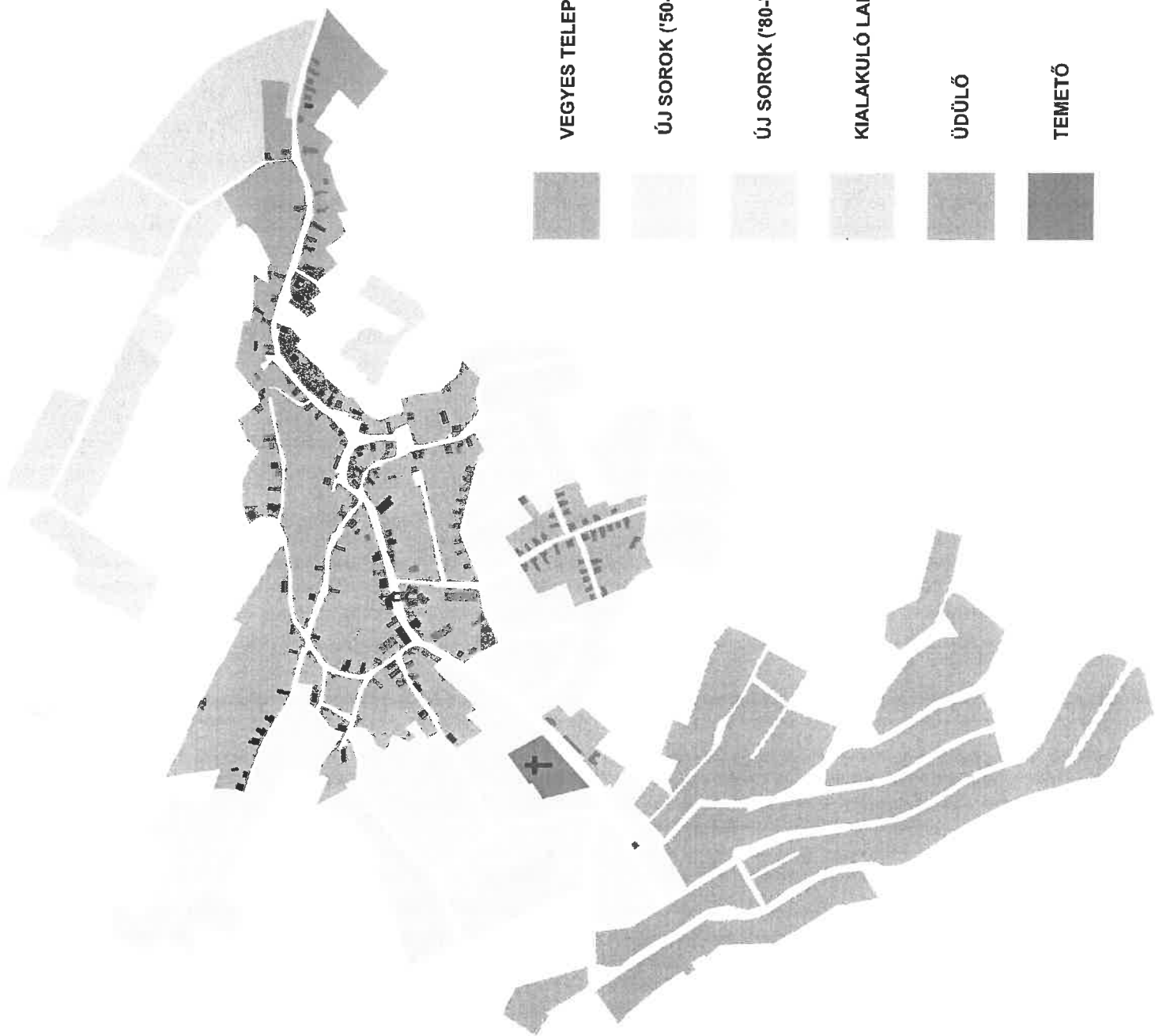

Bükkszentkereszt /45

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

VEGYES TELEPÜLÉSKÖZPONT

ÚJ SOROK ('50-'60)

ÚJ SOROK ('80-'90)

KIALAKULÓ LAKÓTERÜLET

ÜDÜLŐ

TEMETŐ

VEGYES TELEPÜLÉSKÖZPONT

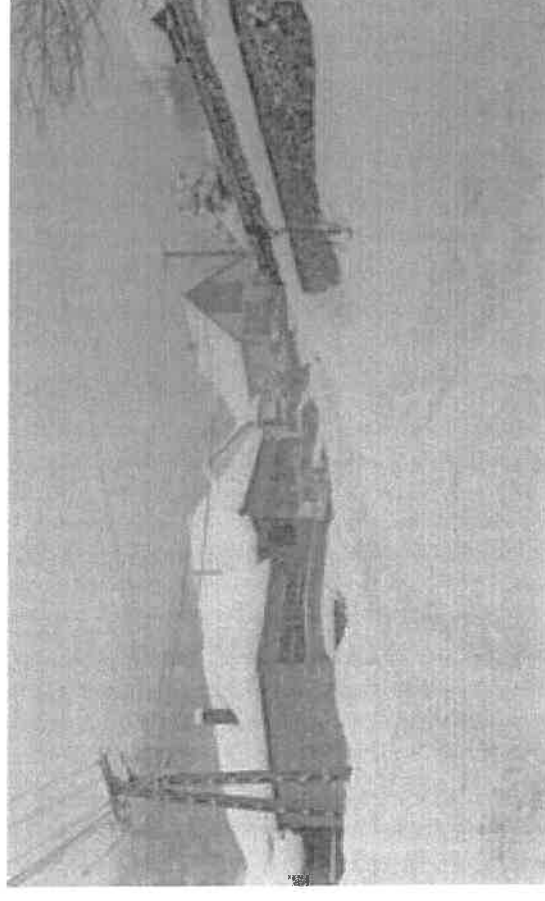
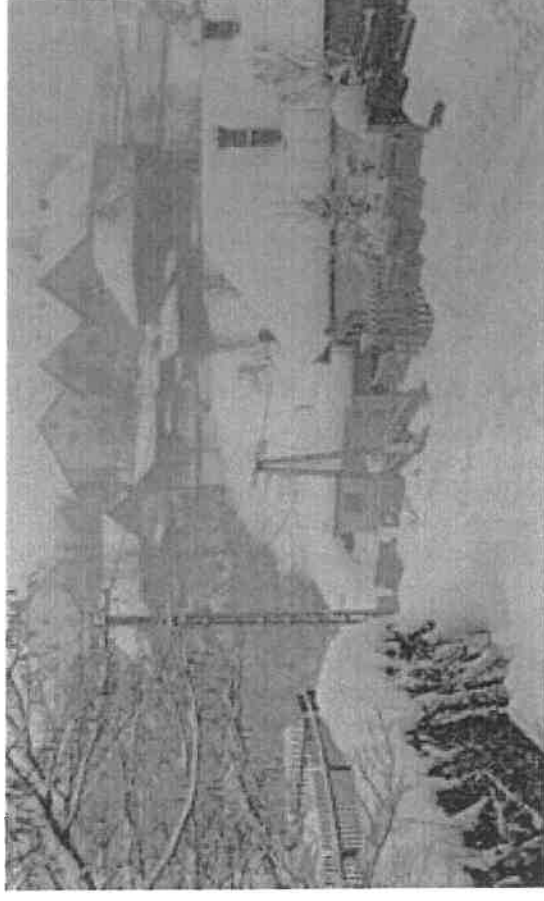
UTCAKÉPEK

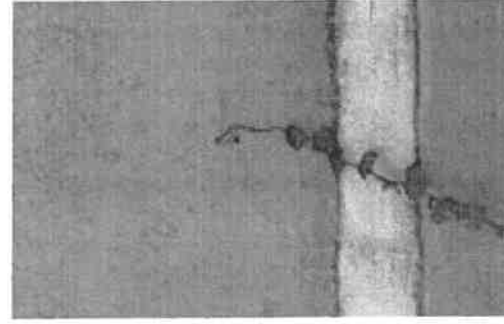
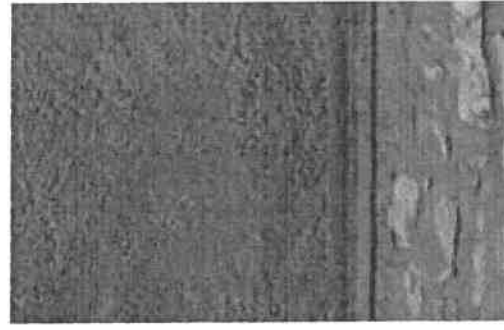
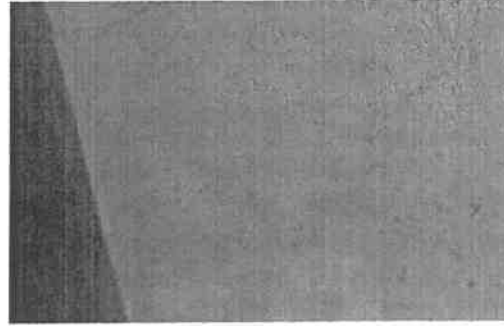
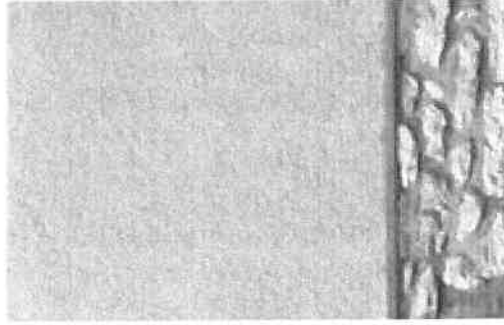
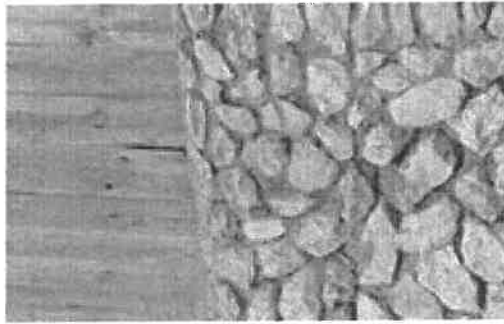
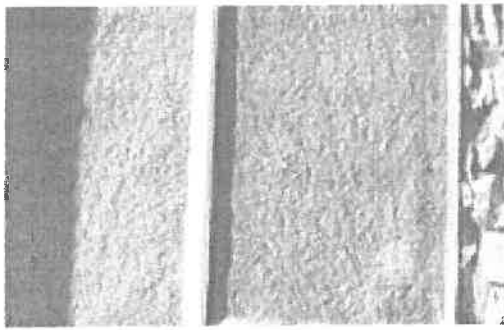
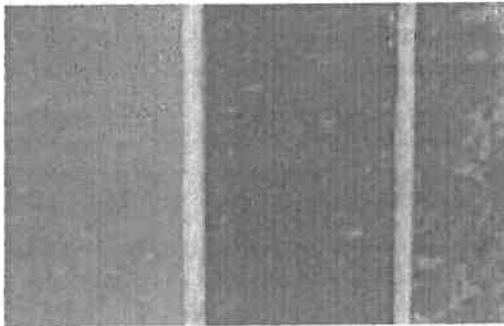
A történeti településrészt valamelyest szabadabban értelmezzük, azaz nem csak a 19–20. század fordulójára kialakult területet értjük alatta, melyre a hagyományos paraszti létformával együtt fejlődött szoboros lakóépületek („hosszú parasztházak”) jellemzők, hanem ide számítjuk az 1920 és 1945 között, illetve a II. világháború után a korábbi építkezést folytató utcákat is. A történeti település átalakulása miatt a korábban említett épületek, az átalakítások, bontások miatt kevésbé jellemzőek. A kialakult utcaképek vegyesek, az 1960-as, 1990-es években épület lakóházak egyaránt jellemzők. A házak előkertekkel, a történetileg kialakult oldalhatáron állnak.

A történeti részen eredetileg viszonylag sok sárba rakott kőfalat találunk. A kő használat a későbbi korok épületeire is nagy mértékben jellemző.

Sok helyütt barokk utánérzetű vakolatmezős kerítések voltak, rígre szerelt léckerítéssel (így oldották meg a kilátást a házból). Módszabb helyen szép kovácsoltvas kerítések, dróthálós borított mezős kerítések is előfordultak, ezek színezése lehet sötétzöld vagy barna, esetleg szürke.

FALAZAT, LÁBAZAT

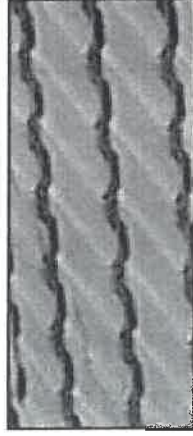
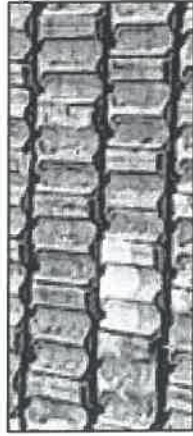
TETŐ

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű nyeregtető, (amely az utca felől végződhet vakolt-meszelt, vakolatdíszes oromfalban, kontyban), vagy sátortető. A tetők héjalására már szinte mindenütt cserépfedést találunk. A településen csatornadísz használatra jellemző.

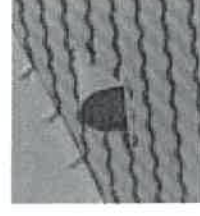
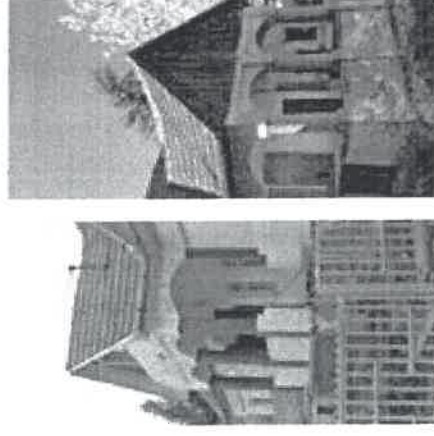
TETŐFORMA

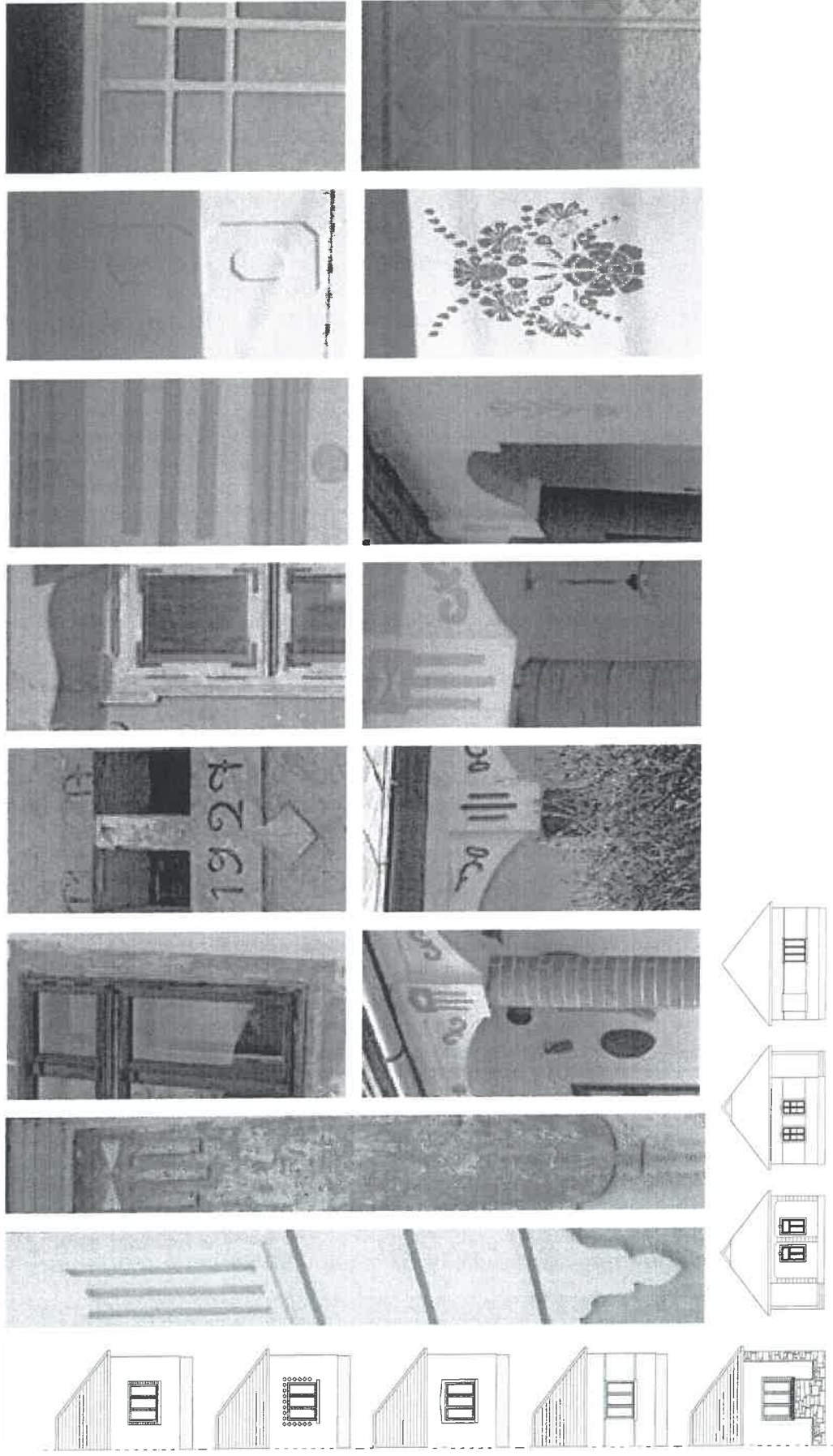
ANYAGHASZNÁLAT

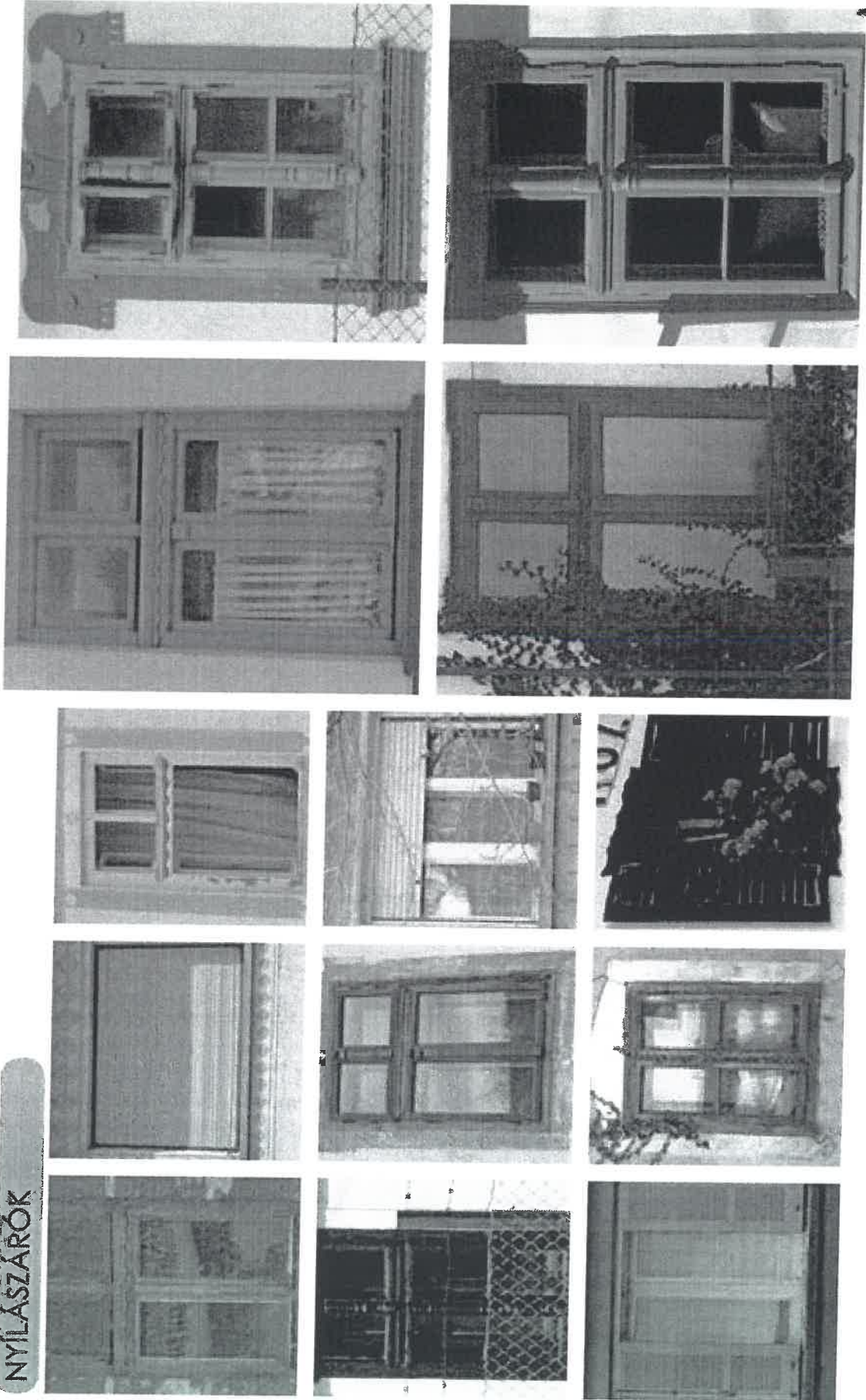
EGYEB

VAKOLATDÍSZEK

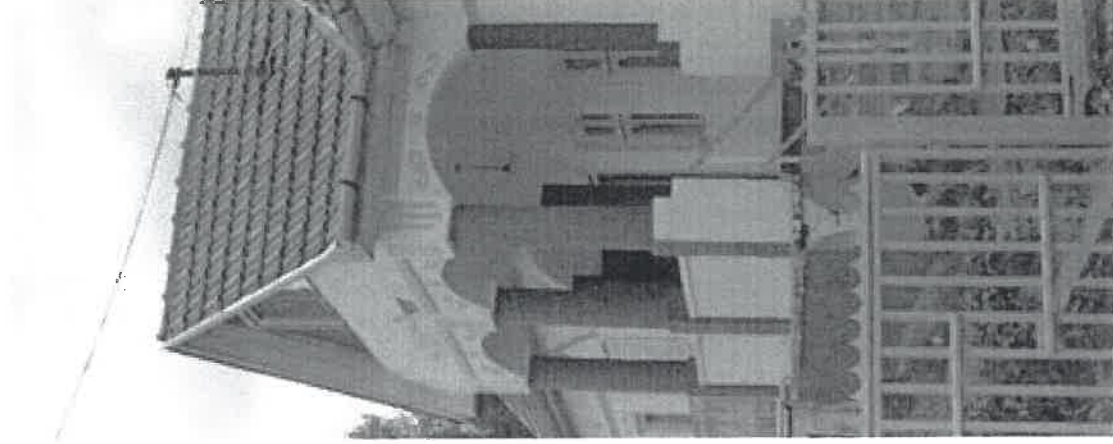
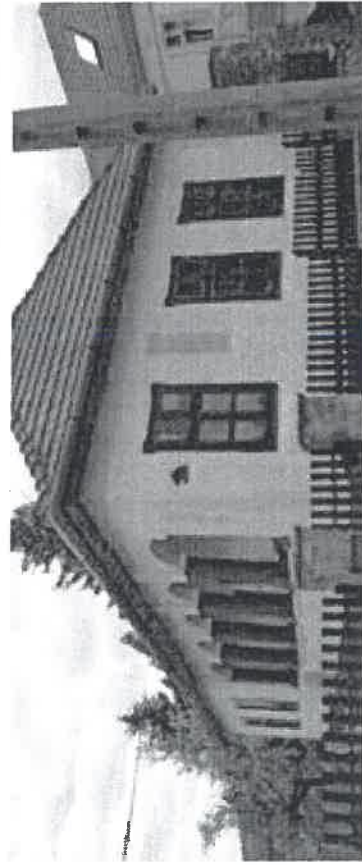
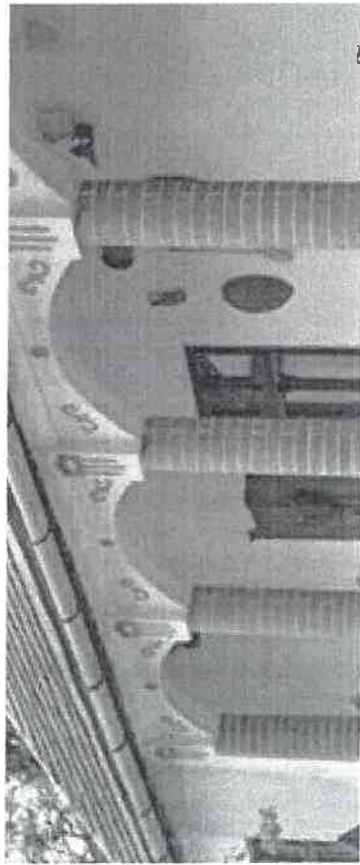
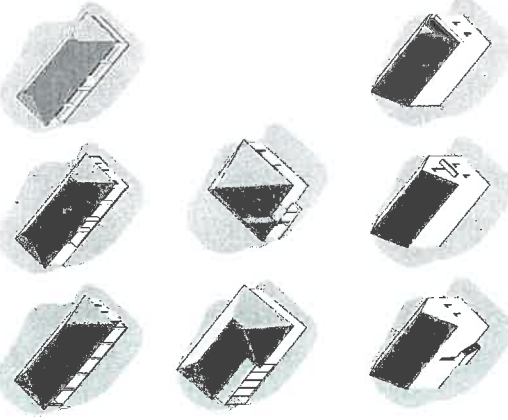

NYILÁSZÁRÓK

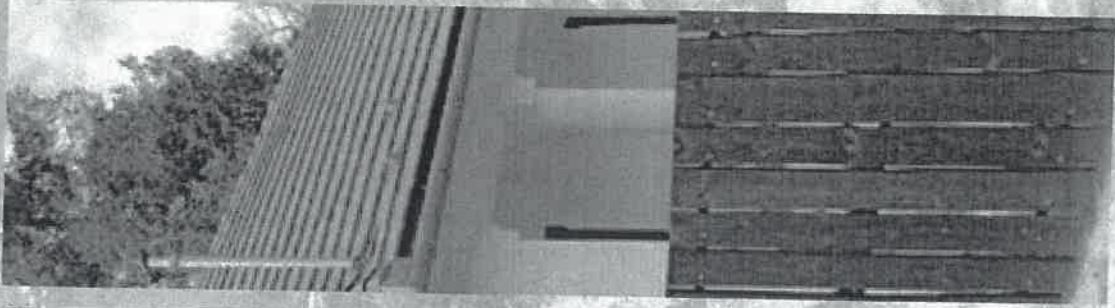
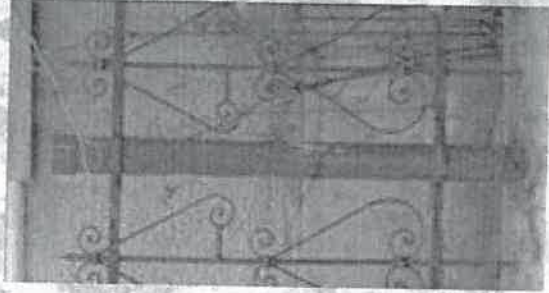
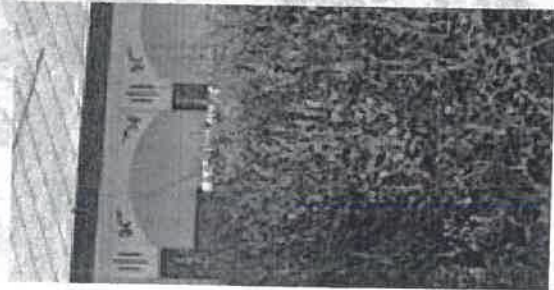
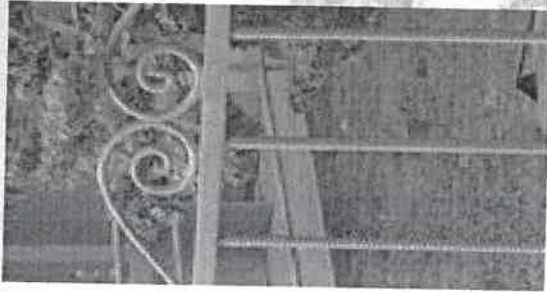
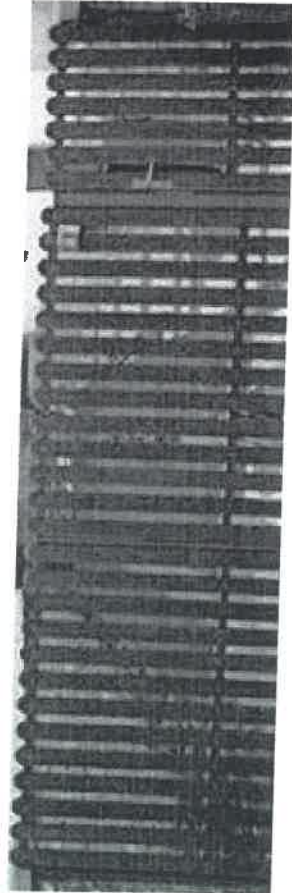
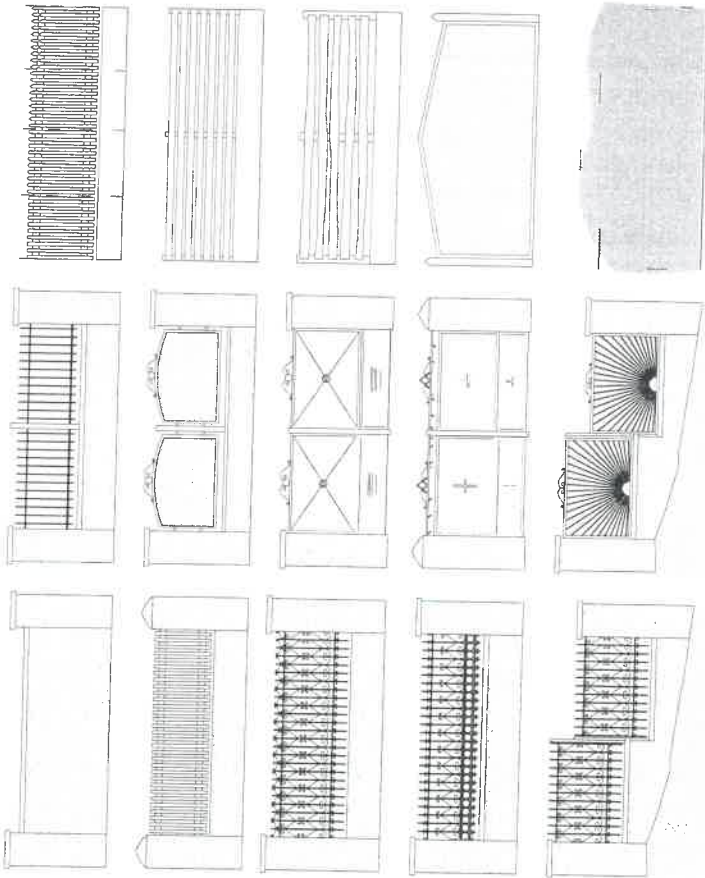

TORNÁC

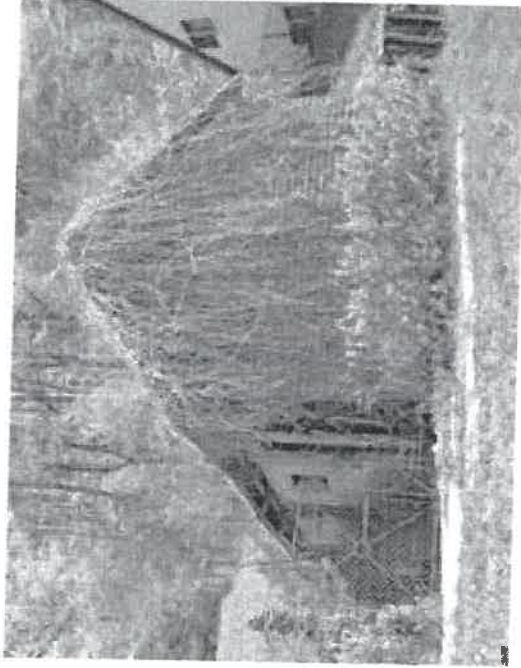
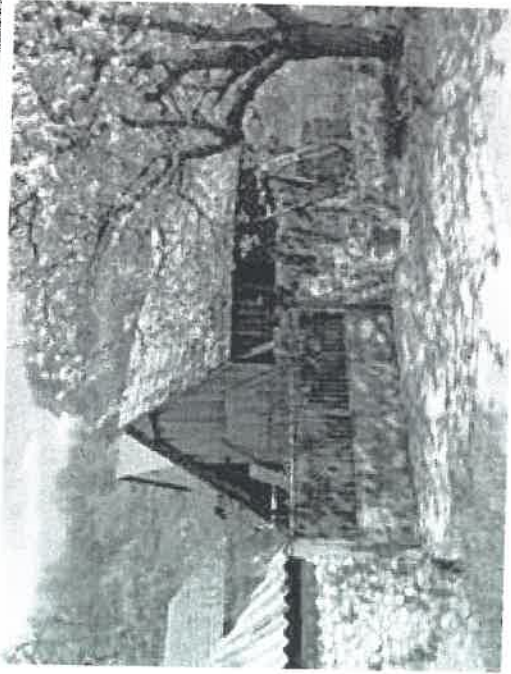
A népi építéset egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Valójában csak az 1900-as évek elején jelent meg az oszlopokkal alátámasztott tornác, korábban a kiszélesített, peremén alátámasztás nélküli, kiemelt (lapos kövekkel borított, tapasztott) fal alja a jellemző. Bükkszentkereszten legjellemzőbb a téglakörszlopos, boltíves falazott tornác, de fellelhető a faragott díszes fa oszlopos kialakítás is.

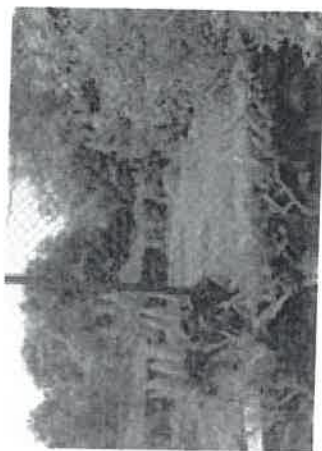
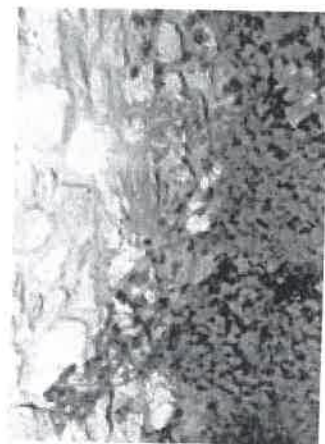
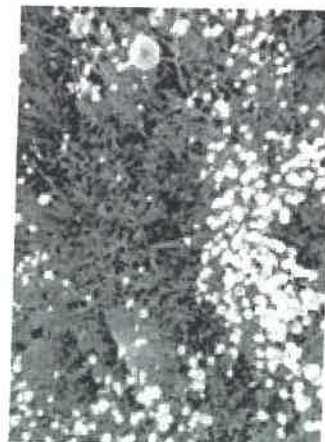
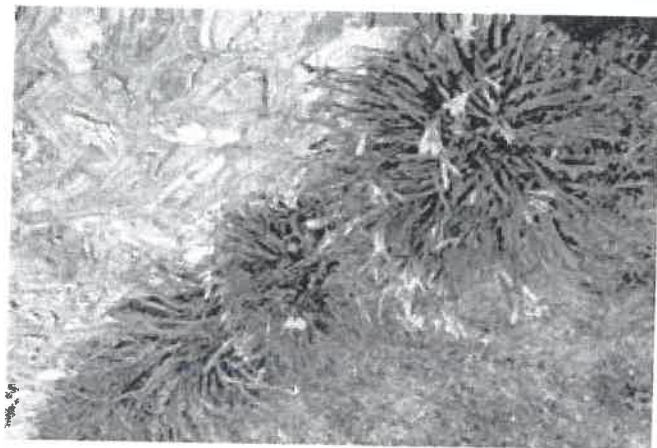
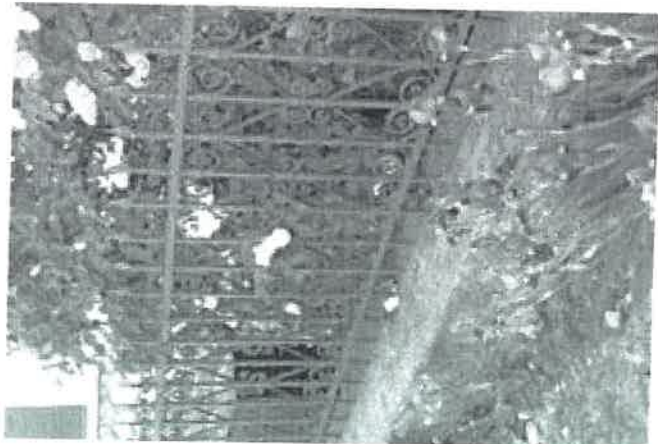
KERÍTÉSEK, KAPUK

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEK, MELLÉKÉPÜLETEK

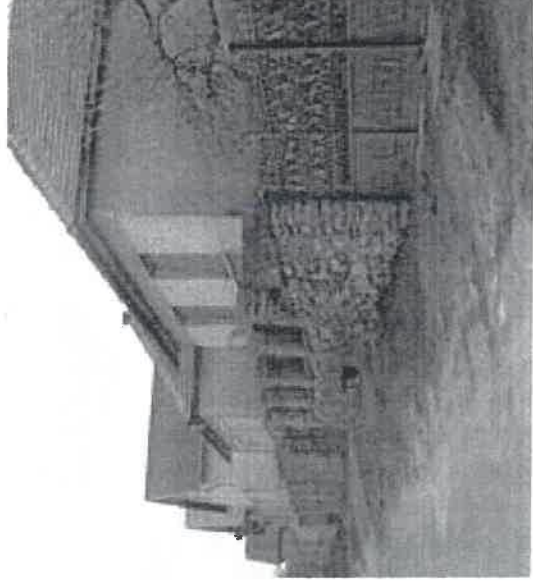
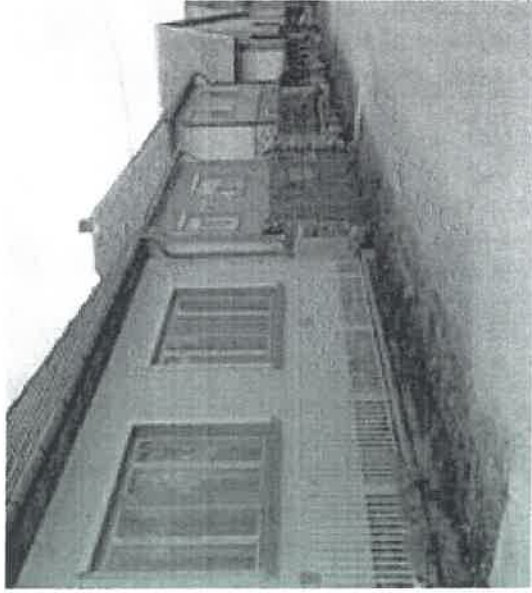

KERTEK

ÚJ SOROK ('50-'60)

A területen itt is, hasonlóan a történeti településrészhez, jellemző az előkertes beépítés, oldalhatárra telepített lakóházakkal. Az épületek jellemzően az 1960-as évektől épültek, eleinte még helyi kőművesmesterek ípusstervei alapján, noha négyzetes alaprajzú, sáfortefős épületek, legfőbbször háromszemes ablakokkal, fedetlen vagy később befedett verandával, pinceszinttel, az üvegezett verandára vezető lépcsősorral, azonban jó arányúak.

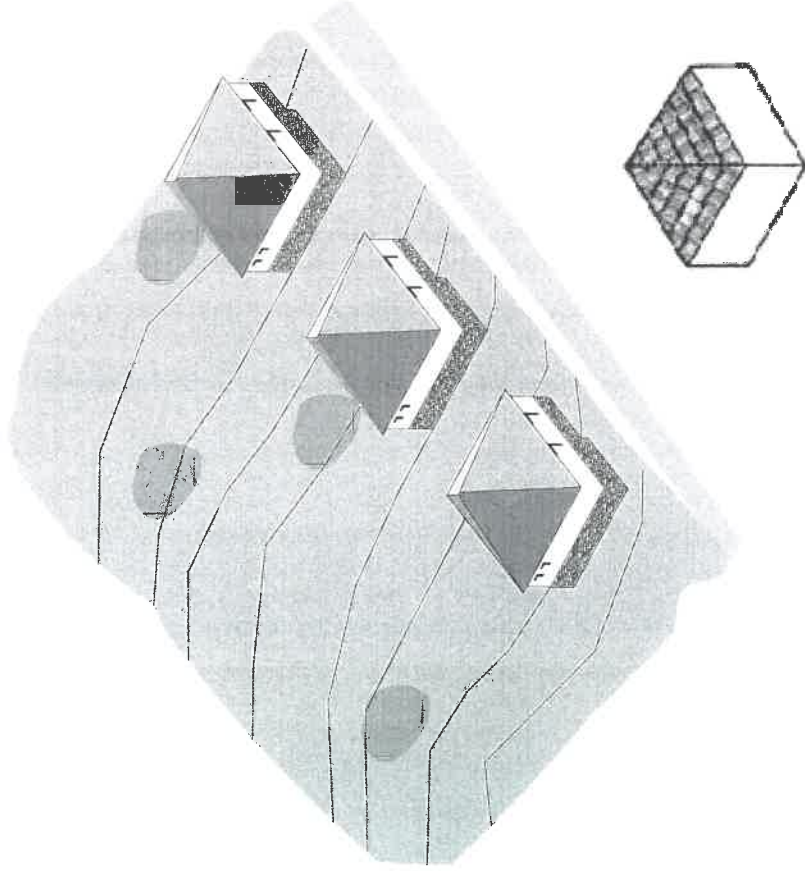
A háború utáni fagerenda hiány miatt is átalakultak az építési szokások Magyarországon. Beindult a vasbeton gerendák gyártása, kisebb elemhosszal. A négyzetes alaprajzú kontúrú szerkesztett középfallal házak tömege nőtt ki az 50-es években a magyar falvakban. Gyorsan kialakultak az alaprajzi sémák is. Két szoba az utca felé, konyha, kamra, fürdőszoba az udvari oldalra, még akkor is, ha a tájolás más igényelt volna. A padlószintet általában 1,0 méterrel kiemelték.

Nagy hátrány, hogy a nappali tere elszakad az udvartól, ablaka az előkertre néz, teraszkapcsolat kiányzik.

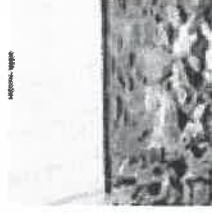
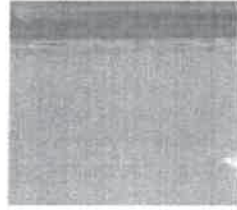
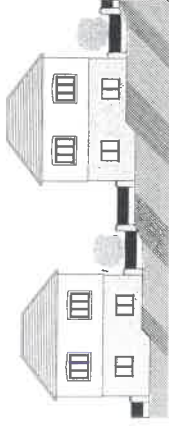
A korábbi épületszélességekhez képest nagyon megnövekedett ház szélesség miatt az oldalkertek mérete jelentősen lecsökkent. A 6-7 méter széles tornácos, hosszúházak helyett megjelent a 11-12 méteres kockaházak, az udvarszélesség lekeskenyedett, sőt még az oldalberjárat, az előlépcső és előtető miatt is szűkült.

TÖMEGALKÍTÁS

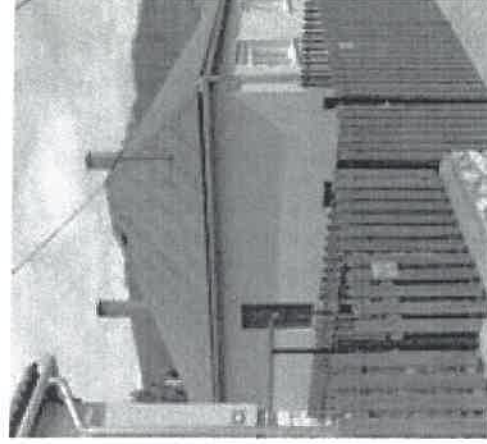
A településrészen lévő családi házak tetőformája egységesen egyszerű sátrtető. A tetők héjalására cserép- és pala fedés jellemző. A terepviszonyok miatt az épületek magassádszintesek, követik a terep oldalirányú lejtését. A lábazat általában kőburkolatos.

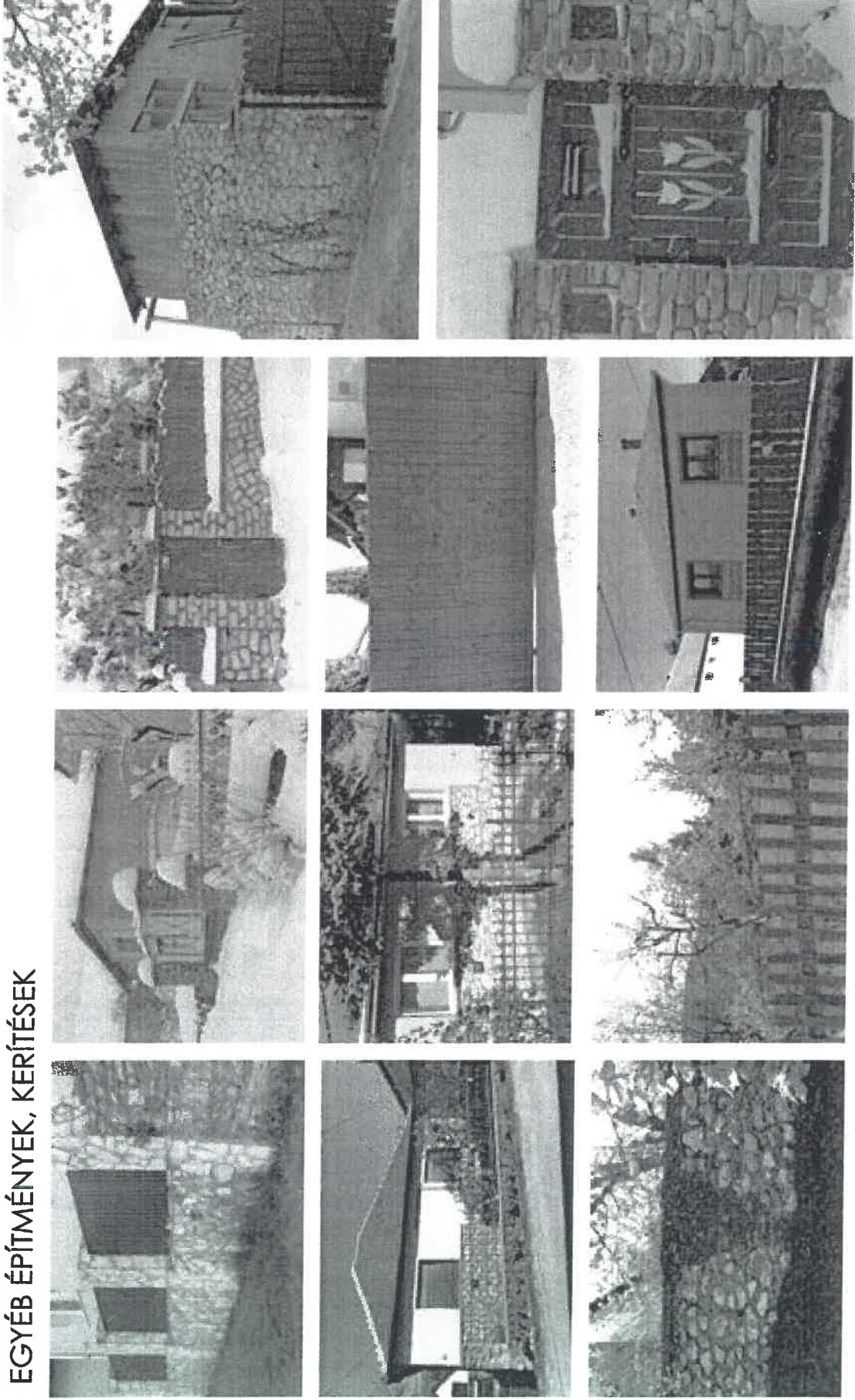
FALAZAT, LÁBAZAT

TETŐ

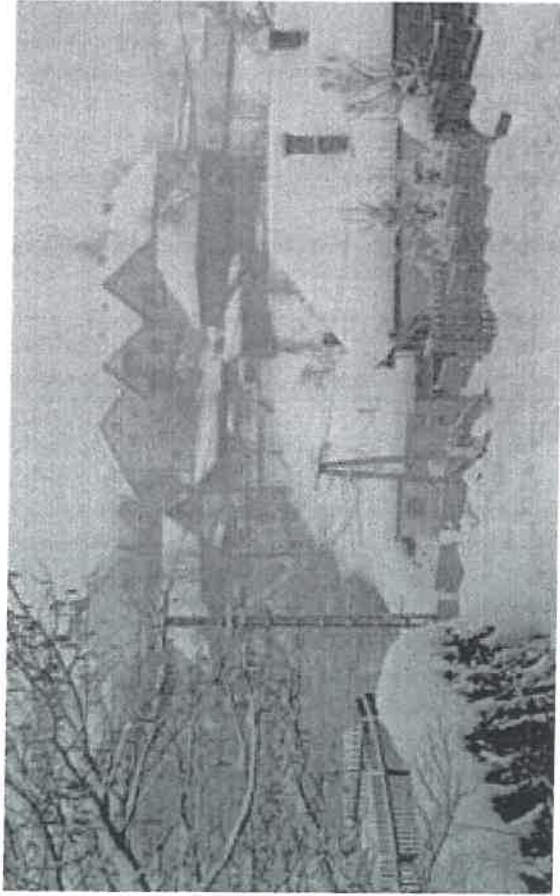

EGYÉB ÉPÍTMÉNYEK, KERÍTÉSEK

ÚJ SOROK ('80-'90)

kényelmes és nagyméretű teraszokat csatlakoztatni. Családi házat építettek ugyan, de szinte farsasházba kerültek, elszakadtak a saját telküktől, az egész életmódjukat befolyásolta ez a helyzet.

Az ilyen házakból álló utcakép is sokszor nyomasztó, a nagy tömegek katonás rendje miatt. A végfalak nagy mérete miatt még a fák se tudják sokszor feloldani ezt a kemény világot. Tovább ront a helyzeten a kommersz – Tüzépes – nyílászárók esetleges megjelenése a homlokzati felületeken és a nagyon zárt alsó utcai homlokzati zóna, tömör garázkapukkal, kisablakokkal.

Utcafépi szempontból még előnyösebb, ha gerince párhuzamos az utca tengelyével, mert ebben az esetben az ereszvonalak viszonylag azonos magasságban jelennek meg. Rövidülésben nézve az utcát, szinte szaggatott vonalként jelennek meg az ereszek.

Roszbabb a helyzet, ha a tetőgerinc merőleges az utcára, mert a szinte törvénytörően eltérő magasságú és szélességű „háromszögekből” ritkán áll össze harmonikus utcakép.

A kockaházak és családlínházak építés után a 70-90-es években gombamódra szaporodni kezdtek a megemelt padlósintű kétoromfalas nyeregteretű épületek, hol utcával párhuzamos, hol utcára merőleges nyeregteretűvel. A sokszor csak garázs, műhely, raktár céljára használt alsó szint feletti lakás tetőtérbeépítéssel kiegészült nagy oromfali ablakokkal, erkélyekkel, nagyméretű visszahúzott loggiákkal.

Többségük az utcaképben emeletes épületként jelent meg, más léptéket behozva a korábbi – nagyrészt földszintes, vagy földszint + tetőtérbeépítéses környezetben. Sokszor tetten érhető a szomszédok közötti méretbeli rivalizálás is.

Az udvartól, a kerttől való elszakadás funkcionális hátrányokkal is járt, az élkező és a nappali tere elszakadt a tereptől, nem lehetett

A népi építészet jóval kisebb méretű oromfalas házeit csak kisebb padlásablakok tagolták. Az új építésű modern házak esetében pedig természetesen módon a jóval szélesebb terpeszből szerkesztett padlástereket már beépítették, a homlokzaton a kis padlásablakok helyett nagy ablakok, üvegfalak jelentek meg, sőt még az utcai oldalon sem ritka az erősen visszahúzott, teraszajtókkal tagolt végfal. Ezek a nagy üres, emeleti helyzetben lévő háromszögek teljesen megváltoztatják az utcaképet. Természetesen, ha minden ház ilyen, akkor kevesebb gondot okoz az ilyen térfal.

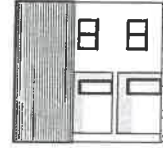
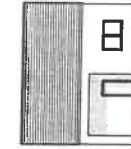
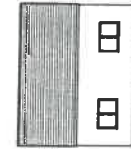
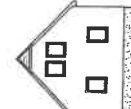
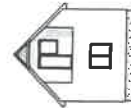
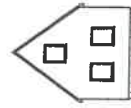
Hagyományosan kialakult földszintes, utcával párhuzamos ereszvonalú utcában ha foghíjserűen megjelenik egy-egy ilyen ház, kezelhetetlen torzó keletkezik évezedekre tönkre téve az utcaképet.

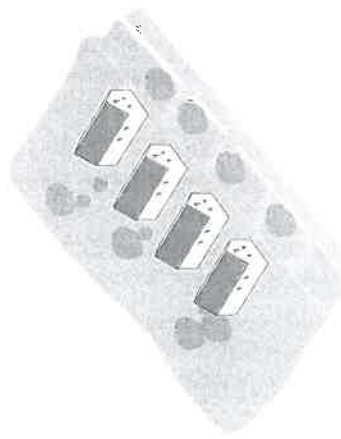
Bükkszentkereszt /64

TÖMEGALKÍTÁS

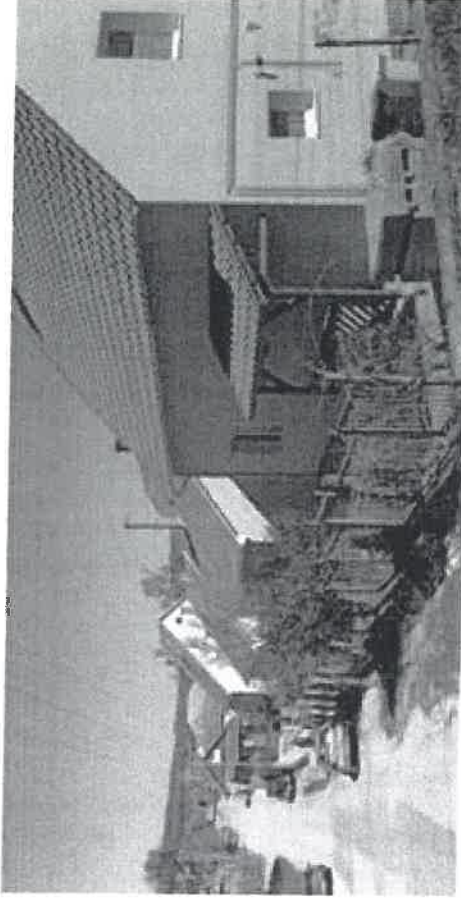
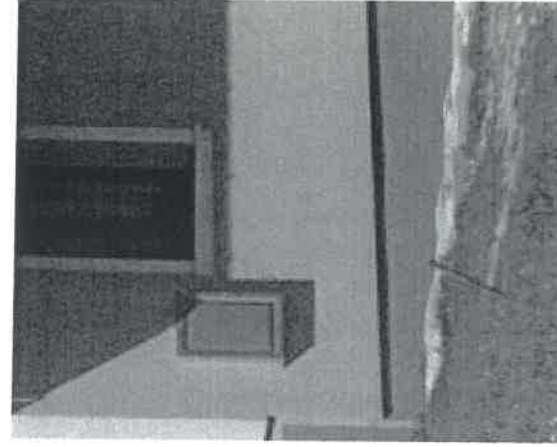
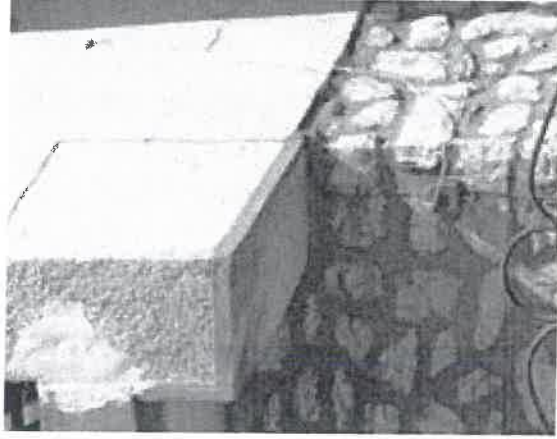
A településrészen lévő családi házak tetőformája egységesen nyeregtető, homlokzata oromfalas, vagy utcával párhuzamos gerincvonalú. A tetők héjalására cserép- és palafe-
tés jellemző. Az épületek eme-
letesek, oldalhatáron állóak.

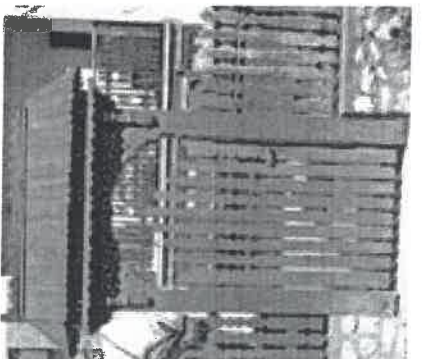
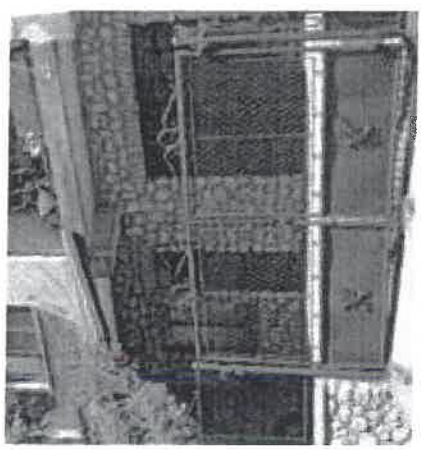
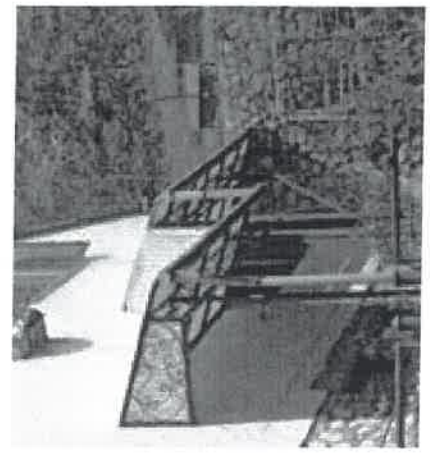
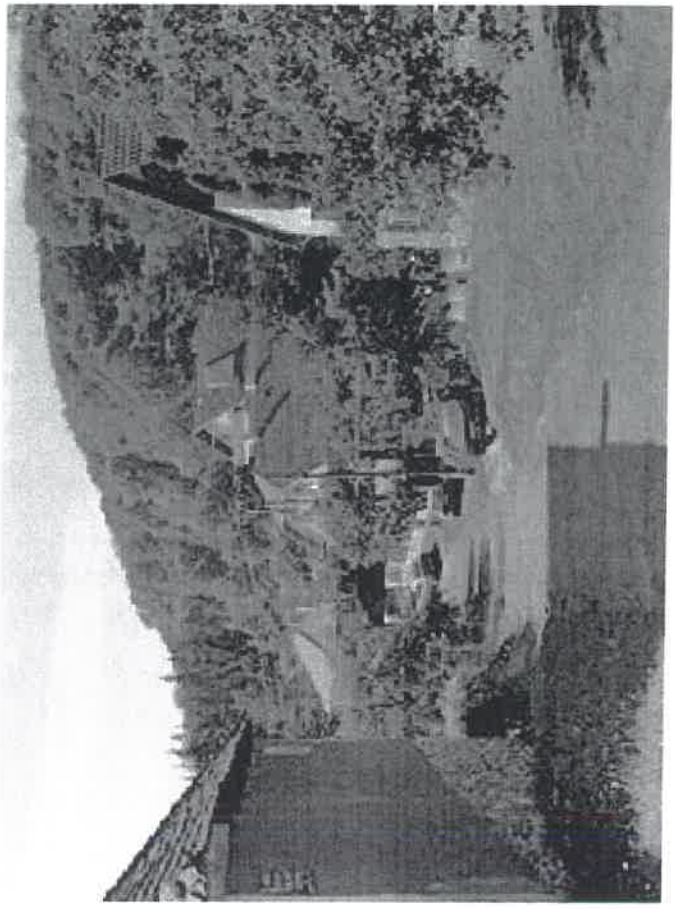
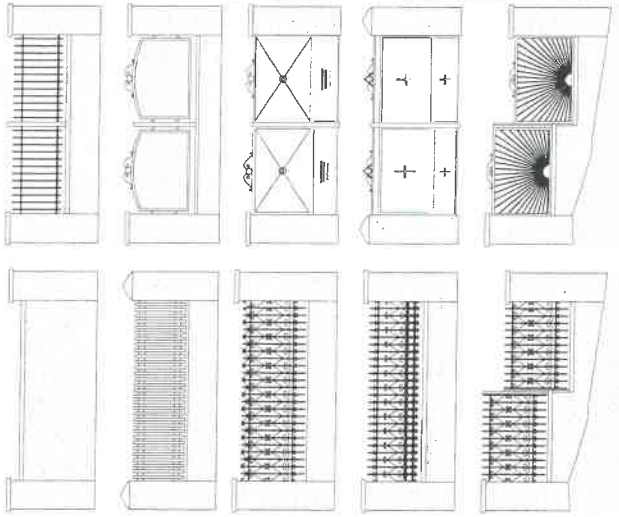
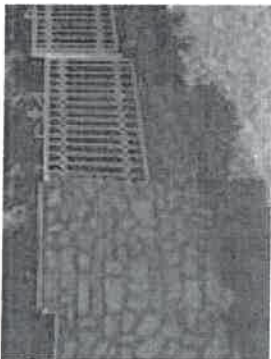
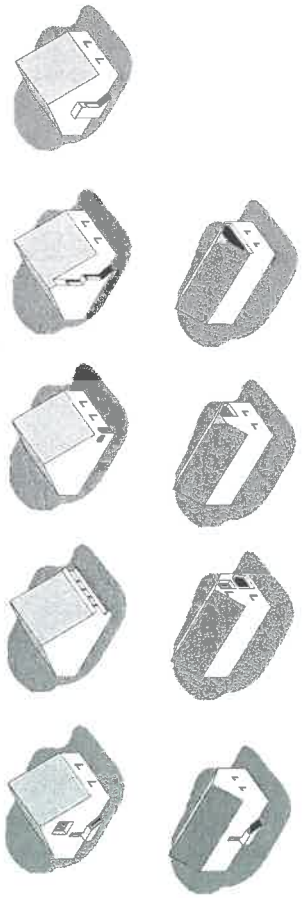
TETŐ

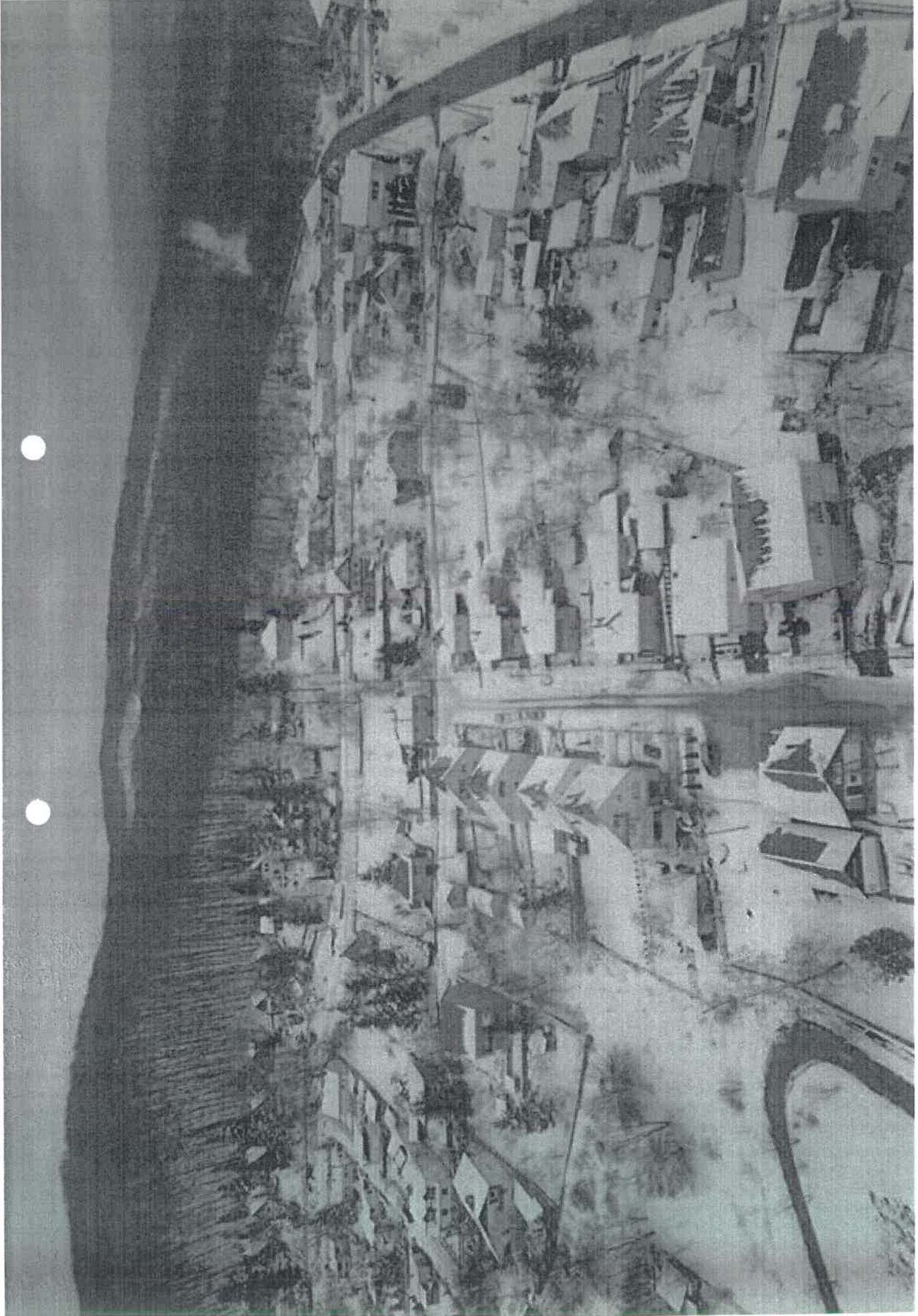

FALAZAT, LÁBAZAT

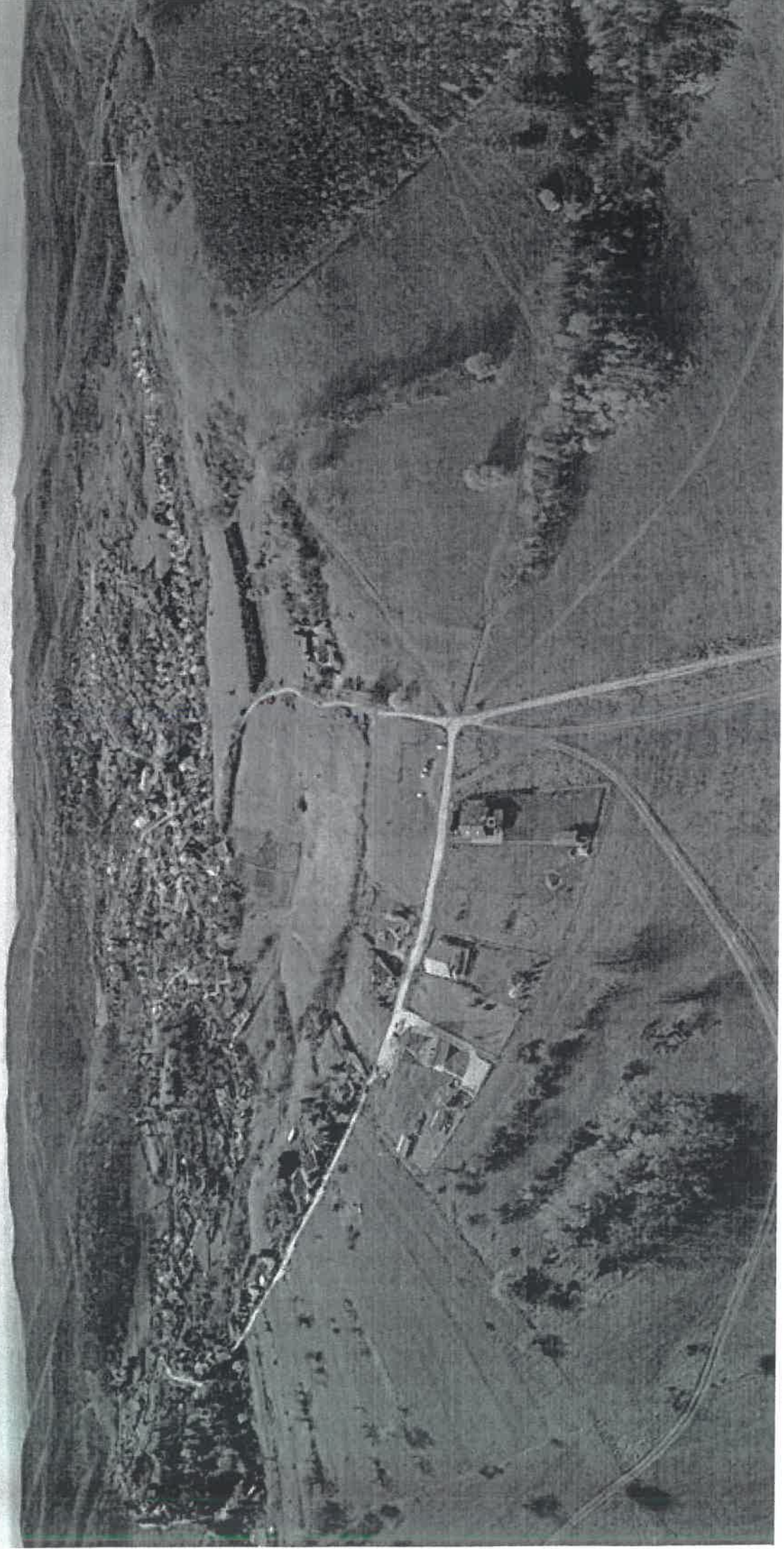

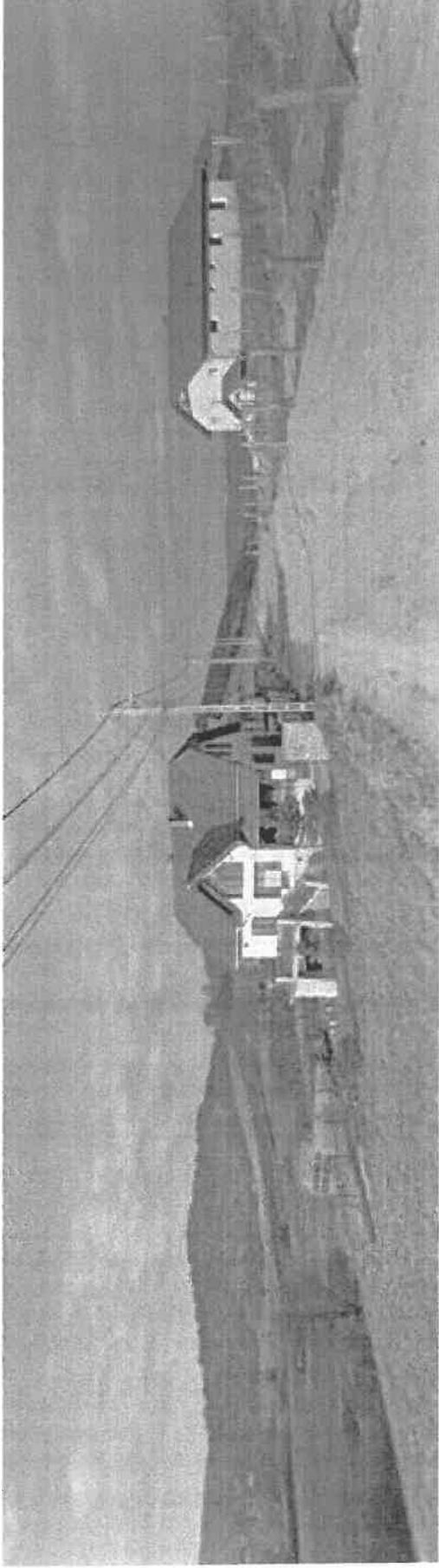
EGYÉB RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK

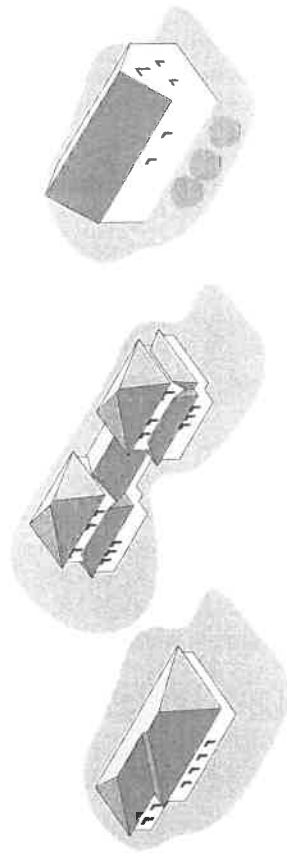
KIALAKULÓ LAKÓTERÜLET

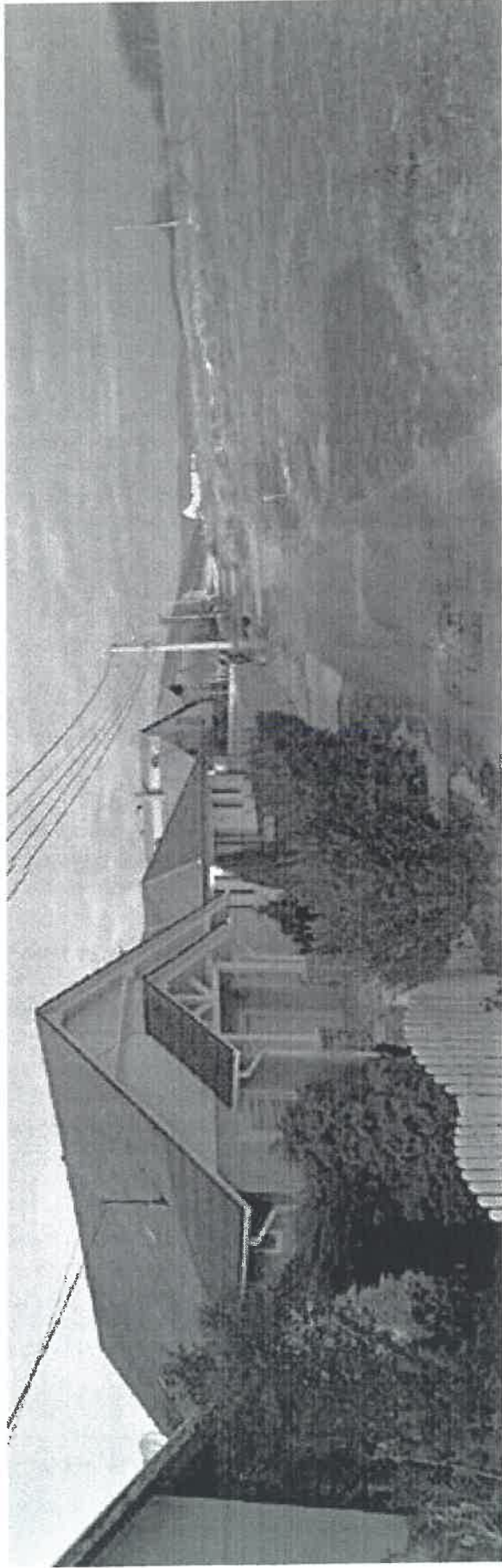
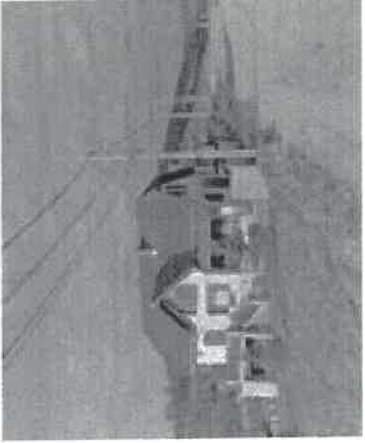
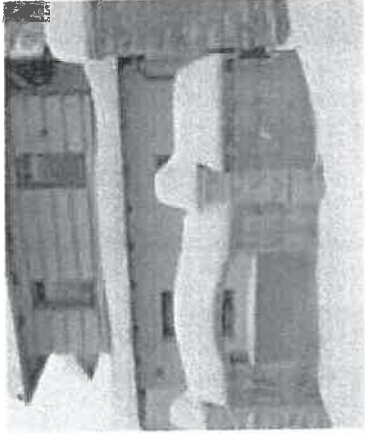
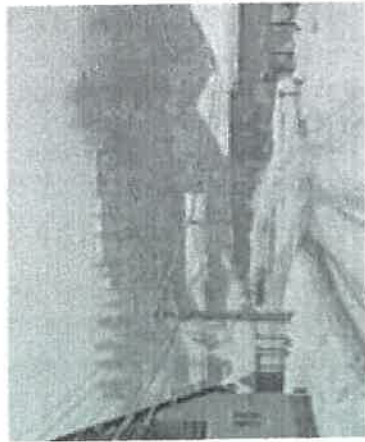

Napjaink divatja a mediterrán háztípus. A külföldi utazások emlékének vagy a média hatásának köszönhetően egyre nagyobb számban jelennek meg alacsony, hajlászögű, tört épülettömegű, családi házak településeink periferiáin, eddig beépítetlen lakóövezetben.

Ha ilyen környezetben építkezünk, hasonló stílusú házat szeretnénk mi is, törekedjünk a minőségi anyaghasználatra, átgondolt növénytelepítésre, visszafogott homlokzati színek választására.

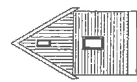
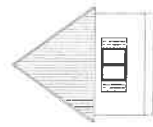
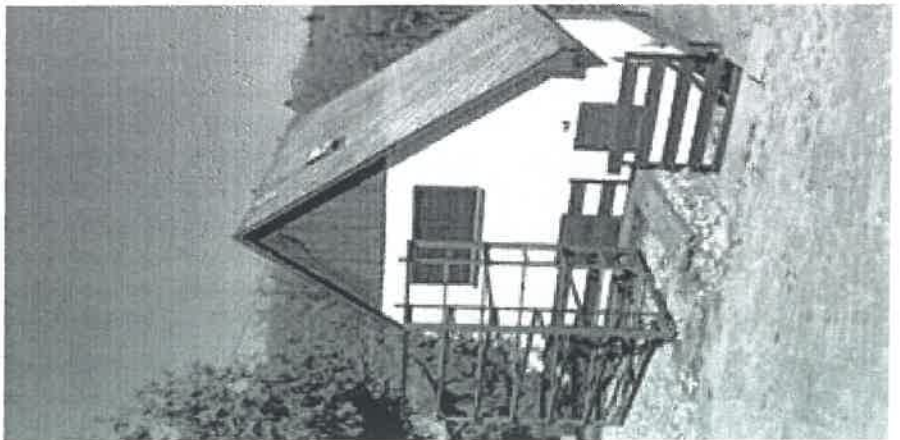
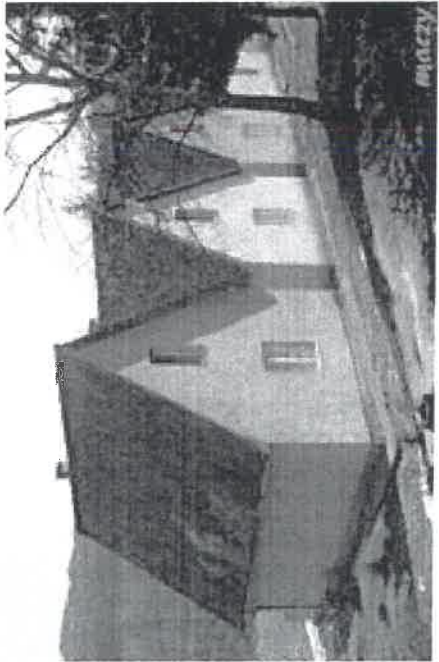
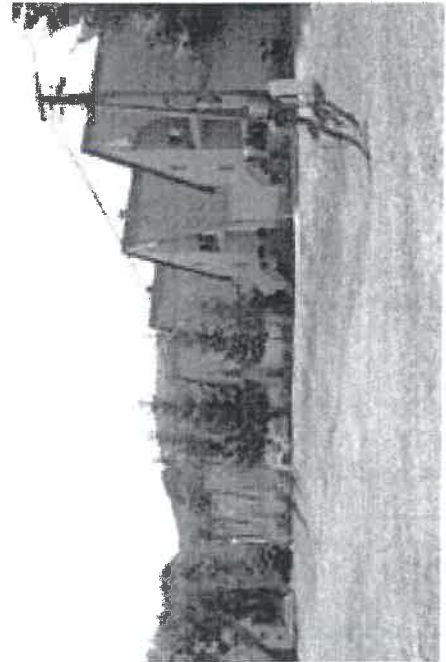
TÖMEGALKÍTÁS

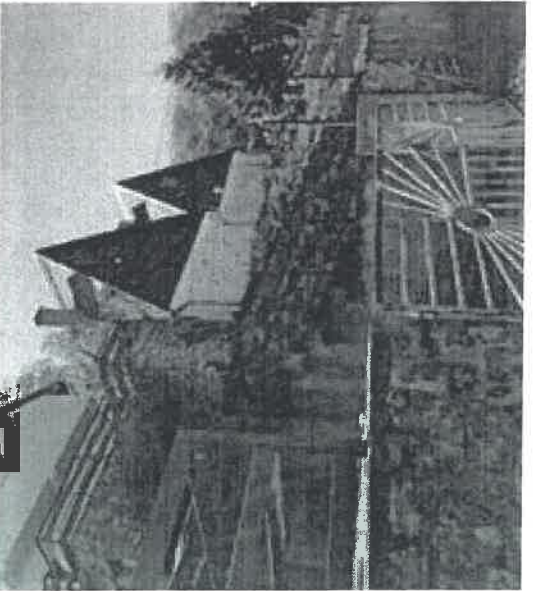
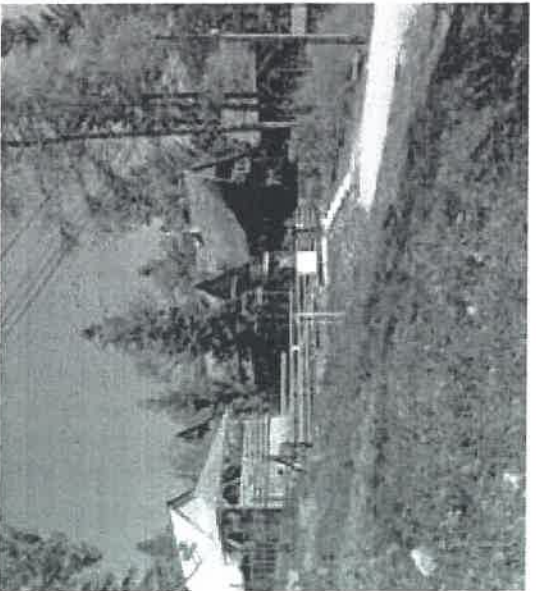
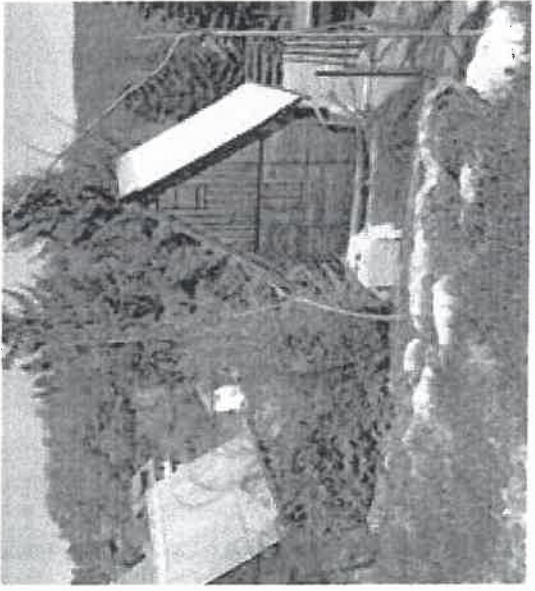
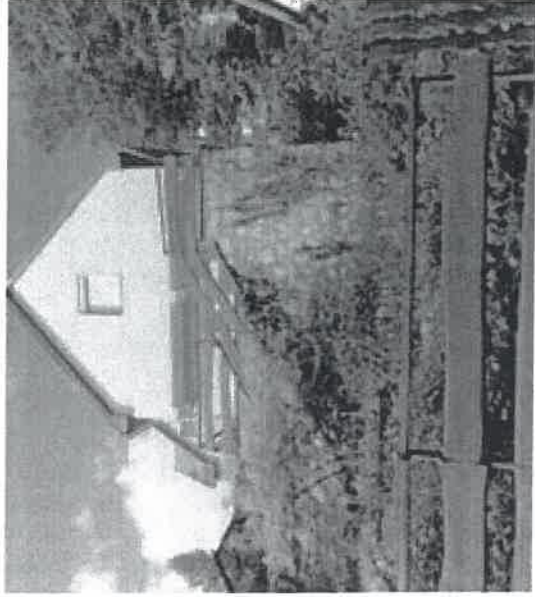
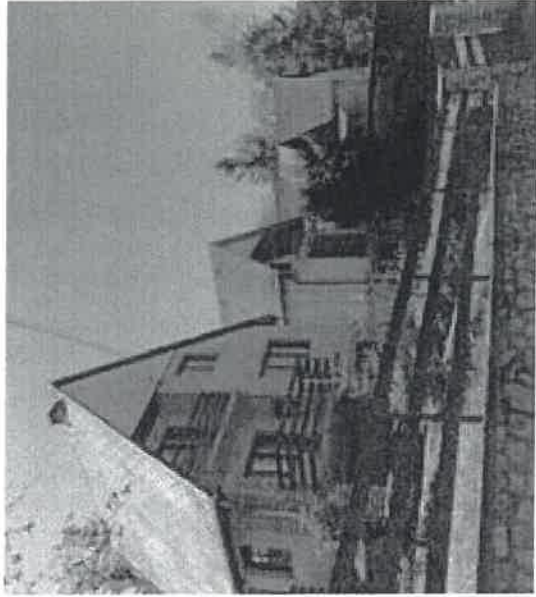

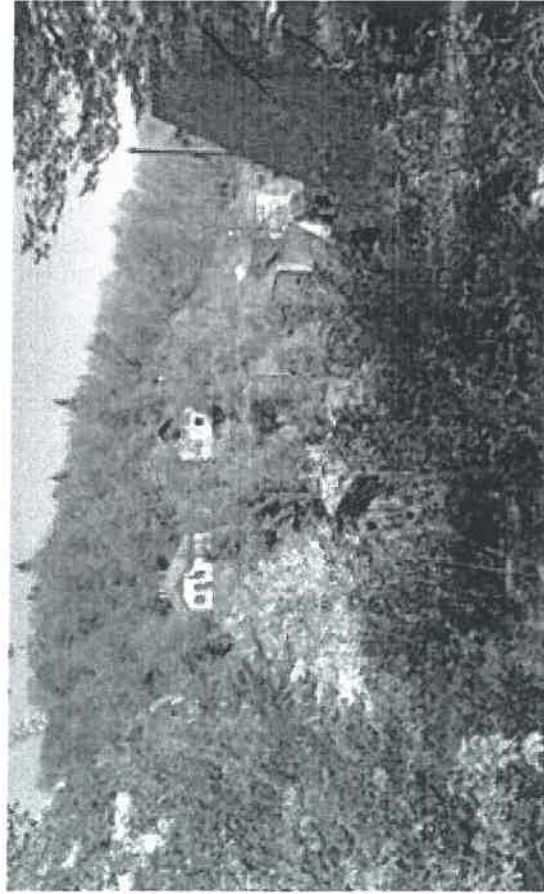
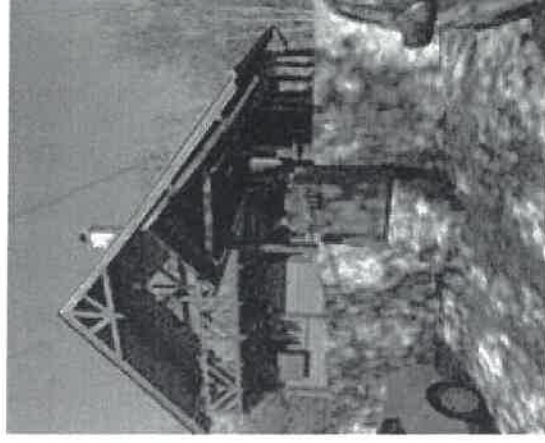
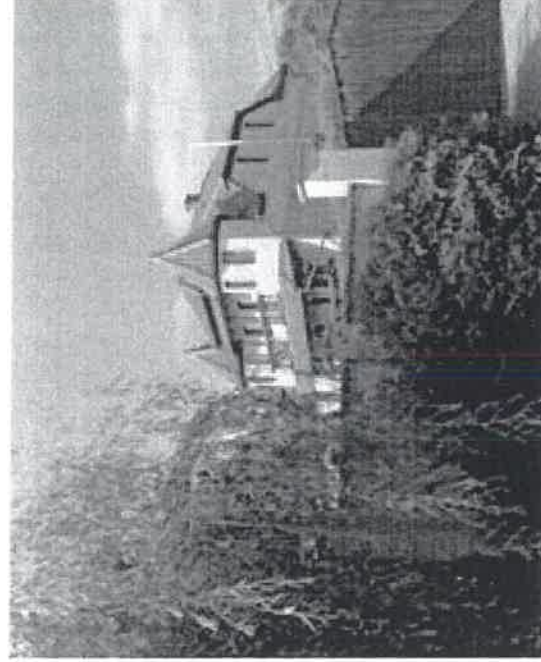

ÜDÜLŐ

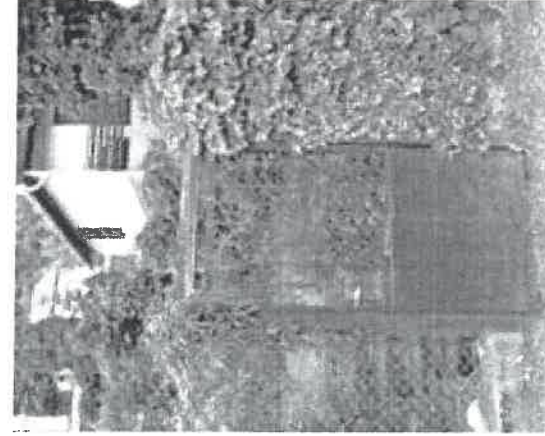

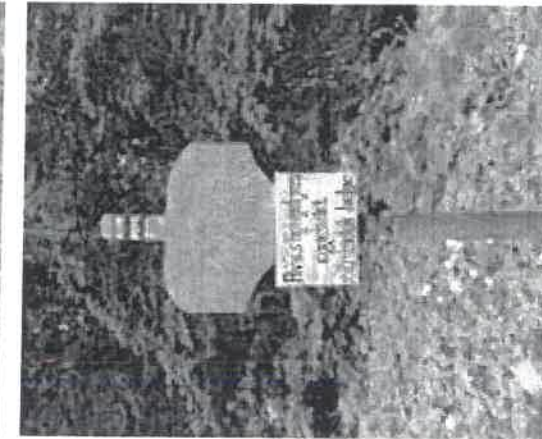
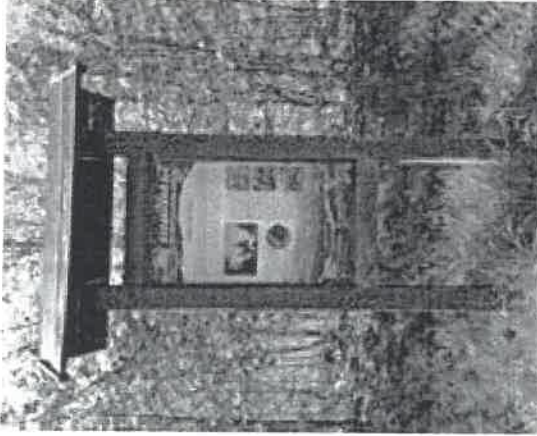

EGYÉB RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK

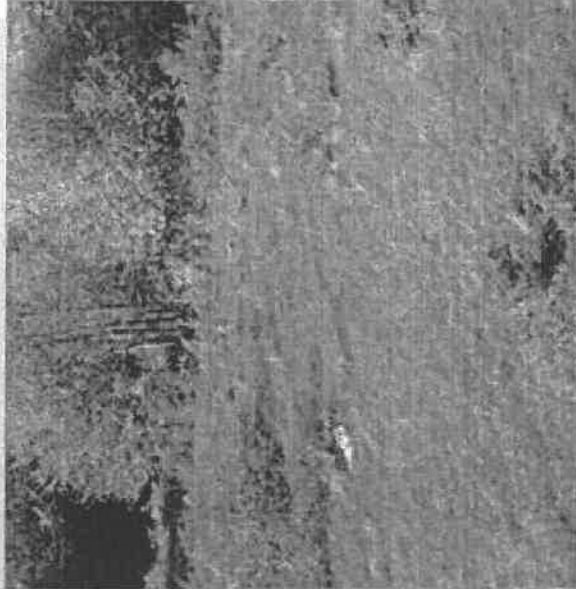

TÁBLÁK, JELZÉSEK

2014. 01. 01. 10:00

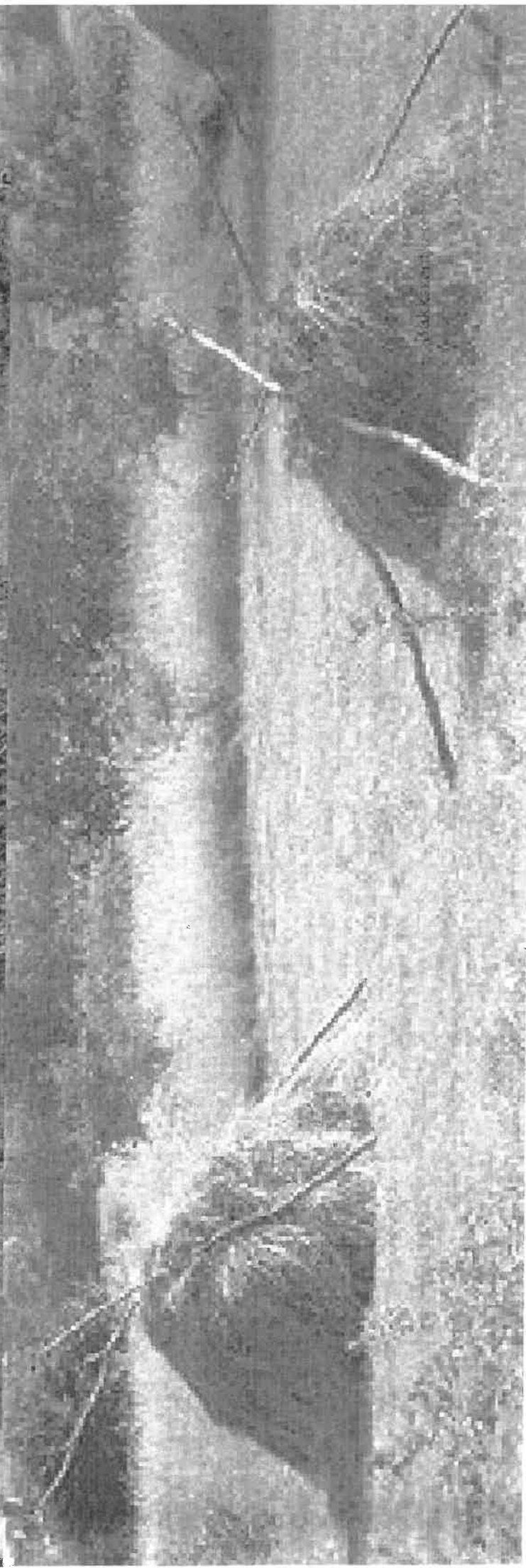
SZÁNTÓ

RÉT

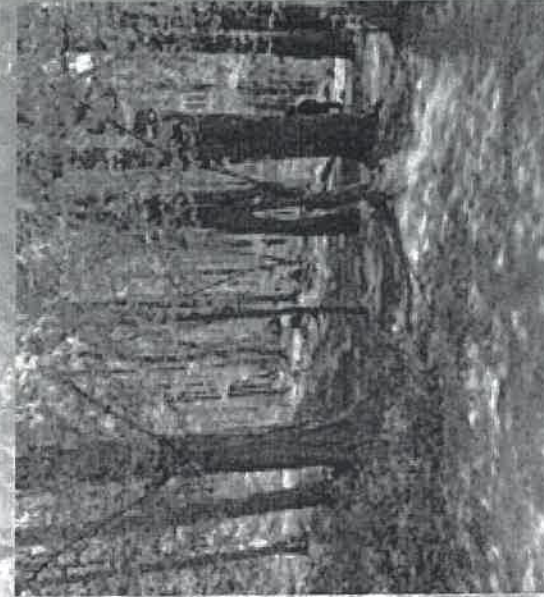
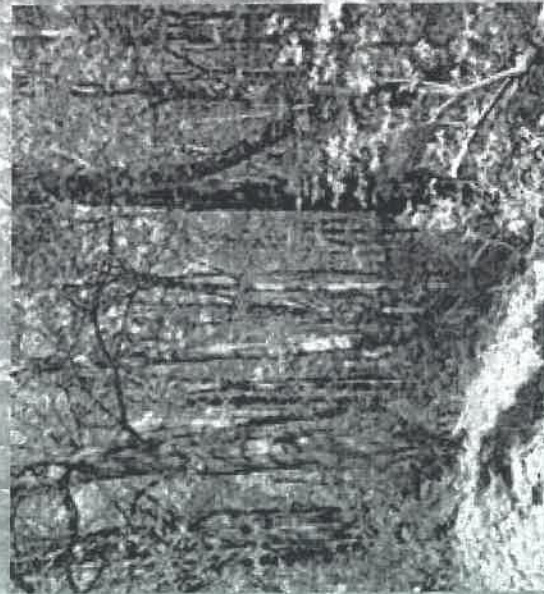
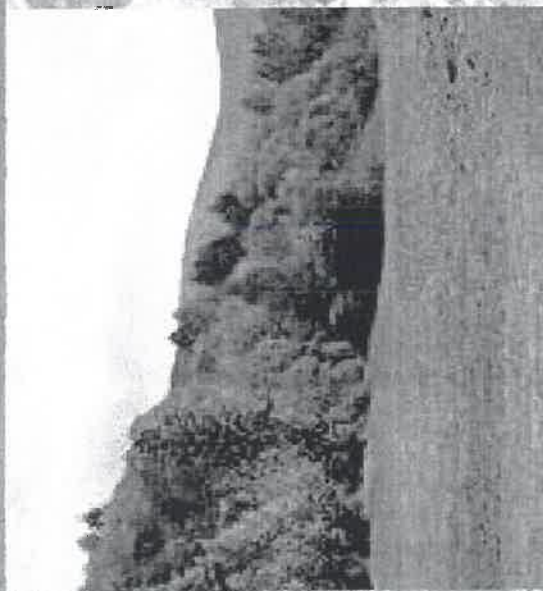

LEGELO

Kalk Zsuzsanna

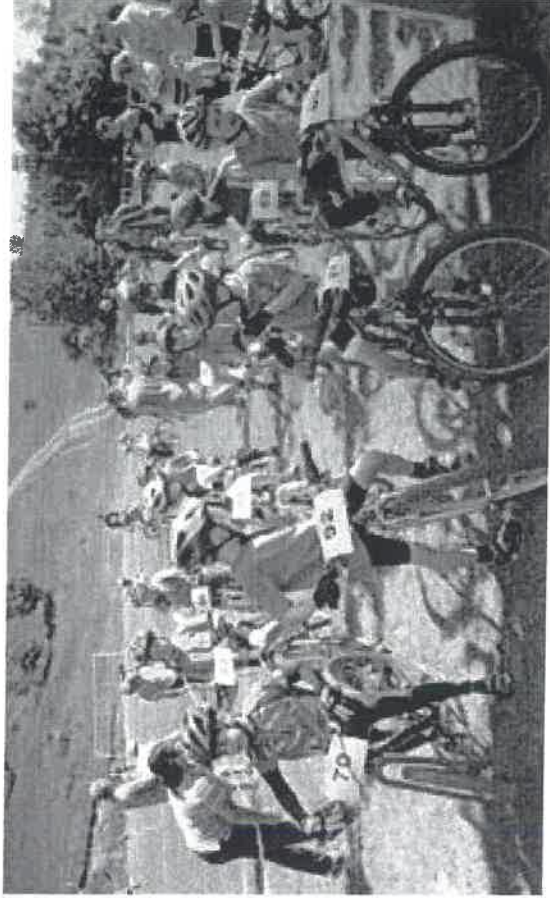
ERDŐ

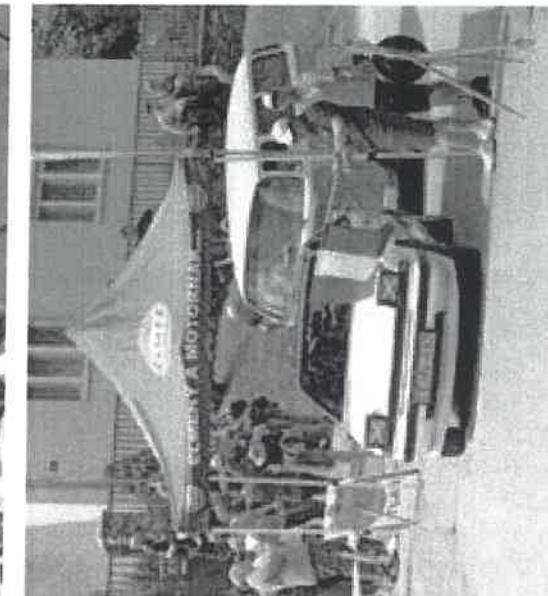
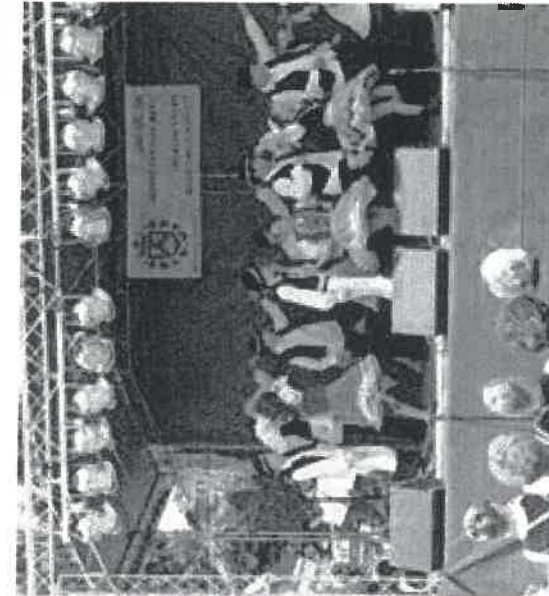
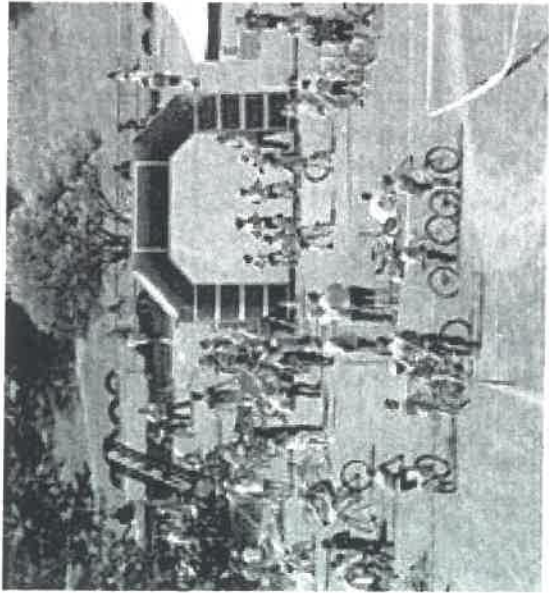

RENDEZVÉNYEK, SZOLGÁLTATÁS

RENDEZVÉNYEK

- BÜKKSZENTKERESZTI SZLOVÁK NEMZETISÉGI TALÁLKOZÓ
- BÜKKSZENTKERESZTI VETERÁN HEGYI FELFUTÓ
- KEMENCÉS NAPOK
- BÜKKSZENTKERESZTI GYÓGYNÖVÉNYNAPOK
- ÜVEGHUTA KUPA HEGYI KERÉKPÁROS IDŐFUTAM
- BÜKKSZENTKERESZTI GOMBANAPOK

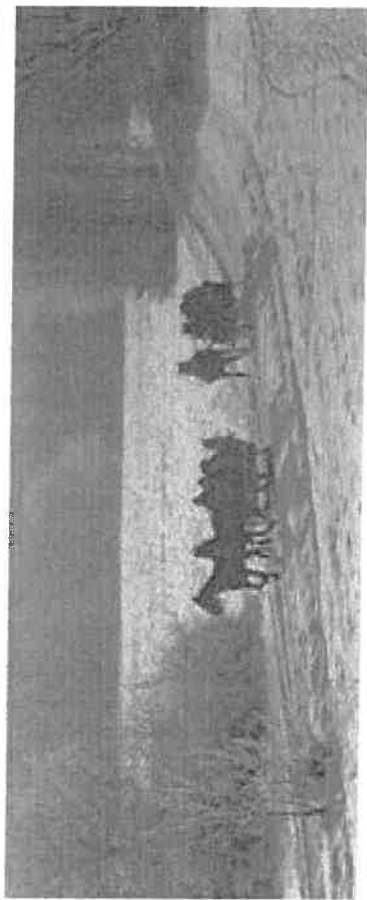
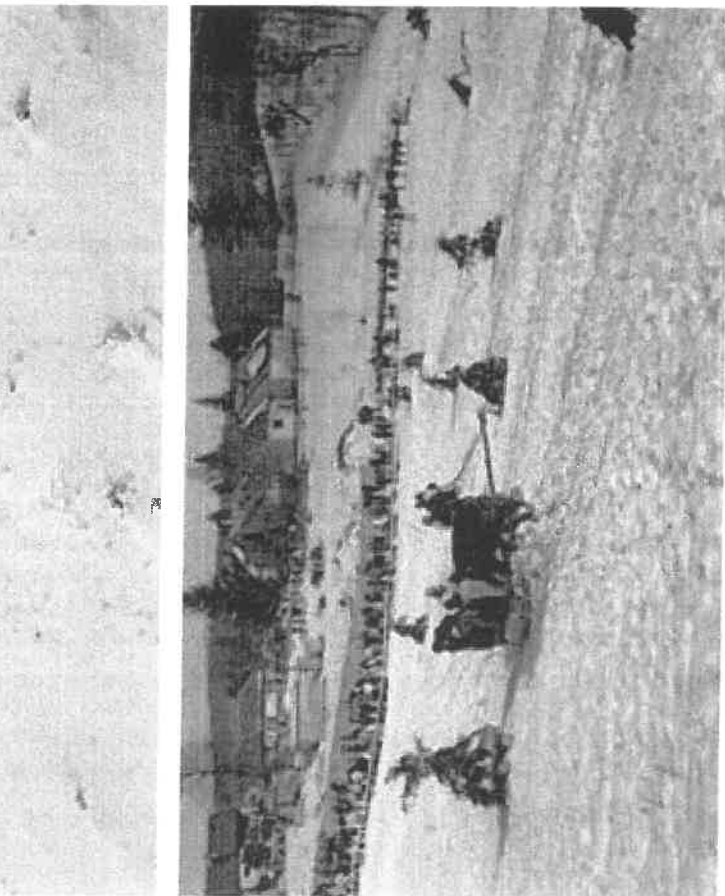
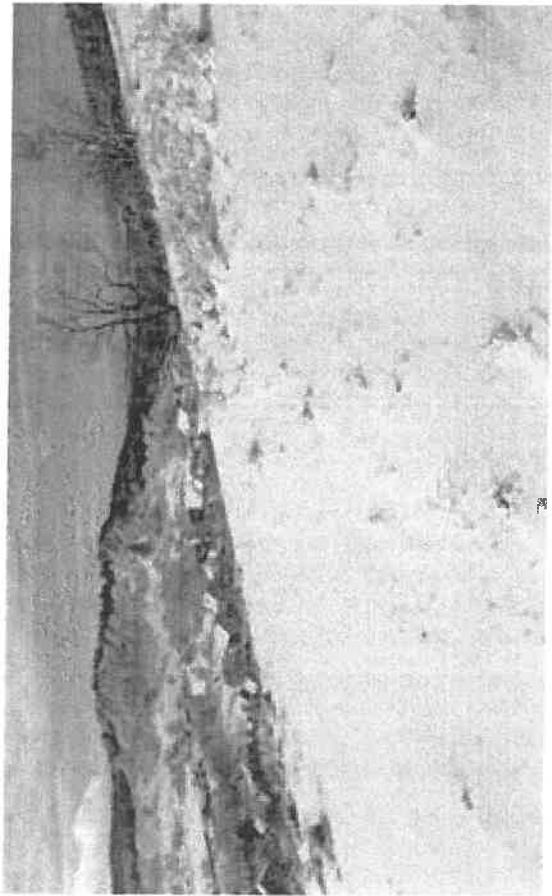

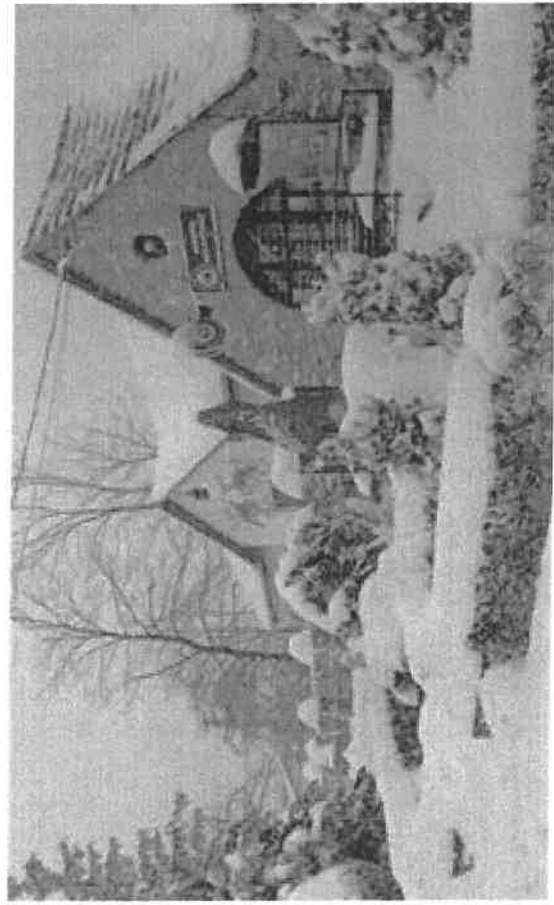
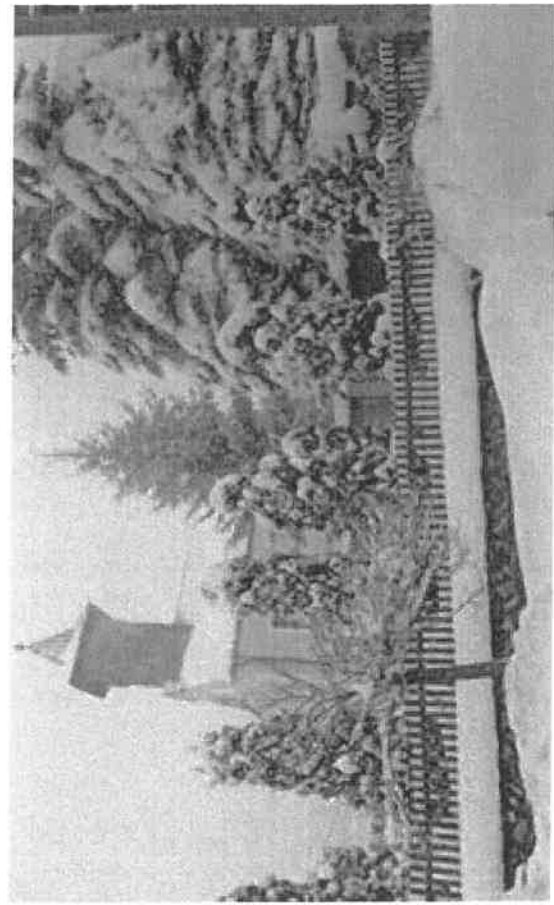
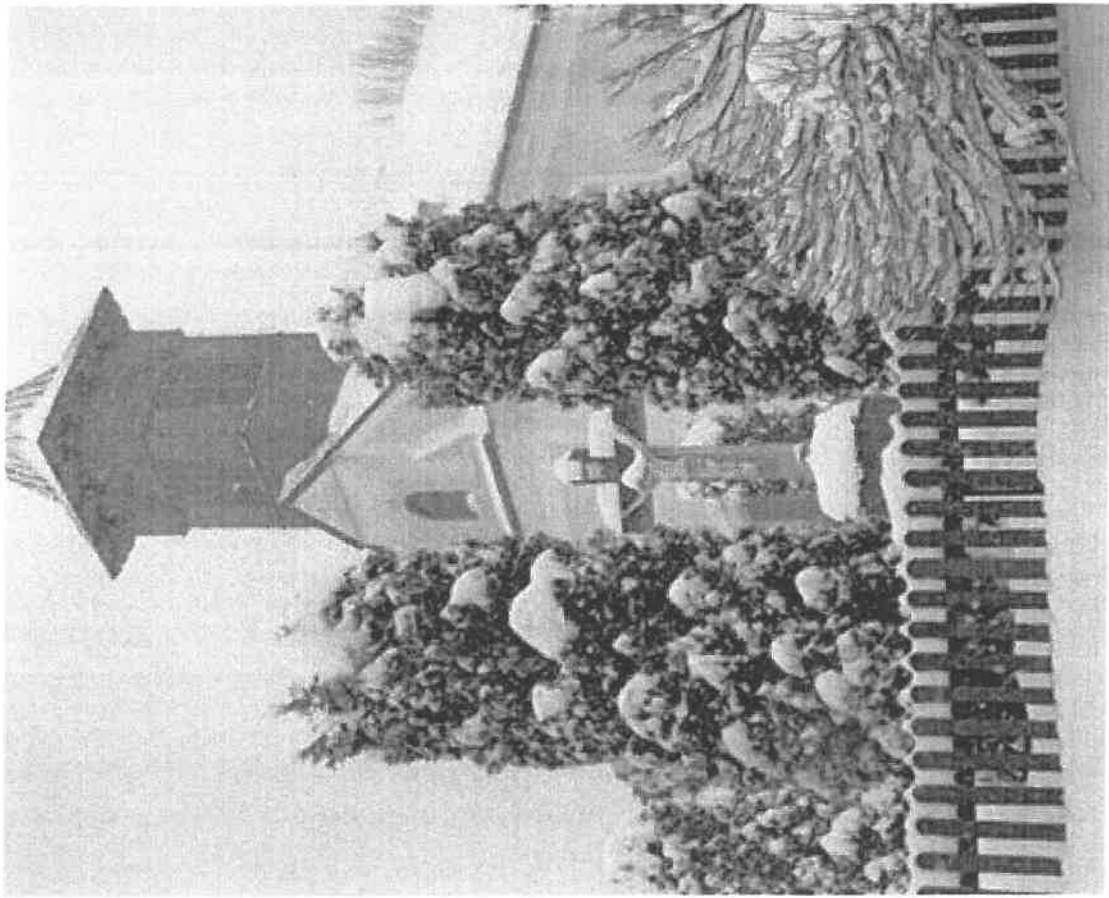

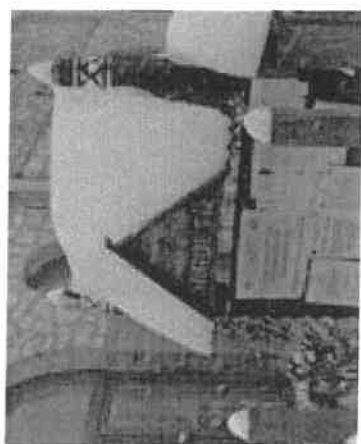
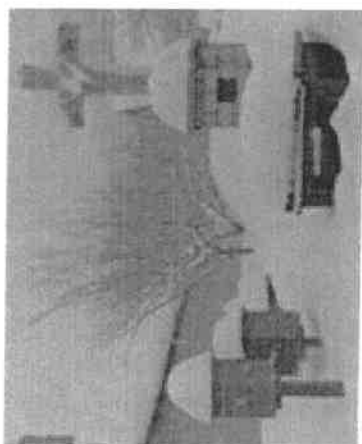
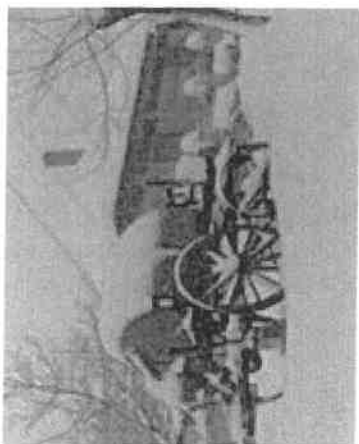
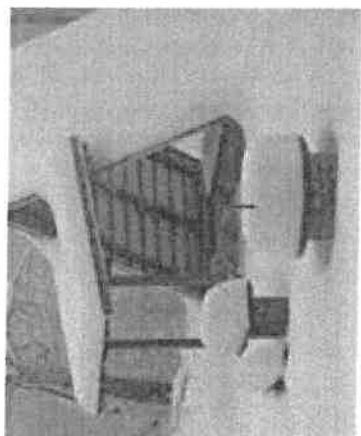
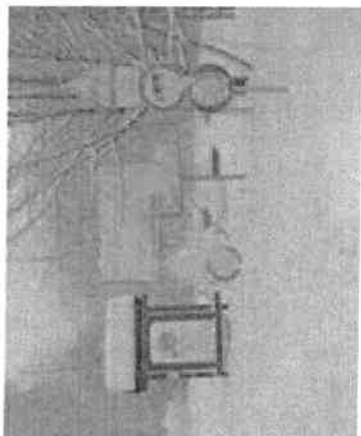
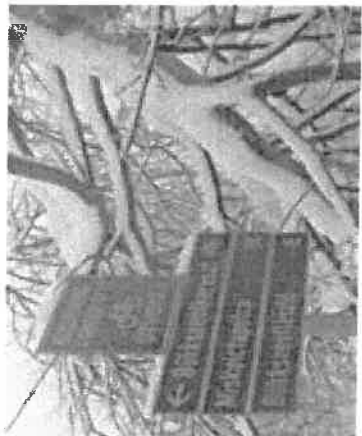
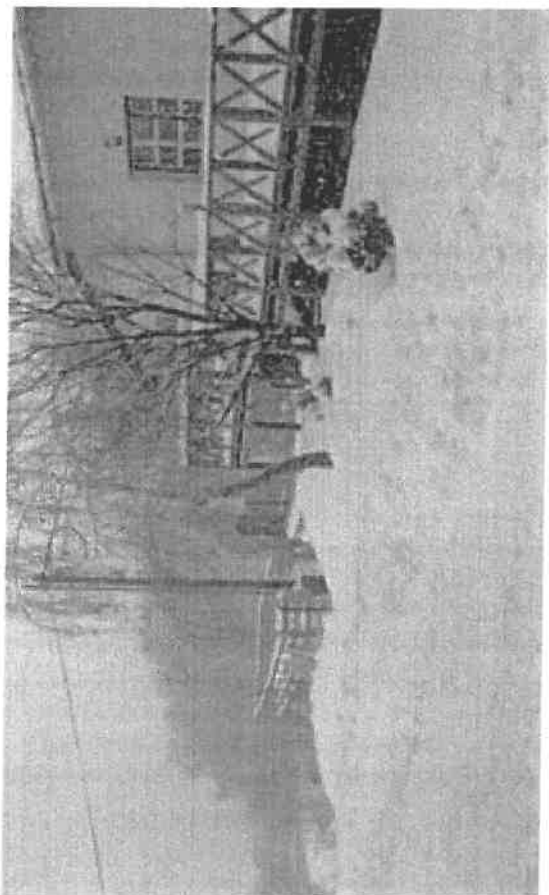
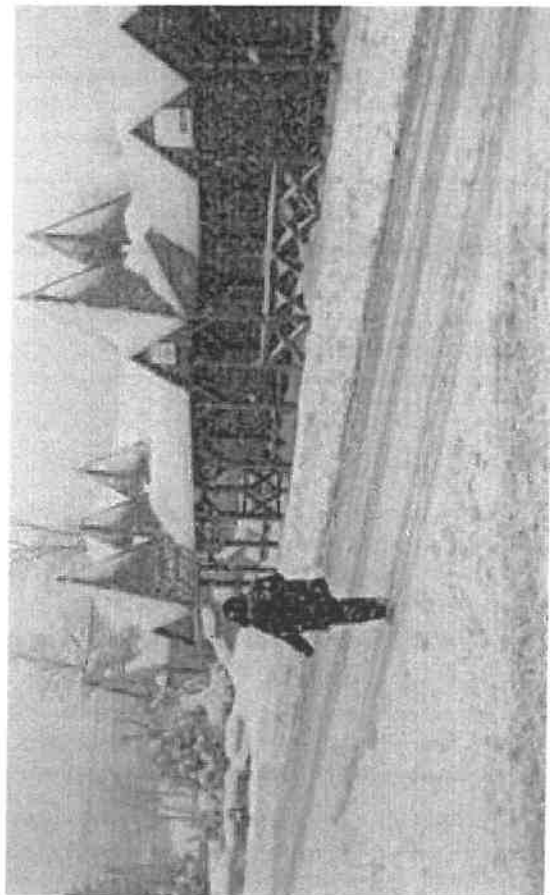

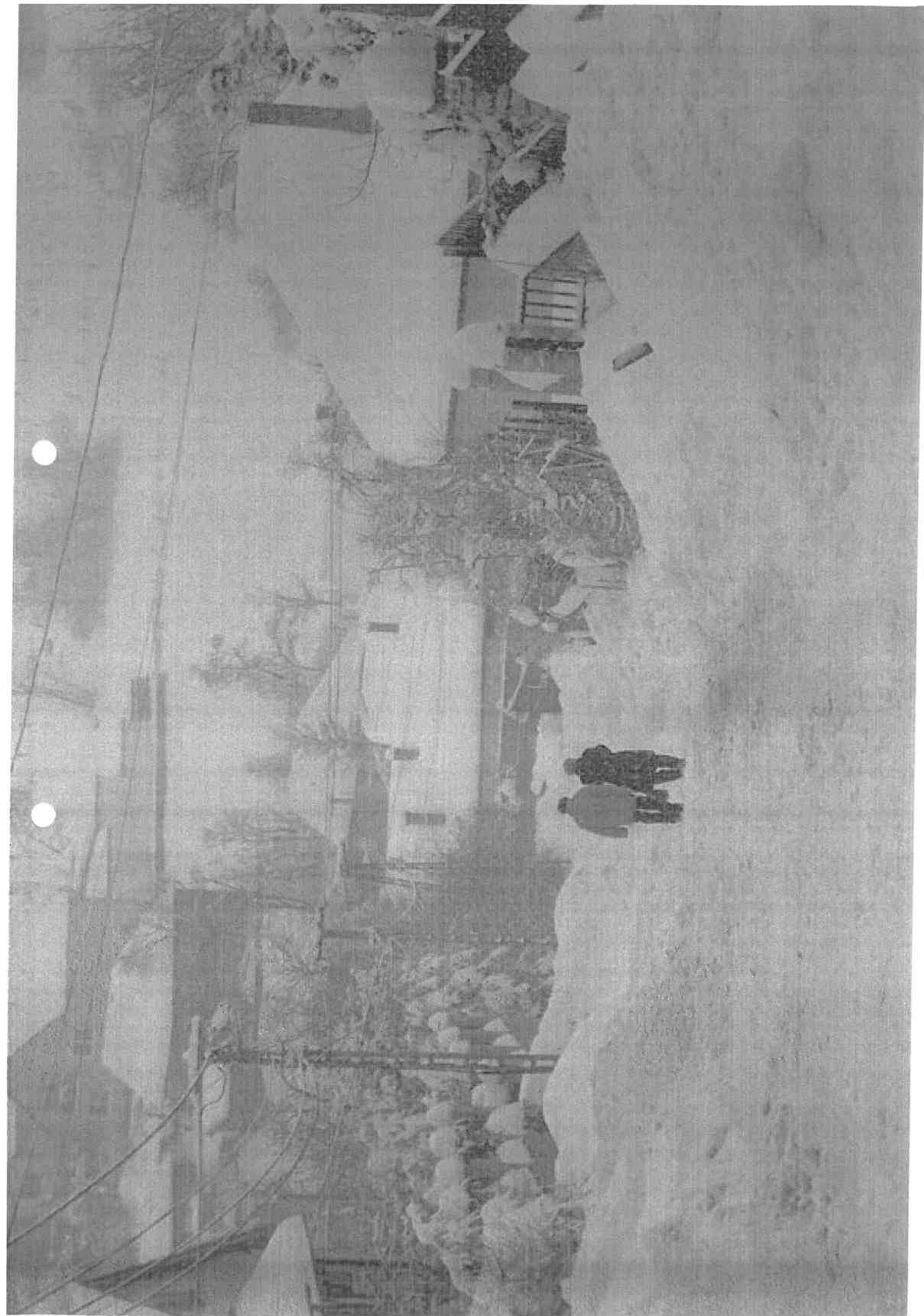
Az évente megrendezésre kerülő gombanapok alkalmával számtalan étekülönlegesség kóstolható, kézműves vásár, gombatúra, tereplovaglás, gombakiállítás stb. várja a látogatókat. A rendezvény több napos, számtalan rendezvénnyel: főzőverseny, nagyszínpados produkciók stb.

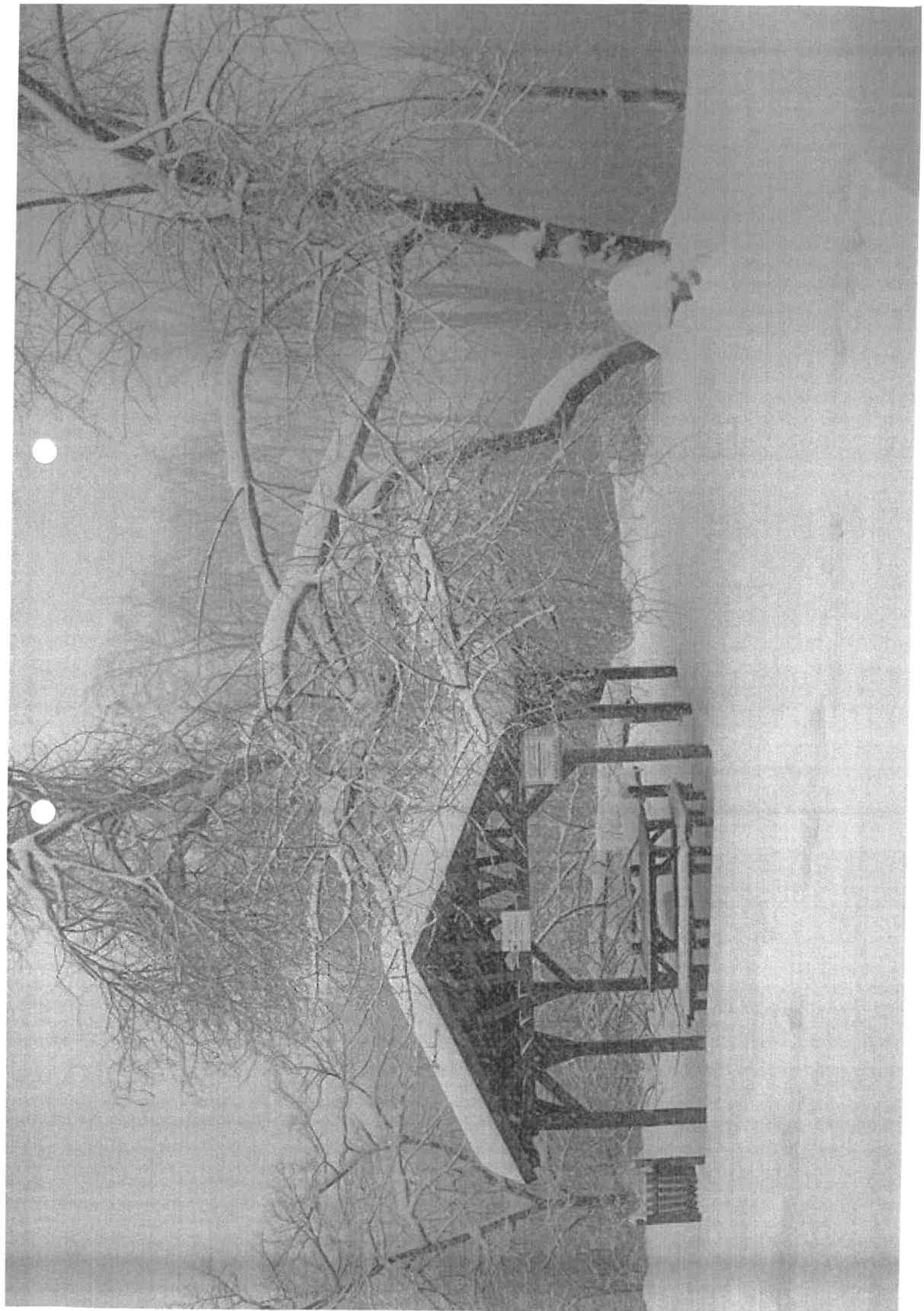

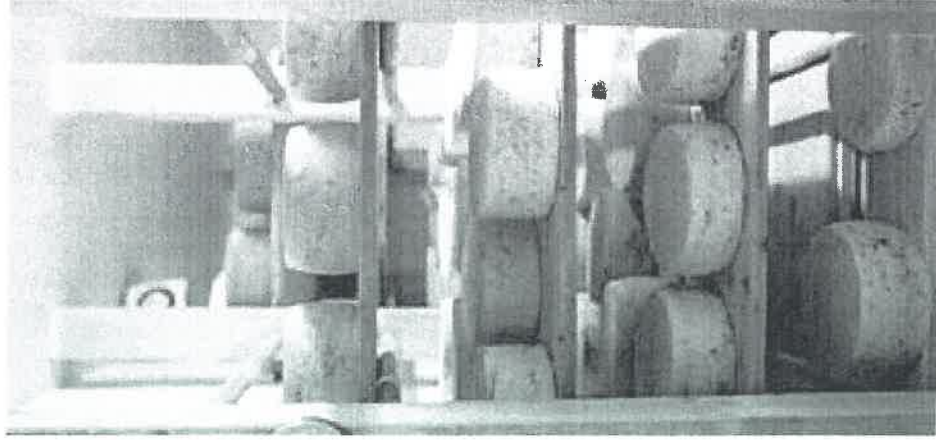

HELYI TERMELŐK, SZOLGÁLTATÁSOK

BÜKKI SAJT

(<http://bukkisajt.hu>)

GYÖRGYTEA

(<https://gyorgytea.hu>)

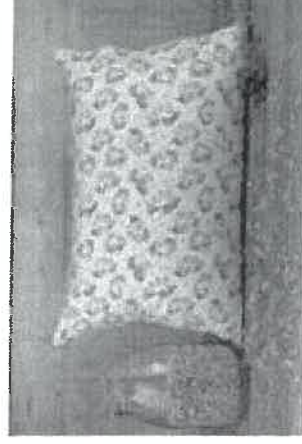
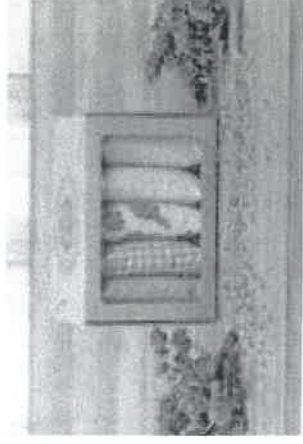
TIMKÓ GYÜMÖLCSLEVEK

(<https://www.komloskai.hu>)

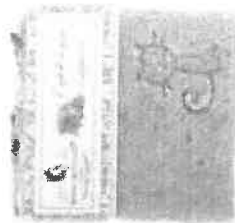
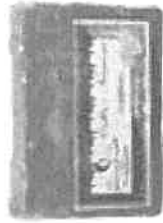

GYÓGNÖVÉNYES PÁRNÁK

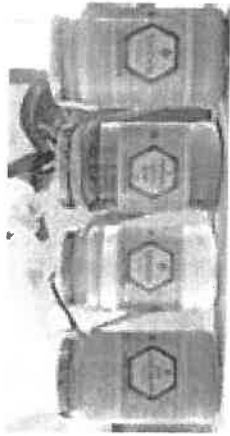
(<https://bukkiagyogyoveny.hu>)

HÁZI KOZMETIKUM
(<https://bukkinapsugar.hu>)

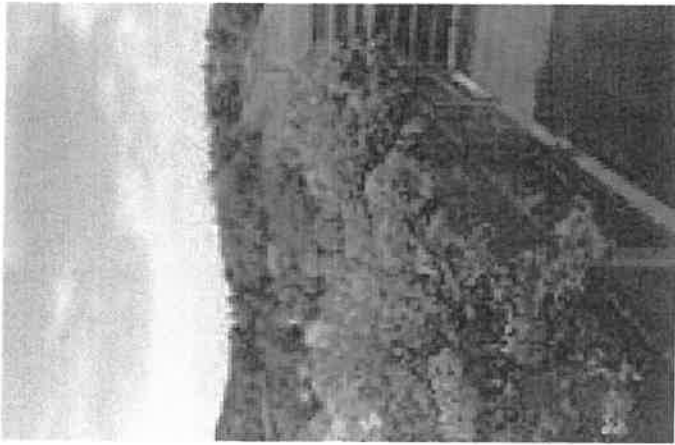
TERMELŐI MÉZ
(<https://tothmeheszet.wixsite.com>)

PANORÁMA PARK
(<http://panorama-park.hu>)

„A Panoráma Park, az ország egyik legmagasabb pontján található egészségház, melyet a Bükk hegység csodálatos erdei fognak közre. Egyedülálló panorámával bír a völgykalfalban meghúzódó falura, a vadregényes tájra s kristálytiszta időben a távoli Magas-Tátra vonulataira is.

A Panoráma Park, a település frekventált részén található komplexum, amely modern, jól felszerelt környezetben, képzett szakemberekkel várja kedves látogatóit.”

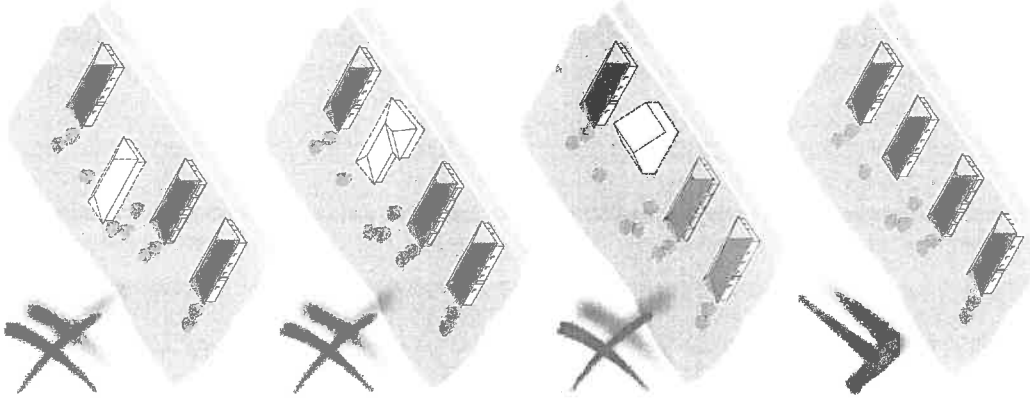

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

TELEPÍTÉS

A történeti településrészen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára többnyire merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi házak a telek oldalhatárára állnak, a ház mögött növényzettel vagy belső kerítéssel határolva kialakítható a védett kert.

Utcával párhuzamos gerincű utcai szárnyat („vinkelyt”) csak ott érdemes építeni, ahol a környező épületek már ilyenek. Keresztbe beforduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertrre. Alkalmazása ott javasolt, ahol a terepviszonyok miatt a meglévő családiházak kialakítása is ilyen. Bükkszentkereszt történeti településrészén a családi házak kialakítása elég változatos. A meglévő régi épületek közé épülő

új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település történeti településrészének utcaképebe.

Meglévő XX. század elején épült épületekre emelet ráépítés nem javasolt!

Telepítés az új részeken:

Törekedjünk arra, hogy szomszédos épületekkel hasonló tömegű, magasságú új épületeket tervezzünk. Ha szabályozási terv nem írja elő a konkrét beépítési vonalat, akkor is kövessük a szomszéd épületek homlokzati síkja által meghatározott vonalat. Hátrahúzott épület kedvezőtlenül bontja meg az utcaképet.

Választott utcánkba, ha minden tető gerincvonalra merőleges az utcavonalra, mi se térjünk el ettől!

Bükkszentkereszt domborzati adottsága miatt a családlínházak többsége lejtős telekre épült. Új épület tervezésénél is hasonló adottságokra kell számítani.

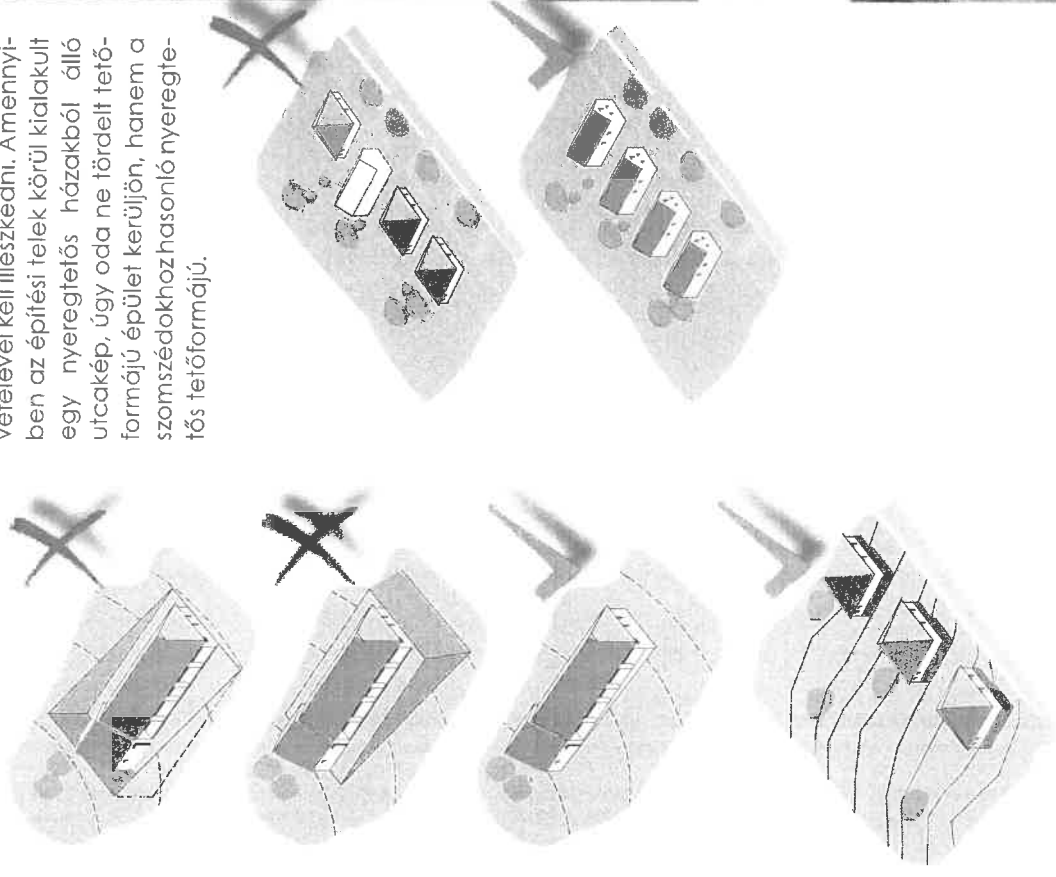
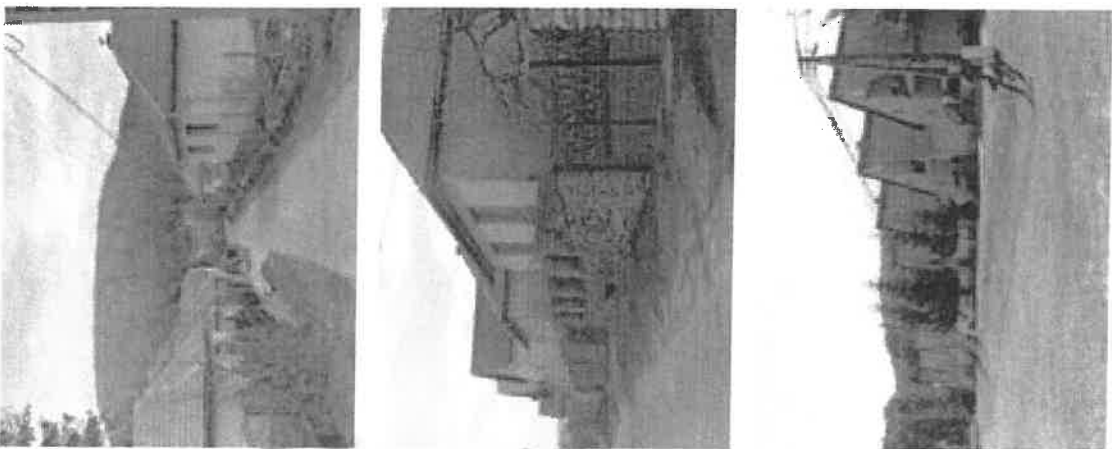
Tervezésnél kerülni kell az épület földre vágását, mivel a kert így kevésbé használható, és az esővíz elvezetése is nehezen megoldható.

Nem ajánlott továbbá az épület kiemelése sem. Ezzel a megoldással az épület kiemelkedik a szomszédos épületek közül és nem illeszkedik az utcaképhez.

A jó megoldás az, ha a meglévőekhez hasonlóan az új épület is a terephez illeszkedik. Ezáltal a földmunka is minimális lesz.

A később alakult utcáson is, hasonlóan a történeti településrészhez, jellemző az előkertes beépítés, oldalhatárra telepített lakóházakkal. Az utcára merőleges fő-tetőgerinc itt is jó megoldás. A településkép egységességét őrizni segít, ha a ház tömegében az adott utcára jellemző marad. Keresztbe beforduló épületszárnyat csak kevesen széles telek esetén szabad alkalmazni. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe

vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregterfős házakból álló utcakép, úgy oda ne fordított tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregterfős tetőformájú.

TETŐHAJLÁSSZÖG, ANYAGHASZNÁLAT

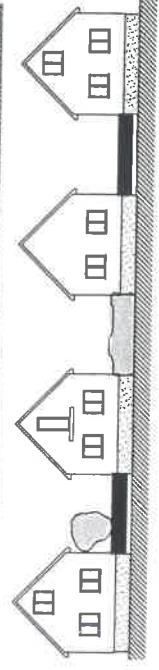
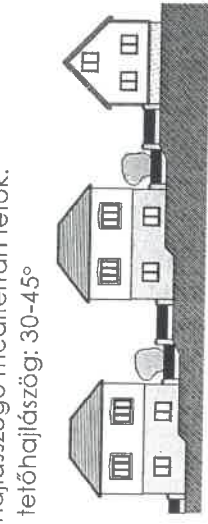
Bükkszentkereszt történeti településrészen a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Bükkszentkereszt történeti településrészének utcaképebe.

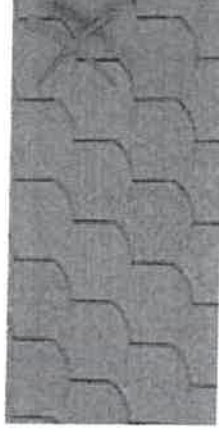
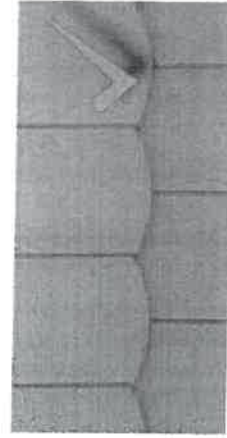
A tetők héjalására már szinte mindenütt cserép- és palafedést találunk a történeti településrészen (ritkán, de egészen korai, 20. század eleji palafedés is előfordul).

- Tetőhéjazatnak javasolt a matt égetett természetes színű cserép fedés (natúr színben). A cserép anyaga és színe mellett fontos a megjelenése is. A klasszikus hódfarkú vagy egyenesvágású cserépek ajánlottak, melyek legjobban illeszkednek a meglévő épületek héjazatához.
- Épületek bővítésénél összekötő folyosók, kisebb homlokzati síkból kiugró bővítmények esetén elfogadható korcolt fémlemezfedés, de ezt mindenképpen egyeztetni szükséges a főépíttessel.
- Nagyelemes tetőburkolati rendszerek, cserépeslemezek, bitumenes zsindelemek nem ajánlottak.
- Napelemek, napkollektorok lehetőleg minél messzebb kerüljenek elhelyezésre az utcáfronttól. Javasolt a nyeregtető utolsó harmadában elhelyezni őket.

Tetőforma kialakításánál javasolt egyszerű, kontyolt végződésű nyeregtetőt építeni, minél kevesebb töréssel. A településképeben idegenül hatnak a meredek alpesi tetőformák (kivéve üdülőterész) ugyanúgy mint az alacsony hajlásszögű mediterrán tetők.

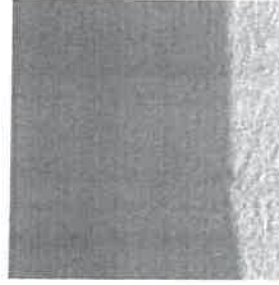
Elfogadható tetőhajlásszög: 30-45°

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

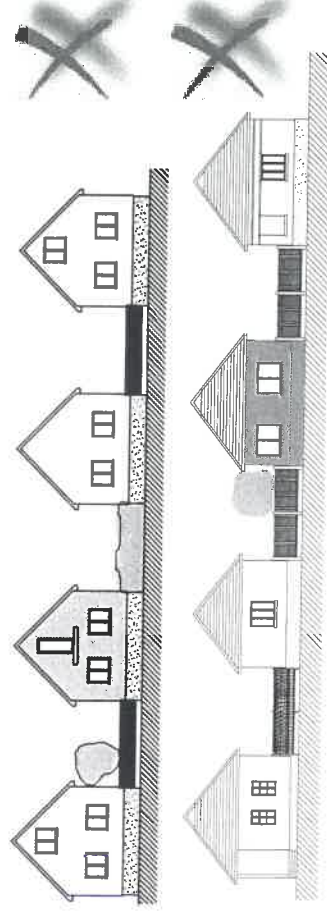
A történetitelepülésrészházainak színezése koronként változott, jellemzőek a fehérre meszelt házak, legfeljebb a mészbe kevert színezőanyagok (pl. rézgálic) tompították a meszelés vakító fehérségét kékes törtfehérre. A polgári építőizlést mutató homlokzatokon már a fakósárga, barna színezés is előfordulhat, mindig paszteliszínekkel. Bükkszentkereszt történeti településrészén a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a ríktó színű fémlemez fedés és burkolat.

Az eltérő településrészek épületeinek színezése jellemzően fehér és törtfehér. Közös jellemzőjük a terméskő használata lábazatként, esetenként díszítőelemként. Kismértékben előfordul téglaburkolat is, esetenként fa.

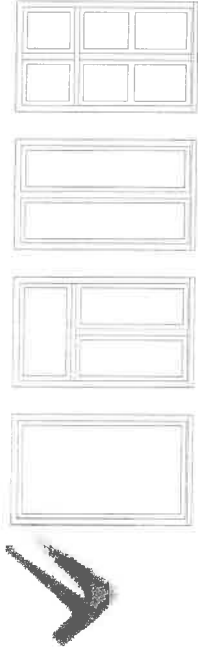
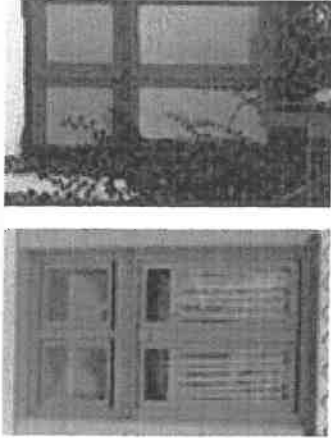

A településen földszínek használatát is javasoljuk. Világosabb árnyalatban homlokzati felületen, sötétebb árnyalatok a nyílászárókon is megjelenhetnek.

Mindkét területen kerüjük a ríktó, magas teliftettséű színeket. Ne felejtsük azt sem, hogy a sötétebb színek jobban megukba szívják a nap melegét! Sötét árnyalatú homlokzat akár 60 fokra is melegekedhet nyáron!

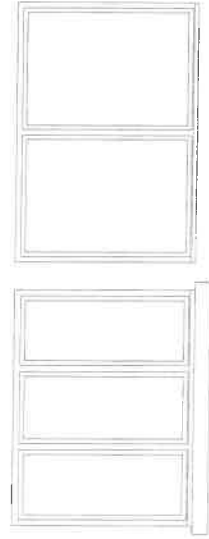

NYÍLÁSZÁRÓK

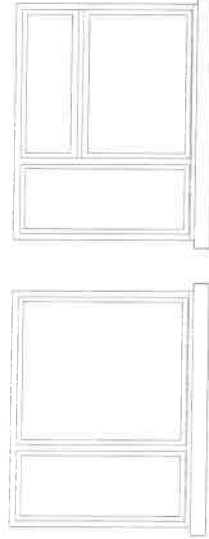
•

A történeti településrészben utcafronti homlokzaton használjunk a régi ablakosztáshoz illeszkedő, álló téglalány formájú ablakokat. (60x90 cm, 90x120cm, 90x150 cm). Kerüljük a nagy osztatlan felületeket, az asszimmetrikus osztást, és a vízszintesen nyújtott arányokat.

•

Az átalakuló településrészekben megengedett a homlokzat arányaihoz illeszkedő, más arányú nyílászáróalkatítás.

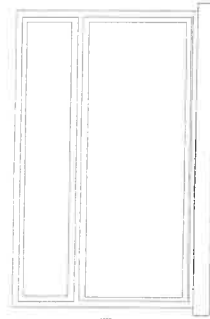

•

Új épületek építése esetén víztisztá, vagy matt síküvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt.

•

Az utcai homlokzaton redőnyszerű rejtett kivitelben létesítendő, a nyílászárókkal megegyező színben.

•

Kerülni kell a ríkfó színeket!

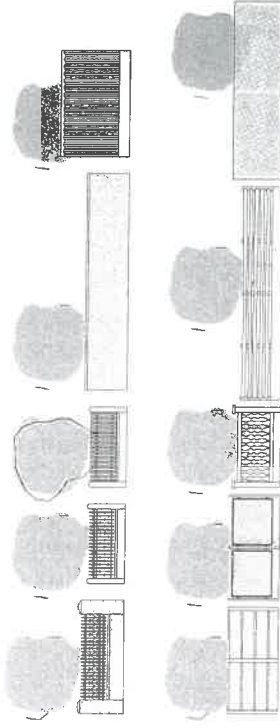
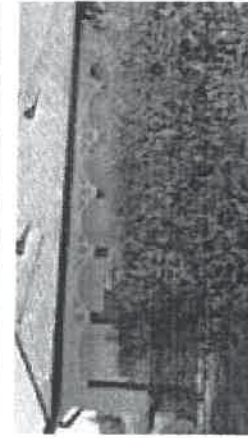
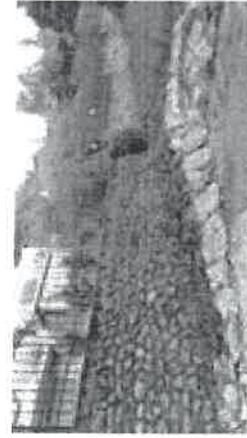
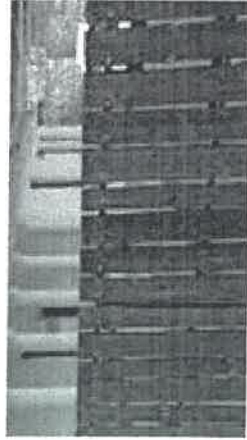
•

Széles, nagy ablakok helyett több kisebb nyílás létesítendő!

•

Egy nyílászárón belül kerülendő a széles, vízszintes, asszimmetrikus osztás.

KERÍTÉSEK, KAPUK

- Jellegzetes a sárba rakott kőfal, a barokk utánérzetű vakolatmezős kerítés, rígeire szerelt léckerítésrel, kovacsoltvas kerítések, dróthálával borított mezős kerítés (ezek színezése lehet sötétzöld vagy barna, esetleg szürke)
- Teljes belterületi részen javasoljuk továbbra is a meglévő kerítés típusokhoz hasonló szerkezeti kialakításokat.
- Ipari megjelenésű tekercselt drótháló kerítés építése csak külterületi mezőgazdasági, ipari területen megengedett.
- Kerüljük az előregyártott beton elemekből épülő teljesen tömör kerítéseket, a vízintes szélesdeszkából összerakott, „western” valamint a rudazott, táblázott, tekercses fémkerítéseket!
- Az új szerkezetiű, például lemezgyári hulladékból készült, vagy sugaras pálcákkal hegesztett, illetve túlszínezett megoldások nem kívánatosak.
- Belátás elleni védelemre használjunk fűrészelt deszka kerítést vagy az átlórtébb léckerítésre futtassunk növényeket.
- Kerülendő a tűzoltan hivalkodó bejárat kialakítás.

KERTEK

- A hagyományosan ültetett növényeket bátran alkalmazzuk, akár újabb növényekkel kombinálva, azonban kerüljük az örökzöld fenyő- és tujaféléket a történelvi település azon részein, ahol a háttérrel a népi környezetet adja.
- A kertben könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazunk.
- A szegélyeket azonos hangulatú anyagból alakítsuk ki.
- A kerti építmények a főépülettel azonos építőanyagokból, vagy azzal harmonizálva készüljenek.
- A pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, kukatárolók kialakíthatók favázak szerkezettel is, a nyílászárókkal harmonizáló színezéssel.
- Fémvázak szerkezet kialakításakor annak növényvel való befuttatása javasolt.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatását ajánlott és feltett növényekről a mellékletben találod.

Bükkszentkereszt /97

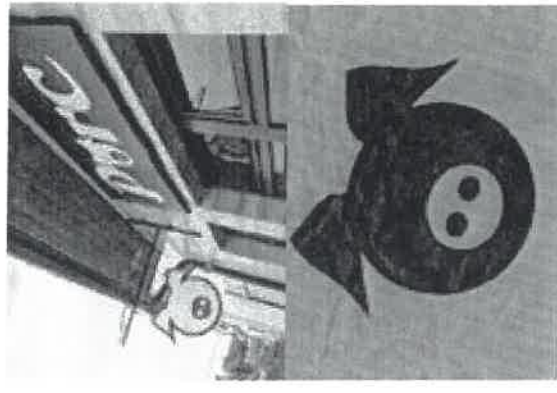
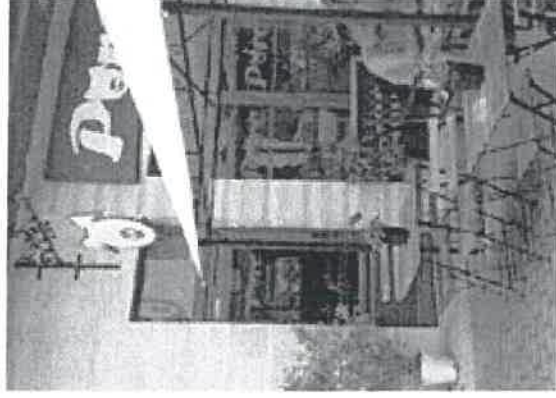
CÉGÉREK, REKLÁMOK, HIRDETŐTÁBLÁK

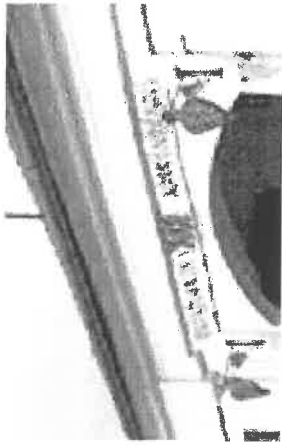

Pajta

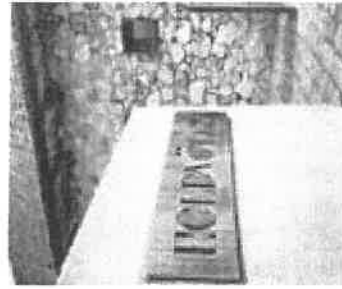
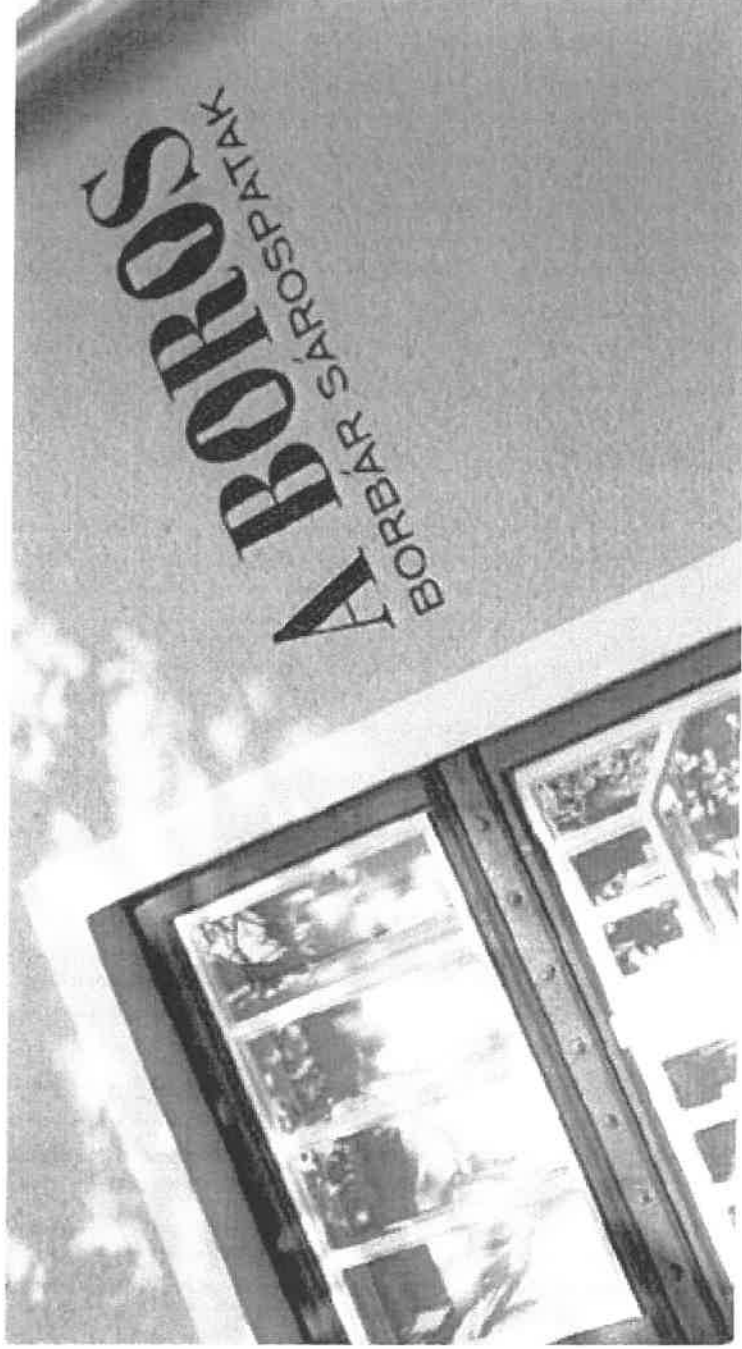
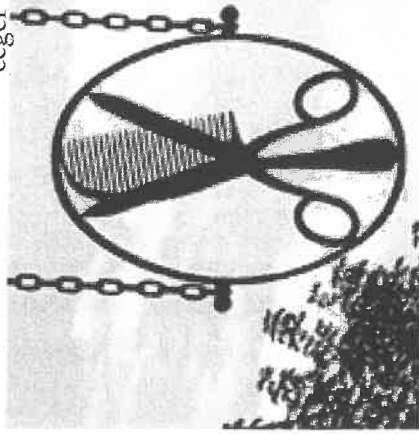
Általános elvárás, hogy falusi környezetbe illő cégérek, reklámok, hirdetőtáblák, feliratok kerüljenek kialakításra. Érdemes teljes arculati megoldásban gondolkodni a logótervezéstől az épület homlokzati kialakításáig. Cégnevek hirdetések megjelenhetnek cégériként, feliratként, hirdetőtáblaként. Ezekkel kapcsolatban az általános elvárások:

- illeszkedjenek az épület színárnyalatához
- legyenek egyediek és kreatívak
- ne villogjanak
- világító kivétel esetén alacsony fényintenzitásúak legyenek
- fontos, lényegi információkat közöljenek
- harmonikusak legyenek az épület előtti köztér használattal

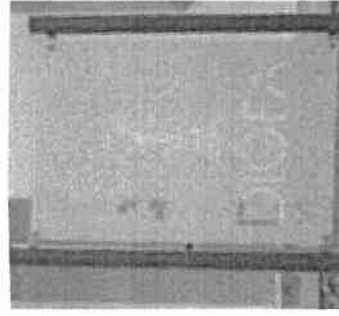

cégér

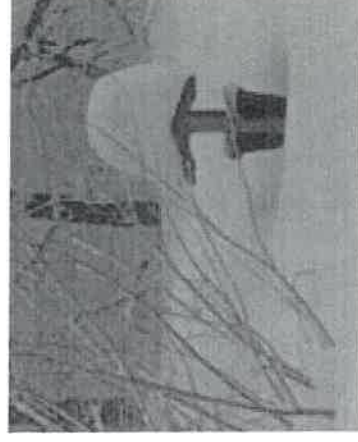
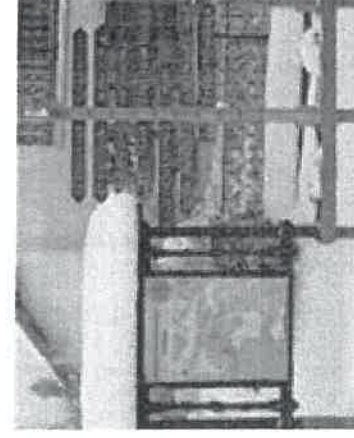
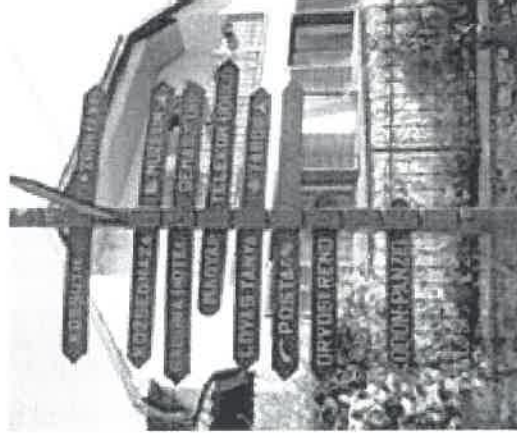
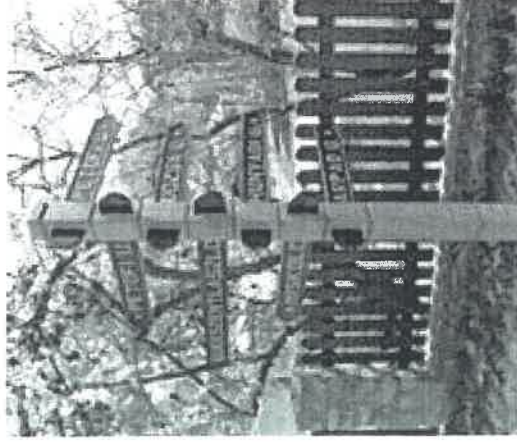

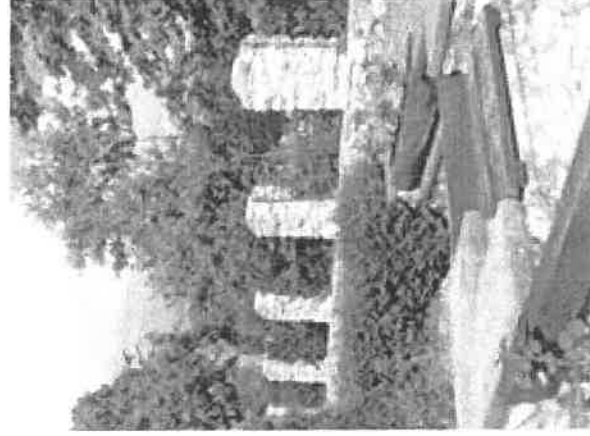
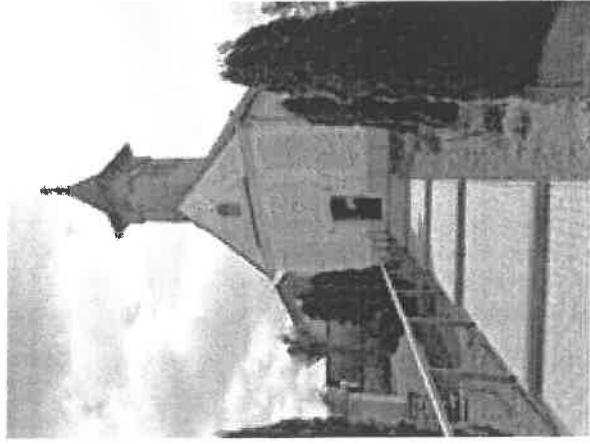
tábla
öfitefek az
épületszerkezetekbe
integrált feliratok

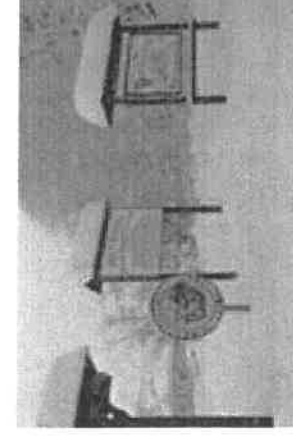
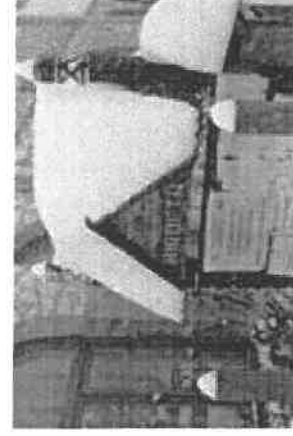
KÖZTERÜLETI TÁRGYAK, BÚTOROK

Falusi környezetben sokkal jobban mutatnak az egyedileg, természetes alapanyagokból tervezett közterületi bútorok, játékok, hulladékgyűjtők, mint a városokban elterjed berendezések. Az előkerterek gondozása, növénybeültetése javítja a település hangulatát.

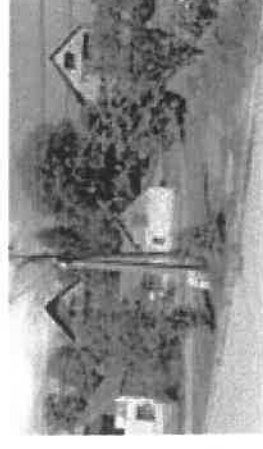
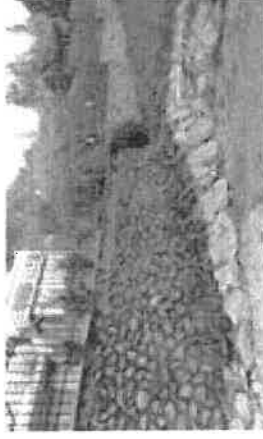
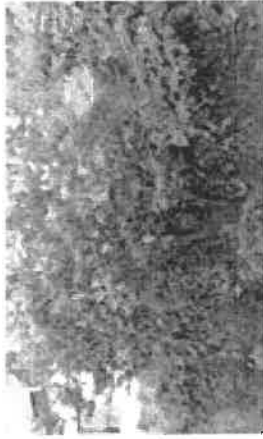

Bükkentesztöríretneti településrészen egy kisebb kiterjedésű parkot találunk a templom udvarában, nagyobb teresedések nem jellemzőek. A nem megfelelő tér biztosítása rossz használatához, a környezet gyors leromlásához vezet. A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. A megfelelő mennyiségű és minőségű terület szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térgényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal. Utcatáblák, információtáblák kialakítása lehetőleg egységes, a meglévőekkel hasonló kialakítású legyen.

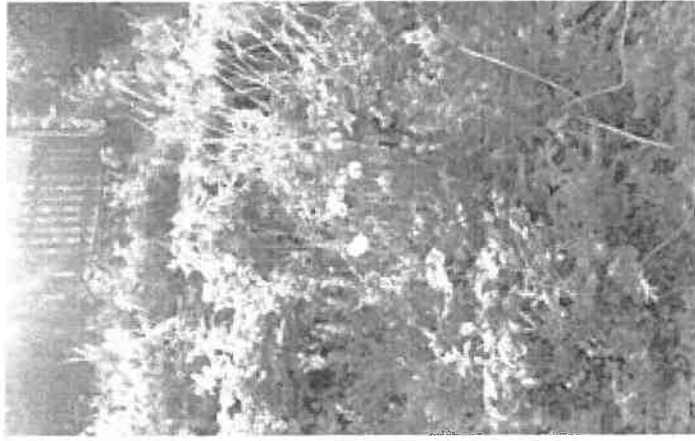
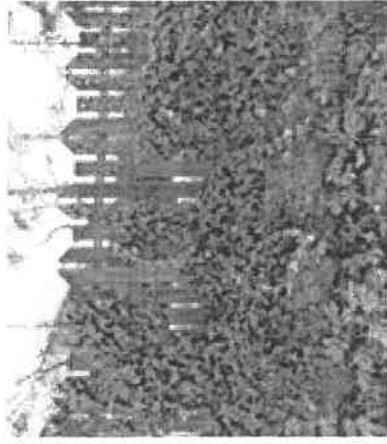

KÖZTERÜLETEK NÖVÉNYZETE

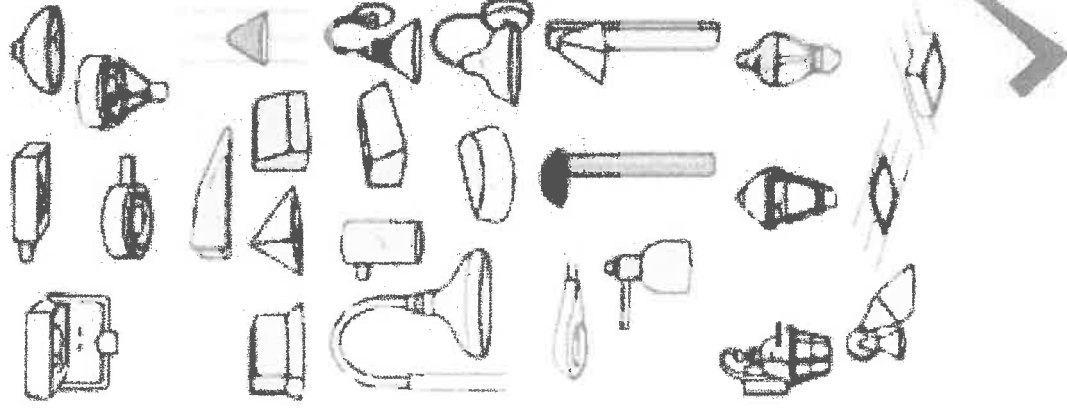
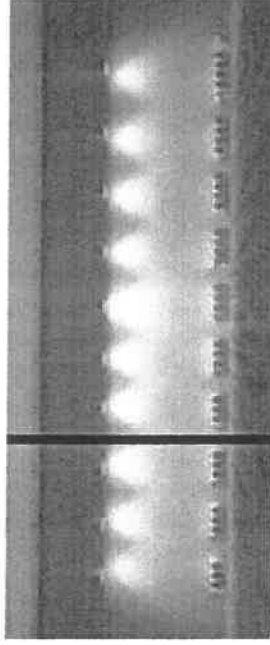
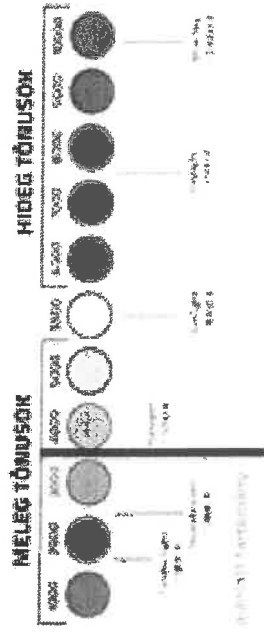
- a váltokozó szélességű zöltség és a közművek védőtávolságai csak helyenként teszik lehetővé az út mentén fák telepítését
- a közcélú zöldfelületek kis aránya nem szembetűnő, hiszen a magánkertek (és a természeti környezet) önmagukban is képesek kielégíteni a szabadtré használati igényeket
- a nagyobb teresedések funkcionális rendezése, részben cserjékkel való betelepítése (gyep kikopása miatt) indokolt lenne
- a gépjárműbehajtók csak részben kiépítettek, javasolható szórt vagy stabilizált szórt burkolattal való egységesítésük
- cserjék és lágyszárúak nem jellemzők a közterületeken
- néhány ponton a közcélú zöldfelületeken megjelennek kisebb gerillakertek

- A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket.
- Olyan fajtákat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékekbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést.
- A járőrfelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra, tartósságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színeket válasszuk, kerülni kell a hullámos formájú térköveket. Ugyanakkor a 40 x 40 cm-es beton járólapok jól illeszthetők a falusi környezetbe, két sorban elhelyezve akár járda burkolását is kiválthatják. Minden apró burkolatrészletet meg kell tervezni, a kerítések lábazataihoz illeszkedéstől kezdve a zöldséfelületek szegélyéig.
- Kerüljük a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazását, különösen a kereszteződésekben.
- Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapveió a harmonikus településképp létrehozásához.
- A történelmi részekben az árkok fontos településképi elemek. A mederlapokkal kikövezett árkok ugyanakkor idegenül hatnak a történelmi utcarészekben, átgondoltan kell banni a mederburkolattal, hagyva megfelelő zöldséfelületet is.

KÖZTERÜLET VILÁGÍTÁSI AJÁNLÁSOK

FÉNYSZENNYEZÉS ELKERÜLÉSÉT SZOLGÁLÓ SZABÁLYOZÁSI JAVASLATOK

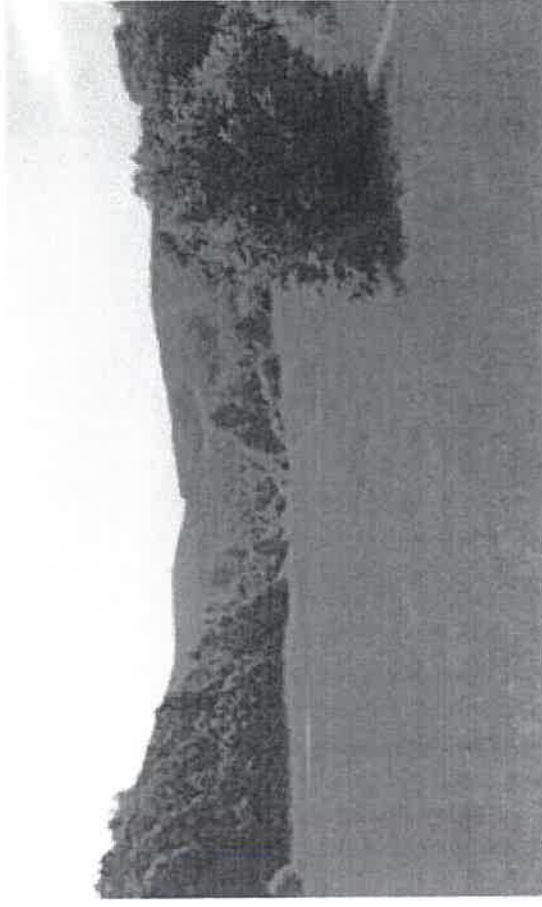
A LonNe (Loss of the Night Network, „ Az égbolt elvesztése” kutatói hálózat) ajánlásait alapul véve.

- El kell kerülni a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb, hullámhosszúságú fényt tartalmaz: Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.
- A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába. A fényeknek - még a dísvilágítás esetén is - lefelé kell irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fényvetőket, melyek felfelé sugároznak, el kell kerülni.
- Az utcákat amennyire csak lehet egyetlenesen, és amennyire csak lehet alacsony intenzitással világítsuk meg: Vidéki utakon a 0,3 cd/m' fényssűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítás i szabványoknak (EN 13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.
- Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjjel után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

KÜLTERÜLETI AJÁNLÁSOK

Tájképvédelmi szempontból kiemelt területen törekedjünk a természetes, környezetbarát anyagokból készített építmények elhelyezésére. Ezek a területeken illos nagyobb léptékű mezőgazdasági épület, elektromos, távközlési berendezés létesítése.

Utak felújítása, új utak építése során ne használjunk kohószalak feltöltést, sítet. Helyette a helyi zútottkő megengedhető, hiszen ezt használták eleink is kátyúzásra valamikor.

"A tájképvédelmi jelentőségű településrészekben fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást (építést és területhasználót) megvalósítani. Javasolt a területek beépítetlen jellegének megtartása a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megóvása mellett. Az értékes tájkarakter megőrzését szolgálja a területhasználat és a teleksterkezet hosszú távú megőrzése. A tájképvédelmi jelentőségű területeken reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény, felszíni elektromos hálózati vagy hírközlési elem vagy építmény elhelyezése nem ajánlott. Gondoljunk az éjszakai fényszennyezésre is, a világítás kialakítása során csak letelél világító megoldásokat alkalmazunk." (tak.lechnerközpont.hu)

Fontos a különleges területek sajátos településképi arculatának kialakítása, kiemelten a meglévő növényállomány megőrzése, valamint az épített és természeti elemek harmóniájának megteremtése.

Kerülendő a kilátás építmény elhelyezéssel, illetve növénytelepítéssel történő ellehetlenítése.

A területen tömör, nem átlátható kerítés, túlzottan magas tereptámfal építése, továbbá a természetes talajszint nagyobb méretű megváltoztatása nem javasolt.

Fontos a természeti értékek, látványt meghatározó jelentős erdőborítottság megőrzése

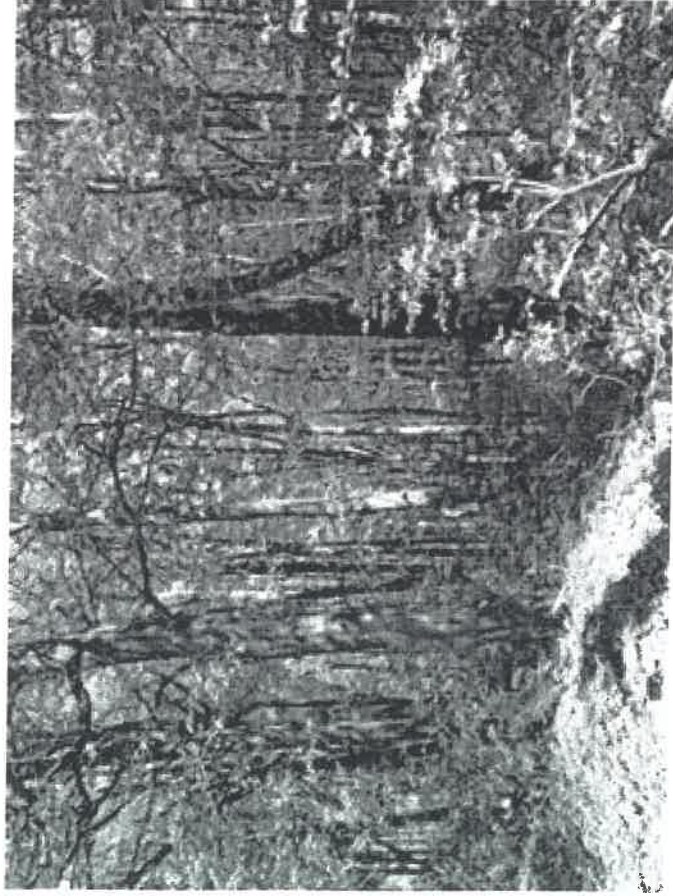
Erdőterületen természetes anyaghasználatú berendezési tárgyak elhelyezése javasolt, egységes megjelenésű, egyedi arculattal.

Vízáteresztő, természetes kőburkolatok alkalmazása ajánlott.

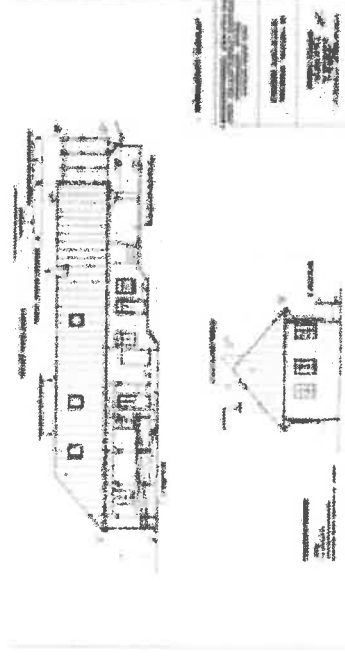
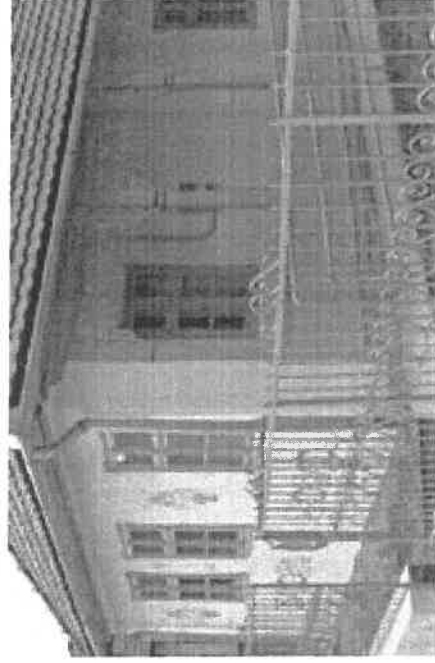
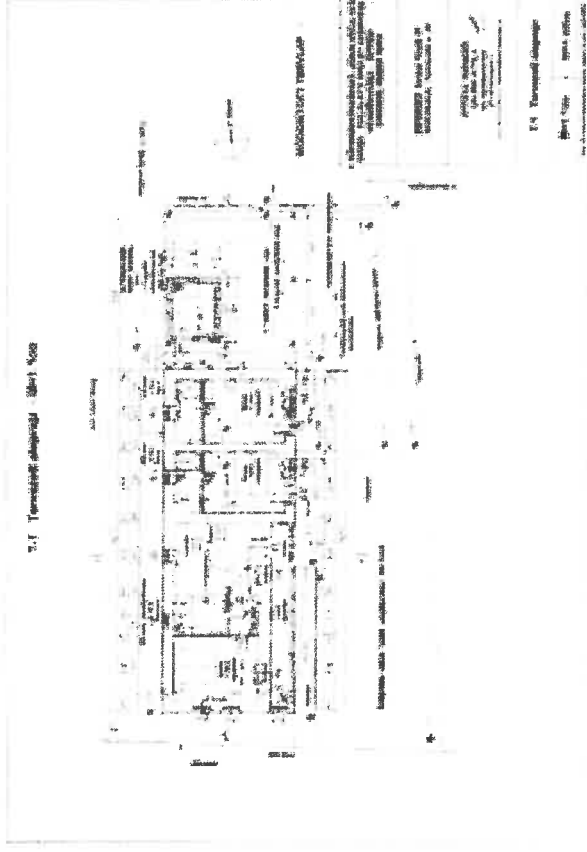
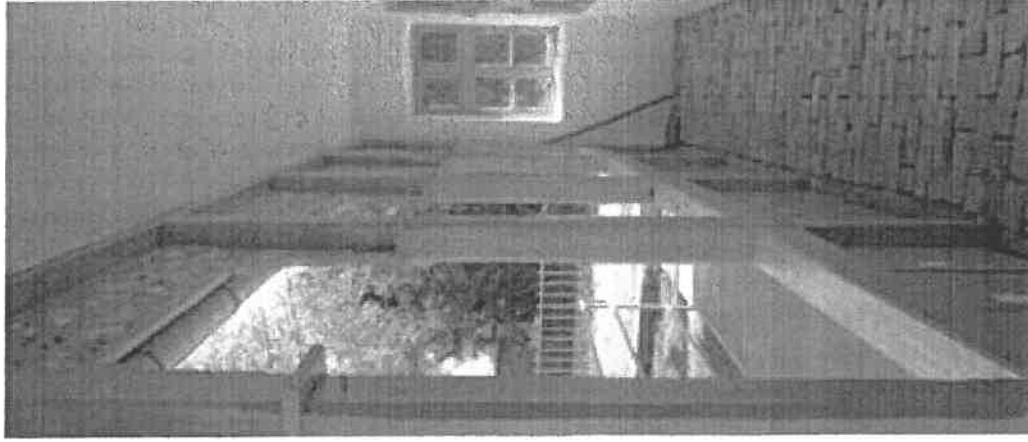
Az erdei építmények (pl. kilátók) tömegformálása során törekedni kell a környezethez illeszkedő arányok, természetes anyaghasználat alkalmazására.

Az erdőterületeken fájjellegnek megfelelő növényalkalmazás javasolt. (Lsd. mellékletek)

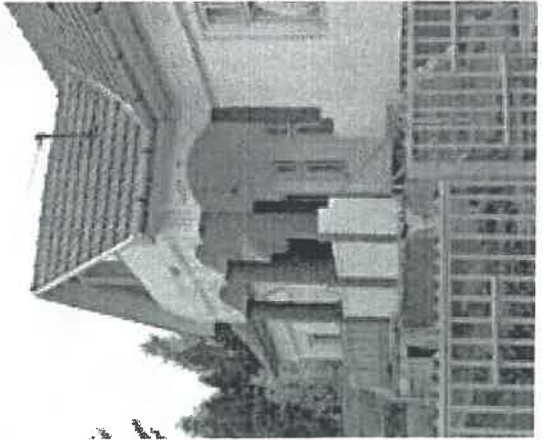
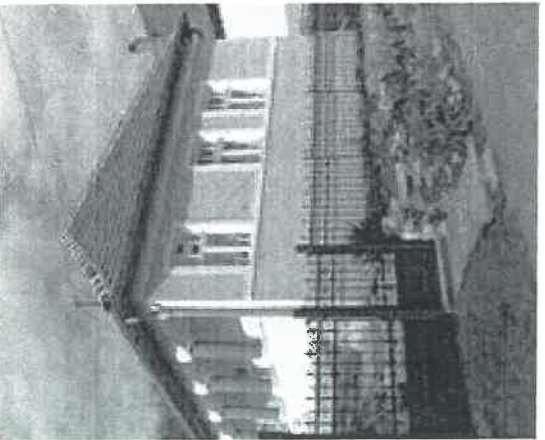
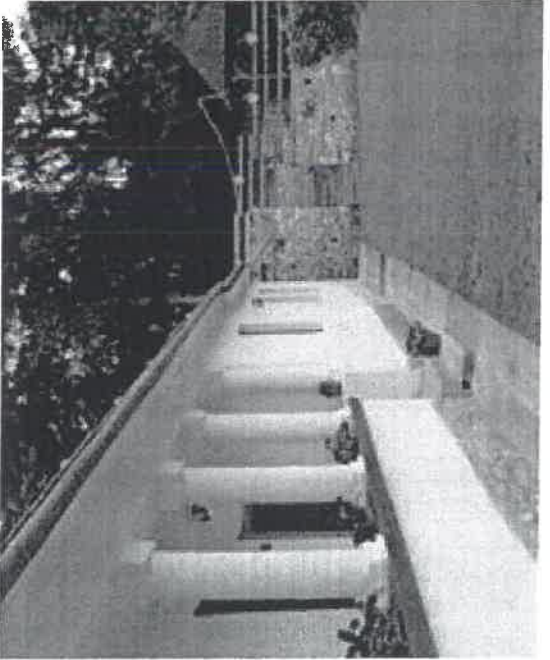
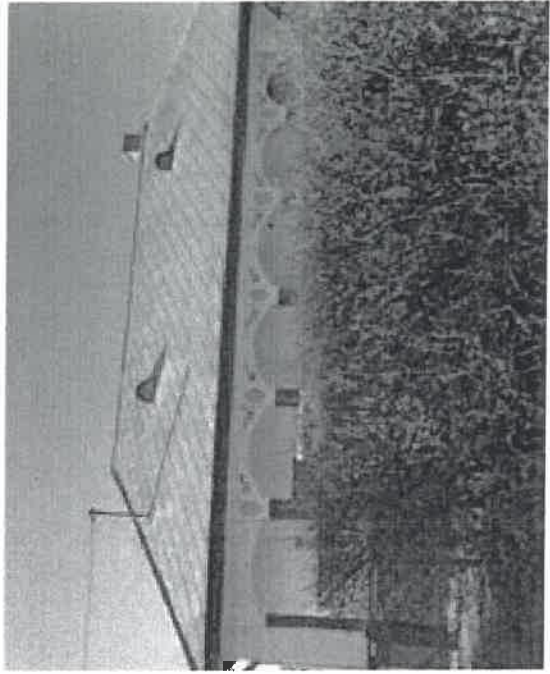
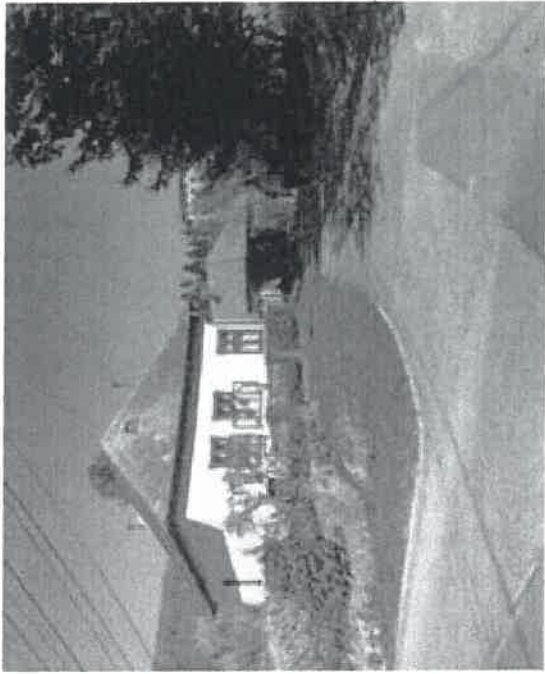

JÓ PÉLDÁK

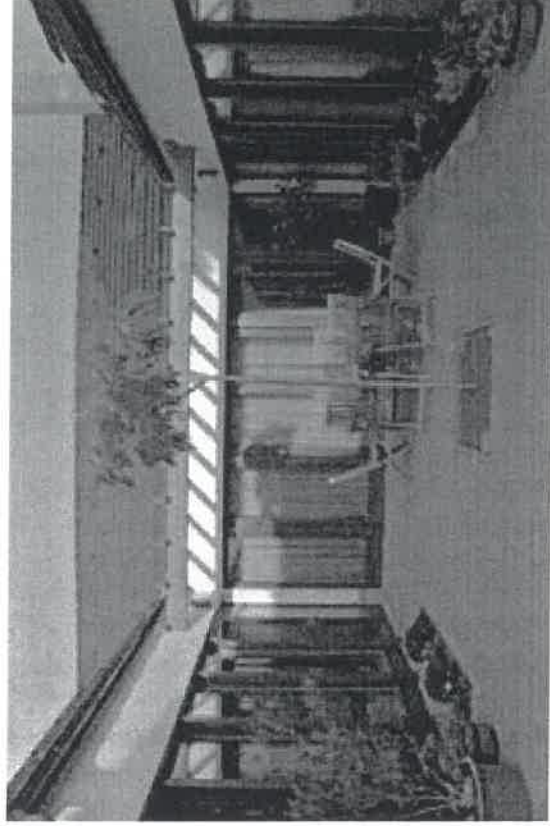
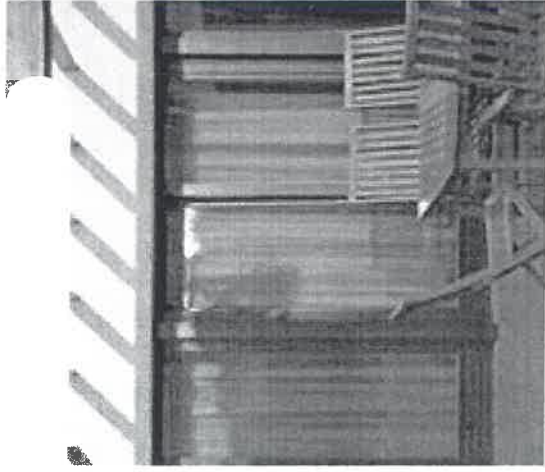
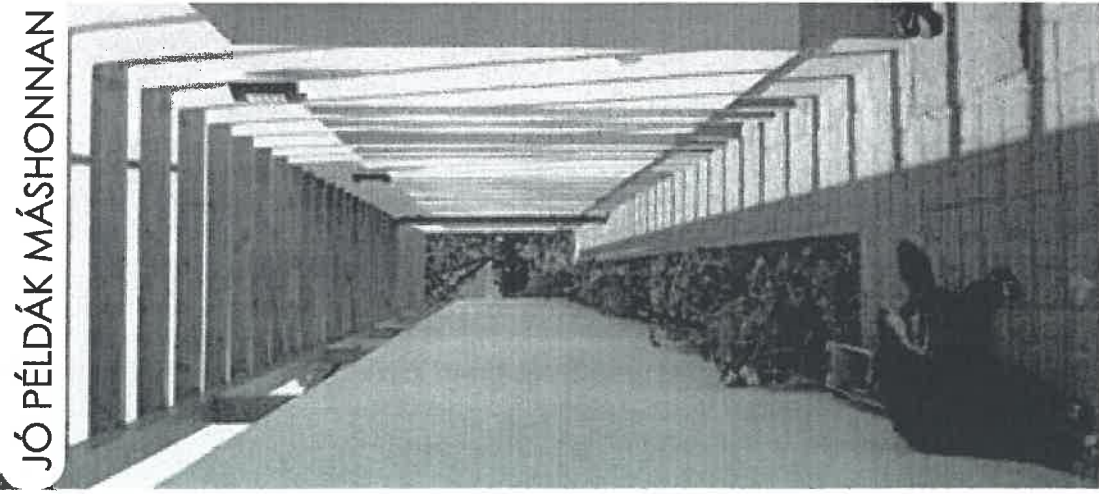
JÓ PÉLDÁK BÜKKSZENTKERESZTEN

7

JÓ PÉLDÁK MÁSHONNAN

- a domborzati viszonyokhoz alkalmazkodó terepre illesztés (részben alápincézett)

- környezetbe illeszkedő tömegformálás, homlokzatalakítás

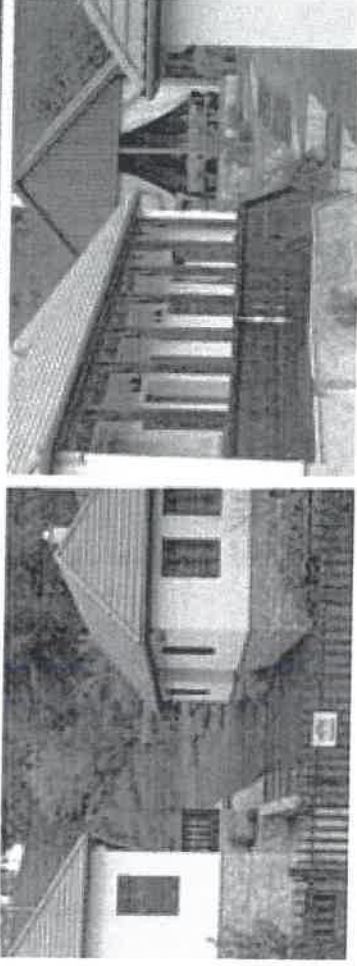
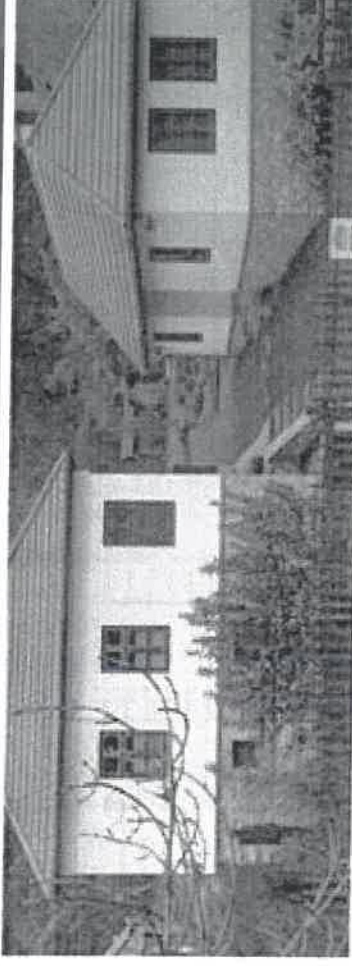
- melléképületekben rejlő lehetőségek hasznosítása

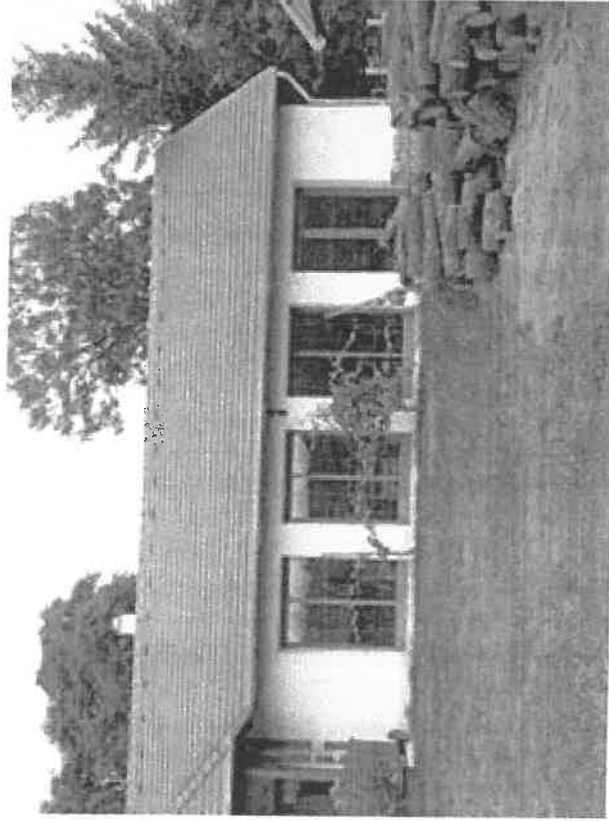
- gondosan kialakított kert

- megfelelő anyag, szín használat

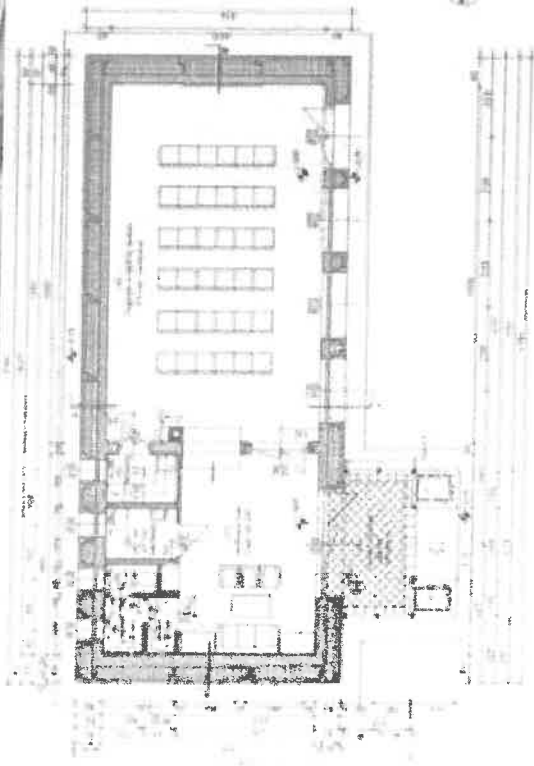
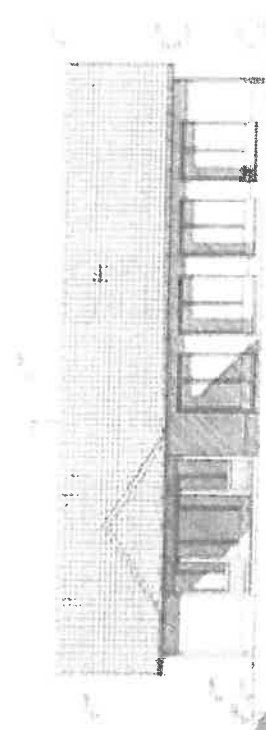
- eredeti nyílászárts megőrzése

- korszerű gépészeti kialakítás

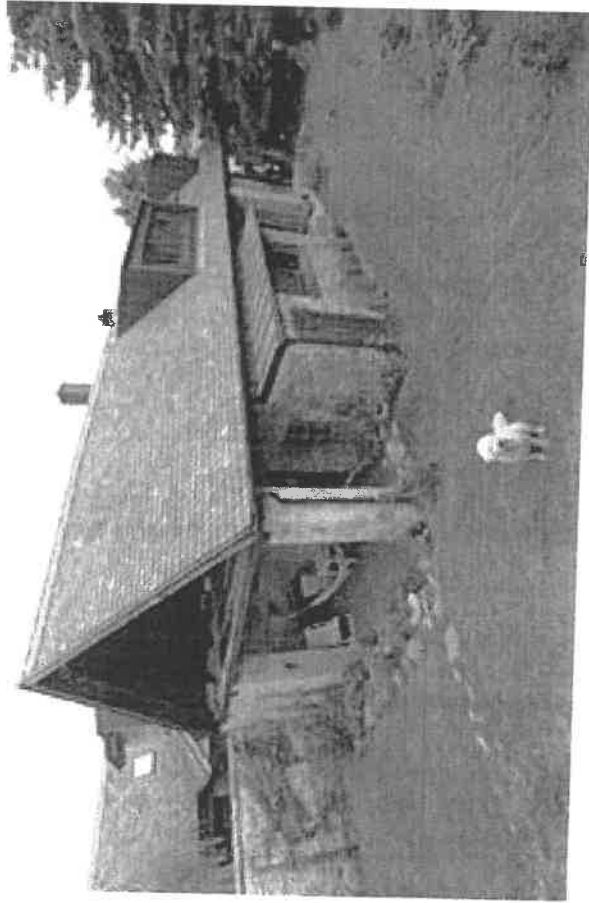
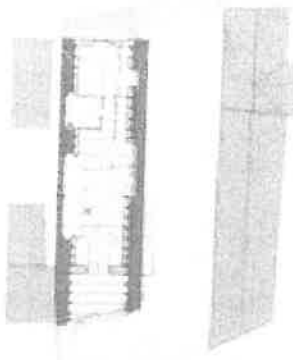
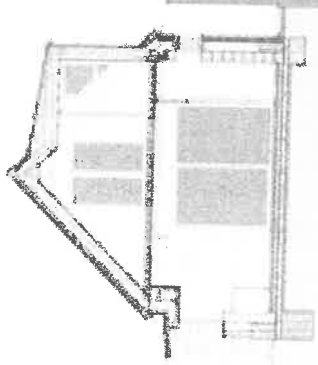
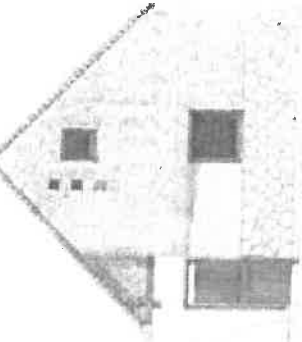
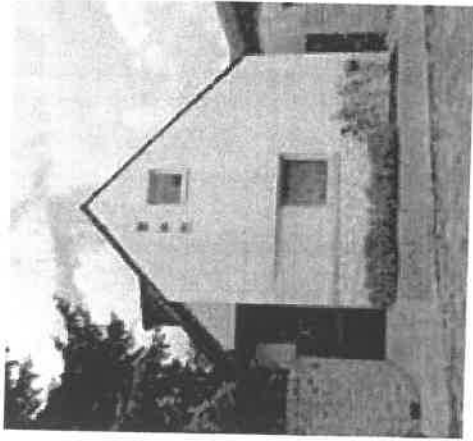

Gömörzőlős, Kassai út 37. alatti
közösségi oktatóközpont jó példa
arra, hogy korszerű környezettudatos
szemléletmóddal, modern
nyílászárókkal is készíthetünk
hagyományos településképpbe
illeszkedő épületet.

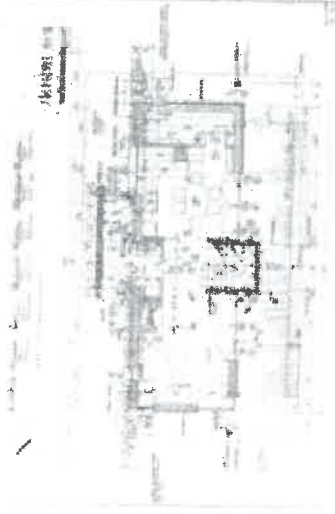
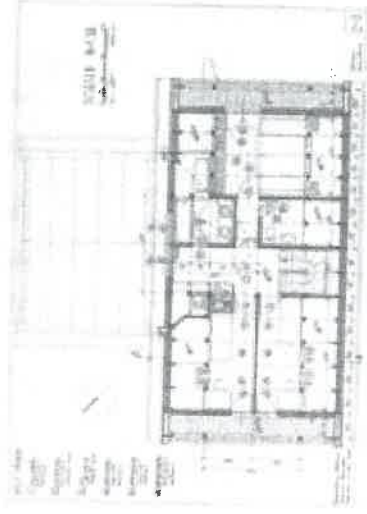
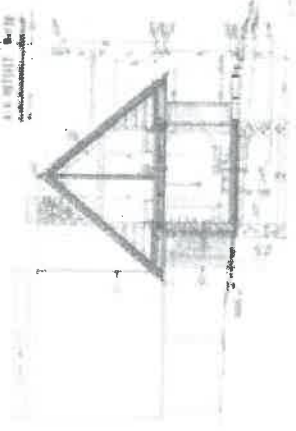
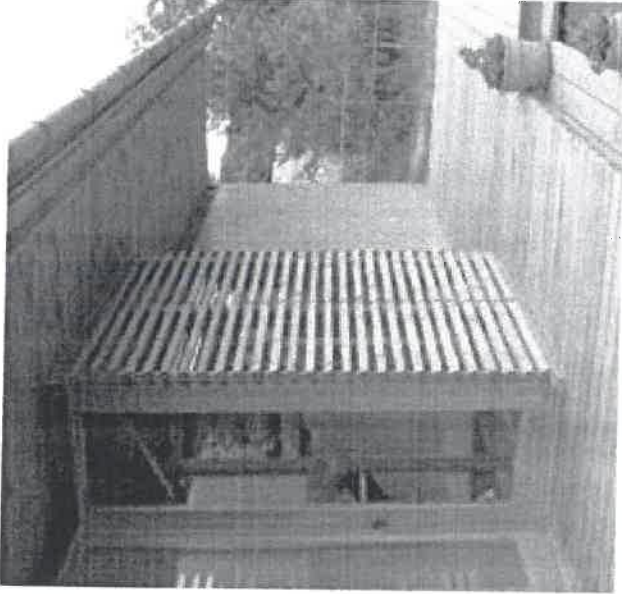
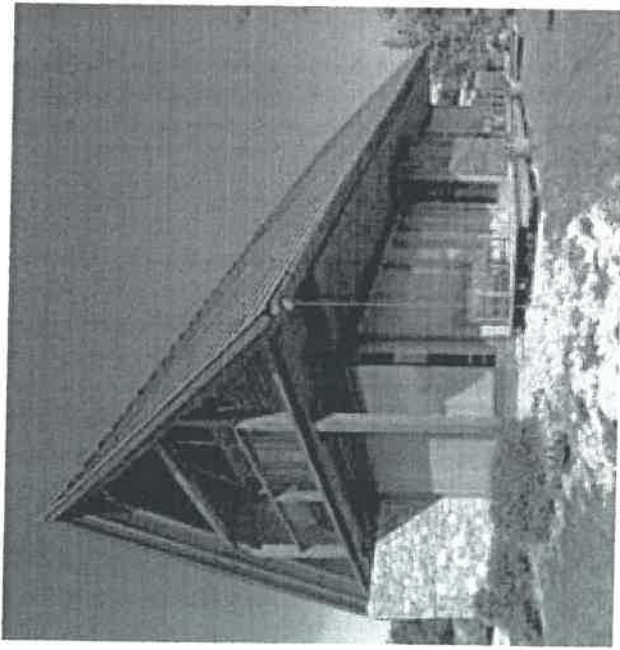

Az épület számos környezettudatos megoldást mutat be:
főmegkályha fűtés, napkollektoros melegvíz előállítás, napkollektoros
gyümölcsaszaló, 80 cm vastag szendvicsfal, közepen reciklált polisztirol
hőszigeteléssel....

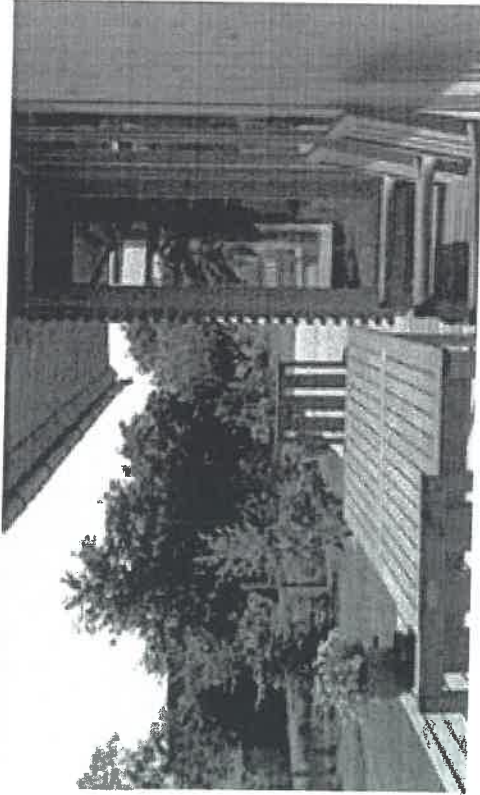
Borbás Péter Dila szentedrei
 családi háza több pontban is
 követendő példa:

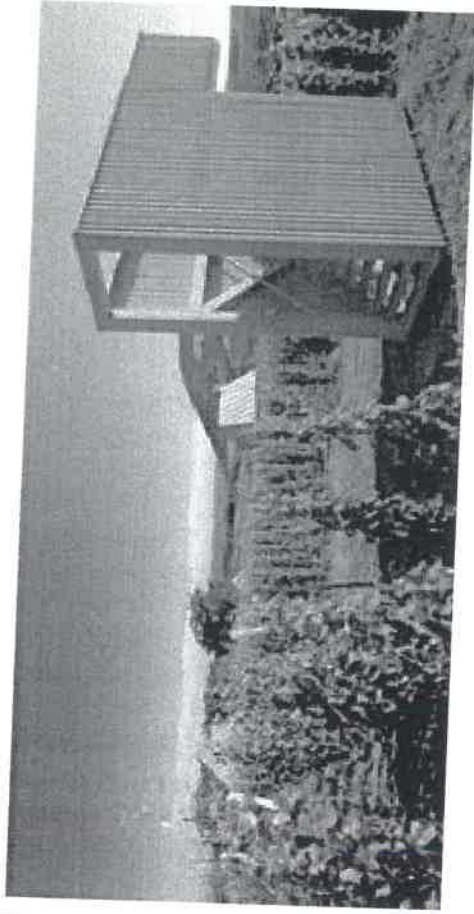
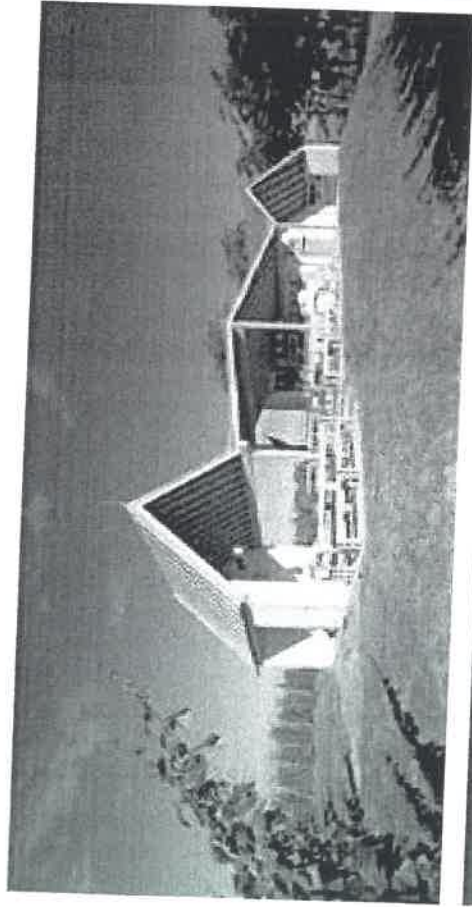
- modern utcai homlokzat, XX.dik századi igényes modern belső +
- tradicionális, környezetbe illeszkedő tömegformálás, homlokzatalakítás
- környezettudatos megoldások: újra hasznosított építőanyagok
- esővíz felhasználás
- cellulóz hőszigetelés
- brikett kályha
- jól kapcsolódó fedett-nyitott tér
- gondosan kialakított kert

Basa Péter Budakeszi, Székely utcai családi háza szép példája a hagyományos környezetbe illeszkedő modern családi ház kialakításának

Harmonikusan együtt tudnak élni a korszerű építéstechnológia megoldások, a hagyományos tömegformával, könnyűszerkezetes, fafödémes tetőtéri szint a masszív földszinti teherhorogó falakkal.

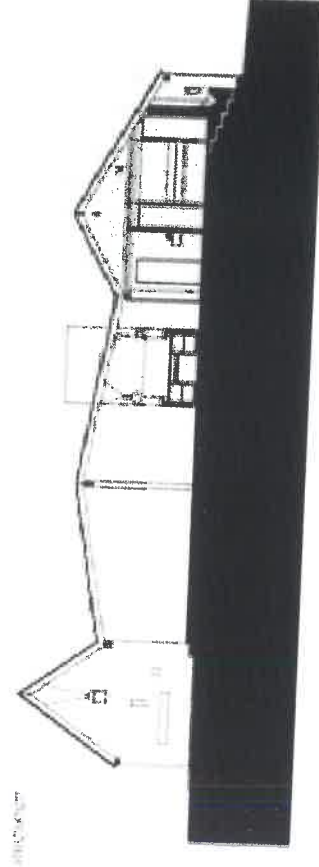
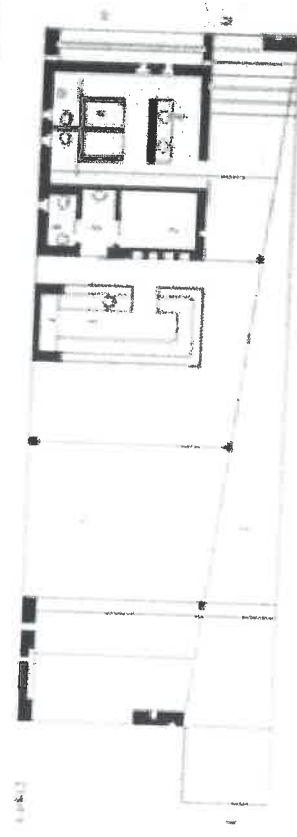
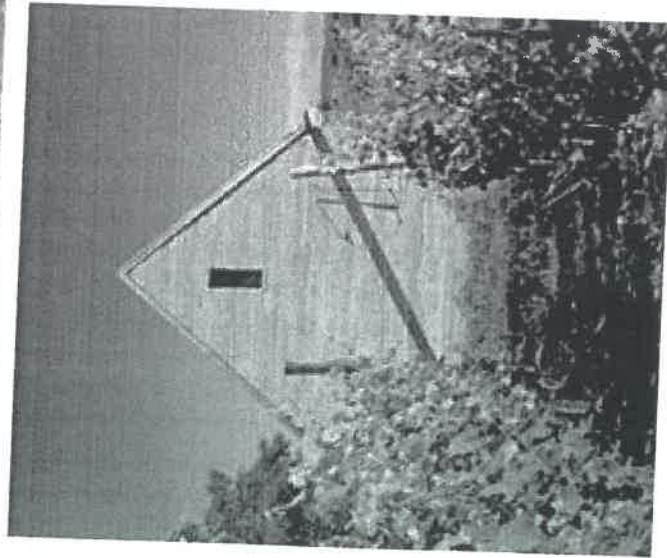

**Borterasz és Venyige
Spa, Eger**

Vezető tervező: Gereben
Péter, Marián Balázs

Tervezés/ építés éve:
2012/2014

MELLÉKLETEK

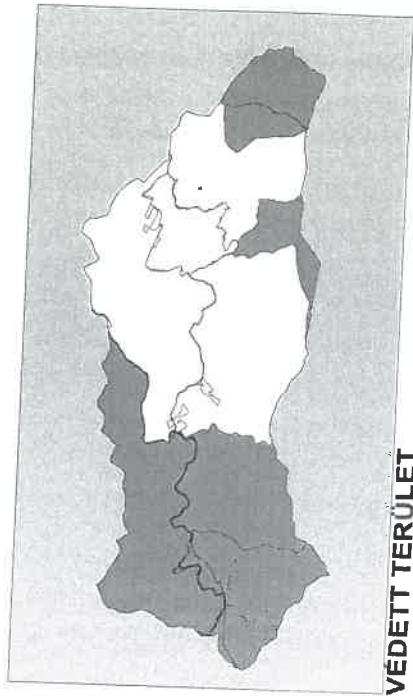
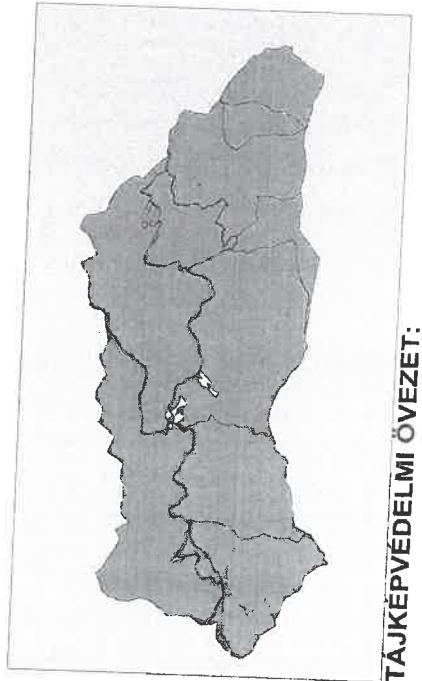
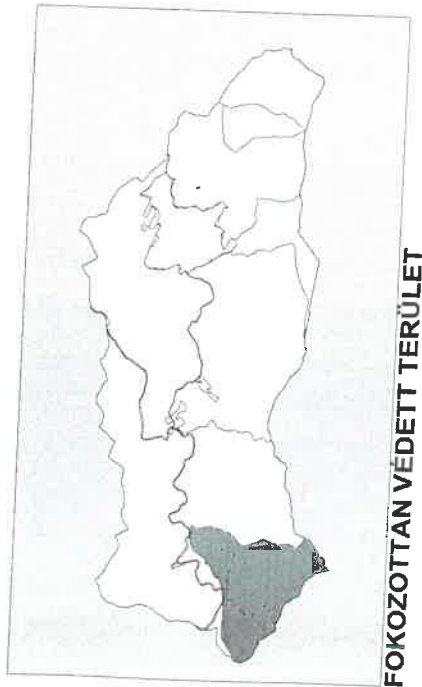
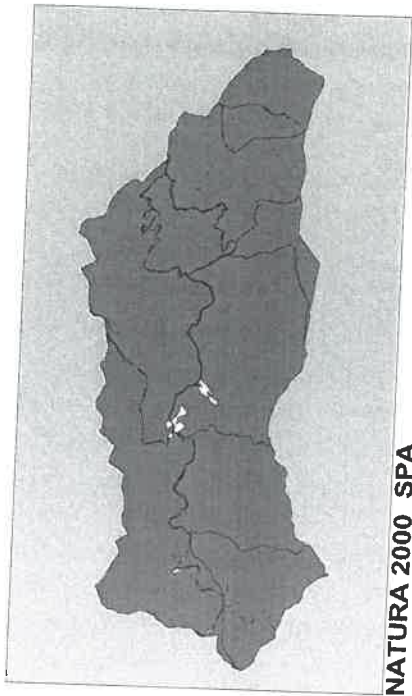
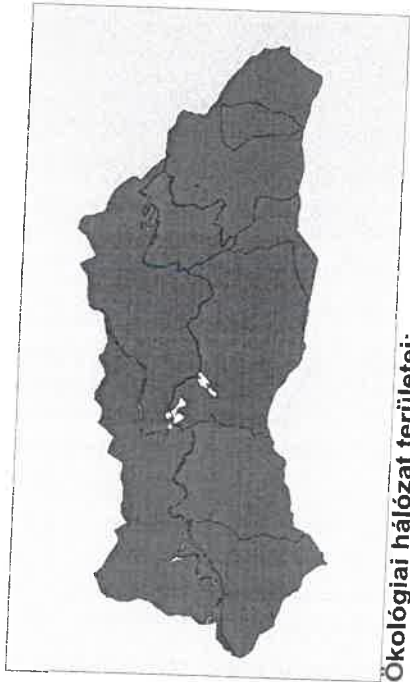
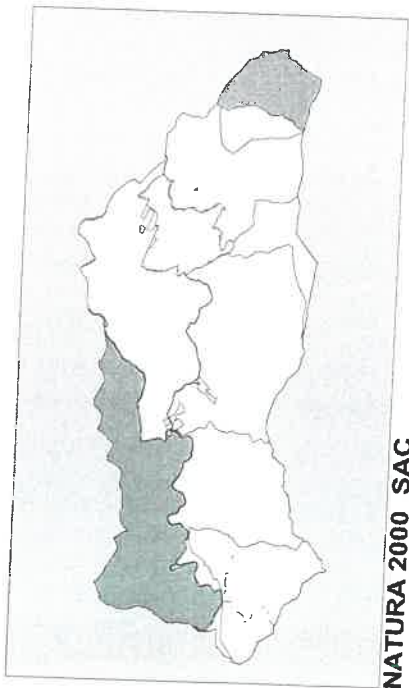
TILTOTT NÖVÉNYEK

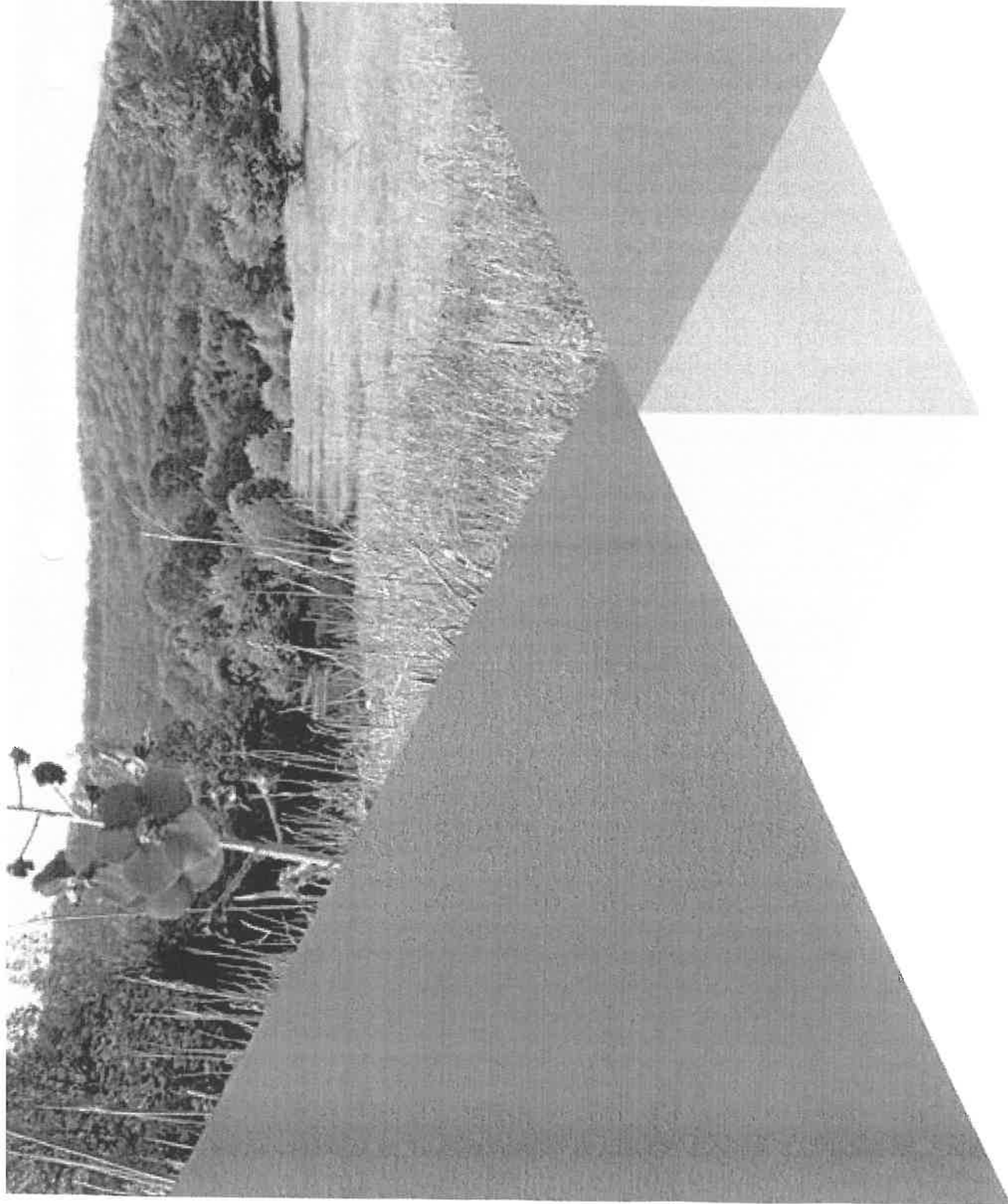
Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprűcserje	Baccharis halimifolia
Kaliforniai tündérhinár	Cabomba caroliniana
Vízjácint	Eichhornia crassipes
Perzsa medvetalp	Heraclium persicum
Sosnowsky-medvetalp	Heraclium sosnowskyi
Hévízi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
Fodros átokhinár	Lagarosiphon major
Nagyvirágú toálma	Ludwigia grandiflora
Sárgavirágú toálma	Ludwigia peploides
Sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
Közönséges sülőlőhinár	Myriophyllum aquaticum
Keserű hamistűrom	Parthenium hysterophorus
Ördögfarok keserűfű	Piscicaria perfoliata
Kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	Tudományos név
Közönséges selyemkőrő	Asclepias syriaca
Vékonylevelű átokhinár	Elodea nuttallii
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Félemáslevelű sülőlőhinár	Myriophyllum heterophyllum
Kaukázusi medvetalp	Heraclium mantegazzianum
Oriásrebarbara	Gunnera tinctoria
Tollborzfü	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

VÉDETT TERÜLETEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELENTŐSÉGŰ KATEGÓRIÁK

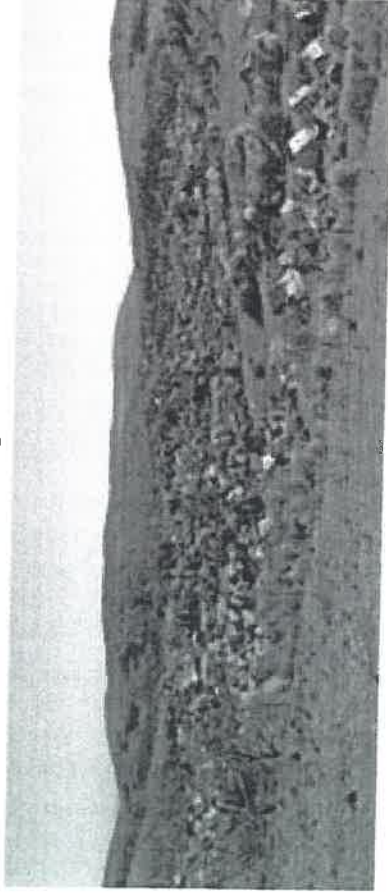

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK, JAVASOLT NÖVÉNYZET

A településről

- a Bükk legmagasabban fekvő települése, Miskolctól néhány kilométerre. Magyarország üdülőfaluja. Hírnevét különleges természeti környezetének, élővilágának, gyógyhatású levegőjének, ahol egész évben lehetőség nyílik aktív pihenésre, sportolásra, illetve időszakosan kulturális és sport rendezvények megtekintésére.

Forrás: www.miskolc.hu

- a község kialakulását a diósgyőri koronauradalom által 1755-ben létrehozott üveghutájának köszönheti, eredeti nevét - Újhuta - is innen kapta. A település fejlődése, a lakóházak építése az üveghuta körüli indult meg. Az 1850-es években már 47 lakóháza volt a községnek. Egy-két régi, épen megmaradt, szép lakóházat még mai is lehet látni. Népségének nagyobb része még ma is szlovák.
- a régi fakápolna helyett 1801-ben épült kőtemplom belső berendezései a diósgyőri volt pálos kolostor templomából származnak. Értékes emléke a mennyezetről lecsúngó üvegcsillár, melyet

a Bükk hegység utolsó üvegyárosa ajándékozott a templom részére 1887-ben.

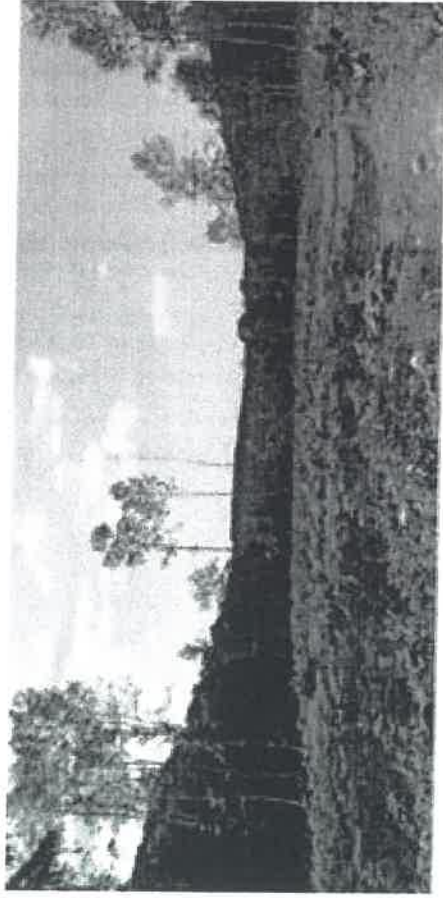
- 1989-ben nyílt meg az Bükki Üveghuták Ipartörténeti Múzeuma, mely a négy, bükki üveghuta településtörténetéből, a huták termékeiből ad ízléses bemutatást; bemutatja a manufaktúrális üvegyártás eszközeit, alapanyagait, az 1860-as évektől fennmaradt üvegeket, illetve az alapító családok történetét.
- a falu határában található a IV. Béla emlékmű.
- 1329,91 ha védett terület

Bükkszentkereszthez kapcsolódó programok

- "Fűben fában orvosság"
- Gyógynövények a kertben és a természetben
- Kalácsa Fesztivál
- Kerékpártúra Répáshutáról – Bükkszentkeresztre
- Magyar Nemzeti Parkok Hete
- Ősi mesterségek nyomában (kerékpártúra)

Települési- és tájkarakter Kültérület

- meghatározó a bükkösök aránya
- mezővédő erdősávok és hagyásták: többségében lombos fák: gyertyánok, szilfák, nyárfák, elszórtan bükk
- viszonylag nagy elegyarányú bükkösök ölelésében (javaslat: szálalással történő erdőgazdálkodás)
- jelenleg tarvágással történik az erdőgazdálkodást
- örökzöldek csak kisebb foltokban jelennek meg az erdőségben, a belferületen meghatározó arányuk
- karakteres elem: a dombok magasonalait követő magas kőrís (Fraxinus excelsior) vonulat

Belferület

- a települési zöldfelületek elsősorban a házikertekre és néhány utcabövedőre korlátozódnak
- jelentős az örökzöldek aránya, főként a lucfenyő (Picea abies) és az ezüstfenyő (Picea pungens), többségében a házikertekhez kapcsolódva
- a csatlakozó erdősélek többnyire nem rendelkeznek szegéllyel, ami kevésbé természetközeli megjelenítést eredményez

Közterületek

- a váltakozó szélességű zöldsáv és a közművek védőtávolságai csak helyenként teszik lehetővé az út mentén fák telepítését
- a közcélú zöldfelületek kis aránya nem szembetűnő, hiszen a magánkertek (és a természeti környezet) önmagukban is képesek kielégíteni a szabadidő használati igényeket
- a nagyobb teresedések, a szabadidő rendezvényhelyek fásítása és funkcionális rendezése azonban indokolt lenne
- a gépjárműbehajtók csak részben kiépítettek, javasolható szórt vagy stabilizált szórt burkolattal való egységesítésük
- cserjék és lágyszárúak elszórtan jellemzők a közterületeken
- a kiültetések növényanyaga megegyezik a házikertekével, nagyobb

arányban vannak azonban az örökzöldek (Picea, Thuja, Buxus...), ezzel szemben a lágyszárúak háttérbe szorulnak és csak a Kossuth utca mentén jelennek meg foltszerűen
-egységes, a teljes települési zöldfelületi rendszerére vonatkozó koncepció nem készült eddig

3. 1970. Tervezett közterületi zöldfelületi rendszer

3. 1975. Egy-éves terv: a házikertek előtti zöldfelületi rendszer

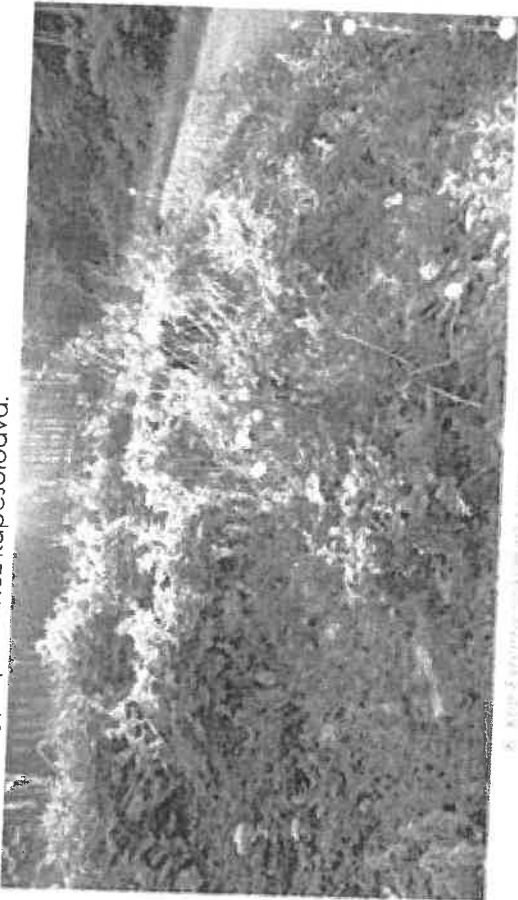

3. 1980. Tervezett közterületi zöldfelületi rendszer

Házikertek

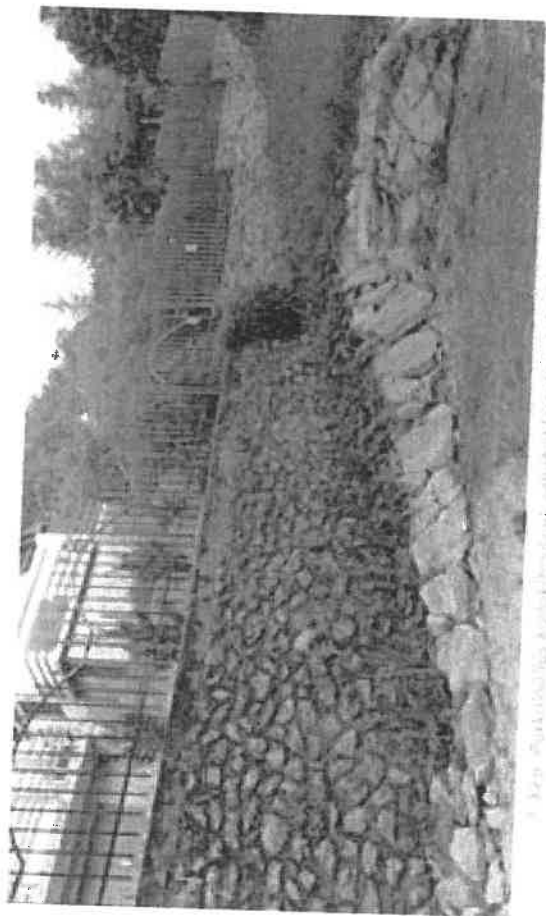
- gyakran alkalmazott a nyírott sövénykerítés
- sok helyen figyelhető meg (leggyakrabban pedig az üdülőházak övezetében a kerítésre futtatott növényzet (Hedera, Parthenocissus, Cotoneaster...)
- az előkertekben a magas díszértéket nyújtó alacsony és középmagas cserjék, valamint az évelők dominálnak
- az oldalkert többnyire gyepestejt 1-1 szoliter fával vagy cserjével
- egyes esetekben egészen gazdag az oldalkerti telepítés és virágzó cserjék alkotják a kert vizuális határát

-a legtöbb esetben ragaszkodnak a hagyományos parasztkerti struktúrához, így amennyiben tartozik a telekhez haszonkert, az az épület mögött helyezkedik el
 -főbb helyen is láthatók sziklakertek kialakítására tett kísérletek nyomai, amelyek egyes esetekben jól megtalálják helyüket egy rézsűszakaszt leváltva, vagy lépcsőkhöz kapcsolódva:

6. Képfelirás: sziklakert, Kertészpark, Budapest

- de előfordulnak kevésbé jól pozicionált sziklakertek is, amelyek kissé idegenül hatnak, noha ebben környezetben lenne csak igazán jogosultsága a sziklakerteknek, hiszen általuk jól megidézhető a sziklakibúvásos lejtőoldalak:

7. Képfelirás: sziklakert, Kertészpark, Budapest

-leggyakrabban előforduló díszfák:

- Acer platanoides – korai juhar
- Betula pendula – közönséges nyír
- Crataegus monogyna – egybibés galagonya
- Picea abies – közönséges luc
- Pinus sylvestris – erdei fenyő
- Prunus padus - zelnicemeggy
- Syringa vulgaris – közönséges orgona

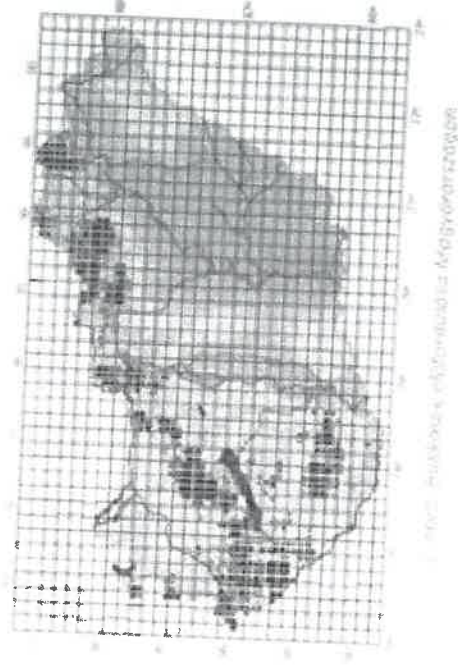
-leggyakrabban előforduló díszcserjék:

- Berberis x media – örökzöld borbolya
- Buxus sempervirens – örökzöld puszpáng
- Chaenomeles japonica – japánbirs
- Cotoneaster horizontalis – terülő madárbirs
- Forsythia x intermedia - aranyvessző
- Hedera helix – kúszó borostyán
- Juniperus x media – hibrid boróka
- Kerria japonica - boglárkacserje

- Ligustrum vulgare – közönséges fagyal
- Syringa vulgaris – közönséges orgona
- Tamarix tetrandra – kerti tamariska
- leggyakrabban előforduló lágyszárú dísznövények:
 - Aegopodium podagraria - podagrafű
 - Ajuga reptans – indás írfű
 - Aquilegia flabellata
 - Bergenia cordifolia – kereklevelű bőrlevél
 - Cerastium tomentosum – molyhos madárhúr
 - Dryopteris filix-mas – erdei pajzsika
 - Galium odoratum – szagos müge
 - Geranium macrorrhizum – illatos gólyaorr
 - Hemerocallis 'Stella d'Oro' - sásliliom
 - Hosta lancifolia – keskenylevelű árnyékliiliom
 - Iris germanica – kerti nőzirom
 - Lamium galeobdolon – sárga árvacsalán
 - Muscari neglectum – fürtös gyöngyike
 - Tulipa spp. – tulipán fajok
- gyümölcsstermő fák:
 - Juglans regia – közönséges dió
 - Malus spp. – alma fajták
 - Prunus spp. – csonthéjas magvúak

Bükkös élőhely bemutatása (+védeltségek)

- jó növekedésű (20-35m), zárt (80-100%) lombkoronájú erdők, melyek elegyaránya max. 50%
- leggyakoribb kezelési mód: a felújítógátás, körülbelül 80-120 éves így az állomány többnyire egykorú, egyszintes, csak a magas kőrissel egyes állományok engednek át több fényt
- gyér cserjeszint
- kora tavasszal, lombtakadás előtt gazdag gyepszint sok geofitonnal

1. ábra: Bükkösök elhelyezkedése Magyarországon

Bükkzentkereszt természeti környezete

- 600 m átlagmagasságban fekvő község
- a Somos-bérc (673 m), a Kis-Dél (665 m), a Felső-Bagoly-hegy(680 m), a Galuzsnya-tető (676 m) és a Nagy-Ivács (711 m) hegyek által körüzárt völgykötletben helyezkedik el
- a község szűkebb térségében állandó felszíni vízfolyás nincs, azonban forrás több is akad
- az állag hőmérséklet július és augusztus hónapokban nem lépi túl a 18 C°-ot, a leghidegebb januárban és februárban pedig a -8 C°-ot
- a térség földtani viszonyait a földtörténeti időszámítás triász időszakának képződményei jellemzik-előforduló kőzetek: mészkő, dolomit, kalcit, metabazalt, metaandezit
- erdeink igazi jellegzetességei a gyertyános-bükkösök, melyekben megfigyelhetők a kőrisek, juharok, szilvek, s kisebb foltokban a telepített erdei-, luc- és vörösfenyők
- erdeink cserjeszintje szegényes, de a hegyi réjteink (Lófőisztás), délies kitértességgű sziklás lejtőink,irtásterületeink cserjeállománya változatos:
 - Clematis vitalba – erdei iszalg
 - Cornus mas – húsos som

-Corylus avellana – közönséges mogyoró

-Rosa canina - gyeptűrózsa

-Sambucus nigra – fekete bodza

-Syringa vulgaris – közönséges orgona

-lógyszárú jellegzetességek: farkasborostyán, hóvirág, kék tavaszi csillagvirág, pirosló huncor, leánykőkörcsin, tavaszi kankalin, keltikék, fehér galambvirág, bogláros szellőrózsa, márti tapu

-ritkaságok: fekete áfonya, kockás kotujlilium, turbánliliom, szártalan bábakalács, tarka nőszirm

-fauna: cinegék, csuszkák, pintyek, rigók, sármányok, harkályok, ragadozó

madarak, csonttollúak, süvöltő, pacsirták, billegetők, virágdiszbogarak,

cincérek, boglárkalepkék, foltos szalamandra, szarvasok, őzek,

vaddisznók, muflonok, rókák, sünök, menyétek, mókusok, cickányok,

pelék és denevérek

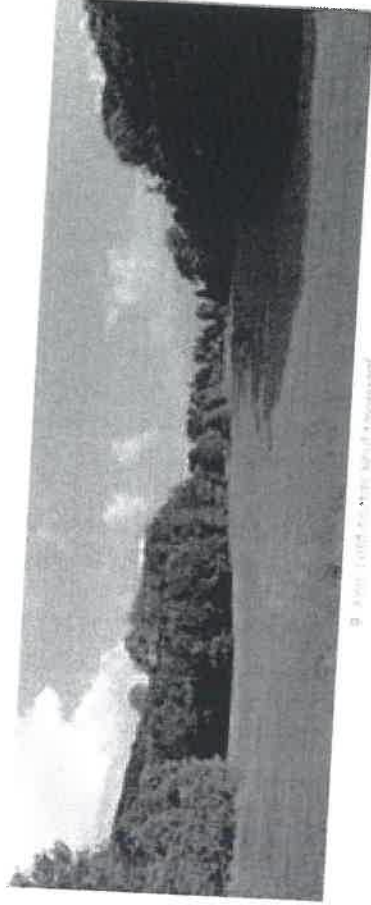
Bükkü Nemzeti Park

-a nemzeti park területén belül csupán három apró, állandó lakosságú település található: Répáshuta, Ómassa és Felsőhárom (Lillafüred) – ezeknek belterületük is védett

-az irtás eredetű hegyi réteket korábban a rendszeres kaszálások tartották fent. A hegység területén (Répáshuta, Bükkzentkereszt) és hegylábi falvakban lévő állatállomány téli takarmányigényét a dús fű az állatállomány biztosították egykor. Az állattartás összeomlásával, az állatállomány felszámolásával a réteket fenntartó kaszálások is elmaradtak

-Répáshuta: Laposági fáslegelő és Bükkzentkereszt: Lófé-tisztás: a cserépfalu rehabilitációs munkákhoz hasonló fáslegelő rekonstrukciókat

végeztünk, azonban ezek a gyepek takarmánynak is megfelelő minőségűek. A legeltetés feltételei nem adóttak, azonban a hegylábi állattenyésztés támogatásával van remény e két területnek a kaszálással történő hasznosítására

Javaslatok

-a kerítések mellett meghatározó eleme az utcaképnak a kiváltásukra, illetve kiegészítésükre alkalmazott nyírott sövények, melyek javasolhatók a jelenleg utcáfronti feszített drótkerítéssel rendelkező telkeken takaróelemként

-gyakorlat a kisméretű, a kert végében meredek részűvel záródó telkek, ahol a veteményes hiánya pótolható lenne a díszkertként funkcionáló elő- és oldalkertbe történő dekoratívabb gyümölcsTERMŐ fák ültetésével -ajánlott az alacsony- és közép magas fák alkalmazása a kertekben, ezáltal az épület állomány is érvényesülni képes, nem törpül el a faóriások között

-a területen honos vegetáció fajainak és kultúrváltozatainak alkalmazása emelése -a jelenlegi faállomány szelektív megőrzése, a lombos fák arányának

-az előkertekbe fák ültetése a homlokzatok védelme miatt nem javasolt -a Thuja occidentalis-ból képzett sorok leváltása

-az év minden szakában legyen díszértékkel rendelkező növény a kertekben
 -színesedő lombotélre maradó termések (melyek a madaraknak is eleséggé válhatnak) vagy színes vesszők, érdekes, pl. hámló kérgű fajtákat választva és/vagy nyáron látványosan virágzó taxonok
 -továbbá cél lehet a szilárd burkolatok magántelkeken belüli arányának csökkentése
 -mind köz- mind pedig magánterületen a többszintes, biodiverz, tájba illő növényállomány kialakítása
 -kiemelt szegély alkalmazása csak parkolófelületek mentén, olajszűrővel ellátott vízvezető rendszer kiépítésével
 -általános javaslatok:

- o meredek részsík megszakítása kis esésű padkával
- o részsíkfelületek állékonyságának növelése talajtakaró növények telepítésével
- o kikapott vagy nagyobb igénybevételnek kitett gyepterületek pótlása/cseréje talajtakaróakra (javasolt taxonok: árnyékos területeken Hedera helix, napos fekvés esetén Cerastium tomentosum)
- o látványtengelyek szabadon hagyása, illetve megnyitása
- o évelő és egynyári felületek csak a kiemelt pontokon alkalmazandók
- o az invazív, vagy agresszívan terjedő fajok kerülése
- o érzékeny, különösen különlegességek kerülése
- o geometrikus kiültetések, különböző formára nyírt növényoszlopok
- o önfenntartó biodiverz növénytelepítések, homogén ágyások
- o növénykiültetések tervezésekor az egyes kertek tájolásának figyelembe vétele.

Konkrét taxon javaslatok Fák

- Aesculus x carnea 'Briotii' – hússzínű vadgesztenye
- Carpinus betulus – közönséges gyertyán
- Populus tremula – rezgő nyár
- Prunus avium – vadcsereesznye
- Prunus padus 'Wateri' – hosszűrtű májusfa
- Quercus robur – kocsányos tölgy
- Ulmus pumila 'Puszta' – szil

Cserjék

- Acer campestre – mezei juhar (sövénynek)
- Berberis x media 'Parkjuweel'; 'Red Jewel' – örökzöld borbolya
- Cornus sanguinea - veresgyűzősom
- Corylus avellana – közönséges mogyoró
- Ligustrum ovalifolium – széleslevelű fagyal
- Spiraea betulifolia – nyírlevelű gyöngyvessző

Évelők és egynyáriak

- Ajuga reptans 'Rosea'; 'Simon's Type' – indás infű
- Anemone hybrida 'Honorine Jobert' – kerfi szellőrözsza
- Anemone ranunculoides – bogláros szellőrözsza
- Aquilegia caerulea 'Spring Magic Navy and White' – kék harangláb
- Aquilegia caerulea 'Spring Magic White' – kék harangláb
- Armeria maritima 'White' – pázsitszegfű
- Bergenia 'Bressingham White' – bőrlevél
- Bergenia cordifolia 'Rosea' – kereklevelű bőrlevél
- Brunnera macrophylla 'Jack Frost' – kaukázusi nefelejcs
- Campanula punctata 'Elisabeth' – pettyegetett harangvirág
- Campanula punctata 'Wedding Bells' – pettyegetett harangvirág
- Cerastium tomentosum – molyhos madárhúr
- Convallaria majalis – májusi gyöngyvirág
- Dryopteris filix-mas – erdei pajzsika
- Geranium macrorrhizum – illatos gólyaorr
- Helleborus argutifolius – korzikai hunyor
- Hemerocallis 'Prairie Blue Eyes'... - sásliliom
- Iris pallida 'Dalmatica' – dalmát nőzirom
- Lilium maculatum 'White Nancy' – foltos árvacsalán
- Lilium regale – királyliliom
- Paeonia lactiflora fajták – illatos bazsarözsza
- Polygonatum odoratum – orvosi salamonpecsét
- Tulipa spp. - tulipán fajták
- Veronica gentianoides – tárnicslevelű veronika

1. Ajuga reptans 'Rosea', 2. Anemone hybrida 'Honorine Jobert', 3. Anemone ranunculoides, 4. Aquilegia caerulea 'Spring Magic Navy and White', 5. Armeria maritima 'White', 6. Bergenia cordifolia 'Rosea', 7. Brunnera macrophylla 'Jack Frost', 8. Campanula punctata 'Elisabeth', 9. Campanula punctata 'Wedding Bells', 10. Cerastium tomentosum, 11. Convallaria majalis, 12. Dryopteris filix-mas, 13. Geranium macrorrhizum, 14. Helleborus argutifolius, 15. Hemerocallis 'Prairie Blue Eyes', 16. Iris pallida 'Dalmatica', 17. Lilium maculatum 'White Nancy', 18. Lilium regale, 19. Paeonia lactiflora fajták, 20. Polygonatum odoratum, 21. Tulipa spp., 22. Veronica gentianoides

IRODALOMJEGYZÉK

- Balassa M. Iván (1994): A PARASZTHÁZ TÖRTÉNETE A FELFÖLDÖN. Miskolc, Herman Ottó Múzeum, 306 p.
- Barabás Jenő – Gilyén Nándor (1979): VEZÉRFONAL NÉPI ÉPÍTÉSZETÜNK KUTATÁSÁHOZ. Bp., Műszaki Könyvkiadó, 185 p.
- Istvánfi Gyula (2006): AZ ÉPÍTÉSZET TÖRTÉNETE. ÓSKOR. NÉPI ÉPÍTÉSZET. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., 261 p.
- Károlyi Antal – Perényi Imre – Vargha László (1955): A MAGYAR FALU ÉPÍTÉSZETE. Bp., Műszaki Könyvkiadó, 202 p.
- Véres László-Viga Gyula: SZÁZ MAGYAR FALU KÖNYVESHÁZA, BÜKKSZENTKERESZT, Kiadja a Száz magyar falu könyvesháza Kht.
- Véres László(1978): A BÜKK HEGYSÉG ÜVEGHUTÁI. Borsodi kismonográfák, Herman Ottó Múzeum

FORRÁSOK

- <http://www.bukkisuli.sulinet.hu/>
- óvoda: <http://www.bukkiovi.hu/>
- <http://bukkszentkereszt.hu/bukki-uevghutak-ipartorteneti-muzeuma/>
- https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/100_falu/Bukkszentkereszt/index.htm
- <http://www.miskolcdiszuveg.eoldal.hu/cikkek/muzeum/>
- <http://panorama-park.hu>
- <http://bukkisajt.hu/monosbel/>
- <https://gyogytea.hu/>
- <http://bukkszentkereszt.hu>
- <https://bukkiigyogynoveny.hu>
- <https://bukkinapsugar.hu>
- <https://tothmeheszet.wixsite.com/bukkszentkereszt>
- <http://erdeiprogramok.hu>
- <http://archivum.sajto-foto.hu>
- <https://vilagutazomagazin.hu>
- <http://gil.hu>
- <http://kekfestovendeghaz.hu/>
- <http://miserend.hu/templom/1226>
- <https://www.arcanum.hu>
- <https://www.bnpi.hu>

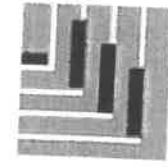
IMPRESSZUM

Bükkszentkereszt Község Önkormányzata
email: bukkszentkereszt.hivatal@gmail.com
3557 Bükkszentkereszt, Kossuth Lajos u. 24
Telefon: 46/390-120

Polgármester: Solymosi Konrád

Főépítész: Pirity Attila
a főépítész emailcíme: estudio@t-online.hu

SZERKESZTETTE: Pirity Attila, Vanyó Alida, Zsiros Renáta, Major Imola

Pirity Attila
STÚDIÓ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI TERVEZŐ KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

Vanyó Alida
P-TEREM KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

FOTÓ: Pirity Attila, Pirity Ádám, Major Imola, Vanyó Alida, Révai Márton, Kulcsár Géza,
Gunda Béla, Szabadfalvi József, Bakó Ferenc, **Orliczki Attila**

<http://bukkszentkereszt.hu>, hegyvilag.hu, <http://archivum.sajto-foto.hu>,
ÁBRÁK: Koleszár Krisztián, Zsiros Renáta, Lechner Tudásközpont,
Üveghuta nyomtatás - Kovács Béla,

TÖRTÉNETI TÉRKÉPEK: mapire.hu

Bükkszentkereszt, 2019